

INVIATORUL LUI CRUYFF

IOAN CHIRILĂ

EDITURA SPORT — TURISM

IOAN CHIRILĂ

ÎNVINGĂTORUL LUI CRUYFF

**CAMPIONATUL MONDIAL
DE FOTBAL - 1974**

Coperta: VAL. MUNTEANU

**1975
EDITURA SPORT - TURISM**

PREFAȚĂ

Eu sunt, totuși, de partea soarelui

Am văzut și eu, la televizor, mai mult de jumătate din meciurile campionatului mondial. Le-am privit de la Londra, de la Bruxelles și de la Paris. În timpul Wimbledonului, am avut și puțin noroc, din două motive în primul rând pentru că a plouat deseori, ceea ce mi-a permis să nu scap aproape nimic, și în al doilea rând pentru că am fost eliminat destul de repede, ceea ce, de asemenea, a fost un mare avantaj pentru telespectatorul Năstase.

Am citit cam o treime din paginile acestei cărți, în manuscris. Știu foarte bine că autorul a urmărit lupta dintre Nord și Sud, idee care l-a obsedat încă de la redactarea cărții despre Țiriac și Năstase, care a fost, de fapt, tot o luptă între Nord și Sud.

Știu foarte bine, deși am citit doar o treime din carte, că totul se va încheia cu victoria Nordului. E și greu să nu fi de acord, după o ediție în care finalissima, cum spun italienii, a fost jucată de două echipe cu plaje pe Marea Nordului.

În ciuda acestei victorii greu de contestat, eu rămân în continuare un suporter al Sudului, adică al Braziliei. Nu voi spune Argentina sau Uruguay, pentru că ele nu prea reprezintă Sudul, ci voi spune răspicat Brazilia. Ce vreți? Mie-mi place Brazilia, pentru că mingea trimisă de o gheata braziliană poate căpăta toate efectele pe care un tenisman din Sud le poate imprima mingii albe. Știu, Brazilia a jucat — se spune — mai puțin frumos decât în Mexic. De acord, mai ales pentru cei obișnuiți să confunde Brazilia cu Pelé. Eu, însă, cred că Brazilia e o echipă foarte frumoasă și fără Pelé, o echipă în care Jairzinho rămâne un foarte mare artist, din păcate izolat în tot acest campionat mondial.

Se spune că, în ediția 1974, Brazilia n-a mai prezentat vedete. Se spune că jucători ca Valdomiro sau Mirandinha s-ar

afla cu sutele în Spania sau în sudul Italiei, chiar în diviziile inferioare. Fără îndoială că se exagerează. Dacă Brazilia n-a prezentat jucători de faima lui Jairzinho, deși eu cred că Ze Maria și Luis Perreira sunt cel puțin egali cu Carlos Alberto și Brito, vina e probabil a lui Zagalo, care a benchetuit prea mult după succesul din Mexic, în loc să schimbe echipa chiar a doua zi, să caute jucători foarte tineri și să nu se consacre atât de mult pregătirii fizice de cazarmă și consultărilor repetate cu tot soiul de psihiatri, pentru a căli echipa în stil european.

Brazilia, vrând să imite puțin Europa, a pierdut o parte din calitățile sale. Brazilia a vrut să semene uneori cu Beckenbauer sau cu Van Hanegem. Dar această încercare a fost zadarnică. Vă rog să-mi iertați exemplul, însă cred că jucătorul de tenis Ilie Năstase, dacă ar renunța la ceea ce are el și ar încerca să semene cu Stan Smith sau cu Metreveli, ar sfârși prin a fi învins, fără prea multe eforturi, de către blondul american sau de către simpaticul său amic gruzin Slava.

Ca să închei cu Brazilia, sunt dispus să țin orice rămășag că echipa lui Jairzinho va câștiga Campionatul mondial din Argentina. Știu că e greu, dar eu merg pe mâna soarelui.

O să mă întrebați: a meritat echipa lui Schön să câștige campionatul mondial? Cred că da. De ce? Pentru că ar fi putut să-l piardă de vreo cinci ori, și totuși a învins obstacolele întâlnite în cale. În ceea ce privește echipa Olandei, trebuie să mărturisesc că mi-a plăcut mai mult decât câștigătoarea, și atât. În ceea ce privește jocul lui Cruyff din finală, dați-i voie lui Ilie Năstase să se abțină de la orice comentariu critic, deoarece a avut și el două-trei situații asemănătoare, pe care le-a ratat, deși ar fi dorit să câștige mai mult ca oricând.

Foarte frumos jocul polonezilor. Au venit fără trac și au început să joace ca la ei acasă, de parcă n-ar fi fost la un campionat mondial. Au avut probabil puterea de a-și spune că nu au ce pierde. Nu e puțin lucru să joci un meci decisiv cu Italia și să ataci mereu, deși ai nevoie de un singur punct. Această ofensivă a polonezilor poate stârni admirația unui jucător de tenis, care știe foarte bine că ai deseori tentația unei defensive de așteptare, cu speranța că vei uza forțele celui care atacă.

Și-acum, câteva argumente împotriva Nordului. Exemplul cel mai viu este Gerd Müller. Foarte mulți îl admiră. Și mai mulți sunt uluiți de faptul că marchează goluri din situații imposibile. De acord cu dumneavoastră! Dar mie jocul lui Gerd

Müller nu-mi place deloc. Dacă aş fi arbitru, aş fluiera cel puţin de trei ori cât fluieră arbitrii exigenţi. Müller stă cu spatele la cei doi stoperi, le dă câteva coate frumoase la plex, în timp ce mingea nu i-a sosit încă, apoi mai face o semipiruetă, două, ca să-şi înşurubeze crampoanele, şi, cinci adversarii sunt sleiţi, ajunge în faimoasa poziţie „imposibilă” din care marchează golul, pe care arbitrul îl acordă, plictisit şi el de ghionturile centrului înaintaş al lui Bayern.

Dacă am exagerat puţin, vă rog să mă iertaţi, dar eu nu gust decât fotbalul fără ciocniri. Dacă asta este evoluţia lui normală, dacă adversarii se vor ciocni din ce în ce mai tare, cu atât mai neplăcut. Eu rămân la cele câteva mari meciuri pe care le-am văzut în ultimii zece ani, câteva meciuri din care nu exclud Brazilia – România, la Guadalajara.

Aşadar, Nord contra Sud. Sunt convins că prietenul meu, autorul, va reuşi să tragă spuza pe turta Nordului. Sunt convins că cei mai mulţi dintre dumneavoastră veţi fi de acord cu el. Eu însă am să încerc să-mi procur câteva filme ale meciurilor celebre — printre cotre şi Italia — R. F. Germania, jucat la Ciudad de Mexico, pentru a mă opune, ca un retrograd ce... sunt, evoluţiei fotbalului.

ILIE NĂSTASE

De la Fritz Walter la Beckenbauer

Echipa lui Beckenbauer a câștigat campionatul mondial 1974! După cât se pare, această victorie nu e o surpriză pentru nimeni. Admițând că Brazilia domină în general fotbalul mondial în deceniul al 7-lea, trebuie să recunoaștem că echipa vest-germană marchează o frumoasă superioritate de ansamblu începând din 1966, când televiziunea s-a lăsat sedusă de fotbal, transmițând lumii întregi ediția engleză. Dealtfel, această superioritate pe parcursul ultimelor trei ediții se exprimă și prin faptul că echipa R. F. Germania este singura care urcă mereu pe podium în edițiile 1966, 1970 și 1974. O argumentare a valorii ei pe parcursul acestor opt ani nu credem că este necesară. Să ne amintim de faptul că R. F. Germania a fost învinsă în finala londoneză după un meci foarte deschis și controversat, în care eroul principal a fost — până la urmă — arbitrul de tușă Bahramov, adică cel care a validat un gol englezesc pe care nici măcar imaginea filmată cu încetinitorul nu-l poate impune ca atare pentru eternitate. (Într-una din zilele petrecute în prima parte a C.M., la Frankfurt pe Main, organizatorii Weltmeisterschaftului au prezentat presei un film în premieră mondială, care sintetiza 100 de ani de fotbal. Bineînțeles că una din secvențele acestei istorii a cuprins mult discutata fază a golului controversat. Realizatorii vest-germani au urmărit cu meticulozitatea lor caracteristică itinerarul mingii ricoșate din bara interioară spre linia de var a gazonului, întreaga sală și-a atins privirile spre punctul de incidență, care părea să dezlege marea enigmă. Cu toate acestea, enigma stăruie, imperturbabilă. Nimeni nu poate spune, astăzi, chiar după vizionarea acestui film special, dacă golul validat de Bahramov, cu atâta siguranță, de la o distanță de cel puțin 50 de metri (!), a fost sau nu a fost gol.)

După ediția engleză, când echipa lui Schön a urcat pe podiumul de onoare, a urmat ediția mexicană, carc va rămâne în istorie prin celebra finală Italia — R. F. Germania. Spectatorii acelui meci de neuitat își simt și astăzi accelerate bătăile inimii revăzând contrele celor două echipe dezlănțuite, demne de un *match* Dempsey — Tunney. Vă aduceți aminte, desigur, că echipa vest-germană a pierdut prin... epuizare, ea păstrând în jocul cu Italia urmele oboselii din meciul cu Anglia, când a întors, de la 0—2, soarta unui meci ca și pierdut. Deși învinsă, echipa vest-germană se afla din nou pe podium.

În sfârșit, în Weltmeisterschaft, R. F. Germania a câștigat titlul după 20 de ani. Despre autoritatea (și autenticitatea) victoriei sale se va vorbi mult — o vom face și în cartea de față —, dar este neîndoios faptul că echipa lui Helmut Schön merita din plin, judecând după ansamblul performanțelor din ultimii 10 ani, această frumoasă victorie. Și poate că niciodată mai mult ca în 1974, o victorie nu ne apare mai logică decât aceea a gazdelor Weltmeisterschaftului.

Victoria echipei vest-germane a fost, pentru foarte mulți dintre comentatorii prezenți la campionatul mondial, victoria lui Franz Beckenbauer. „Prințul”, cum i s-a spus până în dimineața de 7 iulie, adică până în ziua când devine „Keiser”-ul iubitorilor de fotbal de la München, Düsseldorf, Frankfurt sau Hanovra, și-a pus pecetea heraldică pe fotbalul vest-german de-a lungul ultimilor 10 ani. Echipa a crescut odată cu Beckenbauer. În 1966, la Londra, foarte tânărul Beckenbauer nu avea încă fondul de maturitate necesar pentru a-și conduce coechipierii la victorie. Atunci, după cum vă amintiți, formidabilul Franz Beckenbauer a fost pus în situația, nu prea inspirată, de a-l marca strict pe Bobby Charlton, ceea ce a dus la dispariția ideilor în jocul echipei lui Schön. Lipsită de farmecul și fantezia lui Beckenbauer, echipa a redevenit doar o disciplinată formație germană, în fața căreia tumultul caracteristic fotbalului insular nu a mai întâlnit obstacole subtile.

În Mexic, Franz Beckenbauer a devenit într-o măsură mult mai mare omul cu bagheta. Aflat în plină ascensiune, Franz a avut puterea de a reacționa la 0—2 în memorabila partidă cu Anglia de la Leon și de a înscrie un gol în poarta până atunci ferecată a nefericitului Bonetti. În acel minut, echipa vest-germană a simțit că victoria este posibilă. Golurile următoare, înscrise de Uwe Seeler și Gerd Müller, au fost gândite tot de

Franz Beckenbauer, care nu mai era foarte tânărul mijlocaș de pe Wembley.

Rolul lui Beckenbauer în cadrul acelei echipe reprezentând două generații (Seeler + Müller) a fost atât de puternic, încât astăzi, după mai bine de patru ani, e momentul să recunoaștem că Italia a câștigat celebra semifinală de pe Azteca doar în momentul în care Franz Beckenbauer a apărut pe teren, spre final, cu antebrațul susținut de un bandaj. Din acel moment, echipa lui Seeler și Gerd Müller și-a dat scama, poate pentru prima oară, că este, de fapt, echipa lui Beckenbauer. Ea a încetat să mai răspundă la comenzi, pentru că foarte tânărul ei căpitan în devenire plutea deasupra gazonului, cu cotul lipit de piept, pentru a putea suporta durerile claviculei rănite. La 4—3 pentru Italia, în ultimele secunde ale meciului, Franz Beckenbauer a ridicat în picioare tot stadionul, încercând un slalom aproape ireal, cu complicitatea brațului său rigid, din care a făcut, pentru câteva secunde, o vicleană armă de diversiune. Dar golul nu a venit, pentru că Destinul rezervase Cupa de aur a lui „Jules Rimet” echipei lui Pelé.

Dacă R. F. Germania ar fi câștigat finala mexicană, ea ar fi cucerit definitiv „Zeita de aur” la München, după exact 20 de ani de la debutul său în campionatul mondial. (Se știe că echipa R. F. Germania n-a participat la ediția 1950, în Brazilia, ceea ce reprezintă un handicap important în judecarea istoriei fotbalului. Să nu uităm că fotbaliștii Germaniei antebelice au fost absenți și la startul Campionatului mondial din 1930, la Montevideo. Și asta în timp ce echipa Braziliei a fost nelipsită de la turneele finale ale tuturor campionatelor mondiale.)

În sfârșit, a treia prezență a lui Beckenbauer, cea din ediția 1974, se încheie cu o apoteoză incontestabilă. Chiar dacă facem abstracție de părerile potrivit cărora Franz Beckenbauer a preluat în mod absolut conducerea tehnică a echipei sale după partida pierdută cu formația R.D. Germane, rolul lui în drum spre victorie este de netăgăduit. La urma urmelor, Beckenbauer este cel care a lăsat impresia, chiar și în momentele cele mai grele, că echipa sa nu poate scăpa victoria. Gestul său degajat, mișcarea elegantă și niciodată precipitată, „distanța” foarte bine dozată și mai ales zâmbetul de superioritate au dat tuturor coechipierilor săi un plus de forță și de încredere. Franz Beckenbauer a fost omul de fier al echipei sale. Huiduit la Hamburg, în timpul partidei cu Australia, căpitanul echipei vest-germane a găsit puterea de a-și cere scuze, la televiziune, în

cursul aceleiași seri, în fața publicului din Hamburg, pentru reacția sa omenească, dar oarecum insolentă, la adresa tribunei. Spre deosebire de Gerd Müller, care nu a putut trece peste acest moment, manifestându-și disprețul pentru spectatorii hamburghezi, pătimiși și nu prea sportivi, Beckenbauer, conducătorul, a știut că trebuie să reziste tentației de a sfida — și după joc — o tribună, deși ar fi putut să o facă. În seara meciului cu Australia, Gerd Müller a luat, de fapt, fără să mărturisească, hotărârea ca acest campionat mondial să fie ultima lui apariție sub culorile echipei naționale. A fost hotărârea unui om de tumult, care explică în mare măsură ferocitatea cu care s-a bătut, de-a lungul anilor, în careul advers, înscriind 56 de goluri pentru R. F. Germania, inclusiv Ultimul, adică cel care a adus marea victorie. În aceeași seară a meciului cu Australia, Franz Beckenbauer a luat, pe de altă parte, hotărârea de a uita totul și de a conduce echipa sa la victoria finală. Și în numele acestui ideal „Keiser” Franz Beckenbauer a îngenunchiat în fața publicului, într-o seară memorabilă, care confirmă marile sale aptitudini de conducător.

Acest Weltmeisterschaft este apoteoza lui Beckenbauer. Cu doi ani în urmă, echipa vest-germană era încă un amestec de tendințe și de personalități. Într-o seară, la Bruxelles, R. F. Germania câștiga campionatul european, surclasând Belgia. Erau în echipa aceea și Franz Beckenbauer, și Gerd Müller, și Sepp Maier, și Schwarzenbeck, și Breitner, și Hoeness. Dar mai era și Netzer. Anul 1974 avea să fie cel al victoriei totale a „clanului Bayern”. Bayern München, condus de Beckenbauer, câștiga campionatul vest-german în anul Weltmeisterschaftului. Bayern München câștiga Cupa campionilor într-un dublu maraton cu Atletico Madrid, prin efortul soldatului de rând Schwarzenbeck, pe care Beckenbauer l-a catapultat literalmente, în ultimele secunde ale unei partide pierdute, spre poarta spaniolă. În sfârșit, la 7 iulie, „clanul Bayern” a câștigat, pentru R. F. Germania, Cupa Mondială, după 20 de ani și 3 zile de la victoria lui Fritz Walter. Această victorie, pe deasupra considerentelor ei tehnice, în jurul cărora olandezii au destul de multe înscrieri în replică, conferă un profil special fotbalului vest-german. Este fotbalul care a știut să întoarcă de la 0—2 partida pierdută cu Ungaria, marea favorită a finalei. Este fotbalul care a reușit să întoarcă de la 0—2 partida ca și pierdută cu Anglia, la Leon. Este, în sfârșit, fotbalul care a izbutit să reziste loviturii de trăsnet a lui Cruyff, în primul minut

al finalei care anunța Austerlitz-ul lui Johann, dar care avea să dezlănțuie, până la urmă, formidabila energie a unei echipe care reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decât trei milioane de fotbaliști.

Nord contra Sud

(sau despre veșnica bătaie dintre creatorii fotbalului și trubadurii lui)

Într-o seară de iulie, '74, la München, în Marienplatz, în timp ce așteptam bătaia clopotelor din turnul cel mare, care anunță de secole, în fiecare ceas, un nou turnir al figurinelor colorate (sub privirile nu mai știu cărui prinț al Bavariei feudale), masa noastră avea un pronunțat caracter internațional. Printre alții, se aflau în seara aceea un elvețian (Mario Widmer), un turc de la „Myllet”, detașat de vreo patru ani la Geneva (Samin Var), și un american de la „New York Times”, al cărui nume, Voutssos, îi trăda originea greacă și explica, în fond, atracția acestui neo-yankeu pentru fotbalul ne-american, adică pentru Soccer.

Era o seară limpede și caldă. Scăpasem, în sfârșit, de ploile din nord. Düsseldorful, cu veșnica lui pâclă plutind deasupra Rinului, era acum mult în urmă. Flașnetele mecanice care traversau din când în când piața, cântând valsuri și marșuri, aminteau tuturor că suntem în Sud, iar costumul domino al „mecanicului” care asigura funcționarea acestor orgi portabile părea să ne spună că dincolo de munți e Venetia.

În această seară de vară meridională mă gândeam din nou că acest Weltmeisterschaft, ca și toate edițiile de până acum, rămâne un duel între Nord și Sud, care angajează un conflict de fond, depășind cadrul strict sportiv al bățăliilor de pe gazon.

La un moment dat, Mario Widmer, care era la a cincea bere, a început să divagheze pe tema înfruntării Nordului cu Sudul: „Nordul înseamnă sobrietate, rigoare, calcul probabil. Sudul

înseamnă spectacol, capriciu, hazard. Aproape întotdeauna Nordul și Sudul sunt pe poziții ireconciliabile. America a apărut dintr-o ciocnire Nord contra Sud. Italienii din Nord i-ar mătura pe cei din Sud. Au și o vorbă dealtfel: «Dacă cizma s-ar cufunda în mare, de la Roma în jos, Italia ar fi de două ori mai bogată». În fond, a ajuns aproape un proverb fraza «Milano muncește, Roma face comerț, iar Napoli cântă și petrece».”

Intervine Samin: „Bine, Mario, dar ce legătură are asta cu meciul de mâine?” (N.r. Brazilia — Polonia, pentru medalia de bronz a W.M.S.-ului.)

Mario îl întrerupe: „Are o legătură directă. Totul e să mă urmărești. În ceea ce mă privește, după 20 de zile de fotbal pe verde și pe alb, sunt sătul de raporturi de cornere, de șuturi pe spațiul porții, de offside-uri, de libero-uri și de aripi false. Te rog să ai răbdare o clipă. Prin Nord sau prin Sud, tot la fotbal am să ajung”.

Samin e neutralizat imediat de întreg grupul. Mario are din nou cuvântul: „Nordul se ciocnește cu Sudul până și în mica mea Elveție. Între Zürich și Lausanne, deși este o distanță de numai 300 km, temperamentele și mentalitățile sunt ca de la Pământ la Lună. În Franța e la fel. Un francez din Nord zâmbește când îi aude vorbind pe cei din Avignon. E o chestie de soare. În fond, soarele este cel care a născut limba d’oc-ului și poveștile lui Tartarin, în care minciunile râd cu gura până la urechi, desenând masca comediei.

Voutssos are și el ceva de spus: „Ai dreptate, Mario. Grecii din Nord n-au aproape nimic comun cu cei din Sud. Atena cântă și râde, în timp ce macedonenii stau încruntați. Filip al II-lea, «nordistul», a făcut falanga și l-a procreat pe Alexandru, pentru a cuceri lumea. Atena a cioplit în liniște piatra Acropolei și a spus versuri. Dar nu văd nici eu, Mario, ce legătură are asta cu faptul că suntem aici, la München, și ne mai desparte o singură zi de finală!”

Mario: „E o legătură foarte strânsă. În ultimul timp, noi, cronicarii, am accentuat și mai mult disputa Nord-Sud în fotbal. Unii aplaudă prea mult stilul brazilian, disprețuind șocurile europene. Alții, dimpotrivă, sunt de părere că «badmintonul» brazilian și-a dat obștescul sfârșit, el figurând de pe-acum în muzeul figurilor de ceară. Ceea ce mă irită însă în toată povestea asta este radicalismul nostru de copii răsfățați. De acord cu dumneavoastră. Există o înfruntare de stiluri între Europa și Brazilia. (Spun Brazilia și nu Sud-America, pentru că

Argentina și Uruguayul nu reprezintă chiar Sudul. În Argentina, în aceste zile e iarnă plină. Acolo, „mai Sudul” însemna, de fapt, Nord.)

Eu cred că această ciocnire între Europa și Brazilia a dus fotbalul înainte. La urma urmelor, Brazilia e o colonie a Marii Britanii fotbalistice (Brazilia și toate celelalte țări latino-americane). Ați remarcat, poate, că uruguayanul Vilar joacă la Liverpool din Montevideo, iar coechipierul său din națională, Burgos, poartă culorile echipei Wanderers din același oraș. V-ați gândit vreodată de unde provin aceste nume englezești? Dați-mi voie să vă spun că ele sunt reminiscențele primilor «misionari» englezi ai fotbalului în America de Sud.

Multă lume se întreabă de ce fotbalul brazilian nu seamănă cu fotbalul metropolei Soccerului, adică cu fotbalul englez. De fapt, răspunsul e foarte simplu. Fotbalul englez descinde — nu glumesc deloc! — din păruielele a două sate sau a două jumătăți de orașe în urmărirea unei mingi, care era la origine o bășică de porc umplută cu câlți. Fotbalul englez s-a născut, în fond, dintr-o viermuială de trupuri, care avea să nască, până la urmă, grămada de rugby.

Toate astea se întâmplau exact ca în stampele din ghidul Weltmeisterschaft. Din această cruntă bătălie de stradă care a fost, în fond, fotbalul englez acum două secole, aveau să se nască, nu e un secret pentru nimeni, două sporturi distincte — foot-ball și rugby — în ziua de grație în care William Webb Ellis s-a dus glonț cu mingea în brațe, urmărit în zadar de o droaie de colegi care nu înțelegeau ce i-a cășunat roșcovanului.

Din ziua aceea a anului 1863, foot-ball-ul a început să-și întocmească regulile, pentru a semăna cât mai puțin cu rugbyul, care pretindea trufaș că fotbalul e un joc de nobili practical de golani, în timp ce pe gazonul ovalului ar fi exact invers. Așa s-a născut poarta. Așa s-a născut așezarea, care, la început, era un simplu $1 + 10$, pentru ca, treptat, să ajungă — printr-o geometrie variabilă — spre piramida inversă: $1 + 2 + 3 + 5$, apoi la $1 + 3 + 2 + 5$, la $1 + 4 + 2 + 4$, la $1 + 4 + 3 + 3$, la $1 + 1 + 4 + 3 + 2$ ș.a.m.d., până în zilele Weltmeisterschaftului, când «hoarda lui Cruyff», geloasă parcă pe focul din privirile fotbaliștilor din stampele veselei Anglii, a tras cu buretele peste tablele cu cifre și a revenit la vechiul $1 + 10$. Vreau să vă spun că această închidere a cercului...”

Stimați cititori, dați-mi voie să întrerup aici pledoaria lui Widmer. Vom închide cercul lui $1 + 10$ mult mai târziu, spre

sfârșitul acestei cărți. Deocamdată, dați-mi voie să fac o „tăietură de bandă”. Să continuăm, deci:

„Când a ajuns în Brazilia, fotbalul era un joc încheiat, cu reguli foarte precise. Brazilienii n-au mai fost obligați să ia totul de la capăt. Așa se explică faptul că fotbalul lor e mai curat, mai limpede. Dacă mai adăugăm că la Rio de Janeiro sau la Sao Paulo nu plouă ca în Anglia, iar zăpada nu ară terenurile, ea fiind cunoscută mai mult din filme, ajungem să ne explicăm felinitatea tehnicii sudamericane, în general, și a celei braziliene, în special. Să mai adăugăm și amănuntul, nu lipsit de interes, că un copil brazilian, spre deosebire de cel european și mai ales de cel din Nord, joacă fotbal 365 de zile pe an, el având, pe deasupra, și «beneficiul» unei sărăcii binecunoscute care elimină până și școala, adică principalul «obstacol» al fotbalului 1974. În sfârșit, dacă facem distincția necesară între articulațiile mereu gresate de soare ale fotbaliștilor brazilieni și cele prematur artrozate ale englezilor sau suedezilor, ajungem la concluzia că e aproape un miracol faptul că o echipă ca aceea a Suediei, care joacă fotbal cam cinci luni pe an (celelalte șapte fiind rezervate schiului și handbalului de sală), poate să se ridice până la rangul Braziliei în acest Weltmeisterschaft, iar un Edström, cu cei 192 cm ai săi, poate să apară ca un jucător mai subtil decât Tostao și mai aprig — la nevoie — decât Clodoaldo 1970 sau Luis Perreira 1974”.

...În seara aceea, la München, am privit de trei ori turnirul din clopotnița medievală. Către miezul nopții a trebuit să acceptăm ideea că istoria fotbalului nu e de conceput fără această bătălie între Nord și Sud. În definitiv, fotbalul a câștigat enorm mai ales pentru că a fost exportat în Brazilia. Europa, deși recunoscătoare Insulei pentru inventarea foot-ball-ului, a tras mereu cu ochiul spre Brazilia. Iar dacă Anglia a creat regula offside-ului și centrarea cu boltă, brazilienii au pus pe masa verde „un-doi”-ul și centrarea șutată a lui Garrincha, înapoi, spre vârfurile care se prăvăleau în poartă.

Cu vreo două zile înainte de „simpozionul” nostru din Marienplatz, Ștefan Covaci declara într-unul din orașele vest-germane: „Astăzi, tehnica nu mai e apanajul cuiva. (N.r. — referire directă la faptul că brazilienii nu mai sunt singurii virtuozii.) Marea greșeală e să contezi exagerat pe tehnică. E adevărat că prin intermediul tehnicii poți păstra mingea, poți pasa fără riscuri. Dar cu această singură armă nu mai poți uide pe nimeni”.

Brazilia a dat aripi tehnicii. Dar a ajuns și ea în impasul pe care îl sugerează cele câteva cuvinte ale lui Ștefan Covaci. Brazilia a intuit, prin intermediul lui Zagalo, că e nevoie de o fortificare a „armei care nu mai poate ucide pe nimeni”. Brazilia 1974 e de fapt o încercare de a ieși din impas. Ea oferă, dacă vreți, un moment de tranziție în bătălia Nord contra Sud. Mulți sunt cei care îi reproșează că a încercat să imite Nordul, apelând la arma nu prea generoasă a defensivei închise și a contraatacului. Dar acest efort din partea fostei extreme retrase Mario Lobo Zagalo nu este decât un pas inevitabil spre sinteza care se produce, din când în când, în ciocnirile Nord contra Sud. E adevărat, un pas oarecum întârziat sau, mai bine zis, devansat de echipa Olandei, care a reușit — prima! — un masiv import de tehnică braziliană, fără embargouri orgolioase. Acest import, efectuat în două dintre cele mai mari porturi ale lumii — Rotterdam și Amsterdam — a găsit în persoana lui Cruyff, Van Hanegem, Rep, Neeskens sau Rensenbrink câțiva atleți prin intermediul cărora „un-doi”-ul a încetat să mai fie doar o figură geometrică sterilă, mană cerească pentru teoreticienii fotbalului pe gazonul alb.

Dar să nu anticipăm. Deocamdată atât despre vechea dispută Nord-Sud, adică dintre „creatorii fotbalului și trubadurii lui”...

A fost odată, pe Avenida Suarez...

Așadair, care ar fi diferența între El Mundial 1970 și Weltmeisterschaft 1974?

Mi-aș îngădui, stimați cititori, să nu pornesc pe calea comparațiilor devenite arhetip, adică Brazilia 70 — R. F. Germania 74, Pelé — Cruyff, soare tropical — ploaie nordică ș.a.m.d.

Aș îndrăzni să spun că între Mundial și Weltmeisterschaft e în primul rând o diferență de litere (7 în primul caz, 17 într-al doilea) și că din această diferență derivă, toate celelalte elemente, printre care monumentalul cam încărcat al WMS-ului, plusul de morgă și chiar stilul mai laborios al victoriei europene.

El Mundial a fost mai exploziv, mai zgomotos, mai direct, mai colorat, mai focus, mai strălucitor. Weltmeisterschaft a fost mai calm, mai tăcut, mai cenușiu, mai rece, mai... tenebros.

Sigur că atracția globului nostru pentru fotbal nu a fost mai mică. Miliardul de telespectatori e o primă dovadă din multe, multe altele. Dar impresia generală e că Weltmeisterschaftul a fost dominat într-o măsură mult mai mare de această formidabilă afacere care e, aproape inerent, un campionat mondial de fotbal.

La Guadalajara, Pelé era încă — cel puțin pentru muritorii de rând — doar un mare jucător pe gazon. La Weltmeisterschaft, Pelé a fost o mare vedetă comercială, care circula în Mercedesul special al societății Pepsi-Cola, arborând

uneori veșminte de operetă, la sugestia diferitelor canale de televiziune-color.

La Guadalajara, Pelé mai împărțea vorbe de duh și zâmbete cronicarilor. În schimb, în țara lui Beckenbauer, el s-a limitat la trei interviuri, pentru o rețea T.V comercială din Brazilia, plătite, prin contract, cu voiajul complet — două avioane transoceanice, hotel, plus toate funcțiunile și dineurile pentru El Rey, pentru doamna Edson Arantes do Nascimento, pentru copii, bonă, medic și avocat.

Din păcate, fotbalul nu mai e demult un simplu joc. În jurul balonului rotund curg fluvii de aur. Cruyff nu mai e demult centrul înaintaș al lui C. F. Barcelona și cu atât mai mult cel mai mare produs al fotbalului olandez. El este în primul rând un formidabil fond de comerț, incomparabil mai prețios decât, să zicem, cinci hoteluri sau zece săli de cinematograf cu aer condiționat.

La Campionatul mondial din 1974, picioarele lui Cruyff au fost asigurate pentru suma de 6 000 000 de mărci. Cu alte cuvinte, Barcelona a cerut mai mult decât echivalentul transferului operat acum un an, când unul dintre patronii lui Ajax, Van Praag, a avut greșita inspirație de a-l vinde pe Johann întâi cu o sumă aparent fabuloasă, dar care avea să reintre în safe-urile verșărilor oameni de afaceri din Barcelona în mai puțin de șase luni.

Să mai amintim că echipa Italiei a fost asigurată pentru suma rotundă de 50 000 000 de mărci. Dintre acestea, 4 000 000 au asigurat „piciorul stâng” al lui Riva — cum spuneau cu o blândă ironie comentatorii squadrei.

Din fericire pentru Cruyff și pentru Riva, nu s-a întâmplat nimic deosebit. Cruyff a știut să-și ferească picioarele, dansând ca un veritabil „călușar” peste bastoanele întinse de uruguayanul Forlan. În ceea ce-l privește pe Gigi Riva, el a adoptat o tactică și mai sigură, renunțând efectiv la joc.

Așadar, societățile de asigurări au rămas cu tantiemele suculente plătite de diversele federații. Marea regie a fotbalului își dezvăluie astfel debitul fără sfârșit. Nu degeaba se spune că, în acest final de secol, nu există echipă de fotbal sau companie aeriană internațională care să înregistreze un bilanț activ.

Și poate că aceasta este cauza pentru care Dennis Law continuă să joace, cu atâta înverșunare, la 35 de ani...

Da! Cele 17 litere ale Weltmeisterschaftului au complicat mult campionatul mondial. E adevărat că pe alocuri s-a mai

păstrat farmecul dintâi. Copiii au continuat să vâneze autografele marilor vedete. Regina Margaret a Danemarcei a trimis la Wiesbaden, în numele băieților săi, două mingi de fotbal, cu rugămintea ca ele să fie semnate de „Keiser Franz Beckenbauer și supușii săi”. Dar a mai existat și cealaltă fațetă: mulți, dintre eroii Welt-Kup-ului au cerut bani pentru un autograf sau pentru un simplu „da” (sau „nu”). Se citează, dealtfel, cazul portarului chilian Vallejos, care, auzind întrebarea unui ziarist vest-german: „Nu vă e frică de Gerd Müller?”, a ridicat ambele mâini, răsfirându-și cele 10 degete. Cu alte cuvinte, acel „da sau „nu” era condiționat de apariția unei hârtii de 10 dolari. Iar când reporterul în cauză și-a arătat nedumerirea, Vallejos a răspuns fără să stea prea mult pe gânduri „Bine, dar Cruyff al dumneavoastră a cerut T.V.-ului francez, acum un an, cinci mii de dolari pentru efortul de a poza împreună cu soția și copiii într-un film de 10 minute. Oare nu merit și eu o hârtiuță pentru curajul de a spune că mi-e frică de Gerd Müller?”

El Mondial a fost mai pur decât ciberneticul Weltmeisterschaft. Mexicul a cântat mai mult, a dansat mai mult, s-a bucurat mai mult. În fiecare automobil decapotat care zbură pe Avenida Suarez scandând „Mexico-Brasil” se afla întotdeauna o chitară... și o fată cu castaniete. În aproape toate mașinile care zburau spre Waldstadion din Frankfurt, scandând: „Deutschland”! sau „Scotland!” se aflau întotdeauna, o trompetă asurzitoare și o sticlă sau două de whisky.

Mexicanii, puși pe șotii, au montat și au tipărit ilustrate pe carte generalul De Gaulle era centru înaintaș, iar Winston Churchill — fundăș. La Frankfurt, la Düsseldorf sau la München, fantezia a fost mult mai aplicată și mai rentabilă. Încă înainte de începerea jocurilor, „viitorii” campioni mondiali erau fotografiați „în 11” pe panouri publicitare, la fiecare colț de stradă, zâmbind trecătorilor cu câte o halbă de bere „Henninger” în mână.

Acest Weltmeisterschaft s-a jucat mai mult decât oricând sub patronajul lui Hermes, zeul comerțului. Timp de trei săptămâni și mai bine, ochi experți au studiat jucătorii buni de negociat. După partida de deschidere Brazilia — Iugoslavia, în cursul căreia Oblak a fost de departe cel mai bun om de pe teren, a apărut imediat o notă de bursă în care transferul lui la Ajax era dat ca sigur. Acțiunile talentatului jucător iugoslav au crescut brusc, dar tonusul muscular al lui Oblak a scăzut la fel

de spectaculos: sistemul lui nervos nu mai era conectat la WE-ME-SCHAFT, ci aiurea.

Dar să revenim la atracția globului nostru...

În după-amiaza zilei de 19 iunie eram la Frankfurt pe Main, în marele hol de la Pressezentrum. La Stuttgart se juca meciul Argentina — Italia. Ne aflam peste 200 de cronicari în fața acelor patru televizoare montate la distanțe apreciabile. Jocul lânzezea. Din când în când, câte o mașină, de scris din cele aproape 200 ale sălii se trezea pe neașteptate, ca un om care vorbește în somn. Dar tentativa cronicarului grăbit era sancționată imediat de protestele ziariștilor italieni, care urmăreau stupefiați „dansul trist” al lui Rivera.

Când argentinianul Babington a deschis scorul, grupul cronicarilor italieni și-a abandonat imediat echipa și a început sarcasmele: „Mu-si-ca! Mu-si-ca!”, de parcă ar fi cunoscut finalul „Scrisorii pierdute”. Iar când squadra azzurra a egalat, oarecum jenant, prin autogolul argentinianului Perfumo, ei au renunțat la scandări și s-au pornit să cânte direct, în batjocură, „O sole mio!”

Apoi a venit pauza. Mașinile de scris au luat un nou start în bloc. Cronicarii brazilieni au făcut imediat corp comun cu italienii. Îi atrăgea plăcerea sadică de a face autopsia squadrei azzurra. Deodată, prin zumzetul mașinilor de scris, s-a auzit la megafon vocea telefonistei: „Mister Muhinga! Mister Muhinga! Sunteți chemat de Bujumbura! De Bujumbura!” Ca la o comandă, toate capetele s-au întors spre ușa care ducea la sala cabinelor telefonice. Un tânăr negru, foarte înalt și slab, s-a îndreptat grăbit într-acolo. Am început imediat investigațiile. L-am spionat pe mister Muhinga. Am complotat cu operatoarea telefonică și am aflat totul. Mister Muhinga era un cronicar din Burundi, iar Bujumbura nu era decât capitala burundeză care își chema trimisul special la Weltmeisterschaft.

...Mai erau câteva minute până la reluarea meciului de la Stoccarda, varianta sonoră italiană pentru Stuttgart. În mormanul de ziare de pe mese am găsit o „Stampa” la zi. Am început să o răsfoiesc. Așa am aflat că demonstrația folclorică din ziua deschiderii a costat 40 000 de dolari și că echipa Italiei locuiește în cel mai luxos hotel al campionatului mondial, „Mon Répos”, în Ludwigsburg, ea rezervându-și cu anticipație și camerele pentru grupa semifinală, în Wellinau sau la Düsseldorf, în funcție de locul (oricum) victorios pe care avea să-l ocupe în serie.

Între timp, pe micul ecran au reapărut azzurrii, fără Riva și Rivera. Cronicarii italieni au punctat imediat: „Era și normal. Patricienii noștri abia așteptau să rămână la «Mon Repos». Pun prinsoare, spunea unul, că perechea Ri-Ri nici nu va veni pe bancă, lângă Valccareggi”. (Din păcate, așa s-a și întâmplat.)

Răsfoind în continuare „Stampa”, am găsit, între altele, o știre în chenar „Știți că fotbaliștii polonezi nu sunt stimulați pecuniar pentru victorie?”

Am recitit știrea. Au văzut-o și alții. Au zâmbit. Nu și-au dat seama dacă reporterul italian a publicat-o cu adresă, pentru patricienii de la „Mon Repos”. Peste câteva minute, comentatorul T.V. al meciului Argentina — Italia anunța, într-un moment de pauză, că, la München, polonezii conduc cu 6—0 în meciul cu Haiti, adică în fața echipei pe care Riva și Rivera o învinseseră greu, cu 3—1.

Jocul Argentina — Italia se apropia de sfârșit. Era evident că nu se mai putea întâmpla nimic.

Cu câteva minute înainte de sfârșit s-a auzit din nou vocea telefonistei: „Monsieur Joseph din Andorra e rugat să vină la telefon”. Un bătrânel cu trabuc s-a îndreptat anevoie spre ușa cabinelor. Prietenii mei, italienii, repetau fredonând, ca Mastroiani, „Andorra, Andorra!” Pe masă, printre ziare și prospecte, era deschis un „Süddeutsche Zeitung”. O caricatură pe trei coloane înfățișa o mare minge de fotbal, iar în jurul ei, gravitând pe orbită, globul pământesc.

Cronicarul cu trabuc din Andorra a tras ușa cabinei și a început să-și dicteze avancronica...

În timp ce echipele se duc la start Au cuvântul bookmaker-ii

Bookmaker e un cuvânt englezesc. În traducere literară ar însemna făcător de cărți. Dar, în realitate, înseamnă cu totul altceva. E vorba de cel care face niște tichete, pe care scrie câte o cifră.

În Anglia, bookmaker-ul este omul care susține un pariu împotriva câștigătorului. El e o figură binecunoscută pe hipodromurile engleze. În timp ce caii se duc la start, jucătorul de curse se prezintă la ghișeul bookmaker-ului și-l întreabă „La cât îmi dai calul Firdaussi?” Bookmaker-ul, care e un fel de mașină electronică ambulantă, răspunde instantaneu „7/1!” Asta înseamnă că jucătorul, pentru fiecare liră jucată, va primi, în caz de câștig, 7 lire.

Vechea castă a bookmaker-ilor londonezi n-a scăpat prilejul de a organiza marele joc al campionatului mondial. Iată cotele pe care „electronicii” calculatori ai șanselor celor 16 echipe le-au oferit publicului jucător:

R. F. Germania 1/1; Italia 1/5; Brazilia 2/11; Olanda 1/10; Iugoslavia 1/14; R. D. Germană 1/16; Argentina 1/18; Scoția

1/25; Polonia 1/28; Suedia 1/33; Chile 1/40; Bulgaria 1/50; Haiti, Zair 1/200; Australia 1/250.

După cum vedeți, bookmaker-ii își cunosc meseria. Ei n-au acceptat să ofere mai mult decât o liră pe șansa echipei lui Helmut Schön. Aceasta este, de fapt, marea lovitură. Surprinde, într-un sens, cota prea ridicată a Olandei. Dar nu este exclus ca bătrânele vulpi din City-ul londonez să fi oferit această cotă pentru a-i tenta pe numeroșii suporteri olandezi. E adevărat, bookmaker-ii au simțit un puternic duș rece în momentul în care Cruyff a deschis scorul finalei, dar probabil că și acest eveniment a fost inclus în calculul electronic, ca un argument în plus pentru deznodământul așteptat al finalei.

Foarte corecte cotele trio-ului Iugoslavia — R. D. Germană — Argentina. În acest sens, nu încape discuție. Toate cele trei echipe au jucat în grupa semifinală.

Dacă vă surprinde cota mare a Scoției — echipă neînvingătoare până la urmă —, să acceptăm ideea că un bookmaker englez are dreptul să facă o excepție de la calculul strict tehnic, pentru a subestima, din orgoliu, fotbalul „celeilalte roze”.

Cota Poloniei este logică. Orice bookmaker care a văzut meciul de pe Wembley, carc a dus la calificarea Poloniei în dauna Angliei, n-ar fi putut acorda șanse echipei lui Tomaszewski. În ceea ce privește Suedia, acel „33” e greu de explicat, deoarece echipa lui Kindvall a fost mai mult decât un outsider de a lungul istoriei fotbalului. Chile, Cotată cu 1/40, pare la locul său, ca și Bulgaria, În schimb, e aproape de neînțeles plasarea Australiei în urma unor echipe ca Haiti și Zair. Probabil că respectabilii bookmaker-i londonezi refuză să admită că Australia poate juca altceva decât tenis și cricket.

Stimați cititori, avem convingerea că matematicienii vor reuși să descopere destule imperfecțiuni în calculul bookmaker-ilor... Dar toate aceste greșeli pălesc pe lângă ideea de a nu oferi o singură centimă peste lira calculată pentru șansele echipei lui Beckenbauer.

„Cronica celor 16”

După ce, prin intermediul bookmaker-ilor, am văzut ce ar fi trebuit să fie, să vedem acum ce s-a întâmplat, în fond.

Față de „clasamentul bookmaker-ilor” au survenit modificări substanțiale, pe care le sugerează, dealtfel, clasamentul neoficial al cronicarului, după consumarea ultimului minut al acestui Weltmeisterschaft. Iată acest clasament:

1. R. F. GERMANIA
2. Olanda
3. Polonia
4. Brazilia

5. Suedia (cu o victorie în grupa semifinală asupra Iugoslaviei), 6. R. D. Germană (cu un joc egal), 7. Argentina (tot cu un joc egal, dar cu un gol mai mult la pasiv), 8. Iugoslavia, 9. Scoția (cu 4 puncte câștigate în grupă), 10. Italia (3 puncte), 11. Chile (2 puncte, golaveraj — 1), 12. Uruguay (2 puncte, golaveraj — 2), 13. Bulgaria (2 puncte, golaveraj — 3), 14. Australia (1 punct), 15. Haiti (0 puncte, golaveraj — 12), 10. Zair (0 puncte, golaveraj — 14).

Aceasta ar fi ordinea stabilită pe masa verde a gazonului.

„Cronicile” care urmează vor însoți toate cele 16 echipe. Vom folosi tehnica unei vechi simfonii clasice, în care instrumentiștii părăsesc rând pe rând scena, până când mai rămâne unul. „Cronica celor 16” își permite să folosească procedeul, în ordinea cronologică aproximativă a părăsirii campionatului mondial de către cele 16 echipe participante. Cu alte cuvinte, vom începe cu locul 16, pentru a rămâne la urmă doar în compania lui Beckenbauer.

Un mic amendament. Fie-ne permis să acordăm primul loc echipei haitiene, al cărei farmec deosebit permite cronicarului o mai directă intrare în vestiarele echipelor care au onorat acest Weltmeisterschaft.

HAITI Visul unei nopți de vară

Această poveste despre Haiti ar putea să se intituleze în fel și chip. Am putea spune că a fost „Visul unei nopți de vară”, sau „Istoria măririi și decăderii Vulturului Negru — Jean Claude Désir”, sau „Emmanuel Sanon și cei nouă dolari ai săi”. Titlul însă nu are prea multă importanță. Povestea este, oricum, adevărată.

Haiti este o țărișoară de 28 000 kilometri pătrați, cu o populație de 5 000 000. A cincea parte a populației locuiește în Port au Prince. Calificarea echipei haitiene în turneul final al campionatului mondial este un fapt aproape neverosimil. Veți spune, desigur, că nu e mare lucru să te califici într-o zonă geografică în care liderul grupei este Mexicul, iar ceilalți adversari sunt Trinidad, Honduras, Guatemala și Antilele olandeze.

De acord cu dumneavoastră, deși n-ar trebui să uităm că Mexicul a ținut în șah echipa Uniunii Sovietice, în deschiderea Mondialului, și a învins apoi Belgia, eliminând-o din cursă.

Marele miracol al echipei haitiene este acela că ea reprezintă țara cu cei mai puțini fotbaliști din lume: 750. În toată țara sunt afiliate 40 de echipe, dintre care 13 participă la campionatul național. Numărul echipelor din prima divizie se ridică la opt. În Capitală există și un stadion, „Silvyo Gator”, cu o instalație de nocturnă cu 80 de lucși.

Bătălia pe care echipa haitiană a dus-o pentru calificare n-a fost ușoară. Ea a câștigat grupa „mexicană”, lăsând în urmă Trinidadul, care are de cinci ori mai mulți jucători, Antilele olandeze, care depășesc de șase ori numărul fotbaliștilor haitieni, Hondurasul, pentru care trebuie să înmulțim 750 cu 15, Guatemala, care numără de 50 de ori mai mulți jucători ca în Haiti și, în sfârșit, Mexicul, care, cu cei 1 331 000 de jucători, depășește cifra haitiană de aproape 2 000 de ori.

Odată calificarea dobândită, cronicarii de fotbal din întreaga lume s-au aplecat asupra atlasului și Larousse-ului. Ei și-au reamintit astfel că pământul haitian a fost descoperit de Cristofor Columb, care l-a numit Hispaniola.

Căutând informații despre fotbalul haitian, cronicarul și-a dat seama curând că lotul echipei din Caraibe are nume de rezonanță franceză Francillon, Auguste, André, Nazaire, Desir, Antoine, Francois și altele. Această remarcă l-a condus direct spre adevărul istoric: Haiti a fost acum 300 de ani o colonie franceză.

Cum au primit haitienii calificarea în turneul final al campionatului mondial? Cu un entuziasm greu descriptibil, care avea să anime țara întreagă. Peste noapte, optimismul fotbaliștilor haitieni a înregistrat o creștere incalculabilă.

Într-o bună zi, secretarul federației haitiene, Roger Duroseau, întrebat fiind în legătură cu șansele posibile ale echipei sale în turneul final, a răspuns fără să stea prea mult pe gânduri: „Echipa noastră e mulțumită de tragerea la sorți. Ea va câștiga primul loc în grupă și se va califica pentru etapa semifinalei”. Reporterul, deși descumpănit de acest răspuns, a avut puterea să continue: „De acord cu dumneavoastră. V-aș ruga să-mi spuneți, însă, care ar fi a doua echipă calificată pentru grupa semifinală?” Roger Duroseau nu și-a pierdut prezența de spirit: „Stimate domn, eu nu garantez decât pentru echipa mea. Dar dacă insistați, vă pot spune cu certitudine că a doua echipă calificată va fi Polonia”.

Aici se încheie primul act al povestirii noastre dramatice.

Clanul haitian pornește spre Europa. Sosirea e amplificată în toate paginile ziarelor vest-germane. Există un pitoresc în această echipă care își arogă dreptul de a fi marea favorită a unei grupe cu Italia, Argentina și Polonia. Antrenorul Antoine Tassy, vorbind perfect franțuzește, declară patetic: „Am eliminat o țară de 50 000 000, deși reprezentăm un stat de numai 5 000 000. Suntem puternici. Veți vedea. Nu avem

secrete. Iată de ce vă pot spune că Sanon, care e un fotbalist mai mare decât Riva la Port au Prince, va «rupe» recordul lui Zoff”.

Comentatorii italieni fac ochii mari, ca în fața unui spectacol inedit. „Recordul lui Zoff?” Bine, dar recordul lui Zoff a rezistat tuturor marilor înaintași ai lumii. Timp de 1 097 de minute, nimeni n-a reușit să înscrie în poarta lui Dino Zoff. Dar Tassy nu lasă ca perplexitatea stârnită de declarația sa să stăruie „Vă spun fără nici o reținere, domnilor. Sanon va «rupe» recordul lui Zoff”. Ziariștii italieni aplaudă, ca la un spectacol de Goldoni. „Ce forță, îl animă pe acest Tassy?”

Seara, într-un moment de liniște, cercetăm lotul haitian. Nume de crupieri parizieni. Fundașul Nazaire joacă în Franța, la Valenciennes. Ceilalți reprezintă doar patru echipe „Vulturul Negru”, „Don Bosco”, „Racing” și „Violette”.

...Mâine, 15 iunie, la München, se joacă meciul Italia — Haiti. Pronosticurile oscilează între 7 și 10 goluri în poarta lui Francillon. Cei care au fost la conferința de presă a lui Tassy nu reușesc să-și stăpânească un zâmbet. Gândul că Sanon va doborî recordul lui Dino Zoff înveselește sala presei.

Se cântă imnurile. Frumosul și melodiosul imn al Italiei, ca o uvertură de Verdi. Apoi, imnul haitian, vesel și sprinten. Uralele celor peste 40 000 de suporterai ai Italiei, veniți de peste Alpi și din aproape toate orașele germane, se sting. Haitienii par niște statui. Privim în monitorul TV. Transfocatorul aduce în prim-plan grupul Hispaniolei. Haitienii plâng. Îl caut pe Sannon. Plânge și el. E un moment impresionant. Plinge și copilul-mascotă care șade cuminte în fața portarului Henri Francillon. Momentul e, într-adevăr, impresionant. Această echipă reprezentând o țară al cărei produs național pe cap de locuitor echivalează cu o cifră greu de crezut — 9 dolari! — vibrează cu o demnitate pe care liniștea milionarilor din echipa Italiei o amplifică.

...Începe jocul. Haitienii aleargă dezlănțuiți. Italienii se mișcă lent, părând interesați de spectacolul acestor fotbaliști necunoscuți. *Squadra azzurra* nu pare dispusă să aplice legile sistemului său de marcaj. Haitienii continuă să alerge pe tot terenul, conducând jocul. Minutele se scurg, iar golul așteptat de fotoreporterii masați în totalitate la poarta lui Francillon nu mai vine.

Pauză. Discuțiile profesionale evită cu o oarecare detașare tema jocului. Se vede însă că ziaristii sunt obsedați de declarația trufașă a lui Tassy.

Și deodată, cei 40 000 de italieni amuțesc. Sanon, omul antrenorului haitian, țâșnește ca John Carlos la Mexico, pornind spre poarta lui Zoff. Spinosi, umbra lui, se aruncă în urmărirea haitianului. Întregul stadion așteaptă din clipă în clipă cosirea temerarului de către apărătorul italian. Mai sunt câțiva metri până în careu, după care faultul va fi fatal. Spinosi pierde teren, metru cu metru. Sanon zboară. Atunci, Spinosi recurge la singura soluție plonjează, prinzând tricoul lui Sanon. Dar Sanon nu mai e un fotbalist, ci o gazelă urmărită de un arcaș. El scapă din îmbrățișarea lui Spinosi, fentează spre stânga, Zoff refuză să creadă că va fi bătut și Sanon marchează în stilul lui Pelé „suedezeul”.

Minutele curg necruțător. Pe chipul lui Facchetti se citește groaza. Mazzola își îndeamnă coechipierii. Îl împinge pe Rivera spre poarta lui Francillon. Reușește un demaraj. Haitienii, care nu și-au consumat încă bucuria victoriei, au un moment de ezitare. Rivera „transformă”, din vreau, centrarea lui Mazzola.

Haitienii reiau atacurile. Auguste, stoperul, se accidentează. Minutele curg. Toți își amintesc un gând al lui Riva: „Sper ca acest meci cu Haiti să nu fie o nouă Coree”. Peste alte câteva minute, Benetti șutează de departe, Francillon plonjează, dar șutul mijlocașului italian este deviat de Auguste, care șchiopătează de câteva minute. Italia se relaxează. Haitienii încearcă noi atacuri, dar squadra azzurra se apără prin „șahuri eterne”. Echipa lui Tassy se deplasează spre centru, încercând egalarea. Într-un astfel de moment, Anastasi marchează pe contraatac. Haitienii se prăbușesc pe gazon. Plâng. Tricourile lor roșii se pierd în verdele gazonului. Toți se ridică anevoie. Chiloții negri și picioarele de abanos lasă impresia că pe teren se află o echipă în treninguri negre. Echipa haitiană, îndoliată, părăsește terenul.

Conferința de presă a antrenorilor umple sala. Tassy pare excitat de finalul meciului: „Fără greșeala lui Auguste, am fi câștigat cu o diferență de două goluri. Italia poate să se considere fericită cu felul în care s-a desfășurat jocul”. Cronicarii încetează să mai noteze. Sunt hipnotizați de acest om care refuză realitatea. Unii îl tachinează: „Ce veți face cu Polonia?” Tassy răspunde de parcă ar fi directorul tehnic al echipei Spaniei, nu al Hispaniolei: „Vom juca un mare fotbal de

mișcare. Pe polonezi îi cunoaștem foarte bine. Am jucat cu ei la Port au Prince. Pentru acest joc vom adopta maniera Ajax". Ziariștii aplaudă. Sunt uimiți de trufia acestui jucător de ruletă.

A doua zi, bomba! Se comunică presei că haitianul Jean Joseph a fost găsit dopat. Medicul echipei ridică neputincios din umeri. Nu știe nimic. Analiza chimică precizează: Phenymetrazină. Jean Joseph se apără. Încearcă să spună că e medicamentul care i-a fost recomandat de medicul său de acasă, pentru crizele de astm. Comisia respinge apărarea. Jean Joseph pleacă cu prima cursă spre Haiti.

Meciul cu Polonia se încheie cu o catastrofă pentru echipa lui Tassy 0—7.

Tassy nu mai apare la conferința de presă. Îl înlocuiește Lcgros: „Ne-a învins lipsa de experiență. Ne-a învins incidentul cu Jean Joseph. Am primit goluri puerile. Francillon, care a fost eroul meciului cu Italia, s-a pierdut cu firea. Și pe el l-a afectat cazul Jean Joseph. La noi, fotbalul se joacă cu inima. Nu ne rămâne decât să ne batem pentru refacerea prestigiului, în ultima partidă, cea cu Argentina". Ziariștii aplaudă din nou. Jean Joseph a vrut să uite, poate, că provine dintr-o ceată de 750 de fotbaliști. A crezut în tot ce a spus Tassy. A vrut să creadă că poate învinge Italia. A vrut să-și dubleze forțele. A vrut să intre cu mai mult curaj pe stadionul Olimpic din München, ca să nu tremure la vederea lui Riva, al cărui picior stâng era asigurat pentru un milion și jumătate de dolari. A vrut să trăiască o scurtă amnezie, pentru a nu fi tentat să împartă acel milion de dolari la cei numai nouă dolari care figurează în ghidul Weltmeisterschaftului, din rațiuni pe care nimeni, cu excepția autorului, nu le poate justifica. Ziariștii italieni aplaudă, poate fără motiv palpabil, cuvântarea tristă a lui Legros.

...23 iunie. Ziua jocului Argentina - Haiti. Echipa lui Sanon a promis să se bată pentru refacerea prestigiului. Argentinienii sunt puternici. Ei păstrează șansa golaverajului, în eventualitatea în care Polonia învinge Italia, la Stuttgart, într-un meci care se joacă la aceeași oră. Argentinienii atacă prin destule nume celebre Ayala, cel care a uimit stadionul Dinamo, Yazalde, golgeterul Europei, Houseman, despre care un antrenor francez a spus că are „ambele picioare ale lui Garrincha", Kempes, Babington. Haitienii pierd teren. Argentina nu e Guatemala. Ayala și Yazalde forțează. Golgeterul Europei deschide scorul la capătul primului sfert de oră, Houseman îl

urcă la 2—0 după numai 3 minute. La pauză, argentinienii află, plini de speranță, că Polonia conduce cu 2—0 în meciul cu Italia. La reluare, ei se năpustesc spre poarta lui Francillon. Nu trec decât 10 minute și Ayala urcă scorul la 3—0. Dar haitienii nu cedează. Legros sau Tassy (acum asta nu mai are importanță) au promis lumii că meciul cu Argentina este un meci al onoarei. Sanon, cel predestinat golului, țâșnește spre poarta lui Carnevali și reduce scorul 3—1. Argentinienii, care nu mai știu ce se întâmplă în meciul Italia — Polonia, dau semne de nervozitate. Reușesc să maraheze al patrulea gol în minutul 66. Haitienii atacă din nou. Sunt la un pas de un al 2-lea gol, dar oboseala se simte. „Treningurile negre” aleargă din ce în ce mai incet. Italia reușește să înscrie un gol, la Stuttgart. Argentina tremură. Așteaptă cu înfrigurare fluierul final al arbitrului spaniol Ibanes. Și fluierul final vine ca o eliberare. Argentina e calificată, prin grația generoasei echipe din Caraibe. Argentina merge în semifinală, cu un singur gol în plus față de Italia. Sanon, eroul lui Tassy, a înscris în ambele meciuri. Dar Italia este eliminată în primul rând pentru că Haiti a trăit cu toată ființa sa aventura primei zile a campionatului mondial.

La Stuttgart, după jocul pierdut în fața Poloniei, Ferruccio Valcareggi a declarat: „*Abbiamo perso tutto con Haiti*”. (Am pierdut totul în meciul cu Haiti.)

Marea aventură haitiană se apropie de sfârșit. Echipa Caraibilor așteaptă prima cursă pentru a traversa Atlanticul. Sanon, Desir, Auguste încep să guste din cupa amară a fotbalului mondial. La sosirea în Haiti, antrenorul Auguste Tassy demisionează. Omul care a adus în turneul final țara cu cei mai puțini jucători din lume se supune legii dure a fotbalului. Sanon stă pe gânduri. Are o mare ofertă din partea echipei belgiene Anvers. Ezită. Nu știe dacă va părăsi vreodată insula miresmelor dulci ale bananierilor.

ZAIR „Leoparzii” de ciocolată...

Zairul lui Vidinici a fost așteptat cu un foarte mare interes la actuala ediție a campionatului mondial. Era în această așteptare ceva din amintirea frumoaselor jocuri pe care o altă echipă africană, Marocul (condusă de același Vidinici), le oferise publicului mexican, în 1970. Poate că spectatorii vest-germani

aveau și un argument în plus. Cu patru ani în urmă, Marocul lui Vidinici reușise să țină în șah echipa lui Seeler și Beckenbauer, care a obținut golul victoriei cu numai 10 minute înainte de sfârșit.

Zairul lui Kakoko (să renunțăm, măcar o dată, la atributul. Vidinici) a venit cu destule speranțe în R. F. Germania. Acest optimism era întreținut și de faptul că patru dintre cei mai proeminenți vrăjitori ai africanilor preziseseră „destule momente bune” echipei africane.

Optimismul „echipei de ciocolată” a început să scadă odată cu înmulțirea ploilor reci din regiunea Dortmundului. Singurul care părea mereu încrezător în forțele echipei era iugoslavul Vidinici, fostul portar al lui Vardar. Cu câteva zile înainte de meciul cu Scoția, Vidinici a declarat: „Scoțienii sunt niște copii care turbează când n-au mingea. O să încercăm să le-o reținem, pentru a mări această furie. Dacă vom ști să evităm șocurile acestor zurbagii ai fotbalului și, mai ales, dacă vom reuși să neutralizăm săriturile lor la cap, în careul nostru, atunci vom putea să ne impunem tehnica”.

La 14 iunie, la Dortmund, Zairul se alinia în fața Scoției. Din fericire, nu mai ploua.

La Dortmund a venit destulă lume pentru a asista la un duel inedit sub toate raporturile. Ormond, antrenorul Scoției, făcuse o declarație nu tocmai britanică, afirmind că va obține victoria cu cel puțin opt goluri la activ. Fotbaliștii negri n-au prea gustat această fanfaronadă și s-au decis să întoarcă toate calculele.

Ineditul așteptat de spectatori s-a făcut simțit încă din primele minute. Stadionul din Dortmund a început să aplaude virtuozitatea tehnică a africanilor, care jucau de parcă ar fi întâlnit pentru prima oară un covor de gazon atât de mare, după ani și ani de fotbal în hățișurile junglei. Înaintașii porneau la atac cu o bucurie nedisimulată, respingând orice idee de joc, ca și cum ar fi fost obsedați de un singur gând: păstrarea mingii.

Scoțienii n-au lăsat impresia că sunt iritați de prelungita dominație a africanilor (poate cu excepția lui Bremner). Ei au simțit imediat că echipa lui Vidinici știe un singur lucru: să atace. Lorimer și toți ceilalți i-au lăsat pe africani să se apropie de careul lui Holton, pentru ca aici, în preajma suprafeței de pedeapsă, să rezolve totul printr-o contră la balonul condus în extaz de Ntumba sau Mayanga, ca să nu vorbim de transa lui Kakoko, evident posedat de duhul mingii cu pătrățele negre și albe.

Spectacolul devenea din ce în ce mai atractiv, cu atât mai mult cu cât rezultatul meciului nu putea fi pus la îndoială. Scoțienii își înmulțeau numărul ocaziilor, și doar nerăbdarea lui Dennis Law, dornic să deschidă scorul, amâna golul așteptat. Spectatorii vest-germani aplaudau în primul rând jocul de înaintași al fundașilor africani. În tot cursul primei reprize nici un apărător african nu a considerat de demnitate sa să pună un picior în calea unui șut spre poarta proprie. Defensiva africană lăsa impresia că nu concepe să deterioreze un atac advers, fiind în același timp surprinsă de forța „demolatorilor” din apărarea scoțiană.

Zairul a continuat să atace, cu mișcări care justifică din plin porecla jucătorilor săi: „leopardzii”. Aș putea spune, fără exagerare, că eleganța mișcării tehnice a fotbaliștilor din Zair este superioară până și gestului tehnic al brazilienilor. Articulațiile fotbaliștilor africani par mai bine gresate decât cele ale brazilienilor. Dacă în jocul unui Jairzinho (am luat superlativul!), ca să nu mai vorbim de cel al unui Valdomiro, se simte întrucâtva o ușoară artroză articulară, provenită dintr-o uzură firească, jocul înaintașilor din Zair are o influență fermecătoare, la care contribuie și o eleganță în alergare fără egal. Privindu-i pe înaintașii din Zair, mi-am adus aminte de pasul extraordinar al campionului olimpic Akii Bua, care a reușit să facă din alergarea peste garduri o alergare fără... obstacole.

Scoția a învins Zairul cu 2—0. Antrenorul Ormond a regretat, probabil, cele opt goluri promise. El nu și-a închipuit însă, în seara victoriei asupra Zairului, că acest „numai 2—0” avea să determine eliminarea echipei sale din semifinalele „Mondialului”.

După meci, africanii — dar mai ales Vidinici — au devenit și mai volubili. Ei și-au permis chiar unele teoretizări *ex cathedra*. Așezarea 4-2-4, practică aproape în exclusivitate — la acest campionat mondial — de echipa Zairului, își recăpăta onorurile. Mai mult decât atât, „jocul la ofsaid”, care e un corolar al „anomaliei” 4-2-4, a fost ridicat la rang de sistem, omițându-se faptul că doar plusul de nervozitate al scoțienilor, pe măsura înaintării în timp, a fost principala cauză a unui succes sau, în orice caz, a unui semisucces. În sfârșit, africanii s-au pornit să vândă și „pepeni grădinarilor”, deplângând faptul că europenii nu mai joacă cu extreme clasice de tipul lui Mayanga și Kakoko. Într-un cuvânt, Zairul cucerise, prin frumusețea jocului său

lipsit de griji și prin volubilitatea antrenorului său, o bună parte din spectatorii care s-au desfășurat pe stadionul din Dortmund.

Din nefericire, a urmat jocul cu Iugoslavia. Rezultatul îl cunoașteți: 9—0 pentru echipa lui Miljanici, în disputa cu... Vidinici. Dealtfel, gândindu-ne la scor, parcă am fi tentați să dezaprobam ploaia de goluri a lui Miljanici. Și asta nu pentru că înaintașii iugoslavi au manifestat o vervă excesivă împotriva echipei conduse de un compatriot. Nu! Să ne gândim însă la efectul dezastruos al acestui scor asupra unui fotbal în creștere și care încerca să se agațe de un fir de păr în acest Weltmeisterschaft, pe care îl considera o mare trambulină pentru fotbalul african.

Meciul cu Iugoslavia a confirmat ideea că fotbalistii Zairului nu știu să se apere și că nu cunosc noțiunea de duritate. Dealtfel, Vidinici spunea după meci: „E greu să-i obișnuiesc să fie răi. Africanul se mărginește să amenințe cu pumnul. Odată acest gest făcut, mânia lui încetează. El nu vrea să lovească”.

Scorul fluviu al echipei iugoslave are destule explicații. În primul rând, o echipă obișnuită cu pasa scurtă a primit o puternică lovitură în minutul 23, când a început să joace „în 10”, în urma eliminării înaintașului Ndaye. În al doilea rând, la obișnuita naivitate a apărării africane s-a adăugat și un alt fapt — nu lipsit de importanță. Fotbaliștii lui Vidinici, în general scunzi, au avut în față o echipă de baschetbaliști. Așa se face că cinci dintre cele nouă goluri au fost înscrise cu capul și că cinci dintre cei care au înscris golurile măsoară peste 1,81 m. Am putea spune că, la un moment dat, în careul lui Kazidi (înlocuit și el, sărmanul, fără o vină deosebită, cu Tubilandu) se juca un fel de baschet, mingea poposind deseori pe capetele jucătorilor iugoslavi, care își pasau astfel, fără să mai recurgă la binecunoscuta lor detentă.

La terminarea meciului, Vidinici era transfigurat. Nu se așteptase la un asemenea scor. Mai știa că cei de acasă vor refuza explicații doar tehnice. În orice caz, Zairul, care eliminase Marocul în preliminarii, făcea acum o figură mult mai modestă — cel puțin prin prisma cifrelor — decât fosta echipă a lui Blagoje Vidinici.

După meci, în vestiar, s-au produs câteva schimburi de cuvinte pe care Vidinici le-a putut potoli cu mare greutate. Cel mai vehement era fundașul dreapta Mwepu, cel care încercase să-l fugărească pe arbitru, în cursul meciului. Din fericire

pentru Mwepu, arbitrul l-a confundat cu Ndaye, și astfel defensiva africană a putut concede doar nouă goluri.

Al treilea meci, cel cu Brazilia, avea să transforme radical echipa Zairului. Orice tentație spre atac a pierit ca prin farmec. Să fi fost, oare, noua tactică o emanație a colectivului de jucători care l-au înfruntat pe Vidinici? În orice caz, Zairul s-a apărat (sau a încercat să se apere) în jocul cu Brazilia. Tehnica de înaintaș a întregii echipe a pus nenumărate probleme echipei lui Jairzinho. Se confirma faptul că, pe metru pătrat, nu există o diferență palpabilă între abilitatea braziliană și cea africană. În minutul 80 era (încă) 2—0 pentru Brazilia. Campioana mondială era amenințată cu eliminarea, deoarece avea nevoie și de un al treilea gol, pentru a-și asigura calificarea. În acel minut 80, o întâmplare a pus capăt calvarului brazilian. Un șut fără nici o perspectivă, trimis de Valdomiro, l-a păcălit în mod neașteptat pe talentatul portar Kazidi. Mingea, aterizând în fața portarului african, a prins un efect ciudat, ca la „topspinul lui Năstase”, și s-a furișat pe sub el, aducând brazilienilor mult așteptatul gol al treilea.

„Expediția africană” la Weltmersterschaft s-a încheiat, deci, cu un zdrobitor 0—14, cel mai neplăcut golaveraj al campionatului mondial. Marele paradox este acela că Zairul, echipa cu spiritul ofensiv cel mai marcat, n-a reușit să înscrie nici măcar un singur gol, ca și Australia de altfel. Dar, în timp ce Australia și-a vândut foarte scump pielea, reușind și un meci egal cu puternica echipă chiliană, Zairul a rămas doar cu aplauzele adresate „artei pentru artă”. Într-un fel, Zairul a fost aplaudat ca maratonistul care, sosind la o oră după câștigător, sprintează inimos pe ultima linie dreaptă.

În orice caz, „drama Zairului”, pe lângă pitorescul pe care îl conține, rămâne un memento adresat tuturor celor care își închipuie că frenezia ofensivă, singură, poate să producă mai mult decât un ropot de aplauze din partea unor esteți dornici să revadă secvențe din istoria fotbalului de altădată.

AUSTRALIA Ogarii lui Jim Fraser

Când Australia a sosit la Sportzentrum din Hamburg, cei mai mulți au strâmbat din nas. (Nu era, deci, o simplă glumă.)

S-a spus, poate cu destul temei, că echipe ca Australia, Haiti și Zair nu fac decât să compromită întrecerea elitei mondiale. Mulți au fost de părere că fotbalul ar trebui să se inspire din hochei, dacă vrea să contribuie la dezvoltarea Soccerului în insulele polineziene sau în Țara Focului. Cu alte cuvinte, s-a emis ideea că și campionatul mondial de fotbal ar trebui să aibă o a doua divizie, ca hocheiul.

Auzind asemenea vorbe, australienii au zâmbit oarecum stingheriți. Ei nu au înțeles prea bine această aversiune față de sărmanul „cangur”, care, pentru a ajunge la turneul final, a înconjurat pământul de vreo două ori, a jucat în Noua Zeelandă, în Iran, în R. P. D. Coreeană, în Indonezia, a avut o dublă finală cu Coreea de Sud, la Seul și la Sydney, pentru a sfârși la Hong-Kong, într-un meci de baraj, care avea să decidă, până la urmă, cine domină fotbalul de la Urali la Wellington.

Pentru dumneavoastră, stimați cititori, o mică surpriză. Bănuiesc că nu cunoașteți un amănunt: în Australia fotbalul se joacă încă din anul 1882. N-ați fi crezut, desigur. Fapt pentru care mă aștept la întrebarea: atunci cum se face că un sport aproape secular nu s-a dezvoltat ca în alte țări ale lumii? Ca să găsim răspunsul, să ne amintim că englezii, care au adus fotbalul pe punțile transatlanticelor, n-au uitat nici cricketul, nici tenisul și nici măcar bowlingul. Și pentru că întâmplarea a făcut ca gazonul australian să fie mai mătăsos decât cel englez, sus-amintitele sporturi au reușit să oprească dezvoltarea fotbalului, făcând ca federația australiană de *Soccer* (adică de fotbal european) să se înființeze abia în anul 1963.

Dacă englezii au adus fotbalul în Australia, am putea spune că dezvoltarea lui în continentul lui Laver și Ron Clark a fost înlesnită de multe alte națiuni. Parcurgând lotul australian prezentat la Campionatul mondial '74, ne dăm seama că englezii nu sunt singurii misionari ai soccerului în patria tenisului. Iată, de pildă, antrenorul echipei naționale este iugoslav. (Nici nu știm cum să explicăm, dealtfel, faptul că la această ediție a campionatului mondial trei echipe naționale au fost conduse de antrenori iugoslavi: Miljanici pentru metropolă, Vidinici pentru Zair și Rasici pentru Australia.)

Rale Rasici a fost (și rămâne) cel mai tânăr antrenor la Weltmeisterschaft. El nu are decât 38 de ani. În schimb, are principii absolute, ca, de pildă: „Mie, ca antrenor, mi-e frică mai mult de realizările tehnice ale lui Cruyff decât de concepțiile tactice ale lui Michels. Dealtfel, eu nici nu cred în performanțele

tactice". Această declarație a produs o puternică impresie în rândul cronicarilor, lucru care i-a determinat pe ziaristii vest-germani să-i ofere lui Rasici un număr de telefon, prin intermediul căruia să stea de vorbă cu cititorii „Bild”-ului. La acest telefon, Rasici a continuat să uimească, culminând cu faimoasa declarație: „Pe mine, Hoeness mă îngrijorează mai mult decât Beckenbauer, Müller și Schön la un loc”. O declarație fără acoperire aparentă, dar care ascunde un sâmbure de adevăr.

Să lăsăm, însă, un pic geneza fotbalului australian, să-l lăsăm și pe Rasici să-și alcătuiască formația și să vedem ce fac australienii, acum, când au ajuns pe teritoriul R. F. Germania.

În primul rând, ei se plâng de duritatea... uruguayenilor. Într-un joc amical cu Uruguayul, la Sydney, echipa lui Rasici l-a pierdut pe cel mai bun jucător al său — Baartz. Dar Baartz nu este singurul absent regretat în acest lot. Iată, de pildă, portarul titular, Jim Fraser, n-a putut face deplasarea. Motivul? Are o crescătorie de ogari — probabil pentru cursele de câini din Melbourne — și n-a reușit să găsească un înlocuitor pentru perioada turneului final. În această situație, a fost chemat Jack Reilly de la Hakoach din Sydney. Stoper va juca germanul Manfred Schäffer, un lăptar din Sydney, care s-a angajat să-l anihileze pe Gerd Müller, după ce a studiat vreo 20 de filme cu „bombardierul” din München.

În formație mai vedem doi iugoslavi — fundașul Utjesienovici și înaintașul Buljevici din Melbourne. Al treilea iugoslav, Ivo Rudici, care joacă în echipa grecească Pan Hellenic din Sydney, este doar rezervă, ca și ungurul Atila Abonyi...

Înainte de a începe jocurile, să ascultăm o ultimă declarație a lui Rale Rasici: „Am venit în Europa ca să ne batem pentru existența fotbalului australian. Dacă pierdem catastrofal, soccerul va face un pas de vreo 10 ani înapoi. Dacă reușim să plutim ca Tor Heyerdahl, atunci avem o șansă în lupta cu pătrățelul verde al terenului de tenis și cu cel albastru al bazinei de înot. Sper ca Europa să ne ajute. Nu printr-o îngăduință specială, pe care n-aș înțelege-o, ci printr-un joc corect, care să nu repete agresiunea uruguayanului Carbaccio, cel care l-a scos din luptă pe Baartz nu cu piciorul, ci printr-un «dos de labă» la mărul lui Adam, pe care l-ar invidia orice campion de karate”.

Australia a intrat în joc în compania R. D. Germane, la Hamburg. Încă din primele minute s-a văzut că echipa

„cangurilor” nu s-a angajat doar într-un turneu de plăcere. Mulți erau de părere că echipa lui Rasici e o foarte bună formație engleză de liga a III-a, inclusiv pasele lungi, centrările și tackle-ul.

Ce-am putea spune despre jocul australienilor? Un singur amănunt ne scutește de prea multe comentarii. Timp de o oră, echipa lui Ruschner, favorită cu „de la cinci goluri în sus”, n-a reușit să înscrie vreunul. A fost imperios necesar autogolul lui Curran, pentru ca jocul să se mai desfacă și să-i permită lui Streich un al doilea gol, care să elibereze echipa lui Ruschner.

Australienii au jucat în stil englezesc, fără economie de efort. Coechipierii lui Sparwasser au fost atât de surprinși de rezistența australiană, încât nu și-au putut stăpâni nervii, fapt pentru care au primit trei cartonașe galbene: Wätzlich, Vogel și Kische. Australienii au părăsit, însă, terenul cu trei oameni accidentați: Tolson, Curran, Waren. După cât se vede, Europa n-a sprijinit prea mult dezvoltarea fotbalului australian. În schimb, australienii au produs o excelentă impresie prin înaintașii Alston și Buljevici. Dealtfel, mulți dintre suporterii echipei Iugoslaviei au spus, mai în glumă, mai în serios, că prezența lui Buljevici în echipa lui Miljanici, la meciul de deschidere cu Brazilia, ar fi adus, cu siguranță, victoria echipei iugoslave.

După jocul cu R. D. Germană, Rale Rasici s-a gândit că e momentul să reziste și în fața marilor favoriți la titlu: R. F. Germania. Rezultatul îl cunoaștem. Australia a jucat cu mult elan, a fost puternic încurajată de publicul din Hamburg și a primit aplauze, în final, în ciuda scorului 0—3. Să amintim, în paranteză, că lăptarul Schäffer s-a ținut oarecum de cuvânt. Gerd Müller a reușit să marcheze abia în min. 53, când meciul era jucat. Lăptarul din Sydney l-a ținut atât de bine, încât stadionul din Hamburg a oferit un spectacol inedit. Timp de 53 de minute publicul a scandat aproape fără întrerupere „Uwe! Uwe! Uwe!”, pentru a deplânge eforturile zadarnice ale „bombardierului” epigon. (Să amintim că Uwe Seeler a fost vârful de atac al lui Hamburger S. V.).

Ultimul meci, cel cu Chile, a produs senzație. Deși echipa chiliană mai păstra șansa teoretică a calificării, Australia a rezistat unor atacanți de clasă ca Ahumada, Reinoso și Veliz. Jack Reilly, care este, în viața civilă, detectiv particular, a apărut șuturile puternice ale stoperului Figueroa, venit în atac. Și astfel, Australia, cea condamnată la moarte prin... anonim, încă înainte de începerea turneului final, a reușit un admirabil

punct de onoare, împotriva echipei care a ținut în șah R. D. Germană și care a pierdut doar cu 0—1 în fața viitorilor campioni mondiali, beneficiari ai unui șut fericit al fundașului Breitner.

La primul său turneu final, Australia cucerea punctul pe care Bolivia, Norvegia, Egiptul, Coreea de Sud și alte țări, ca să nu mai vorbim de Haiti și Zair, n-au reușit să-l obțină în 44 de ani...

După terminarea turneului, Rale Rasici era mulțumit. A continuat să facă declarații teribile, susținând că, din punct de vedere tehnic, jucătorii lui nu sunt cu mult în urma marilor fotbaliști ai lumii. „Ceea ce îi lipsește fotbalistului australian este tocmai rezistența, a spus Rasici. Tehnica se învață. La noi, în Australia, televiziunea transmite săptămânal cel puțin 2—3 meciuri din campionatul englez. Și cum televiziunea este o școală «cu forța», efectele se văd. Nu același lucru aș putea spune despre pregătirea fizică a jucătorilor mei. Din păcate, televiziunea nu transmite și antrenamentele echipelor engleze sau scoțiene. În sfârșit, cel mai mare obstacol al fotbaliștilor australieni este cel al complexului de inferioritate față de marile vedete ale soccerului european. Dacă ați ști ce mult mi-a trebuit ca să-i conving că Beckenbauer, Sparwasser sau Figueroa nu sunt niște semize!”

Fotbalul australian a trecut, deci, cu succes un prim examen. Rale Rasici regretă faptul că băieții lui n-au înscris un gol. El ar fi fost fericit ca acest gol să fi fost marcat de tânărul Harry Williams din Sydney, singurul australian autentic din echipa sa. El ar fi dorit mult acest gol pentru ca în Australia să se ducă vestea că la 15 000 de mile de Londra oamenii se nasc nu numai pentru a mângâia mingea de tenis sau pentru a o izbi pe cea de cricket, ci pentru a-i cinsti pe bătrânii mateloți englezi care au furișat fotbalul în insulă, primul dintre ei fiind James Cook însuși, adică cel care a adus „bășica lui Cromwell” pe malul Pacificului.

Cronicarul acestor rânduri își aduce aminte de o întâmplare petrecută în Australia. În ianuarie 1970, când echipa olimpică de fotbal a României a poposit la Sydney, ziariștii australieni l-au întrebat pe antrenorul Gil Mărdărescu: „Ce părere aveți despre fotbalul australian?” Gil, care a fost și este, în declarațiile sale, prototipul lui Rale Rasici, a răspuns: „Veți juca în turneul final, la viitorul campionat mondial”. Ziariștii australieni au făcut ochii mari și au surprins, poate, zâmbetul

ascuns al fotbaliștilor români. Pescaru, Angelescu, Anca și ceilalți își amintiseră de o declarație pe care Gil Mărdărescu o făcuse cu o săptămână înainte, la Tel Aviv. El a spus atunci: „Israelul are mari șanse de calificare în sferturi, la turneul final din Mexic”. Și atunci, ca și acum, la Sydney, uimirea s-a citit pe chipurile tuturor. Dar declarațiile stupefiantе ale lui Gil Mărdărescu au avut, până la urmă, o acoperire de 80 la sută. În cele trei meciuri jucate în Mexic, Israelul a făcut un 0—0 cu Italia și un 1—1 cu Suedia, fiind la un pas de calificare. După patru ani, prezența Australiei în turneul final din R. F. Germania reprezenta un nou pronostic împlinit. Gil Mărdărescu pornise firesc de la ideea că „fotbalul este țara tuturor posibilităților”. Cine știe dacă Rale Rasici nu a citit atunci, la Sydney, declarațiile lui Gil...

URUGUAY „Echipa celestă” visează...

„Echipa celestă”, cum este denumită, încă de la prima ediție a campionatului mondial, formația Uruguayului, a fost victima propriei sale istorii glorioase în această ultimă ediție.

Foarte puțini știu că echipa Uruguayului, care reprezintă o țară aflată pe locul 79 în lume, ca suprafață (și a cărei populație nu a atins încă cifra de 3 milioane), se află pe locul IV în clasamentul mondial. Într-adevăr, în ierarhia echipelor care au jucat în campionatul mondial, echipa Uruguayului se găsește înaintea Angliei, Uniunii Sovietice, Ungariei, Argentinei, Cehoslovaciei, Spaniei, Suediei etc. Ea a jucat în campionatul mondial 29 de meciuri, a câștigat 14, a terminat la egalitate 5, a pierdut 10, a înscris 57 de goluri, a primit 39 și a totalizat 33 de puncte victorioase din cele 58 posibile.

„Echipa celestă” are, într-adevăr, o mare istorie. Ea a câștigat titlul olimpic la Paris, în 1924, într-o perioadă când Olimpiada era cea mai mare competiție a fotbalului mondial. Ea a câștigat un nou titlu olimpic, în 1928, la Amsterdam, după o serie care ne scutește de comentarii 2—0 cu Olanda, 4—1 cu Germania, 3—2 cu Italia și 2—1 cu Argentina în finală, după un prealabil 1—1 cu prelungiri, realizat în prima manșă.

După numai doi ani, la Montevideo, Uruguayul câștigă primul titlu mondial. În finală, Argentina pierde cu 2—4.

Acest triptic victorios (1924—1928—1930), care conferă Uruguayului o netă supremație mondială, nu poate fi apărat în următoarele două ediții. Într-adevăr, Uruguayul nu se prezintă la ediția 1934 și 1938. Așa se face că echipa lui Andrade 1930 așteaptă 20 de ani pentru a-și măsura din nou forțele. Rezultatul? Una dintre cele mai mari surprize din istoria fotbalului mondial: micul Uruguay învinge Brazilia, în finală, chiar la Rio de Janeiro.

Anul 1954 aduce Uruguayului un mare premiu de frumusețe. După o strălucitoare suită de victorii.

La 16 iunie 1954, la Berna, „echipa celestă” învinge net Cehoslovacia cu 2—0. În al doilea joc, ea zdrobește Scoția cu 7—0. În sferturi, Uruguayul își continuă marșul triumfal, învingând Anglia cu 4—2. În sfârșit, în semifinală, Uruguay întâlnește Ungaria 1954, despre care s-a spus că a fost o superechipă. După 90 de minute, scorul era 2—2. Abia în prelungiri, Ungaria avea să câștige cu 4—2, acest meci gratulat cu „premiul de frumusețe”, care îi onorează în primul rând pe cei doi eroi ai săi uruguayanul Schiaffino și maghiarul Boszik.

Aici se încheie, am putea spune, marea istorie a „echipei celeste”. Din acest moment, Uruguayul începe să trăiască din amintiri. În 1958, un stupefiant 0—5 cu Paraguay, în preliminariile ediției suedeze, rupe istoria echipei lui Schiaffino. Declinul se prelungește și în „ediția chiliana”, pe care Uruguayul nu o poate onora cu prezența sa pentru simplul fapt că nu reușește să elimine... Bolivia.

Noua istorie a „echipei celeste” începe în Anglia 1966. Dar echipa uruguayană are o cu totul altă față. Ea nu poate uita că a pierdut cu 0—5 în fața Paraguayului și că nu a putut trece de Bolivia. Uruguayenii își restructurează jocul. Marii atacanți ai anului 1954, cei care au învins Scoția cu 7—0 și Anglia cu 4—2, la un interval de câteva zile, somează în prima linie sau vin în ajutorul „betoner”-ului Troche. Uruguayul inaugurează astfel, înaintea Italiei, tradiția lui 0—0. Succesul de prestigiu al echipei lui Troche în fața Angliei, pe Wembley, răsplătit cu acel 0—0 al deschiderii, pare să dea dreptate celor care au transformat superba echipă ofensivă din Elveția într-o echipă grupată în careu, în fața lui Mazurkiewicz. Uruguayul reușește să învingă apoi Franța cu 2—1, în al doilea joc, și încheie meciurile grupei cu un nou 0—0 în fața Mexicului. „Sfertul”, însă, nu iartă. R. F. Germania obține victoria cu 4—0.

Ediția „Mundialului” mexican reabilitează, oarecum, echipa Uruguayului, care ajunge până în semifinale. Dar acel 0—0 cu Italia și mai ales acel 0—1 cu Suedia, în grupă, demonstrează, că nu s-a schimbat aproape nimic.

În ediția 1974, Uruguayul a băut până la fund din cupa amărăciunii. Dacă n-ar fi fost Australia, Haiti și Zair, faimoasa „echipă celestă” a lui Andrade, Schiaffino și Rocha s-ar fi aflat pe ultimul loc.

De ce această neașteptată prăbușire?

Uruguayul continuă să viseze. La sosirea în R. F. Germania, ziariștii au avut surpriza neplăcută de a afla că binecunoscutul Cubilla pretinde pentru un interviu acordat presei scrise 50 de dolari, mărindu-și onorariul la 150 pentru radio și 250 de dolari pentru interviul televizat. Văzând această listă de prețuri, comentatorii și-au dat seama că Uruguayul nu înregistrează crepusculul „echipei celeste”. Peste numai două zile, după meciul cu Olanda, Cubilla avea să acorde interviurile cu un zel de om avid de publicitate.

Ce a reprezentat Uruguayul în Weltmeisterschaft?

În primul rând, ca orice echipă care visează, Uruguayul și-a păstrat aproape toți bătrânii în formație. Cu o zi înainte de meciul Olanda — Uruguay, un comentator l-a întrebat pe Cruyff dacă nu se teme de probabilele agresiuni ale apărătorilor uruguayeni. Celebrul „nr. 14” al Olandei a răspuns: „Nu mă tem. Știu să sar la coardă. Și apoi, uruguayenii sunt prea bătrâni ca să mai aibă puterea să secere. Îi cunosc bine din campionatul Spaniei pe Montero Castillo și pe Esparrago. Nu cred că sunt adversari periculoși”.

Meciul Olanda — Uruguay s-a jucat la poarta lui Mazurkiewicz. Rareori am văzut un portar mai plictisit ca olandezul Jongbloed. Minurte în șir el s-a plimbat prin careu cu mâinile la piept, privind în pământ. Era limpede că se gândea la cei de acasă sau — cine știe? — la apariția sa miraculoasă în echipa Olandei, la vârsta de 34 de ani.

Prin ce s-au remarcat uruguayenii? Ei au încercat să plimbe mingea, amintindu-și că au fost cândva tehnicieni de mare clasă, fără secrete în dirijarea balonului. Dar toată această mișcare de pase a avut ca țintă cel mult linia de centru a terenului. E adevărat că olandezii au jucat în stil mare, provocând pentru prima oară expresia „hoardă în atac”, dar jocul lor avântat a fost înlesnit de mișcările prudente și obosite ale lui Pedro Rocha. Văzând că olandezii atacă în valuri, așa

cum se povestea doar în legende cu Andrade și Schiaffino, uruguayenii au avut proasta inspirație de a-și pierde cumpătul, lovind fără prea multă jenă. Masnik a plonjat cu crampoanele pe coapsa lui Neeskens... Forlan l-a urmărit pe Cruyff, fără a-l atinge însă, deoarece olandezul s-a ținut de cuvânt, „sărind la coardă”. În sfârșit, Moreno Castillo a primit cartonașul roșu, după ce alte trei cartonașe galbene fuseseră înmânate lui Forlan, Mantegazza și Masnik.

Echipa Uruguayului pierdea cu numai 0—2 un meci de... 0—6.

În jocul următor, cel cu Bulgaria, Uruguayul a continuat să viseze și să aștepte. Bătrânii „echipei celeste” și-au continuat calvarul. La un moment dat, ei au avut impresia că sfârșitul izbăvitor a venit: Bonev a deschis scorul, în minutul 75. Totul părea încheiat. Iată însă că un fundaș, Pavoni, a trecut în sfârșit linia de centru și a adus egalarea, în minutul 88. Uruguayul salva, astfel, un punct și mai păstra șansa calificării. Mai era jocul cu Suedia, care trebuia câștigat cu orice preț.

Ziua de 23 iunie poate fi considerată ca a doua naștere a echipei Uruguayului. În acea zi de 23 iunie, la Düsseldorf, Uruguayul a pierdut în fața Suediei cu un scor mai net decât în fața Olandei, dar a făcut cel mai frumos meci al său, un meci care, în ciuda scorului, ar fi putut să fie câștigat, în prima repriză, dacă portarul suedez Hellström nu s-ar fi opus cu atâta înverșunare.

De ce a jucat atât de frumos echipa Uruguayului, în acele 45 de minute ale meciului cu Suedia? Răspunsul e destul de simplu. Pentru prima oară, Uruguayul a renunțat să mai viseze la istoria sa glorioasă. Bătrânii echipei au primit, vrând-nevrând, o infuzie de tinerețe în atac. Cei trei din față, adică Milar, Morena și Corbo, au avut, în sfârșit, vârsta speranțelor. Media acestui trio se află sub 22 de ani. Iar dacă ne gândim că vizitiul acestei „troici” a fost — în meciul cu Suedia — un alt flăcău de 22 de ani (Mantegazza), ne dăm seama că Uruguayul se bazase prea mult pe Cubilla, pe Rocha sau pe Forlan. Dacă îmi permiteți, încă un amănunt. În minutul 42, foarte tânărul Corbo, vârf de atac veritabil, a fost înlocuit, în urma unei accidentări, cu bătrânul Cubilla. Era la scorul de 0—0. După pauză, Cubilla, care — în paranteză fie spus — participă pentru a patra oară la un turneu final al campionatului mondial alături de Rivera, a tăiat aripile tuturor celorlalți tineri, jonglând la infinit cu un balon la care nu mai avea dreptul nimeni. Și astfel

Suedia a supus unui veritabil k.o. reîmbătrânita echipă a Uruguayului.

...A fost odată, ca niciodată, o mare echipă. Ea nu mai există astăzi decât în speranțele celor care mizează pe Corbo, Morena, Milar sau Mantegazza. Dar aceste speranțe sunt mai mult iluzii. Probabil că cei patru, ca și mulți alții, mai tineri decât ei, vor părăsi curând Montevideo, capitala de peste un milion a unei țări de mai puțin de trei milioane.

Astăzi, „echipa celestă” se compune din Mazurkiewicz, care joacă în Brazilia, la Minero. Apărătorii porții „polonezului” sunt Juareguy, care activează dincolo de estuar, la River Plate, în Argentina. Alături de el se află Forlan, plecat la Sao Paulo. În sfârșit, al treilea apărător, Pavoni, figurează în lotul echipei Independiente. Toți cei trei mijlocași — Montero Castillo, Esparrago și Rocha — joacă în afara Uruguayului. Primii doi la Granada și Sevilla, în Spania, iar ultimul — la Sao Paulo, în Brazilia.

Așadar, singurul moment bun al „echipei celeste” în Weltmeisterschaft a fost reprezentat de cele 45 de minute ale copiilor din atac, adică ale celor care n-au părăsit încă frumosul Montevideo.

Uruguayul a crezut că se va putea apăra cu „legiunea Străină”. Și a sfârșit prin a seduce cu tinerețea atacanților săi, care au amintit acestei echipe visătoare că frumoasa ei legendă este legată de numele unui Dorado, Ghigigia, Schiaffino, Abbadie și Borges, cel care înscria ușor, ca într-o cronică de demult, trei goluri în poarta Scoției 1954.

CHILE Destinul lui Figueroa

Se spune că echipa de fotbal a chilienilor a avut un singur an de glorie, în 1962, când a cucerit medalia de bronz a Campionatului mondial, învingând, în ziua de 16 iunie, la Santiago, Iugoslavia lui Sekularač, Galici și Skoblar. Fără îndoială că acest loc III este cea mai frumoasă performanță din istoria fotbalului chilian. Dar, pentru că ea a fost obținută acasă, spectatorul de pretutindeni privește cu o amabilă îngăduință strălucirea acestei medalii de bronz.

La Weltmeisterschaft, Chile a părăsit dreptunghiul verde după primele trei jocuri ale grupei. Și totuși, judecând lucrurile la rece, nu vedem de ce echipa lui Luis Alamos 1974 s-ar situa sub valoarea celei din 1962, când marile vedete ale lui Fernando Riera se numeau Eyzaguirre, Rojas sau Leonel Sanchez.

În decurs de numai câteva luni, Chile a reușit trei performanțe de prim rang. A ținut în șah, la Moscova, puternica echipă a Uniunii Sovietice, realizând un 0—0 care nu e la îndemâna multor „naționale” din lume, iar în iunie 1974, în Berlinul Occidental, a ținut în frâu o super echipă (R. F. Germania) și una în mare ascensiune (R. D. Germană).

Dar să ne întoarcem la Schloss Glicnecke, reședința lui Figueroa et co., în preziua campionatului mondial. În seara aceea, antrenorul chilienilor, Luis Alamos, a făcut o declarație care a stârnit vâlvă. El a spus fără ocolișuri: „Nu-mi fac nici o iluzie în privința primului joc. Echipa lui Schön ne va bate oricum. Vom juca în defensivă. Nu putem altfel. Pe mine mă interesează al doilea meci, cel cu R. D. Germană. Nu-l cunosc pe Buschner, dar nici el nu mă cunoaște pe mine. Acesta e meciul meu hotărâtor. Apoi, la Hamburg, R. F. Germania îl va bate probabil pe Buschner. În această situație nu ne va rămâne decât să învingem Australia”.

Această declarație a fost socotită, ulterior, drept o capodoperă de neinspirație, care ar fi influențat evoluția echipei chiliene și i-ar fi ratat calificarea. S-a mai spus, între altele, că Luis Alamos, având în acele zile o puternică criză de diabet, ar avea toate scuzele, cu excepția celor ale istoriei fotbalului, ca întotdeauna neiertătoare.

Să vedem, acum, ce s-a întâmplat pe teren.

În primul rând, chilienii au luat un start dezinvolt și elegant în meciul cu R. F. Germania. Ei au impresionat prin tehnică și fantezie, dominând cu o oarecare autoritate angrenajul deocamdată greoi al șenilelor vest-germane. Din nefericire pentru oaspeți, echipa lui Schön avea o armă ascunsă, care se numea Breitner. În minutul 18, fundașul stânga vest-german s-a trezit pe post de inter dreapta, în urma uneia dintre obișnuitele sale escapade de somnambul al gazonului, și a zdrobit rezistența portarului chilian Vallejos.

Deloc impresionați de acest gol, venit oarecum împotriva cursului jocului, chilienii au continuat să plimbe echipa vest-germană în toate colțurile terenului, cu o ușurință care ne

invită, de fiecare dată, la eterna comparație între abilitatea sud-americană și stângăcia europeană în fotbal. Din păcate, în minutul 69, chilenii au pierdut un om. Arbitrul turc Babacan l-a eliminat pe cel mai bun înaintaș al lui Alamos, Caszely. Gestul atacantului chilian a impus, desigur, un cartonaș roșu, dar el a fost precedat de o veritabilă agresiune a lui Vogts, rămasă nesanționată numai și numai pentru că, în secunda următoare, temperamentalul Caszely s-a pierdut cu firea. Deși în 10 oameni, chilenii au continuat să-i domine tehnic pe coechipierii lui Gerd Müller, narcotizându-i. În final, ei au avut o frumoasă ocazie, prin Valdes, dar Maier a apărât. Meciul s-a încheiat în aplauzele spectatorilor din Hamburg; ele s-au transformat brusc în huiduieli în momentul în care Beckenbauer, Overath și ceilalți au rămas singuri pe gazon, în drum spre vestiare.

Așadar, un 0—1 cu echipa lui Helmut Schön. Să fi greșit Alamos în pronosticul său? Poate. Chilenii au temporizat mult, demonstrându-și întreaga măiestrie în ascunderea balonului. Comentatorii sunt de părere că echipa lui Figueroa ar fi putut învinge dacă ar fi jucat la atac. Dar această teză rămâne o simplă variațiune pe tema lui dacă, foarte asemănătoare cu aceea a cronicarilor care au condamnat echipa României pentru jocul ei prudent cu Anglia, la Guadalajara. Unde-i adevărul? O, dacă l-am ști... Poate că echipei lui Schön i-a lipsit tocmai tempoul, pentru a-și pune în valoare forța și greutatea.

Al doilea joc, cel cu R. D. Germană, confirmă planul lui Alamos. E meciul în care Chile a pus toți așii jos. Și acest 1—1 cu echipa lui Buschner dezavantajează echipa chiliană. Hoffman a deschis scorul în minutul 55, dar, cu numai trei minute înainte, Reinoso trăsese în bară. În sfârșit, în numai patru minute după ce Ahumada a egalat (min. 67), Figueroa, pornit în atac, pentru victorie, trimite mingea în bară — iarăși! — din centrarea lui Veliz. Până la urmă, apărarea lui Bransch a rezistat cu greu fanteziei tehnice a chilenilor.

După aceste două jocuri, în care Chile a reușit performanța de a fi primit un singur gol din partea a două atacuri cu Gerd Müller, Hoeness, Streich și Sparwasser, Luis Alamos se afla, conform pronosticului, în fața a „trei puncte posibile”. Echipa lui păstra o șansă de calificare. Dacă învingea Australia, aduna cele trei puncte. Rezultat perfect normal, dat fiind că între Figueroa și Schäffer exista o oarecare diferență de clasă. Acest rezultat, legat și de victoria logică a R. F. Germania asupra

echipei lui Bransch, putea, deci, să califice echipa „neinspiratului” Alamos pentru grupa semifinală.

Din păcate, marile interese ale televiziunii vest-germane au determinat o schimbare de program cu totul anormală. Meciul Chile — Australia a fost programat cu trei ore înaintea derby-ului de la Hamburg R. F. Germania — R. D. Germană. Și astfel, Figueroa și coechipierii săi au încercat un sentiment de nesiguranță. Ei s-au temut de un posibil *draw* între cele două echipe surori, care le-ar fi adus în semifinală, indiferent de victoria chilienilor asupra Australiei.

Veți spune, poate, că această bănuială era neîntemeiată în preajma aceluia „meci al prestigiului”, care pune fața în față echipele lui Schön și Buschner. S-ar putea să aveți dreptate, dar acest formidabil mecanism psihic care se ascunde în capul și în inima unui jucător de fotbal nu poate să nu fie dereglat măcar și de o simplă bănuială neîntemeiată.

Rezultatul meciului Chile — Australia se cunoaște: 0—0. Împotriva tuturor calculelor, echipa lui Alamos n-a reușit să înscrie un gol. Și, ceea ce pare și mai surprinzător, ea nu i-a depășit prin valoare pe „intrușii” australieni.

Așa s-a încheiat „campania chiliană” pentru Weltmeisterschaft, care a început cu un 0—0 la Moscova, împotriva puternicei echipe a Uniunii Sovietice, și care s-a încheiat cu același scor, în Berlinul Occidental, în fața Australiei. Așa se face că echipa lui Alamos, sosită în Europa pentru turneul final al Campionatului mondial, nici măcar nu a văzut țara lui Beckenbauer și Gerd Müller. Ea și-a jucat toate meciurile în Berlinul Occidental. Dacă s-ar fi clasat pe locul II în grupă, ar fi avut prilejul să călătorească la Hanovra, pentru a întâlni în primul meci al semifinalei Brazilia. Abia acolo, spun chilenii, s-ar fi văzut valoarea tehnicii subtile a lui Reinoso, Caszely sau Figueroa.

Dar, pentru că a venit vorba de Figueroa...

El a fost, de departe, cel mai bun jucător chilian. Acest atlet, la fel de impunător ca și brazilianul Luis Perreira, și-a disputat, de fapt, cu stoperul brazilian, locul în selecționata acestui Weltmeisterschaft. Fotbalist de mare clasă, Figueroa are o polivalență tehnică și tactică deosebită. Echipa sa, apărându-se în zonă, l-a determinat pe Figueroa să apeleze la toate variantele de joc ale stoperului. El a fost uneori un *libero* autentic, din familia faimosului Picchi, pentru a deveni în minutul următor un stoper-jandarm din familia lui Rijsbergen.

După acest nou rol, i-au fost suficiente doar câteva secunde pentru a juca în stilul lui Beckenbauer, șef de orchestră la mijlocul terenului. În sfârșit, în momentele de răscruce, Figueroa a fost un veritabil atacant, bara lui din finalul meciului cu R. D. Germană fiind un moment de revoltă care ar fi putut modifica istoria acestui campionat mondial.

Figueroa simbolizează, într-o oarecare măsură, povestea echipei chiliene. Născut în sud, la Valparaiso, el s-a remarcat la 20 de ani, când a fost achiziționat de Penarol Montevideo, pentru o sumă modestă. Dar afacerile lui Penarol fiind în declin, echipa uruguayană a valorificat prompt ascensiunea neverosimilă a lui Figueroa, cedându-l, cu un câștig de 1 500%, în Brazilia lui Luis Perreira! Așa se face că juniorul din Valparaiso a ajuns, în anul 1973, cel mai bun fundaș central din America de Sud, atrăgând până și admirația lui Pelé, care a spus recent: „*E una beleza de back centro*”. (*Beleza însemnând frumusețe, traducerea pare inutilă.*)

Figueroa, chilianul, a încercat să apere onoarea echipei lui Eyzaguirre și Leonel Sanchez, cei care au cucerit bronzul de la Santiago. Dacă n-a reușit să o facă, e pentru că a ajuns într-o grupă peste puterile unei echipe adunate cu destulă greutate. Să ne amintim că Quintano și Rodriguez... la fel ca și Castro, au venit din Mexic, împrumutați de cluburile lor. Să nu uităm că Prieto a venit din Franța, de la Lille, și că mult discutatul Caszely, cel eliminat de Babacan, a venit tocmai de la Levante, din Spania, pentru a întregi o echipă și așa foarte puțin legată. Povestea echipei chiliene este, de fapt, povestea unui taraf de virtuozii săraci, răspândit în lumea largă.

BULGARIA Bonev și iluziile (sale) pierdute...

Echipa națională a Bulgariei oferă iubitorilor de fotbal un mare paradox. Ea e prezentă de patru ori consecutiv în turneele finale ale campionatelor mondiale (1962—1974), dar această probă de valoare constantă nu reușește să-i aducă vreo victorie. Acest handicap psihic și-a pus amprenta — în cel mai înalt grad — pe jocul fotbaliștilor din țara vecină în recentul Weltmeisterschaft.

Să stabilim, în primul rând, un lucru. Echipa bulgară, calificată după lăudabile eforturi în turneele finale, a fost aproape întotdeauna victima unor trageri la sorți deloc favorabile. Așa, de pildă, în anul 1962, Bulgaria joacă în Chile, alături de Anglia, Argentina și Ungaria. După patru ani, sorții nu sunt mai clemenți, rezervându-i, în Anglia, o grupă cu Brazilia, Ungaria și Portugalia, asemănătoare — dealtfel — cu grupa noastră de la Guadalajara. Ediția următoare, din Mexic, pare mai blândă, cu R. F. Germania, Peru și Maroc, dar Weltmeisterschaftul reia seria grupelor necruțătoare, plasând echipa Bulgariei în singurul cvartet fără excentricii fotbaliști din Australia, Zair sau Haiti, adică alături de „trioul” de faimă Olanda — Suedia — Uruguay.

Întreaga „carieră” a echipei bulgare în turneele finale ale campionatului mondial poartă amprenta ambiției fotbaliștilor din țara lui Asparuhov de a se ridica — într-un fel — la condiția partenerilor lor proeminenți. În Chile, bulgarii reușesc foarte puțin. Ei încheie jocurile grupei cu un scor nu prea flatant — 1—6 —, dar reușesc, totuși, performanța de a termina la egalitate (0—0) cu Anglia, ceea ce permite unele speranțe pentru viitor. Din păcate, aceste speranțe nu-și găsesc împlinirea în Campionatul mondial din Anglia, unde Bulgaria pierde toate cele trei meciuri cu un scor și mai sever 1—8.

În Mexic, fotbaliștii bulgari simt apropierea primei victorii în turneul final al campionatului mondial. Ei pierd, însă, primul joc la limită (2—3 cu Peru), după ce conduc cu 2—0! În al doilea, înfrângerea este logică și fără drept de apel 2—5 cu R. F. Germania. Ultima șansă e Marocul. Și de data asta însă Bulgaria reușește doar un 1—1, după ce conduce — încă o dată — cu 1—0.

În aceste trei campionate mondiale, echipa bulgară a mizat, în primul rând, pe defensivă, încercând să pună în valoare forța athletică a jucătorilor săi. Adoptând stilul apărării, fotbaliștii bulgari n-au intrat în grațiile presei și ale publicului. Iată și motivul pentru care spectatorii Weltmeisterschaftului nu s-au așteptat prea mult la un joc spectaculos din partea echipei care l-a pierdut, între timp, și pe Asparuhov, într-un tragic accident de automobil.

Dar fotbaliștii bulgari, mereu în căutarea victoriei, s-au decis să pună toate cărțile pe masă, pentru a forța Destinul, chiar dacă grupa olandeză reprezenta o forță incomparabil mai mare decât grupa vest-germană din Mexic, cu Peru și Maroc.

Așa se face că în primul joc, la Düsseldorf, împotriva Suediei, bulgarii au renunțat complet la stilul lor defensiv și au mizat totul pe atac, având și avantajul unui mare constructor de faze ofensive în persoana acestui jucător polivalent care se numește Bonev. În meciul cu Suedia, Bulgaria s-a aruncat în atac cu o asemenea înverșunare, încât întreaga echipă a Suediei a lăsat impresia, pe tot parcursul primei reprize, că se află în corzile ringului. Fazele de atac bulgare s-au succedat cu o vioiciune spaniolă, am spune. „Dispecerul” Bonev părea așezat pe capra unei troici în care armăsarii din față se numeau Voinov și Denev (pe aripi), plus vârful de atac Panov. Ocaziile n-au întârziat să vină. Încă din minutul 4, Nikodimov s-a aflat singur în careu, dar a ratat ca un copil. După numai 3 minute, o rapidă combinație bulgară se încheie cu o bară sonoră a centrului înaintaș Panov. Suedezi strâng rândurile, dar bulgarii continuă într-un tempo de necrezut. Și totuși golul întârzie. Minutele trec. Suedezi se apără în 11. Pauza pune capăt acestui duel inegal.

La reluare, surpriză! Bulgarii au încetinit atacul. Obsesia lor a fost atât de mare, încât și-au consumat toate forțele pentru a smulge o victorie care refuză să vină. După numai un sfert de oră, aspectul jocului se schimba. Bulgarii par niște alergători de 1 500 metri care s-au sufocat printr-o trenă mult prea rapidă trena nerăbdării. Suedezi joacă fără să forțeze, dominându-și adversarii. Spre sfârșitul meciului, ei au o mare ocazie prin fugosul extrem stânga Sandberg. Meciul se încheie cu un rezultat de egalitate (0—0), după ce, în prima repriză, echipa bulgară „marcase” nenumărate puncte în plus — dacă ar fi să vorbim în limbajul lui George Foreman sau Cassius Clay.

După patru zile, la Hanovra, Bulgaria — Uruguay! La drept vorbind, Bonev și coechipierii săi își dau seama că aceasta este, de fapt, marea și ultima șansă a victoriei. Ei atacă pe aripi, încercând să desfacă „lacătul” uruguayan, verificat în atâtea și atâtea alte ocazii. În minutul 75, echipa bulgară trăiește din nou marea iluzie. Extremul dreapta Voinov executa al nu mai știu câtelea demaraj și centrează precis. Bonev, cu binecunoscuta sa detentă, se înalță peste toți apărătorii uruguayeni și marchează cu capul, deschizând scorul. Întreaga echipă bulgară își urmărește căpitanul, pentru a-l sufoca cu îmbrățișările sale. Un vis vechi de 12 ani este pe cale de a se împlini. Prima victorie în campionatul mondial mai are de așteptat doar 15 minute. Acum totul e cu putință, mai ales că uruguayenii continuă jocul

pozițional, stimulați doar de tentativele tinerești ale lui Morena și Corbo. Minutele trec greu pentru fotbalistii bulgari. Picioarele lor par de plumb, deși uruguayenii nu manifestă o prea mare dorință de victorie. Ei continuă să paseze cu o oarecare detașare, obosiți parcă de această eternă trudă care este, de fiecare dată, o ediție a campionatului mondial. Mai sunt 5 minute. Tempoul nu se schimbă. Uruguayenii știu că au pierdut partida. Învinși de olandezi cu un 2—0, care ar fi putut să fie 8—0, conduși acum de o echipă care n-a obținut victoria niciodată într-un turneu final, ei știu că totul e pierdut, mai ales că pe tabela de afișaj a apărut, chiar acum câteva minute, știrea că la Dortmund, în meciul Olanda — Suedia, cu câteva minute înainte de sfârșit, scorul este 0—0, el exprimând „un nou complot european”.

Mai sunt două minute. Uruguayenii așteaptă, de fapt, fluierul final. Ei trimit fără adresă o minge spre careul bulgar. Acolo, pe neașteptate, Ivkov greșește degajarea. Mingea ajunge în picioarele fundașului stânga Pavoni. Acesta pornește în cursă. Trece de Voinov. Trece de Kolev. Simte poarta. Dar e cam departe. Totuși încearcă să șuteze. Mingea pornește nu prea puternic. Și Goranov scapă în poartă această minge rătăcită, când mai erau de jucat cel mult 100 de secunde.

Și mai e de jucat doar meciul cu Olanda... Ce să mai speri în fața Olandei?

Ziua meciului cu Olanda a venit. Câmpul de luptă, Dortmundul. Și Dortmundul e undeva în nord. Foarte aproape de Amsterdam. Foarte aproape de Rotterdam. Cu o noapte în urmă, grănicerii și vameșii vest-germani au închis pentru câteva ore granița cu Olanda. Cohortele de suporteri ai lui Cruyff încearcă să pătrundă pe teritoriul R. F. Germania forțând intrările, deși presa cere ca odată cu pașaportul să fie prezentat și biletul de intrare.

În ziua meciului cu Bulgaria, peste 30 000 de olandezi escaladează tribunele stadionului din Dortmund. Portarul Goranov este înlocuit. La fel și Nikodimov, autorul faimoasei ratări din meciul cu Suedia. Olandezii nu fac nici o schimbare. „11”-le lor e cunoscut demult.

Jocul începe amețitor. Cele 30 000 de trompete olandeze sunt prea puternice pentru nervii și așa slăbiți ai fotbalistilor bulgari, care nu pot uita golul lui Pavoni. Stadionul se cutremură de uralele olandezilor. A început să plouă. Pletele lui

Cruyff și Neeskens flutură ca niște steaguri de luptă prin careul bulgar. Portarul Staikov tremură între bare. După câteva minute, Cruyff se prăvălește spre poarta bulgară, pe partea stângă, cu viteza pe care avea s-o dezvolte în primul minut al finalei, cu Beckenbauer. Penev nu are soluție. Cruyff cade, faultat. Penalty! Se pregătește Neeskens. Își ia un elan lung, de vreo 15 metri. Se apropie cu pași mari, ca un săritor de triplu, și izbește mingea cu toată furia. „Bolidul” pătrunde prin mijlocul porții, ricoșând din plasă. E abia minutul 9 și Olanda conduce cu 1—0.

Atacurile olandeze se succed cu violență. Deseori ele sunt purtate în nouă oameni. (Doar Rijsbergen rămâne de gardă, lângă Jongbloed.) Krol, fundașul, joacă ca un vârf de atac. Suurbier nu face decât să arunce de la tușă mingile respinse de apărătorii bulgari în apropierea liniilor de corner. Ocaziile curg. Bombardamentul e continuu. Dar cel de-al doilea gol vine abia în ultimul minut. Jansen, devenit extrem dreapta (pe baza uluitoarei rotații de posturi a echipei olandeze), este oprit prin fault — „oglinďă”, al celui comis împotriva lui Cruyff. Execută din nou Neeskens. Marchează la fel. Arbitrul australian Boskovici, plin de umor, dictează repetarea loviturii (un jucător olandez ar fi pătruns în careu). Corul celor 30 000 de olandezi ajunge la paroxism. Neeskens repune mingea. Nu modifică nimic din tehnica executării acestui penalty. Izbește cu furie, în mijlocul porții. Staikov plonjează ca ars, pentru a se feri din calea mingii 2—0.

După pauză, bulgarii încearcă să atace. Olandezii continuă sarabanda. Mișcărilor lor rapide nu pot fi oprite decât prin faulturi. (Dacă vreți, apărătorii bulgari sunt nevoiți să facă mereu ceea ce a făcut Hoeness în acel prim minut al finalei.) Cu 20 de minute înainte de sfârșit, Rep ia un nou start. Velickov îi aplică un k.o. ca și lui Jansen. Cruyff execută lovitura liberă. Bulgarii sunt masați în careu. Mingea deviază din capul unui apărător și ajunge în picioarele lui Rep, care-l „execută” pe Staikov din voley: 3—0! Olandezii sunt nesățioși. Atacă mereu. Presa a și publicat, dealtfel, anunțul că unele bănci olandeze oferă un premiu în plus pentru orice gol contabilizat. Olandezii sunt cu toții în jumătatea de teren bulgară. Ofsaidul împinge și mai mult echipa spre poarta lui Staikov. Și iată că, într-un moment de ofensivă generală, extremul stânga Denev se strecoară cu o minge și se lansează în atac. Cursa lui e atât de rapidă, încât ceilalți parteneri de linie aleargă cu greu spre

poarta lui Jongbloed. În apropierea liniei de corner, Denev execută o centrare șutată. Krol, venit în grabă, încearcă un voleu în corner, convins că în spatele lui sunt înaintași bulgari. Dar voleul lui trimite mingea, ca un proiectil, în plasa porții proprii 3—1!

Cruyff repune mingea la centru, suflecându-și mânecile. E foarte supărat pe acel gol al apărării. „Care apărare?” vor spune comentatorii. Reia atacurile. Aleargă pe tot terenul. În ultimele minute, el aruncă o minge spre careu. De Jong, abia intrat în teren, în locul lui Neeskens (care avea părul prea ud), înscrie de aproape. E 4—1! Trompetele olandeze se aud ca de după meterezele unei cetăți. Echipa Bulgariei părăsește terenul învinsă. Ea trăiește din nou, pentru a 12-a oară în 12 ani, această clipă a iluziilor pierdute. Din toate aceste iluzii, Bonev și coechipierii săi au rămas doar cu mica satisfacție a unui gol în poarta Olandei, adică un gol pe care nu l-a reușit nici Brazilia, nici Argentina și nici Uruguayul, adică întregul Continent al lui Joao Havelange, noul monarh al Imperiului în care „soarele nu apune niciodată”.

SCOȚIA Billy Bremner plângea...

Dacă s-ar face o statistică în lumea celor care au fost la Weltmeisterschaft, probabil că 99 la sută ar declara fără echivoc că deplâng eliminarea prematură a Scoției. Printre aceștia s-ar afla și primul ministru englez Harold Wilson, care și-a manifestat regretul într-o scurtă conferință de presă, după terminarea meciului Iugoslavia — Scoția (1—1) la care a asistat.

De ce este atât de regretată eliminarea Scoției?

În primul rând pentru că echipa lui Billy Bremner a adus o boare marină proaspătă în acost campionat mondial pornit pe calea industrializării. Scoția a fost una din puținele echipe care a jucat fără obsesia punctelor. Jovialul ei antrenor, Willie Ormond, a mers cu „jocul” până acolo, încât l-a introdus pe bătrânul Dennis Law în primul meci, cel cu Zair, numai și numai pentru a-i acorda cinstea de a fi jucat într-un campionat mondial. Este adevărat că prezența veteranului Law în echipă a „contribuit” la înscrierea a numai două goluri în poarta africanului Kazidi, dar Willie Ormond nu a regretat deloc

această fantezie pur scoțiană. Dealtfel, nimeni nu s-a gîndit să-i reproșeze gestul.

Scotia nu este o echipă cu palmares în World Cup. Ea s-a izolat, precum Albionul în edițiile antebelice. Apoi nu s-a calificat pentru turneul final 1950 și nu a regretat prea mult, deoarece a putut asista, ca dintr-un fotoliu de orchestră, la eliminarea Angliei de către echipa S.U.A., probabil cea mai mare surpriză din istoria fotbalului.

Scotia reușește o primă calificare în turneul final în anul 1954, dar scurta ei campanie este dezastruoasă. Fotbaliștii scoțieni nu reușesc să se adapteze la jocul continental și părăsesc Europa cu un golaveraj general de 0—8 (0—1 cu Austria și 0—7 cu Uruguay).

În anul 1958, pentru turneul final din Suedia, Scoția reușește o nouă calificare, dar nu trece de jocurile grupei, unde înregistrează rezultate mediocre 1—2 cu Franța, 1—1 cu Iugoslavia și 2—3 cu Paraguay.

Următoarele trei ediții nu oferă nimic Scoției. După cât se pare, scoțienii sunt interesați doar de duelul direct cu Anglia.¹ Spre surprinderea tuturor iubitorilor fotbalului din Regatul Unit, Scoția învinge deseori Anglia, astfel încât, în momentul de față, din cele aproape 100 de jocuri anglo-scoțiene, se desprinde un raport greu de bănuat. Scoția conduce în clasamentul victoriilor cu 36—34. În legătură cu aceasta, să mai amintim că cea mai mare victorie fotbalistică din istoria Scoției este un 2—1 realizat pe Wembley în anul 1928. De-atunci, cei care au realizat această victorie sunt eroii naționali ai fotbalului scoțian. Hughie Gallagher, Alex James, Alan Morton și ceilalți au rămas pentru totdeauna „The Wembley Wizards”, adică „vrăjitorii de pe Wembley”.

Întreaga presă vest-germană a remarcat veselia lotului scoțian la sosirea în R. F. Germania. Revistele au publicat fotografii cu prim-planuri, dându-le ca exemplu de relaxare și degajare. Se povestește că în scurtele conferințe de presă

¹ Cu cele trei meciuri jucate în Weltmeisterschaft, Scoția a ajuns la următorul palmares: 400 de jocuri susținute, dintre care 199 victorii, 77 meciuri nule și 104 înfrângeri. Golaveraj general 834—517. Să mai facem o precizare nu lipsită de semnificații: din cele 400 de jocuri disputate în 101 ani, 258 au ca adversari Anglia, Irlanda de Nord și Țara Galilor. Cu toate aceste trei țări britanice, Scoția are un palmares pozitiv. Cel mai strâns e în compania Angliei 92 36 22 34 158:166...

organizate ad-hoc înainte de start, fotbalistii scoțieni au declarat că sunt decisi să facă mai mult decât au făcut antrenorii lor din ultima vreme, Tommy Docherty și Willie Ormond. Ei s-au referit la faptul că în anul 1954, în Elveția, în ziua de grație 19 iunie, la Basel, echipa Scoției a fost învinsă cu 7—0 de Uruguay. „Nu-i lipsit de interes — adăuga zâmbind Billy Bremner — că postul de mijlocăș dreapta a fost deținut atunci de simpaticul nostru fost antrenor Tommy Docherty, iar cel de extrem stânga a fost deținut de însuși mister Willie Ormond.”

Cantonamentul scoțian a fost o permanentă sursă de umor britanic. Cu o zi înainte de campionatul mondial, ziarele au scris pe larg despre o dispută care ar fi avut loc între antrenorul Ormond și jucătorii săi. Pe ordinea de zi s-a aflat atunci problema sticlei de bere. Jucătorii scoțieni au cerut să li se permită prin regulament consumarea unei sticle de bere pe zi, ceea ce Ormond a acceptat, în cele din urmă, spunând: „Vă propun acum să încheiem ședința, dat fiind ca am sosit aici la Frankfurt nu pentru a stabili în detaliu cantitatea de bere la care vom avea dreptul zilnic. După părerea mea, pe primul plan trebuie să se situeze, totuși, jocul”. Billy Bremner a fost de acord și discuția s-a încheiat.

Stimați cititori, vă rog să-i permiteți reporterului să regrete încă o dată necalificarea Scoției în grupa semifinală. Această echipă paradoxală, care, prin temperament și fantezie, se află în... sudul Angliei, a reușit performanța de a fi eliminată fără să fi fost învinsă.

Scoția a fost una dintre cele mai viguroase echipe ale campionatului mondial, o formație cu o suplețe deloc englezească, în care centrările unui Morgan sau Lorimer au rămas doar pentru salvagardarea tradiției. În locul lor au apărut săgețile continentale înfipte în zidul careului advers prin intervențiile surprinzătoare ale unui Bremner, Hay sau Dalglish. Iar dacă mai adăugăm frumoasele curse solitare ale fundașului dreapta Jardine, mai ales în meciul cu Iugoslavia, avem un cu totul alt tablou decât cel al echipei Angliei, pe care o revedem mereu, cu ochii memoriei, atacând orbește, într-o noapte de septembrie 1973, pe Wembley, poarta lui Tomaszewski.

Cum se explică faptul că Scoția, acest ținut al nordului britanic, are fotbalul cel mai meridional? O explicație ar fi, poate, în faptul că în partea de răsărit a celor 30 000 de mile pătrate scoțiene, adică acolo unde se află Edimburghul și Glasgowul, plouă foarte puțin, astfel încât soarele are

posibilitatea să accelereze circulația sângelui și să distileze tehnica fotbalului.

Englezii, orgolioși, susțin că Scoția a ajuns în elita fotbalului mondial numai pentru faptul că jucătorii ei cei mai buni evoluează în Anglia. Ei sunt de părere că portarul Harvey a învățat să fie serios de la un Gordon Banks sau Bonetti. Și Harvey apără, într-adevăr, poarta campioanei Angliei, Leeds United. Ei prezintă în continuare lista scoțienilor crescuți la școala engleză. Buchan joacă la Manchester United, Bremner, Jordan, Larimer apără culorile lui Leeds United (ca și Harvey), ca să nu mai vorbim de un Dennis Law, astăzi la Manchester City. Pe de altă parte, însă, scoțienii sunt de părere că prezența jucătorilor lor în cluburile engleze explică în cea mai mare măsură ineficacitatea lor de tip englezesc.

Această dispută caracteristică pentru „cele două roze” îi amintește cronicarului că Scoția este, într-adevăr, selecționată a două echipe campioane: Leeds United, campioana Angliei, și Celtic Glasgow, campioana Scoției. Vă propun, dealtfel, să constituim o echipă din aceste două cluburi, cu jucătorii cuprinși în lotul de 22 al Scoției, prezent în R. F. Germania: Harvey (Leeds United) — Conelly (Celtic Glasgow), Lennox (Leeds), McQueen (Leeds), McGrain (Celtic Glasgow) — Dalglish (Celtic Glasgow), Bremner (Leeds United), Hay (Celtic Glasgow) — Johnstone (Celtic Glasgow), Jordan (Leeds United), Lorimer (Leeds United). După cum vedeți, am forțat această selecționată doar prin introducerea lui Connely în locul lui Jardine (de la Glasgow Rangers) și prin trecerea rezervei Johnstone în locul titularului Morgan de la Manchester United.

De ce a pierdut Scoția calificarea în grupa semifinală?

În primul rând pentru că a luat prea lejer meciul cu Zair, omițând — cu obișnuitul său dispreț pentru orice calcul — faptul că o echipă mai modestă, ca aceea a „leopardzilor”, aruncă totul în luptă pentru a se impune în primul meci, lăsând restul în grija potopului, așa cum avea să se întâmple, dealtfel, în partida cu Iugoslavia, pierdută de africani cu 0—9, ca urmare a efortului special făcut în jocul cu Scoția.

Unii comentatori scoțieni sunt de părere că tot Willie Ormond este la originea scorului modest realizat în compania Zairului. Ei îi reproșează o declarație năstrușnică, făcută înaintea meciului de debut. Într-adevăr, popularul Willie a spus cu acel prilej: „Dacă nu batem Zairul cu 8—0, ne întoarcem de urgență acasă, la Glasgow”. Această declarație tip Falstaff ar fi

contribuit, spun suporterii, la infatuarea echipei. Să acceptăm că e un pic de adevăr în povestea asta, mai ales că istoria fotbalului românesc furnizează un exemplu asemănător. (În anul 1938, la Toulouse, în turneul final al C.M., înaintea jocului cu Cuba, selecționarul echipei României, care a urmărit antrenamentul cubanezilor de unul singur, pentru a nu-i obosi inutil pe „tricolori“, a revenit la hotel și a sintetizat cele văzute prin cuvintele: „Băieți, le dăm de la șapte în sus!“ Rezultatul e bine cunoscut. Echipa României a fost eliminată de Cuba, furnizând una din surprizele turneului final din 1938.)

După meciul cu Zair, Scoția s-a aflat în fața Braziliei. Spectatorii așteptau victoria sud-amerioanilor. Pronosticurile înclinau de partea lui Zagalo. În cele din urmă, însă, echipa lui Jairzinho a suferit din greu, mai ales în primul sfert de oră din repriza a doua. Carnetul cronicarului păstrează, în câteva cifre și câteva nume, forcing-ul „bandei lui Bremner“.

Min. 56 — șut puternic al lui Hay, apărat greu de Leao; corner — Jordan reia cu capul, dar Leao respinge prin robinsonadă.

Min. 61 — șut puternic Hay, Leao respinge în corner.

Min. 62 — Lorimer șutează formidabil și Leao plonjează în bară.

Min. 65 — lovitură liberă Lorimer, de la 35 m. Leao respinge greu în corner.

Min. 66 — din cornerul executat, mingea ajunge la Bremner, care reia alături, de la numai 3 metri. (Fotografie publicată în toate ziarele vest-germane, fază reluată la T.V. în cronica de seară și în zilele următoare.)

Și astfel, Scoția pierde prilejul unei mari victorii.

La masa presei, în timp ce pe tabelul de afișaj curg golurile înscrise de Iugoslavia în poarta Zairului, comentariile sunt inevitabile: Scoția rămâne doar cu șansa unei victorii asupra Iugoslaviei. O victorie cu atât mai grea, cu cât Iugoslavia păstrează și șansa jocului egal. Și totuși, în tribuna Waldstadionului se aud cântecele suporterilor scoțieni. Cei 10 000 de tineri veniți din extremul nord al Marii Britanii cântă frumusețea și frenezia jocului lui Lorimer și Morgan. Sigur că această stare de euforie era înlesnită și de băutura națională (whisky), cumpărată în cantități respectabile pe vasul Dover-Oostende, dar optimismul păstrat de suporterii scoțieni la ieșirea din stadion era mai mult decât o stare fiziologică

modificată. Era o atitudine consecventă față de sensul luptei sportive.

Jocul cu Iugoslavia a fost un neîntrerupt atac al Scoției la poarta lui Marici. Billy Bremner și-a asmuțit mereu colegii, sancționând orice întârziere prin strigăte de normand pe o punte celtică. Atacurile scoțiene au eșuat mereu, izbindu-se de Buljon și Katalinski. Poate că în această monotonie a vitezei, o parte de vină îi revine chiar lui Bremner, care a cerut cu insistență toate mingile, pentru a le redistribui după bunul său plac. Era, dacă vreți, o anticipare a absolutismului manifestat de Cruyff în marea finală, când, așa cum avea să afirme Ștefan Covaci, „Johann Cruyff a vrut să fie simultan om de afaceri, antrenor, căpitan și jucător”. Billy Bremner nu a fost prea departe de această polivalență, minus prima calitate. Roșcatul a jucat cu un eroism pe care faimoasa finală centenară a Cupei Angliei, câștigată de Leeds cu doi ani în urmă, avea să o surprindă într-un inegalabil film color.

Atacând mereu, cu stoperii în careul advers, scoțienii au avut neșansa accidentării lui Holton. Apărătorul care culegea cu ușurință, în careul propriu, toate mingile înalte ale atacului iugoslav, a revenit de pe tușă cu antebrațul bandajat, amintindu-l pe Beckenbauer în semifinala Italia — R. F. Germania, de la Ciudad de Mexico. La numai câteva minute, Miljanici l-a înlocuit pe Bajevici cu Karasi. Aprigul înaintaș iugoslav a sesizat slăbiciunea lui Holton și a marcat (cu capul) golul care părea să fie al victoriei. Scoția era eliminată din turneul final al campionatului mondial. Dar, în aplauzele stadionului, Bremner și-a adunat încă o dată „ceata” pentru atac. În penultimul minut al jocului, Hutchinson marca golul egalizator. Era un gol probabil inutil, dar Bremner nu și-a putut stăpâni bucuria, rostogolindu-se ca un gimnast pe mătasea gazonului. Apoi, odată cu fluierul arbitrului, întreaga echipă a Scoției și-a întors privirea spre marele panou electronic, așteptând verdictul meciului Brazilia — Zair. Și așteptarea n-a fost lungă. În mai puțin de un minut, literele fierbinți aveau să anunțe: Brazilia — Zair 3—0.

Scoțienii au primit vestea... englezește. S-au încolonat în liniște și au pornit spre vestiar, ca după un meci jucat în curtea școlii. Întregul stadion aplauda. Steagurile iugoslave au încetat, ca la o comandă, să fluture în cinstea calificării echipei lor.

Jaques Ferran, de la „France Foot-ball”, care se afla pe scaunul din dreapta, mi-a făcut semn să-mi îndrept privirea spre

banca antrenorilor. Într-adevăr, spectacolul nu era obișnuit. Willie Ormond îl îmbrățișa pe Milian Miljanici, adică pe antrenorul a cărui echipă se califică prin grația... Zairului.

În dreapta mea, Jaques Ferran încheia, cu scrisul său oblic, urcând mereu spre colțul din dreapta al paginii: „Nu știu dacă acest campionat mondial ne va oferi un mare învingător, dar știu că, de pe acum, el ne-a oferit un mare învins”.

A doua zi, în drum spre Düsseldorf, zeci de suporter scoțieni făceau autostopul, întrebând șoferii: „Nu mergeți spre Oostende?”. Mulți dintre ei purtau pitoreștile fuste în carouri. Toți își păstrează steagurile. Nimeni nu părea trist. Atâta doar că isprăviseră banii pentru drumul de întoarcere, ocupând barurile din Frankfurt pentru a-l sărbători pe marele învins.

Spre seară, ziarele au publicat o fotografie și un scurt text care a făcut ca întregul campionat mondial să rămână pe gânduri. Fotbaliștii scoțieni, care au părăsit imediat Frankfurtul, pe calea aerului, au fost primiți la aeroportul din Glasgow de peste 10 000 de suporter.

Primirea rezervată lui Bremner și coechipierilor săi a mărit regretul tuturor pentru eliminarea Scoției. Într-un campionat mondial în care fotbalul a ajuns uneori un simplu pretext pentru mărirea cifrei de afaceri, jocul liber și degajat al scoțienilor a reamintit tuturor că fotbalul s-a născut în insulele Britaniei.

Willie Ormond declarase la ultima conferința de presă, după înfrângerea echipei sale în disputa oarecum inegală cu un regulament de calificare nu tocmai fair-play: „Nu am să reproșez nimic echipei mele pentru acest meci. Băieții au făcut totul ca să forțeze victoria. Se poate spune, cred, că le-a lipsit întrucâtva șansa, deși nu vreau să-mi asigur un alibi prin această declarație. De asemenea, nu vreau să mă refer deloc la căldura excesivă despre care s-a amintit. N-ar fi just. Căldura a fost un handicap egal pentru toată lumea.

În aceste momente, ar fi cu adevărat frumos să nu regretăm nici măcar faptul că am bătut Zairul doar cu 2—0. Cred că putem părăsi acest campionat cu fruntea sus. Suntem neînvinși și am fost demni de fotbalul nostru. Urez mult succes Iugoslaviei!”

La aeroportul din Glasgow — scriau ziarele — Billy Bremner plângea. El, care a fost văzut întotdeauna doar cu zâmbetul pe buze. Un zâmbet perpetuu, ce provine tocmai din faptul că fotbalul scoțian, care a împlinit 101 ani, a învățat, în primul rând, să piardă.

ITALIA Squadra azzurra în „țara nimănui”

Ce semnificație are, de fapt, contraperformața Italiei, ai cărei suporterii visau atât de mult să ajungă în finală, la Monaco di Baviera, așa cum rostesc ei, atât de frumos, numele Münchenului? În fond, această rapidă eliminare a Italiei poate să însemne un barometru care indică evoluția fotbalului mondial. Există alternativa unei rămăneri în urmă, după marele festin de la Ciudad de Mexico.

După revenirea precipitată a squadrei azzurra, comentatorii italieni au declanșat un tir fără precedent. Ei au „tras” fără menajamente, punând în discuție, fără jenă, viața dezordonată a lui Rivera, atmosfera de *dolce far niente* din cantonamentul italian, unde centralista nu prididea să dea legătura cu întreaga peninsulă, pentru ca Benetti, Chinaglia și toți ceilalți să-și omoare *spleen*-ul, într-o vreme în care plaja de la Ostia era o adevărată sărbătoare romană, iar în golful Napoli se cânta până dincolo de miezul nopții. Toate aceste atacuri împotriva eroilor de la Ciudad da Mexico sunt, dacă vreți, o inevitabilă izbucnire temperamentală. Adevărul însă este altul.

Italia n-a ținut pasul evoluției fotbalului. Marile derby-uri italiene, adevărate lupte de baricadă, care au reușit să placă — prin înverșunare — nenumăraților tilosi peninsulari — poate ca o reminiscență atavică a încăierărilor vestite ale străzii italiene — au sfârșit prin a închista jocul echipelor mari și mici. Acest schematism a determinat în mare măsură împuținarea vedetelor. Așa se face că în recentul turneu final al C.M., cei mai buni jucători italieni au fost, până la urmă, tot bătrânii Mazzola și Facchetti, adică un fotbalist complet, prin excelență, și un altul care a învins ani de-a rândul rigorile sistemului, fiind, în momentele sale de vârf, un înaintaș deghezizat. Toți ceilalți au demonstrat limite pe care fotbalul total (sau complex, cum se propune) le-a scos și mai mult la iveală. Burgnich a rămas în continuare un *libero* însărcinat doar cu repararea greșelilor comise de parteneri, iar Rivera e și astăzi un „transformator” care corectează curentul doar de la 220 la 110.

Squadra azzurra a jucat cu precădere în treimea proprie, visând contraatacurile care i-au făcut faima. Dar ea a avut surpriza de a vedea în persoana argentinianului Babington și a

polonezului Deyna doi conducători de oști în mișcare permanentă, încadrați de flancuri puternice, chiar la mijlocul terenului, adică acolo unde Italia a crezut că se află, nestingherită, în „țara nimănui”.

Squadra azzurra 1974 a încercat să parceleze terenul și să vândă aceste parcele la prețuri diferite, ca într-o afacere imobiliară. Iar insuccesul ei este, dacă vreți, încă o expresie a victoriei fotbalului total.

Rivera cel frumos ca Rafael...

Gianni Rivera a fost, probabil, jucătorul oare i-a decepționat cel mai mult pe suporterii echipei Italiei. El a circulat la mijlocul terenului, lăsând impresia că nu-și vede prea bine partenerii. Pentru semnatarul acestor rânduri, declinul lui Rivera¹ nu este o surpriză. Încă la Campionatul mondial din Mexic, „băiatul de aur” a trăit din formidabila publicitate care se face în jurul numelui său, el fiind patronul spiritual al microilustratelor pe care editura Panini le vinde, cu milioanele, în curțile școlilor italiene.

Cu permisiunea dumneavoastră, reproduc câteva rânduri din „Jurnalul sentimental” scris după Campionatul mondial din Mexic. Aceste rânduri se referă la faimoasa partidă Italia — R. F. Germania. Ele se ocupă de momentul în care Feruccio Valcareggi l-a înlocuit pe Mazzola cu Gianni Rivera, după primele 45 de minute de joc.

„Începe repriza a doua. La italieni constat o schimbare. A ieșit Mazzola și a intrat Rivera. Cu alte cuvinte, «culisele» își continuă opera. Mi se pare ciudat să-l înlocuiești pe cel mai bun jucător al echipei tale cu un simplu titlu de onoare, cel acordat lui Rivera de către «France Foot-ball», pe baza voturilor a douăzeci și ceva de ziarști, dintre care cei mai mulți l-au văzut pe Rivera (dacă l-au văzut) o dată sau, cel mult, de două ori, la televizor.

Rivera, marele maestru al relansării atacului, foarte bun pentru un joc cu Mexicul, șomează sau, în orice caz, nu-și găsește locul... Dar partea cea mai neplăcută e alta. De când a ieșit Mazzola, Beckenbauer e complet liber. Rivera nu e obișnuit cu o asemenea muncă. El se uită cu o superioară bunăvoință la

¹ Rivera a jucat în patru ediții consecutive ale C.M.

acroșajele lui De Sisti sau la plonjoanele lui Bertini pentru interceptarea mingilor trimise în cruciș de Overath sau de Seeler. Am tot mai mult convingerea că Rivera e un copil mult prea blând pentru contrele teribile ale acestui meci care a lăsat de pe acum în uimbră «turnirul» R. F. Germania — Anglia.

...Franz Beckenbauer a redevenit stăpânul echipei sale. Rivera nu e nicăieri. Din când în când, prelungește o pasă mai slabă, retrimite o minge partenerului lansat în atac. Strălucește, într-un cuvânt, printr-o prezență oarecum formală, pe care nu o poate justifica «jignirea» resimțită prin introducerea în echipă abia după pauză.”

Aceste rânduri se pot transpune, fără nici o modificare, în jocul Italia — Argentina, din cadrul Campionatului mondial din 1974. Atâta doar că în locul lui Beckenbauer am putea scrie Babington, pentru a-l numi pe jucătorul rămas liber datorită *spleen*-ului cronic al lui Rivera.

La pauză, Rivera a fost înlocuit. Mazzola a rămas în teren, pentru a deveni, în ciuda eliminării squadrei azzurra, cel mai bun jucător al Italiei, fiind inclus — în aproape toate anchetele — în „11”-le de elită al campionatului mondial. Mazzola și Rivera nu reprezintă un caz de rivalitate banală. Ei sunt doar exponenții a două atitudini greu conciliabile.

Machiavelli, patronul lui Inter

„Weltmeisterschaftul n-a adus noutăți senzaționale în domeniul fotbalului. Dar acest campionat mondial a confirmat o evoluție pe care am prevăzut-o și la care am participat, în calitatea mea de antrenor la Ajax. Ceea ce contribuie la progresul fotbalului sunt cluburile. Campionatul mondial nu face decât să ratifice, o dată la patru ani, o evoluție evidentă în competițiile intercluburi.”

Ștefan Covaci, a doua zi după finală...

Am citat aceste rânduri pentru a încerca sa explicăm, într-un fel, povestea squadrei azzurra din ultimii opt ani. După cum vă amintiți, în anul 1966, în ziua de 19 iulie, la Middlesbrough, în Anglia, Italia era învinsă de R. P. D. Coreeană, producând cea mai mare surpriză a ediției. După opt ani, la Weltmeisterschaft, Italia a fost la un pas de o „performanță” similară, în jocul cu

Haiti, pentru ca, în cele din urmă, să părăsească prematur competiția. Între aceste două momente de „minimum” posibil se ridică, surprinzător, momentul de vârf de la Ciudad de Mexico, când Italia a jucat finala cu una dintre cele mai puternice echipe ale Braziliei.

Cum se explică acest salt incalculabil? Meritul revine, evident, marelui club Internazionale, condus de Herrera. „Magul” a imaginat pentru echipa milaneză un sistem de joc de o mare rigoare în defensivă, punctând pe contraatac. E adevărat, Sepp Herberger, predecesorul lui Helmut Schön, l-a condamnat cu asprime pe Herrera pentru „înghețarea” fotbalului. Sepp Herberger, dând exemplul acelui 0—0 al lui Internazionale la Moscova, cu Spartak, și mai ales faimosul exemplu al acelui 2—0 obținut de Internazionale la Budapesta, în compania lui Vasas (după un meci în care echipa maghiară a executat 22 de lovituri de colț, față de una a italienilor), a arătat că aceste două reușite ale sistemului defensiv au sedus mulți antrenori, ducând fotbalul în impasul binecunoscut, marcat de frecvența extraordinară a scorului de 0—0, mai ales în campionatul italian.

Sigur că procedeul lui Herrera este o formă de machiavelism fotbalistic, dar aceasta a fost, poate, singura soluție de afirmare a fotbalului italian. În 1966, în Anglia, antrenorul Fabbri, selecționarul de atunci, a încercat să „inoveze”, diluând betonul lui Herrera cu așa-zisa tactică a „betonului fluid”, care presupunea o ceva mai mare libertate de mișcare. Dar acest compromis s-a soldat cu bancruta de la Middlesbrough. La Ciudad de Mexico, Feruccio Valcareggi a respectat întocmai „planul dialbolic” al lui Herrera, iar rezultatul a însemnat un mare succes de clasament pentru Italia, chiar dacă stilul ei a rămas la fel de rigid, exceptând confruntarea cu R. F. Germania, când „jocul împrejurărilor” a făcut ca fotbaliștii să-și depășească condiția tactică.

Internazionale a creat Italia 1970. Faimosul catenaccio al lui Herrera a fost deseori pus la stâlpul infamiei. Dar acest moment din istoria fotbalului reprezintă un capitol necesar. Internazionale a constituit marele obstacol negativ ridicat în calea ofensivei. Un obstacol care avea să fie învins, după alți câțiva ani, în virtutea unei evoluții firești, provocând prăbușirea sistemului Herrera, în cadrul unei dialectici lipsite de secrete.

Sbandierattori fiorentini

La grandioasa festivitate de deschidere a Campionatului mondial 1974, care a avut loc la Frankfurt pe Main, cu puțin înainte de începerea meciului Brazilia — Iugoslavia, grupul folcloric italian a impresionat prin demonstrația sa. Spre deosebire de toate celelalte țări participante, Italia n-a recurs la muzică și dans. Ea a trimis pe gazon celebrul grup al „Stegarilor florentini”, așa-zișii „Sbandierattori fioretini”, care au făcut să fluture steagurile străvechii Florențe într-o ordine a „geometriei variabile”, atrăgând aplauzele întregului stadion. Aristocratica idee italiană, realizată în cadrul unei rigori stilistice desăvârșite, a creat un moment de mare originalitate, mai ales în comparație cu „tangoul uruguyan” sau cu explozia coloristică oarecum stridentă a grupului brazilian. Italia a avut bunul gust de a aduce, prin ritualul heraldic al steagurilor, parfumul epocii stinse a fotbalului florentin, pe care stampele îl prezintă ca pe un joc matematic, amintind, dacă vreți, piramida în trepte a betonului italian.

A doua zi, ziarele italiene, impresionate de succesul „Stegarilor florentini”, au scris cu umorul vesel al cronicarilor: „Italia a câștigat campionatul mondial chiar înainte de start”. Era în această formulă un pic de amară ironie față de perspectivele nu prea roze ale squadrei, circumscrisă în geometria ei deloc variabilă.

Riva și condiția vedetei...

Gigi Riva este mai mult decât un gladiator înfrânt. El reprezintă, după acest campionat mondial, imaginea superstarului sportiv epuizat de efortul psihic, așa cum se întâmplă deseori în lumea trepidantă a fotbalului și cum a început să se întâmple cu marii campioni ai tenisului — Ashe, Smith, Năstase, obosiți și ei, rând pe rând, de această goană fără sfârșit.

Riva este un nume foarte mare în fotbalul italian. Înainte de acest campionat mondial, el a îmbrăcat tricoul azur de 40 de ori, înscriind nu mai puțin de 35 de goluri. Această cifră care îl situează în fruntea golgeterilor italieni — îl urmează Meazza cu 33 de goluri (din 53 de partide) și Piola cu 30 (din 34) — a fost

cel mai puternic argument în selecționarea jucătorului sard. Dealtfel, Feruccio Valcareggi, susținându-și selecția, a spus „Riva a câștigat ultimele cinci meciuri cu squadra azzurra, marcând opt goluri; în schimb, în cele trei meciuri în care el nu a jucat, am fost ținuți mereu în șah”. Acest calcul oarecum naiv al antrenorului n-a ținut seama de faptul că Riva era o mare vedetă obosită.

Cu puțin în urmă, A. C. Milan a propus echipei Cagliari un miliard de lire, doi jucători internaționali și două speranțe în schimbul lui Riva. Spre uimirea lui Gigi Riva, Cagliari, echipa care a refuzat să-i acorde libertatea cu ani în urmă pentru simplul motiv că Sardinia întreagă s-ar fi răsculat, ar fi vrut să încheie acest târg pentru a-și salva situația financiară. Marele fotbalist italian a acuzat din plin acest șoc moral.

În preajma meciului cu Haiti, i s-a reproșat lui Riva faptul că a refuzat să joace la Viena, în ultimul meci de pregătire a campionatului mondial. Atacurile au fost vehemente, ele insinuând comoditatea starului obosit de onoruri. Foarte puțini au fost aceia care au înțeles refuzul lui Riva. Cu doi ani în urmă, Facchetti, Mazzola și ceilalți au auzit plesnind osul lui Riva pe stadionul din Prater, într-un alt meci amical. Și s-au înfiorat cu toții. Riva a rămas și el cu acea plesnitură funestă în urechi. Și a refuzat să joace, în numele unei legi firești.

La Stuttgart, Riva a fost umbra canonierului de pe timpuri. El a încercat să se opintească în pieptul stoperilor adversi, dar a renunțat foarte curând, copleșit de amintiri. În fond, între Gerd Müller și Riva n-a fost decât o diferență de temperament. Vârful german a reușit să se opintească cu puterea voinței. Mai sudicul Gigi Riva n-a găsit resursele necesare unei revanșe. Din amintirea faimosului meci Italia — R. F. Germania mai rămânea doar profilul de pretorian roman al lui Riva, obosit de gândul că scepтрul lui este disputat de Chinaglia sau de un Anastasi.

Facchetti sau declinul unei idei

În preziua turneului final al campionatului mondial, faimosul fundaș al squadrei azzurra, Giacinto Facchetti, a uimit lumea printr-o declarație stupefiantă: „În fond, acest campionat mondial se poate câștiga marcând doar trei goluri. Un gol în cele trei meciuri ale grupei de calificare, însoțit de doi 0—0, un alt gol în grupa semifinală, adăugat la alți doi 0—0 și, în sfârșit,

golul finalei, pentru victorie”. Acest calcul este mai mult decât declarația unui om de spirit. Facchetti a făcut, în câteva cuvinte, sinteza fotbalului italian din ultimii 10 — 15 ani, privind cu o frumoasă răceală realitățile înfierbântatului *calcio*.

În aceeași seară, Facchetti, care e mereu ținta reporterilor, datorită eleganței dialogurilor pe coare le poartă, a mai oferit o probă de luciditate, spunând: „Îmi pare rău că trebuie să decepționez publicul nostru, care trece cu atâta zel Alpii spre Stuttgart, dar singura noastră forță este apărarea. Dacă acest atu ne va fi suficient, deși nu prea cred, atunci va fi bine”.

Facchetti este liderul selecțiilor în echipa Italiei. La Stuttgart el a îmbrăcat al 76-lea tricou, fiind urmat de Mazzola, cu 70. În această „campanie italiană”, Facchetti a fost unul dintre puținii care nu au decepționat. El a trudit din greu, ca un profesionist foarte corect, a avut de furcă cu Ayala și cu golgeterul campionatului mondial Lato, fără să se poată spune că a fost învins în aceste două dueluri cheie. Și totuși, între Facchetti 1966 — 67 și cel de la Stuttgart este o mare diferență. Celebrul înaintaș, deghizat în fundaș pe vremea magistraturii lui Herrera, a abandonat elanul ofensivei, devenind, *stricto sensu*, un jandarm obligat să patruleze până la mijlocul terenului și uneori chiar dincolo de această barieră inexistentă.

Metamorfoza negativă a lui Facchetti nu reprezintă declinul unui mare jucător, ci declinul unei idei de joc cândva foarte modernă. Cu ani în urmă, echipa Italiei reușise să-i convingă pe fundașii săi să atace în unele momente ale meciului. În serile de la Stuttgart, însă, echipa lui Valcareggi a avut în bravul Facchetti un gladiator obosit, care a reușit să-și apere cu onestitate iugărul de gazon, fără a izbuti să transmită atacului somnolent ceva din verva fundașului care plutea în careul advers, ca un Cruyff sau ca un Edström, mult înainte de apariția acestor doi trăgători de elită.

În rolul prințului Veronei...

Bătrânul antrenor al squadrei azzurra e acum o adevărată siluetă pentru pistoalele de viteză (și uneori de precizie) ale cronicarilor italieni¹. În câteva minute, toți comentatorii au fost cuprinși de amnezie. S-a uitat complet că Feruccio Valcareggi a

¹ Între timp, Valcareggi a și fost înlocuit cu Bernardini.

condus 54 de partide ale squadrei, obținând 28 de victorii, 20 de jocuri egale și numai 5 înfrângeri, în ultimii opt ani. Au fost uitate și cele 95 de goluri.

Astăzi, lui Valcareggi i se reproșează aproape totul. El e vinovat de faptul că nu a știut când să joace cu Riva, când să-l înlocuiască pe Chinaglia, când să-l introducă pe Anastasi. El e vinovat de faptul că Rivera s-a mișcat cu pași de menuet, aruncând din când în când o privire angelică spre acea tribună germană în care 90 la sută erau suporterii Italiei. El e vinovat de faptul că Italia s-a legănat ca într-o gondolă, gurile rele susținând că, din când în când, se putea auzi câte o canzzonetă îngânată în careul suprapopulat al lui Zoff.

Ce vină are, la urma urmei, Valcareggi? I se reproșează, de astă dată cu mai multă obiectivitate, faptul că după primirea triumfală din Mexic a omis să facă imediat un calcul elementar, care l-ar fi condus la ideea că la Campionatul mondial din 1974 echipa lui va avea o medie de vârstă de 30 de ani, că Zoff va avea 34, Albertosi — 35, Facchetti — 32, Burgnich — 35, Rivera — 31, Mazzola — 32... Această înșiruire de vârste ar putea să se constituie într-un reproș obiectiv. Trebuie să admitem însă că Valcareggi nu este primul bunic care refuză să-și repudieze nepoții. Alf Ramsey, deși mult mai rece și mai calculat, a păcătuț în același fel, despărțindu-se foarte greu de Bobby Charlton, Bobby Moore, și nu numai de ei.

Marea vină a lui Feruccio Valcareggi este aceea că a jucat, vrând-nevrând, rolul prințului Veronei. Echipa Italiei este, ca întotdeauna, rodul unor lupte intestinale, în oare sunt angajate cele două mari metropole ale fotbalului (Milano și Torino). Mai mult decât atât, în zilele rare când aceste două cetăți rivale reușesc să stabilească un tratat de nebeligenanță, izbucnește duelul de moarte care opune pe Internazionale lui A. C. Milan. Și, ca o culme, în zilele în care se reușește încheierea unui pact de neagresiune între stindardul negru-albastru al lui Inter și cel roșu-negru al lui Milan, mai rămâne o mare doză de ură care să anime ultimul duel posibil, cel dintre Mazzola și Rivera, care sfârșește, ca în poveste, prin uciderea lui Tybalt, rolul acestuia din urmă revenindu-i când lui Sandro Mazzola, când lui Rivera.

Feruccio Valcareggi a privit cu destulă resemnare cearta dintre cetățile rivale, dintre familiile inamice și dintre cei doi eroi de prim-plan. Ura de moarte s-a dovedit a fi mai puternică decât puterea prințului. Și bătrânul Feruccio Valcareggi a avut trista misiune de a anunța în piața Domnului soarta cruntă a

vestitului *calcio*, cel creat într-o dimineață din Cinquecento, în piața Signoriei, la Florența.

1. Cruyff, 2. Beckenbauer, 3. Mazzola...

Și acum, penmiteți-i autorului acestui jurnal să-și ia rămas bun de la *squadra azzurra* 1974, de la Inter, de la Herrera. Acest rămas bun se va face prin Intermediul lui Mazzola, pe care l-am întâlnit la București, în iunie 1972, după meciul România — Italia (3—3). Iată ce spunea, încă de atunci, Mazzola:

„...Trebuie să accept ideea că, după acest Campionat mondial din Mexic, *squadra azzurra* nu s-a prea îngrijit de viitor, în vreme ce toate celelalte țări și-au întinerit loturile în marș, trăgând concluzia principală a Mondialului: timpul fotbalului se grăbește tot mai mult...

...Internazionale reprezintă un moment precis în evoluția fotbalului. Nu știu ce a contribuit mai mult la retragerea noastră de pe scena istoriei: uzura echipei sau asaltul celorlalți. Cert e că Ajax, învingătoarea noastră, este o mare echipă, care a învățat să câștige, conducându-se după tradiționalul spirit practic al olandezilor...

...Câteva cuvinte despre așa-zisia asprime a campionatului italian, care ne scoate din competiție după terminarea lui. Ea nu provine doar din șocurile pe care le-ar presupune sistemul nostru de joc *catenaccio*. Mult mai consumantă este atmosfera delirantă care se aprinde în jurul fotbalului. V-aș ruga să nu uitați că la noi, în Italia, există multe cotidiane sportive, există mulți reporteri de mare personalitate care creează o vâlvă extraordinară în jurul diferitelor cazuri ale fotbalului. În această atmosferă este greu să rezisti din punct de vedere nervos... Iată de ce, în arsenalul unui fotbalist de performanță trebuie să existe în primul rând un echilibru nervos, care să-l facă să reziste atât ovațiilor, cât și huiduielilor”.

La terminarea campionatului mondial, antrenorul polonez Gorski a prezentat următorul clasament al primilor cinci jucători 1. Cruyff, 2. Beckenbauer, 3. Mazzola, 4. Breitner, 5. Deyna.

Prezența lui Mazzola în urma celor doi ași ai Weltmeisterschaftului anunță, poate, o eră nouă în fotbalul

italian: era în care fotbalistul va învinge sistemul squadrei azzurra.

IUGOSLAVIA Mai latini decât latinii...

Participarea Iugoslaviei în acest turneu final al campionatului mondial ne-a interesat, poate, în cel mai înalt grad, pe noi, românii. E plăcut să știi că o echipă puternică și atrăgătoare ca aceea a Iugoslaviei a fost învinsă de 15 ori, de-a lungul unei jumătăți de secol, de către „tricolorii” noștri, reușind, în compensație, doar 12 victorii asupra lui Guga, Bindea, Petschovschi, Constantin, Pârcălab sau Lucescu.

Iugoslavia este o echipă pe cât de valoroasă, pe atât de bizară. Ea este foarte respectată în fotbalul mondial, datorită tehnicii superioare a fotbaliștilor săi. Unele rezultate, de asemenea, o ridică deseori în clasa marilor vedete ale fotbalului.

Iugoslavia a debutat în campionatul mondial, ediția 1930, printr-o răsunătoare victorie asupra Braziliei, iar faptul că această victorie se situează în timp între două înfrângeri în fața echipei României accentuează profilul original al echipei, care avea să devină, de-a lungul deceniilor, „copilul răsfățat” al fotbalului mondial.

Echipa lui Tirnanici, Bobek său Sekularač a fost deseori printre fruntașii turneelor finale ale campionatului mondial. Se citează, printre altele, succesul ei din Chile, în 1962, când ajunge în semifinală, pentru a pierde în fața Cehoslovaciei, dintr-un complex de inferioritate... regional, care explică multe din inegalitățile devenite clasice.

Cea mai mare performanță din istoria fotbalului iugoslav rămâne campania echipei lui Geaici în turneul final 1968 al campionatului european. Acolo, „echipa de copii” a lui Rajko Mitici avea să învingă Anglia, favorită a turneului, și să joace o dublă finală cu Italia. Ca unul dintre martorii oculari prezenți la Roma în zilele de 8 și 10 iunie — datele celor două finale — aș putea spune că Iugoslavia a fost câștigătoarea morală a turneului. Ea a condus Italia până în minutul 80, pentru a fi egalată, în cele din urmă, cu concursul larg al arbitrilor elvețieni Dienst. La rejucare, tinerii fotbaliști iugoslavi n-au mai putut suporta amărăciunea finalei pierdute, plecând steagul.

Performanțele fotbaliștilor iugoslavi sunt deseori prezente pe tabelele de onoare ale fotbalului mondial.

Iugoslavia joacă finala olimpică la Helsinki, în 1952, pierzând în fața faimoasei echipe a Ungariei. Ea joacă — din nou — finala olimpică în anul 1956, la Melbourne, cu o echipă de tineret, pierzând din nou, la limită, în fața echipei Uniunii Sovietice. În 1960, însă, Iugoslavia devine campioană olimpică, învingând Danemarca. Să amintim în paranteză că poarta echipei iugoslave în finala olimpică câștigată a fost apărată de portarul Vidinici, antrenorul Marocului (1970) și Zairului (1974).

Prezența fotbaliștilor iugoslavi în campionatul european e marcată de un start frumos. Iugoslavia ajunge în finala primei ediții, în 1960, ratând „la fotografie” finala cu U.R.S.S, la Paris (1—2) după prelungiri. În sfârșit, fotbalul iugoslav mai depune un as pe masa verde a fotbalului european, când Partizan joacă o frumoasă finală cu Real Madrid, la Bruxelles.

Cu două zile înaintea turneului final din 1974, când Iugoslavia avea să-și dispute meciul de deschidere cu campioana mondială Brazilia, la Frankfurt pe Main, antrenorul Milian Miljanici declara: „Noi, iugoslavii, suntem — dintr-un punct de vedere — mai latini decât latinii. Avem variații de temperament care decid deseori”.

De ce a făcut Milian Miljanici această declarație? Poate că s-a gândit la instabilitatea deseori proverbială a echipelor iugoslave.

Vă aduceți aminte de vara anului 1968? Iugoslavia era ca și eliminată din turneul final al campionatului european. Fotbaliștii lui Rajko Mitici (astăzi cronicar de fotbal) luaseră vacanță. Puternica echipă vest-germană a lui Helmut Schön mai avea de jucat un singur meci: cel cu Albania, la Tirana, care părea o formalitate. Fazlaghici, Damianovici, Petkovici, Trivici și toți ceilalți erau răspândiți pe toată coasta dalmată. Unii dintre ei erau plecați în străinătate. Dar iată că echipa lui Helmut Schön realizează o contraperformanță devenită celebră 0—0 cu Albania. Rajko Mitici află cu stupefaccie rezultatul acestui meci care-i trimite la Florența, în locul lui Beckenbauer și Gerd Müller. Echipa Iugoslaviei este adunată prin intermediul telefoanelor. Turneul final e compromis, își spun italienii, gândindu-se la lipsa de pregătire a celui de-al patrulea invitat. Rezultatul însă îi dă dreptate, cu anticipație, lui Milian Miljanici

1974. „Variația de temperament” face din Iugoslavia cea mai bună echipă a turneului final.

„Reprizele” fotbaliștilor iugoslavi pentru calificarea în Weltmeisterschaft sunt demne de un roman de Agatha Christie. La Las Palmas, echipa Iugoslaviei conduce în minutul 89 cu 2—1. Arbitrul își consultă cronometrul. Între timp, spaniolii egalează. Iugoslavii pierd un punct *in extremis*. Și totuși, ei continuă să fie favoriții grupei, pentru că acest 2—2 în deplasare este, în fond, echivalent cu o victorie morală.

În jocul retur, de la Zagreb, în care echipa iugoslavă pornește ca mare favorită, „variația de temperament” se manifestă din nou. Spaniolii conduc ostilitățile în tot cursul meciului. Claramunt zguduie bara, portarul Marici este cel mai bun de pe teren, iar meciul se încheie cu un 0—0, care face din Spania marea favorită a calificării la Atena, în ultimul joc, iugoslavii trebuie să învingă Grecia cu o diferență de cel puțin două goluri, pentru a forța șansa meciului de baraj.

Marele roman de aventuri continuă. În tribuna stadionului Karaiskakis din Atena, antrenorul echipei spaniole, Kubala, este gata să-și părăsească locul, pentru că arbitrul se pregătește să fluiera finalul. Iugoslavia conduce cu 3—2. Nimic nu se mai poate schimba, de fapt. Dar în clipa în care mai erau câteva secunde de joc, Karasi înscrie împotriva cursului jocului. Kubala rămâne perplex: „Cu acești iugoslavi nu poți ști nimic niciodată”.

Meciul se încheie cu 4—2. Iugoslavia va juca meciul de baraj cu Spania, în care se va decide calificarea.

Imediat după partida de la Atena începe o nouă bătălie cea a datei de disputare a jocului de baraj. În această rundă diplomatică, spaniolii obțin câștig de cauză. Iugoslavia va juca la o dată când echipa sa nu va putea fi pregătită, în timp ce spaniolii se vor afla în formă maximă.

Din nou însă „variația de temperament” își spune cuvântul...

Iugoslavii apar la Frankfurt cu o echipă de uriași. Să amintim cifrele câtorva. Portarul Marici măsoară 180 cm. Fundașii Buljan și Katalinski — 186 și 181 cm, Boghicevici are 182 cm, Suriak — 190 cm. Centrul înaintaș Bajevici — 186 cm. Și cu toate că Acimovici și Petkovici au doar câte 1,70, media de înălțime a echipei este de 1,80 m.

Impresia produsă de echipa „plavilor” (*n.r.* — albaștrilor) este foarte puternică. Ea găsește resursele necesare pentru a învinge Spania cu 1—0, printr-un gol marcat de fundașul

Katalinski. Pentru a nu știm câta oară, Iugoslavia cucerește milioanele de telespectatori.

Campania pentru Weltmeisterschaft e începută în stil mare. Milian Miljanici dorește să elimine „variațiile de temperament”, căutând să insuflă încredere fotbaliștilor săi. Statul major al echipei iugoslave cuprinde, în mod deliberat, 6 antrenori: Miljanici, Cirici, Ribar, Rebač, Ivici și Milosevici. O întreagă masă de tehnicieni auxiliari acompaniază „expediția iugoslavă” pentru Weltmeisterschaft. Milian Miljanici, care a semnat, între timp, contractul de antrenor cu Real Madrid, vrea să dea marea lovitură. El face totul pentru ca echipa sa să uite, pildă, că e condusă zdrobitor, în palmares, de aproape toate țările vecine. (Cehoslovacia a învins-o de 18 ori și a pierdut numai de 10. Din cele 25 de întâlniri susținute în Ungaria, Iugoslavia a câștigat doar 4. Din cele 12 jocuri cu echipa Uniunii Sovietice, doar unul s-a încheiat cu victoria lui Boșkov sau Skoblar.)

Meciul de deschidere e așteptat cu nerăbdare. Vioara primă este, bineînțeles, Brazilia, dar Europa mizează mult pe fantezia fotbaliștilor iugoslavi, care, de la uimitoarea demonstrație tehnică a lui Sekularač în Chile sunt numiți, deseori, „brazilienii Europei”.

Meciul de deschidere este aspru. Perioada de studiu se prelungește. Brazilienii încearcă să-și plimbe adversarii, dar atleții iugoslavi câștigă aproape toate duelurile. Oblak joacă de parcă ar avea în față o echipă portorică sau o selecționată din Hawaii. După pauză, „plavii” accelerează. În această repriză, Petkovici, aflat singur la 10 metri de poartă, ratează un mare gol. Îl imită Acimovici, care cade în fața lui Perreira. Apoi stadionul amuțește. Oblak șutează în bară. Echipa Iugoslaviei își pasează adversarul în careu. Katalinski, amintindu-și parcă de golul din poarta Spaniei, șutează formidabil de la 20 de metri. Golul pare imparabil. Dar Perreira salvează de pe linia porții.

În ultimele minute, când echipa Braziliei lăsa realmente impresia unui boxer care se agață de corzi, iugoslavii oferă spectacolul stupefiant al unei noi „variații de temperament”. Ei încep să temporizeze, speriați, parcă, de gândul că ar putea învinge echipa lui Jairzinho și Rivelino. Așa se încheie cu 0—0 un meci în care Brazilia a scăpat ca prin minune. În cabinele telefonice de la Waldstadion din Frankfurt, reporterii, în toate limbile, fac elogiul lui Oblak și al echipei sale.

Al doilea meci, cel cu Zair, oferă un nou paradox. Această echipă iugoslavă, vestită prin lipsa ei de apetit pentru gol,

zdrobește Zairul cu 9—0. Fostul ei portar, Vidinici, surprins într-un prim-plan T.V., pare un om sfârșit. Nu-și poate explica dezlănțuirea compatrioților săi, care jucau după ce Scoția învinsese Zairul doar cu 2—0.

Cel de-al treilea meci al calificării, împotriva Scoției, are, de asemenea, o istorie legată de „variația temperamentală”. Milian Miljanici continuă, deliberat, relaxarea în cantonamentul său. El știe foarte bine că elevii lui au memorie. El e convins de faptul că Geaici, Boghicevici sau Buljan nu pot uita că Iugoslavia, deși a jucat de patru ori cu Scoția, n-a învins niciodată. Și astfel, vrând-nevrând, se profilează, împotriva tuturor evidențelor, tactica jocului la 0—0.

Meciul cu Scoția începe cu o prudență extremă. Iugoslavii închid toate culoarele. Acești tehnicieni desăvârșiți apelează — din păcate — în primul rând la calitățile lor fizice. Scoțienii ripostează cu vigoarea obișnuită. Atacurile lor sunt crâncene. Iugoslavii faultează fără jenă. Cineva a numărat 70 de faulturi în cursul acestui meci. Cifra e de necrezut, mai ales că în joc au existat și momente de mare frumusețe. Scoțienii, pentru care victoria este singura alternativă, se năpustesc spre poarta lui Marici. Bremner pare ieșit din minți. Morgan, Lorimer și Jordan plutesc în careul iugoslav, ca într-un veritabil meci de baschet, deoarece careul lui Marici este populat cu giganți. Tactica antrenorului iugoslav este încununată de succes. Karasi intră în locul lui Bajevici și deschide scorul. Iugoslavia conduce Scoția până în minutul 85. Dar Hutchinson egalează, printr-un efort neașteptat, înscriind un gol care e un fel de verdict al Destinului fotbalistic, incapabil să răsplătească o echipă care a păcătuit atâta prin pasivitate.

Iugoslavia se califică în grupa semifinală prin intermediul aceluia 9—0 cu Zair. (Să amintim, în această paranteză, că un 3—0 i-ar fi fost suficient.) Iugoslavia merge înainte fără să obțină vreo victorie în compania partenerilor săi de talie...

Încep jocurile grupei semifinale. Deși echipa Iugoslaviei și-a atins scopul, fiind oricum în primul „octet” mondial, nervozitatea se instalează subit în tabăra lui Milian Miljanici. Această echipă, calificată fără nici o dificultate în grupa semifinală, trece printr-un moment greu. (Comentatorii vor încerca ulterior să explice declinul iugoslavilor prin forțarea formei sportive pentru meciul de baraj cu Spania. Ipoteza nu e

lipsită de temeii, dar, oricum, desfășurarea jocurilor semifinalei nu-i conferă o acoperire deplină.)

Milian Miljanici schimbă pe neașteptate echipa pentru meciul cu R. F. Germania. Spectatorii de la Düsseldorf constată cu surprindere eliminarea din „11”-le de bază al lui Petkovici, Boghicevici și Geaici. E adevărat, marele Dragan Geaici a jucat foarte slab în meciurile grupei, ceea ce ar putea justifica, oarecum, nervozitatea lui Miljanici, dar absența lui Petkovici și Boghicevici e de neînțeles până și pentru ziaristii iugoslavi, mereu prezenți în intimitatea cantonamentului.

Jocul cu R. F. Germania promite o declanșare a tuturor energiilor iugoslave. La masa presei se amintește faptul că echipa Iugoslaviei a jonglat deseori cu echipele vest-germane, cărora le-a dăruit destui jucători de-a lungul anilor, printre care Ceaikovski, Beara, Zebeč, Iusufi, Sorskici și mulți alții. Dealtfel, palmaresul Iugoslaviei cu R. F. Germania este foarte promițător: opt victorii iugoslave, un joc egal și nouă înfrângeri.

La startul acestui meci, în care echipa Iugoslaviei nu mai are ce pierde, pionii lui Milian Miljanici se așază într-o poziție de apărare. Spectatorii de pe „stadionul Rinului” din Düsseldorf urmăresc cu surprindere mișcările lente ale iugoslavilor, ocupați parcă cu cine știe ce operație de cadastru pe gazonul proaspăt tuns. Minutele curg fără ca iugoslavii să încerce să atace o echipă al cărei ultim rezultat este 0—1 cu R. D. Germană. (Echipa vest-germană este amenințată, după cum scriu ziarele, cu destrămarea, în urma ciocnirilor dintre antrenor și jucători.) Iugoslavia continuă să aștepte atacurile vest-germane, care se înfiripă greu. În cele din urmă, Breitner, pornit în atac, prinde un șut-trasor, care face din Marici spectatorul înmărmurit al golului. Soarta meciului pare încheiată, pentru că iugoslavii au intrat de mult în stereotipul jocului pozițional. Ei încearcă o deplasare a frontului, dar fără succes. R. F. Germania dștigă cu 2—0, nesperat de ușor, un meci care o propulsează, de fapt, spre victorie. Astfel ratează „albaștrii” șansa victoriei într-o grupă care nu părea de neînvins. Trompetele zecilor de mii de supurtetri ai lui Oblak au amuțit stingherite.

În tabăra iugoslavă, nervozitatea se accentuează, deși nu mai există absolut nici un motiv în acest sens. Echipa lui Milian Miljanici mai are de jucat două meciuri, cu Polonia și cu Suedia, care reprezintă mult mai puțin decât adversarii întâlniți până acum. Ea se eliberează, într-un fel, în compania Poloniei, atacă

mai mult, dar — iarăși! — „variația de temperament” se dovedește a fi nefastă. Deși meciul cu Polonia oferă o echipă în creștere (Iugoslavia) și una într-un firesc reflux (Polonia), după campania celor patru victorii consecutive, zarurile cad din nou împotriva echipei lui Miljanici. La o banală lovitură liberă, executată de Deyna, în timp ce zidul respinge mingea până spre centrul terenului, Karasi nu are ce face și îl faultează pe Szarmach în careu. Arbitrul, care privea întâmplător spre poarta lui Marici, surprinde momentul infracțiunii. 11 m! Și astfel Iugoslavia e condusă fără joc. E adevărat că după acest penalty gratuit Karasi reușește egalarea, dar polonezii câștigă în final, profitând de consumul nervos al înfierbântatului Karasi, care aruncase în luptă totul pentru a-și repara greșeala.

După acest meci, în care au strălucit doar Petkovici și Boghicevici, adică exact cei care n-au fost selecționați pentru meciul cu R. F. Germania, Iugoslavia a aliniat din nou prima echipă, pentru ultimul joc, cel cu Suedia. Dar, pentru a treia oară, antrenorul iugoslav n-a reușit să modifice tonusul echipei sale, vizibil afectat de momentul de nesiguranță care a provocat pasivitatea din jocul cu echipa R. F. Germania. În minutul 85, în acel meci cu Suedia era încă 1—1. Petkovici trăsese o bară, iar Hellström apăraseră vreo două goluri făcute. Și totuși, în cele din urmă, Iugoslavia avea să părăsească terenul învinsă, după un meci frumos ca un sfârșit de septembrie și care a făcut ca peste 25 000 de spectatori să urmărească o partidă „fără scop practic”, la concurență cu marile meciuri Olanda — Brazilia și R. F. Germania — Polonia.

Așa a părăsit Iugoslavia turneul final al Campionatului mondial din 1974. Într-un clasament neoficial, ea ocupă locul 8, fiind singura echipă care nu reușește un punct în grupa semifinală, spre deosebire de Suedia (care totalizează două puncte), de R. D. Germană și Argentina (care își împart punctele).

Echipa lui Geaici, care întrunea atâtea și atâtea sufragii, având și avantajul unei calificări *in extremis*, adică al unui stimul în plus, a reușit, astfel, performanța de a nu obține nici o victorie (exceptând acel 9—0 cu Zair). Această echipă iugoslavă, care e capabilă să învingă, când nu are ce pierde, toate echipele care au precedat-o în Weltmeisterschaft, n-a reușit să facă față tensiunii campionatului mondial. „Variația de temperament”, despre care vorbea Milian Miljanici, a fost principala cauză a acestui loc 8, echipa Iugoslaviei fiind devansată de cel puțin doi

adversari (Polonia și R. D. Germană) de care a dispus în mod curent. Dacă vreți, stimați cititori, povestea „variației de temperament” a echipei Iugoslaviei este foarte potrivită și pentru judecarea unora dintre rezultatele „tricolorilor” noștri. Acesta este, de altfel, și motivul pentru care fotbaliștii români, eliberați întotdeauna de orice complex în fața puternicei echipe iugoslave, obțin rezultate favorabile în fața unui *team* pe care istoria fotbalului îl recomandă lumii întregi cu mult mai multe certificate de garanție.

La capătul turneului final al campionatului mondial, antrenorul Miljanici avea să declare: „Felicit echipa R. F. Germania pentru succesul ei în acest turneu final. Dar nu mă pot abține să spun că în timp ce Helmut Schön a schimbat în ultimii 6 — 7 ani doar 4 — 5 jucători, și nu dintre cei de bază, noi am schimbat, în aceeași perioadă, 4 — 5 echipe. Este o diferență de care comentatorii ar trebui să țină seama”.

Fără îndoială că echipa națională a Iugoslaviei a înregistrat o dinamică mult mai spectaculoasă decât toate celelalte echipe ale Europei. Nu e mai puțin adevărat, însă, că marii jucători iugoslavi n-au mai luat, în ultimul timp, drumul străinătății. Trebuie să admitem că, exceptându-l pe Petkovici, pe care clubul său francez, Troyes, l-a împrumutat fără obiecții pentru perioada campionatului mondial, Milian Miljanici n-a simțit nevoia să apeleze — din motive de valoare, în primul rând — la numeroșii fotbaliști iugoslavi care joacă mai ales în Franța. Observația lui Miljanici este spectaculoasă, dar nu are o acoperire deplină. Am putea spune, în schimb, că activitatea tehnică a lui Miljanici la conducerea echipei Iugoslaviei în acest turneu final al campionatului mondial a fost afectată realmente de faptul că reputatul antrenor avea semnat un contract cu Real Madrid, fapt care a determinat o dispersare inevitabilă a concentrării sale.

Iugoslavia, chiar dacă s-a clasat doar pe locul 8 în grupul celor 16, rămâne reprezentanta unui fotbal de clasă. Fotbalul iugoslav poate fi socotit, în general, mai puternic decât echipa națională pe care o prezintă.

P.S. Despre timpul florilor

În Iugoslavia, Dragan Geaici este aproape un erou național. A venit la campionatul mondial cu o aureolă amplificată la

maximum de faptul că n-a mai jucat într-un turneu final. Toți își aminteau de turneul final al campionatului european, jucat la Florența și la Roma, în 1968. Atunci, Geaici a „schiat” printre apărătorii englezi și italieni, stârnind admirația lui Ramsey și Valcareggi. Din ziua aceea de iunie 1968, mitul Geaici a început să crească. Celebrul Dragan ajunsese un superstar după numai 270 de minute de joc. Ce importanță avea faptul că Dragan Geaici nu reușea să îmbrace un singur tricou de campion al Iugoslaviei? Mitul lui creștea, ajutat și de unele excentricități.

Geaici a venit la Frankfurt cu o cotă impresionantă. Se vorbea de un transfer echivalent cu 50 la sută din transferul lui Cruyff la Barcelona.

În primul joc, cel cu Brazilia, Geaici a jucat cu o detașare care amenința să prelungească mitul. Dar, în economia jocului, s-a văzut că marea vedetă iugoslavă nu se înscrie decât cu un randament de cel mult 20 la sută față de cel al mai puțin adulatului Oblak.

După meci, antrenorul Miljanici a părut nemulțumit de jocul vedetei. A intervenit și o răceală diplomatică, anunțată cu multă discreție de medic. Dragan Geaici a revenit în meciul cu Scoția. A continuat să-și etaleze fentele prelungi, a încercat câteva passinguri pe lângă fundașul scoțian Jardine, dar ceva nu mergea în jocul extremei de la Steaua roșie. Mai mult decât atât, Jardine a început să pornească la atac, încurajat de privirea resemnată a lui Dragan.

Geaici a rămas o extremă clasică. O extremă care apreciază raidurile în triumghiul numărului 11 și care privește cu un ușor dispreț travaliul „mai puțin calificat” al extremei zise false, pe care a creat-o cândva, într-un moment de răscruce, Mario Lobo Zagalo.

Vrând să rămână un stilist (obsedat parcă de echipamentul său bine călcat), Dragan Geaici a pierdut în numai 180 minute tot ceea ce a câștigat în două după-amieze la Florența și la Roma.

Geaici a venit la Frankfurt cu o cotă de transfer foarte înaltă. Comentatorii de la Weltmeisterschaft au fost de părere că această cotă impresionantă a coborât catastrofal, spre cel mult 10%.

Cine știe, însă, ce ne rezervă viitorul? Să nu uităm că aprigul Karasi a deschis scorul în meciul cu Scoția în urma unei centrări a lui Geaici, de pe partea extremei drepte. A fost una din puținele escapade ale melancolicului adolescent de 28 de

ani. Și poate că această excepție va avea darul să reaprindă aureola unui jucător care a fermecat, prin placiditate și degajare, un public deloc molatic, educat la școala unor fotbaliști gravi ca Zebeč, Vukas sau Mitici.

Să fie oare Geaici garoafa care lipsea de pe salopeta aspră a fotbalului iugoslav? Poate. Din păcate, fotbalul modern nu-și mai amintește de timpul florilor.

ARGENTINA Chitara electrică a fraților Beatles

Argentina își începe istoria fotbalistică „pentru uz european” oferind lumii primul golgheter al campionatului mondial: Guillermo Stabile. Apoi păreriile europenilor despre Argentina fotbalistică oscilează între exotismul unei țări cu nume fascinant, legendele atâtor și atâtor eroi ai fotbalului și faimoasa rivalitate dintre Boca Juniors și River Plata.

Legenda Argentinei fotbalistice a înregistrat apoi momente de scădere. Ea revine, de fapt, într-o împrejurare rămasă celebră, odată cu eliminarea argentinianului Rattin, în cadrul Campionatului mondial din 1966, în timpul meciului cu Anglia, la situația de 0—0. Această decizie a arbitrilor vest-german Kreitlein a readus Argentina în prim-planul lumii fotbalistice.

Am folosit la început expresia „pentru uz european”, deoarece Argentina trebuie redescoperită mereu, ea reprezentând o existență bizară în lumea fotbalului. Așa, de pildă, în campionatul America de Sud, care s-a jucat între anii 1916 și 1967 și care e un echivalent al campionatului european, plus formula sistemului turneu, care evita surprizele — Argentina se află pe primul loc, cu 12 victorii din 29 posibile. Ea este urmată de Uruguay, cu 11 victorii. Brazilia, care pentru noi, europenii, este adevărata reprezentantă a fotbalului sud-american, se află abia pe locul 3, cu numai 3 victorii, probând încă o dată că „nimeni nu e profet pe continentul său”.

Această poziție de frunte a Argentinei în arena sud-americană nu este doar un joc al întâmplărilor favorabile. Dacă luăm, de pildă, anul 1959, adică un an care urmează momentului de vârf al fotbalului brazilian (concretizat prin marea victorie de la Stockholm), constatăm cu stupeoare că faimoasa echipă braziliană este întrecută în campionatul sud-

american 1959 de Argentina. Iar dacă repetăm procedeul de sondare retrospectivă în anul 1963, adică imediat după cea de-a doua mare victorie a Braziliei (1962, Santiago de Chile), constatăm, nu fără uimire, că și de data asta Argentina se află înaintea Braziliei, în fața căreia repurtează, dealtfel, o victorie netă, cu 3—0.

Am pomenit de Rattin, cel eliminat la Londra. E momentul să adăugăm că evoluția Argentinei în „campionatul englez” a fost îndelung admirată. Argentina a început prin a învinge Spania cu 2—1, a remizat apoi (0—0) cu puternica echipă a lui Uwe Seeler, Beckenbauer, Haller și Overath, pentru a încheia jocurile grupei cu o nouă victorie, în dauna Elveției. Meciul în care a fost eliminat Rattin s-a jucat în cadrul „sferturilor”. Argentinienii, mari maștri ai „narcotizării” viguroșilor fotbaliști englezi, se îndreptau spre un 0—0, păstrând în arsenalul lor arma contraatacurilor lui Onega, Artime și Mas. Dar eliminarea lui Rattin, îndelung comentată, a pus capăt speranțelor argentinienne.

Reușita campanie argentiniană în Anglia nu reprezintă un moment izolat. Argentina se afla realmente într-o perioadă de ascensiune. Așa, de exemplu, celebra Cupa Intercontinentală, care se juca aproape în fiecare an între câștigătoarea Cupei campionilor europeni și cea a campionilor sud-americani, prezintă lumii câteva cluburi argentinienne de prim rang. În 1964, Argentina (și nu Brazilia!) joacă această Cupă Intercontinentală sub tricoul lui Independiente, pierzând la limită în fața lui Inter *maximus*, după o serie de trei jocuri, ultimul la Madrid. În anul următor, Independiente este din nou în Cupa Intercontinentală, pe care o pierde, pentru a doua oară, tot în fața lui Inter, după un 0—0 la Buenos Aires.

Momentul de revoltă al fotbalului argentinian trebuie plasat în anii 1967 și 1968. Astfel, în ediția 1967, Racing Club Buenos Aires câștigă Cupa Intercontinentală, învingând puternica echipă scoțiană Celtic, care îngenunchease pe Inter. Argentina își lua o primă revanșă față de fotbalul insular. În anul următor (1968), un alt mare club argentinian, Estudiantes la Plata, obține revanșa totală, prin victoria asupra celebrului Manchester United, al cărui cvintet ofensiv Morgan — Kidd — Bobby Charlton — Law — Best reprezenta o adevărată selecționată a Marii Britanii.

Aceste două victorii sugerează ascensiunea deosebită a fotbalului argentinian și măresc regretul eșuării speranțelor sale la Londra.

După acest moment de vârf, care se încheie în anul 1968, Argentina continuă să dețină supremația în „bătălia cluburilor” sud-americane. Ea joacă din nou finala Cupei Intercontinentale cu Estudiantes la Plata, dar A. C. Milan obține victoria. Urmează o nouă tentativă, în anul 1970. De astă dată, Feyenoord anticipează mutațiile care se petrec în fotbalul european, câștigând la limită finala cu Estudiantes. În sfârșit, în 1972, Independiente revine în prim-plan, dar Ajax câștigă finala (1—1 și 3—0) împotriva unei echipe în care Balbuena și Sa reprezintă noua generație. (Să amintim, dealtfel, că refluxul fotbalului argentinian după perioada de vârf 1966 — 1968 se materializează și prin eliminarea sa în calificările pentru Mexic. În aceste jocuri de calificare, Argentina pierde disputa cu Peru. Ea este învinsă la Lima — 0—1 — și realizează doar un 2—2 pe teren propriu, la Buenos Aires.)

Argentina 1974 reprezintă un caz foarte interesant. Susținătorii acestei echipe de virtuozii pretind că Argentina a ratat acest campionat mondial pentru simplul fapt că a oferit adversarilor săi, rând pe rând, patru goluri pe tavă. Afirmatia nu este exagerată. Să ne amintim că în meciul de debut, cel cu Polonia, primul gol este, de fapt, opera portarului Carnevali, care a scăpat mingea în piciorul lui Lato. Peste numai câteva minute, Perfumo a oferit o altă minge pe tavă rapidului extrem stânga Gadocha, care a îndeplinit o simplă formalitate, pasându-i lui Szarmach, autorul celui de-al doilea gol. În sfârșit, cel de-al treilea gol polonez, la situația de 2—1, a fost urmarea unei neînțelegeri între portarul Carnevali și fundașul Sa, foarte asemănătoare cu neînțelegerea Boc — Răducanu de la Copenhaga. Enumerarea acestor trei cadouri pune, desigur, într-o lumină specială, startul echipei argentinienne. Dar asta nu e totul. În cel de-al doilea meci, cu Italia, Perfumo egalează, în numele... Italiei, printr-un autogol în poarta nefericitului Carnevali. Se creaa, într-adevăr, o situație greu de digerat pentru comentatorii argentinieni. Nimeni nu-și amintea, la Stuttgart, în zilele campionatului mondial, de o situație în care faimoasa apărare argentiniană, educată în spiritul unei rigori italiene, să fi comis atâtea și atâtea greșeli. Afirmatia este în parte justificată, dacă facem abstracție de o spectaculoasă excepție în

anul 1958, în cadrul turneului mondial suedez, Argentina primea șase goluri, la Hålsingborg, în fața Cehoslovaciei.

Acestea sunt, deci, argumentele numeroșilor susținători ai echipei argentinienne. Ele suportă, desigur, unele amendamente. Dacă Argentina a oferit trei goluri Poloniei, nu e mai puțin adevărat că barele l-au salvat pe portarul Carnevali de două ori în cursul aceluiași meci, ca să nu mai vorbim de alte numeroase ocazii. În sfârșit, în ultimele minute ale meciului Argentina — Italia, Mazzola a ratat o ocazie rarisimă, la capătul unei acțiuni fulgerătoare cu Riva.

Întrebarea, însă, stăruie cum se explică jocul foarte slab al ermeticei (cândva) apărări argentinienne? Răspunsul depășește cadrul discuției despre apărare, el având implicații mult mai largi. Și iată despre ce este vorba...

Pentru Weltmeisterschaft, Argentina s-a pregătit intens, timp de o lună. Acest minimum a fost necesar pentru regrouparea echipei sale dispersate în lumea întreagă. Dacă privim echipa de bază care a jucat în Weltmeisterschaft, constatăm că portarul Carnevali evoluează în Spania, la Las Palmas, Perfumo (autorul celor două goluri) apără culorile echipei braziliene Cruzeiros, mijlocașul Bargas se „produce” în Franța, la Nantes, iar stoperul Heredia, vechea noastră cunoștință (și a dinamoviștilor), a ales soarele Spaniei, sub tricoul lui Atletico Madrid. În atacul argentinian, numele cele mai sonore, adică Ayala și Yazalde, apără de asemenea culorile Peninsulei Iberice, primul la Atletico Madrid, iar al doilea la Sporting Lisabona.

De ce am amintit despre aceasta dispersare? Pentru că ea explică în mare măsură dificultățile antrenorului Ladislao Cap în organizarea unei apărări cât de cât stabile. Atât Perfumo, cât și Bargas sau Heredia evoluează pe stadioanele unor echipe în care apărarea nu este prima rațiune de a fi. „Brazilianul” Perfumo a preluat mult din dezinvoltura deseori trădătoare a fotbaliștilor brazilieni. Heredia, de asemenea, joacă un fotbal de atac (la Atletico), faza defensivă nefiindu-i reproșată prea mult. În ceea ce-l privește pe Bargas, se știe că fotbalul francez a tratat aproape întotdeauna cu o oarecare superficialitate jocul apărării, poate și sub influența unor cronicari estetizanți, care au crezut doar în virtuțile ofensivei. Această situație este confirmată și printr-un alt amănunt. Înaintașul argentinian Yazalde, care joacă la Sporting Lisabona, este autorul unui record de tip antebelic. În cadrul campionatului Portugaliei

73/74, el a înscris nu mai puțin de 46 de goluri în 34 de meciuri. Această cifră confirmă ideea că pământu Iberiei nu îndrăgește defensivă.

„Mobilizarea generală” decretată de Ladislao Cap n-a reușit să sudeze echipa Argentinei, deși federația de la Buenos Aires a contractat un lung turneu de rodaj în Europa.

După o victorie cu 1—0 asupra Franței, Argentina reușește un promițător 2—2 la Londra, dar sfârșește îngrijorător cu acel 1—4 în fața Olandei.

Primul ei meci din cadrul Campionatului mondial din 1974 s-a încheiat, după cum ne amintim, cu victoria la limită a Poloniei, în condițiile știute. Jocul argentinienilor a plăcut în special pentru calitățile unora dintre tinerii recent promovați. Toți comentatorii au admirat talentul generos al lui Babington, care avea să figureze printre cei mai buni mijlocași ai turneului, vigoarea lui Houseman, autorul, unui sprint irezistibil în primul meci, cu Polonia, care ar fi putut modifica, dealtfel, soarta întregii grupe, și temperamentul lui Kempes, cei pe care telespectatorii români l-au văzut în premieră, în compania „tricolorilor” noștri, la Buenos Aires, în meciul pierdut cu 2—1.

Dacă Argentina a fost învinsă de Polonia cu largul concurs al propriilor săi apărători, care au înlesnit copios startul, psihic al echipei lui Gorski, ea a primit o foarte frumoasă recompensă din partea echipei poloneze. Într-adevăr, în a treia rundă a bătăliei pentru calificare, Argentina a aflat cu emoție că Polonia a jucat la câștig împotriva Italiei, oferind grupei și întregului Weltmeisterschaft o probă de fair-play deseori absentă în economia jocului de calificare, care invită la o diminuare a efortului în vederea meciurilor programate în perspectivă.

Așadar, Argentina, deși a fost victima unor stângăcii copilărești în primul meci, cel cu Polonia, poate spune că nu a pierdut prea mult în jocurile grupei, pentru că rezultatul final, calificarea, s-a realizat. Și cine știe dacă un eventual meci egal cu Polonia ar fi avut același rezultat final!

Jocurile grupei semifinale au oferit lumii adevărata cotă a echipei argentinienne. Echipa lui Cap a pierdut cu 0—4 meciul cu Olanda, fiind literalmente zdrobită de „hoarda lui Cruyff” într-un meci pe care ploaia l-a transformat într-o adevărată bătălie navală, convenabilă, dealtfel, „batavilor” cu plete fluturânde. Acest meci nu ridică nici un fel de problemă, deoarece superioritatea olandezilor a fost mult prea mare.

Al doilea joc, cel cu Brazilia, nu face decât să confirme faptul că fotbalul sud-american reprezintă o lume deosebită, o lume în care raportul de forțe se exprimă altfel decât în disputele intercontinentale. Argentina a pierdut la limită (1—2) un meci pe care ar fi putut să-l câștige. Acest meci explică și clasamentul „bizar” care atribuie Argentinei 12 victorii în campionatul sud-american, lăsându-i Braziliei doar dreptul la trei succese. Oricum, în medul Brazilia — Argentina, zgomotul lăncilor și scuturilor europene nu s-a mai auzit timp de 90 de minute. În seara aceea, la Hanovra, spectatorii vest-germani (și chiar cei olandezi) au aplaudat, după fluierul lui Vital Loraux, minute în șir, cele două echipe. Spectatorul european, tratat deseori cu „turnirurile” sale fotbalistice inspirate din ciocnirile feudale, a ascultat cu plăcere tangoul argentinian și samba braziliană, sătul de chitara electrică a fraților Beatles. Dar acest intermezzo romantic a durat foarte puțin. Peste numai trei zile, la Dortmund, spectatorul european redevenea admiratorul scuturilor și lăncilor echipei olandeze în partida cu Brazilia. Era în joc orgoliul Europei, care voia să facă uitat momentul de slăbiciune din seara de la Hanovra.

...În anul 1978, Argentina organizează campionatul mondial. La plecarea din R. F. Germania, fotbalistii argentinieni au promis europenilor o mare revanșă. Judecând după istoria Cupei mondiale, nu este exclus ca această revanșă să se împlinească. Deși, dacă reținem declarația lui Ștefan Covaci, făcută după încheierea „campaniei” argentinienne în Weltmeisterschaft, scepticismul se reinstaurează. „Argentinienii — spunea Covaci — au căutat să se pregătească științific, după chipul și asemănarea Braziliei.

Din păcate, în această țară cu temperament vulcanic se schimbă, de fiecare dată, conducătorii, antrenorii și jucătorii. Iar fotbalul nu poate rezista unor șocuri infinite”.

R. D. GERMANĂ Hoffmann ca și Bonhof...

Echipa lui Bransch și Sparwasser a fost așteptată cu foarte multă curiozitate la Weltmeisterschaft. Cronicarii au fost tentați să vadă în prezența elevilor lui Buschner la Cupa mondială o continuare a succeselor abținute de atleți și înotători.

După această ediție a Weltmeisterschaftului, aprecierile se întind pe un registru larg. Mulți nu uită că echipa R. D. Germane a învins-o pe viitoarea campioană mondială într-un meci al prestigiului. Alții, dimpotrivă, manifestă foarte multe rezerve față de jocul echipei lui Peter Ducke, ajungând la concluzia că între antrenamentul de natație și jocul de fotbal e, totuși, o diferență enormă.

Pentru cronicarul român, evoluția echipei R. D. Germane are sensuri speciale. El nu poate uita meciul de la Leipzig, pierdut în condițiile cunoscute, după două lovituri libere. Pe de altă parte, el este obsedat de stabilirea unui raport valoric în afara oricăror tendințe subiective.

Să reproducem, deocamdată, părerea unui neutru. Acest neutru reprezintă un mare nume în fotbal. Este vonba de Raymond Kopa, celebrul internațional francez. Iată ce spune Kopa, după primele trei jocuri ale grupei, ultimul fiind cel câștigat în compania echipei lui Helmut Schön: „Cred că R.D. Germană are o echipă de valoare mijlocie. Ea mă face să mă gândesc la echipele vest-germane pe care le întâlneam acum 15—16 ani. E o formație greu de înșenuncheat, foarte bine pregătită fizic, cu o tehnică solidă, dar lipsită de subtilități. Cred că a meritat victoria în meciul cu R. F. Germania. Golul lui Sparwasser nu a fost un dar al hazardului. Deși vest-germanii au dominat, echipa lui Buschner a avut câteva ocazii bune la poarta lui Croy. Mărturisesc, însă, că jocul ei în ansamblu nu mi-a făcut o impresie prea bună. Mă îndoiesc, dealtfel, că această echipă va face ceva deosebit în grupa semifinală”.

Așa cum spuneam, echipa R. D. Germană a fost așteptată ca o formație dispunând de adevărate „arme secrete”. Cronicarii se refereau la faptul că jucătorii lui Buschner nu pierduseră nici un joc din ultimele 12. Ei nu amiteau nici faptul că F. C. Magdeburg a realizat o mare surpriză, câștigând finala Cupei cupelor cu A. C. Milan.

Încă din primele zile, Buschner a căutat să amplifice misterul echipei sale. El a acordat interviuri laconice, derutante. A refuzat să prezinte cronicarilor „11”-le probabil. S-a vorbit mult despre dialogul său cu un ziarist chilian:

- Ne puteți da „11”-le pe care îl veți alinia?
- O voi face vineri.
- E prea târziu pentru ziarul nostru.
- E prea devreme pentru mine.

Echipa R. D. Germane a trebuit să aștepte o oră pentru a deschide scorul cu echipa „folclorică” a Australiei. Dacă mai adăugăm că golul înscris a fost, până la urmă, un fel de autogol al lui Curran și că poziția fazei a fost bănuită de ofsaid, ne dăm seama că elevii lui Buschner n-au reușit să găsească prea ușor drumul spre poarta adversă. Abia după înscrierea acestui gol, vigurosul Streich avea să prindă voleul victoriei finale, în minutul 71.

Al doilea joc, cel cu Chile, a accentuat dificultățile de construcție ale echipei lui Buschner. În final, chilienii au ratat o victorie pasibilă, la situația de 1—1, scor care avea să împartă punctele.

Meciul cel mare, R. F. Germania — R. D. Germană, a fost comentat în fel și chip. În general s-a spus că victoria lui Sparwasser (autorul golului) este meritată. Au existat însă și înscrieri în replică. Așa, de pildă, s-a vorbit mult despre faptul că meciul R. F. Germania — R. D. Germană s-a jucat, din cauza televiziunii, la o oră când echipele cunoșteau rezultatul jocului Chile — Australia. În aceste condiții, echipa R. D. Germane a aflat că este calificată, indiferent de rezultatul derbiului. Dacă rezultatul meciului Chile — Australia nu ar fi fost cunoscut, echipa lui Buschner ar fi fost împovărată de posibilitatea unei eliminări. În sfârșit, au existat o serie de cronicari care au pus la îndoială jocul viitorilor campioni mondiali, despre care s-a spus că un elementar instinct de conservare i-ar fi îndemnat să vizeze locul doi în grupă, pentru a evita „culoarul” Olandei și Braziliei, și asta pe deasupra intențiilor lui Helmut Schön, al cărui prestigiu de antrenor era angajat în acest meci.

Echipa R. D. Germane, deși dominată în meciul cu R. F. Germania, a avut câteva contraatacuri caracteristice pentru vigoarea athletică a „sprinterilor” săi. La un astfel de contraatac, o minge trimisă lung a lovit în mod fericit, pieptul lui Sparwasser. Ricoșând neașteptat, mingea i-a derutat pe Beckenbauer și Schwarzenbeck. Din trei pași, Sparwasser s-a aflat în fața lui Sepp Maier. Și astfel a venit golul victoriei...

Jocurile din grupa semifinală au făcut să scadă cota crescută a echipei lui Buschner după victoria asupra lui Helmut Schön. Iritat (bineînțeles) după înfrângere, Schön avea să declare „Iată jucători care pot alerga nu 90 de minute, ci două ore!” Se bătea în continuare monedă doar pe calitățile fizice excepționale ale echipei lui Bransch.

Primul meci al R. D. Germane în grupa semifinală a fost cel cu Brazilia. Spectacolul oferit... unul dintre cele mai sărace. Brazilia a continuat să joace prudent, iar Buschner a mizat pe un posibil 0—0. Din această „eludare” reciprocă s-a născut un joc pasiv, în care marcajul strict al jucătorilor din R. D. Germană a eliminat toate virtuozitățile echipei lui Zagalo. Meciul ar fi putut să se termine cu proiectatul 0—0 dacă jucătorii brazilieni n-ar fi întrerupt aritmetica echipei lui Buschner cu un număr de excepție. În minutul 60, Jairzinho a fost faultat de Weise. Arbitrul galez Thomas a dictat lovitură liberă. În dreapta, și în stânga lui Bransch s-a format imediat un zid aparent inexpugnabil. Dar într-o „fîridă” a zidului s-a strecurat „victima” faultului, adică Jairzinho. Rivelino și-a potrivit mingea îndelung. Apoi s-a retras câțiva metri, cercetând mereu zidul. A pornit cu pașii săi mici, egali. Ceea ce s-a întîmplat în secunda următoare a putut fi reconstituit doar după *replay*-urile T.V.-ului. În momentul șutului, Jairzinho a plecat brusc capul, oferind un culoar aerian mingii-bolid a lui Rivelino. În urma acestei complicități de mare virtuozitate, portarul Croy s-a trezit, cu mingea în poartă. Brazilia deschidea astfel scorul, apelând la un număr de fantezie inedit pentru fotbalistii lui Buschner... După gol, Hoffmann și Sparwasser au mai încercat câteva contraatacuri, ratând o mare ocazie de gol. Echipa R. D. Germane părăsea terenul învinsă.

A urmat meciul cu Olanda. A fost un meci la o singură poartă — cea a lui Croy. Echipa lui Buschner nici nu a încercat să se apropie de careul lui Jongbloed, fiind obsedată de urmărirea jucătorilor olandezi. Marcajul strict pe tot terenul (sau, vrînd-nevrînd, în propria jumătate de teren) a reușit să sleiască această formație despre care s-a spus, nu odată, în Weltmeisterschaft, că aleargă — în bloc — 3 200 de metri (adică testul Cooper) mult sub clasicele 12 minute ale normei.

După joc, antrenorul olandez Rdnus Michels a declarat: „Cea mai defensivă dintre echipele italiene pe care le cunosc lasă impresia că practică un stil ofensiv în comparație cu ceea ce ne-a demonstrat astăzi echipa R. D. Germane”.

Această declarație n-a făcut decât să confirme, să dea credit ideilor emise în legătură cu stilul echipei lui Buschner. Și totuși, la Weltmeisterschaft s-a exagerat mult în direcția așa-zisului primitivism al echipei R. D. Germane.

Dacă-mi permiteți, aș spune că desenul oarecum linear al echipei lui Hoffmann și Sparwasser nu se datorează prea des

invocatei tehnici simpliste a jucătorilor. Impresia cronicarului e că Georg Buschner a mizat prea mult pe pregătirea athletică a echipei sale — probabil sub influența victoriilor răsunătoare ale atletilor și înotătorilor din țara sa — omițând faptul că în cadrul echipei există destui jucători cu un arsenal tehnic complet, printre care Vogel, Kreische, Spreich și Hoffmann, mezinul campionatului mondial. Dealtfel, în cursul jocurilor din grupă am constatat că Buschner mizează în primul rând pe randamentul fizic total al jucătorilor săi. El și-a rotat jucătorii cu o evidentă preocupare pentru realizarea unui maximum de energie pe teren. Dacă v-aș reproduce formula celor patru cvartete defensive din cele trei jocuri preliminare, cu Australia, Chile și R. F. Germania, ați ajunge la aceeași concluzie. În primul meci, Buschner a trimis în teren linia de fund Fritsche — Bransch — Weise — Wätzlich; în al doilea, el a schimbat formula, cu Kische — Weise — Bransch — Wät-zlich. În sfârșit, în al treilea, modificările au fost și mai importante, adică direct proporționale cu energia proaspătă, necesară în joc Kurbjuweit — Bransch — Lauck — Weise.

Formulele de atac ale acestor meciuri nu sunt mai puțin semnificative. Iată, de pildă, trioul ofensiv din primul meci este alcătuit din Loewe, Streich, Vogel; în meciul al doilea joacă Streich, Vogel (Ducke) și Hoffmann; în al treilea — Irmscher, Kische, Hofmann.

S-a spus deseori că e greu să reproduci din memorie posturile deținute de cei 11 jucători ai echipei Olandei în acest Weltmeisterschaft. Această observație s-a referit la „caruselul” practicat de toți cei 10 jucători de câmp, ceea ce împiedică fixarea unor posturi. Echipa R. D. Germane este de asemenea greu de reconstituit, dar nu pentru că posturile ar fi fost mobile, ci pentru că formațiile s-au schimbat mereu, la sugestia unui antrenor hotărât să dozeze farmaceutic eforturile jucătorilor săi și să le ceară un maximum de energie.

Echipa R. D. Germane are jucători mai tehnici decât s-a spus la acest Weltmeisterschaft. Ei însă sunt îndrumați doar spre o declanșare maximă a energiei fizice, aceasta fiind, în mentalitatea antrenorului, singura armă împotriva tehnicii așa-zis consacrate. Această orientare către valorificarea energiei atletice a echipei lui Bransch l-a făcut pe Rinus Michels să deplângă stilul defensiv al unei echipe care, ajunsă în grupa semifinală, ar fi trebuit să încerce, poate, un joc mai deschis, de

pe urma căruia, chiar învinsă fiind, n-ar fi putut coborî sub locul 8, și așa peste așteptări.

Echipa lui Buschner, care este o îmbinare de experiență și tinerețe, adică o îmbinare între Dynamo Dresda + Jena (Kreische, Wätzlich, Weise, Kunbjuweit, Peter Ducke, Vogel) și Magdeburg (Sparwasser, Hoffmann, Pommerenke), își dezvăluie propria structură (în mod indirect) pe baza a două repere: meciul cu R. F. Germania și cel cu Olanda, în același timp, echipa R. D. Germane sugerează, tot indirect, diferența dintre stilurile celor doi mari rivali întâlniți. În compania echipei lui Helmut Schön, atleții lui Buschner au reușit să țină pasul, ei având în față o formație care nu a depășit canoanele prezente ale fotbalului. Marcajul strict al echipei din R. D. Germană a reușit să taie aripile unui partener ale cărui mișcări viguroase n-au fost dublate întotdeauna de fantezie. În schimb, împotriva Olandei, marcajul strict al echipei lui Buschner a fost zădărnicit de mișcarea „irațională” a olandezilor, care și-au plimbat adversarii direcți, pe tot terenul, sfârșind prin a-i epuiza.

Cronicarul echipei care a pierdut la Leipzig nu poate să nu recunoască meritele echipei lui Buschner în Weltmeisterschaft. Mai mult decât atât, el este convins că în sânul acestei echipe atletice se ridică jucători cu un bagaj tehnic pe nedrept contestat. Probabil că „tânăra gardă” a urmașilor lui Peter Ducke va reuși să înțeleagă, dincolo de dogmatismul lui Buschner, că un tânăr ca Hoffmann nu este mai puțin dotat tehnic decât tânărul Bonhof și că o formație care cuprinde un Kreische, un Streich și un Sparwasser, ca să nu-l mai amintim pe bătrânul Vogel, poate să se angajeze într-un joc combinativ cu mult mai multe șanse de reușită. Cei care au văzut în echipa R. D. Germane doar o formație de valoare medie susțin că această echipă, exceptând victoria „discutabilă” împotriva viitorilor campioni mondiali, nu a reușit, de fapt, nici un succes concret în afara celui 2—0 cu Australia. Acesta este și motivul pentru care socotim că potențialul fotbalului din țara lui Peter Ducke este superior prestației sale în Weltmeisterschaft. V-ați pus vreodată întrebarea: ce s-ar întâmpla dacă „alergătorii” lui Buschner ar fi ghidați de Beckenbauer? Această întrebare este, poate, mai limpede decât zece răspunsuri.

SUEDIA Între Björn Borg și Ralf Edström...

Dacă v-aș pune întrebarea: „Ce știți despre sportul suedez?“, ați răspunde probabil, în ordine, că:

1) un concurs popular de schi, în Suedia, adună la start. 70 000 de concurenți;

2) Frederiksson a fost cel mai mare caiacist al tuturor timpurilor;

3) Tumba Johansson e un nume mai cunoscut decât al multor hocheiști canadieni celebri.

Vor mai curge, însă, multe alte răspunsuri până când vă veți opri asupra fotbalului suedez. Iar atunci, vă veți gândi, în primul rând, la faimoasele și bizarele recorduri ale unor fotbaliști suedezi anonimi, care au purtat cândva mingea pe cap de 29 976 de ori sau care au jucat-o, alternativ, pe șireturi, de 29 977 de ori.

Odată epuizate aceste răspunsuri-magazin, orice „subiect” interogat va răspunde — după câteva secunde de reflecție — că sportul suedez este, în primul rând, un mod de a respecta Natura, adică sistemul său de gimnastică Ling, din care derivă toate celelalte performanțe ale acestei națiuni eminentamente sportive.

Să ne oprim, totuși, câteva minute asupra fotbalului suedez. Nu ne vom ocupa, în aceste rânduri — și așa prea puține — de faimoșii recordmani anonimi ai mingii purtate de 30 000 de ori pe cap sau pe șiret. Vom încerca să pătrundem în vestiarul fotbaliștilor îmbrăcați în tricou galben și chiloți albaștri.

Veți fi surprinși, poate, dacă vă voi aminti că, în anul 1948, Suedia a fost campioană olimpică de fotbal, la Londra, după o frumoasă victorie finală împotriva Iugoslaviei: 3—1. (Să facem precizarea că, în anul 1948, la Olimpiadă, nu se înfruntau echipe de rangul II, cum avea să se întâmple deseori în edițiile următoare, ci echipe de mare valoare, ținând seama de faptul că prima ediție postbelică a campionatului mondial de fotbal avea să se reia abia în 1950, după 12 ani de pauză. În finala câștigată împotriva Iugoslaviei lui Ceaikovski, Mitici, Bobek și Vukas, Suedia a avut câțiva jucători de mare renume, printre care G. Nordahl, Gren și Liedholm.)

Suedia revine în prim-plan peste numai doi ani. În 1950, la Campionatul mondial din Brazilia, echipa suedeză cucerește medalia de bronz, fiind prima țară europeană. Între timp,

fotbaliștii suedezi sunt atrași de soarele Italiei. Ei migrează în șiruri lungi, formând, în peninsula cisalpină, un atac aproape legendar: Hamrin — Gren — Nordahl — Liedholm — Skoglund. Din acest cvintet avea să facă epocă celebra tripletă „Gre-no-li”, care îi cuprinde pe cei trei din mijloc.

În anul 1958, Suedia găzduiește turneul final al campionatului mondial. Amfitrioni perfecți, suedezi îi adună toată „legiunea străină”. Vă amintiți, poate, că în atacul suedez, care avea să joace finala pierdută cu Brazilia (2—5), au evoluat și Hamrin, și Gren, și Liedholm, și Skoglund. Suedia pierdea finala, după un meci foarte deschis, în care a renunțat din capul locului la orice intenție de „tăiere” a jocului. Înfrângerea a fost, desigur, severă, dar suedezi aleseseră în mod deliberat varianta golurilor multe și a fotbalului spectaculos, dincolo de scor și orgolii.

Ce s-a întâmplat cu echipa Suediei în Weltmeisterschaft?

Să acceptăm din capul locului că Suedia a rămas, în continuare, o mare națiune sportivă, fapt care și-a pus amprenta asupra jocului său și asupra tuturor programelor sale tactice.

Să amintim, printre altele, că antrenorul echipei Suediei în Weltmeisterschaft, Georg Eriksson, este și un pianist binecunoscut, care cântă de preferință Mozart și care i-a acompaniat pe foarte mulți dintre soliștii instrumentiști și vocali de talie internațională în multe țări europene. Vă veți întreba desigur ce legătura are asta cu faptul că Suedia avea să se claseze pe un frumos loc 5 în acest Weltmeisterschaft mai aprig și mai deschis — mă voi explica mai târziu! — decât ultimele două?

Eriksson și-a început campania vest-germană cu o declarație care i-a atras imediat simpatia reporterilor: „Din păcate, jucătorii mei au mai mult ritm în muzică decât pe teren”. Faptul că această declarație a fost făcută în prezența lui Bo Karlsson et co. a sugerat imediat existența unui climat de amicitie și bună dispoziție rareori întâlnit la alte echipe.

În ciuda acestei relaxări generale vizibile, suedezi au început oarecum crispați campionatul mondial. Acel 0—0 cu Bulgaria, după o repriză în care au fost dominați copios, confirmă startul greoi. (Se pare că suedezi, deși foarte degajați și bine dispuși în Weltmeisterschaft, n-au uitat startul din Mexic, când echipa lor pierdea meciul cu Italia, la Toluca (0—1), după un joc absolut egal, în care o minge ca multe altele s-a strecurat, ca o umbră, pe sub Hellström.)

După acest 0—0 cu Bulgaria, comentatorii prezenți la Weltmeisterschaft au surprins singurul moment de enervare din tabăra suedeză. Simptomatic este faptul că acest moment de enervare nu s-a produs în sânul echipei, ci în rândul cronicarilor suedezi din anturajul lui Ralf Edström. Imediat după meciul cu Bulgaria, ei au tunat, au fulgerat, au emis părerea că sportul suedez este prin excelență un sport al valorilor individuale și au luat primul avion spre Paris, unde, a doua zi, Borg avea să susțină finala de la Roland Garros, cu Manuel Orantes.

Abandonat de cronicari, Georg Erikson a continuat să întrețină buna dispoziție în rândul băieților săi. Într-o seară, în holul motelului Holiday Inn, de lângă Mönchengladbach, Georg Erikson a făcut o declarație care avea să fie transcrisă pe carnetele tuturor cronicarilor. Întrebat fiind în legătură cu modul în care fotbaliștii suedezi vor fi premiați, ținând seama de faptul că formația cuprinde atât jucători profesioniști, cât și jucători amatori, el a răspuns cu obișnuita sa ironie: „Fiți fără grijă, domnilor! Profesioniștii nu vor încasa prime mai mici decât amatorii!”

Meciul al doilea a fost, într-adevăr, cheia întregii „campanii suedeze” în Weltmeisterschaft. Împotriva tuturor pronosticurilor, Suedia a ținut piept Olandei dezlănțuite, reușind un foarte comentat 0—0. În acest meci, spectatorii au fost surprinși de vigoarea fotbaliștilor suedezi, care au demonstrat o uimitoare lipsă de complexe în fața lui Cruyff. „Singurul mijloc de precauție pe care l-am utilizat a fost acela că i-am rugat pe Bo Larsson și pe Karlsson să-l marcheze succesiv pe Cruyff, pentru a-și economisi forțele”. După meci, Rinus Michels, antrenorul olandez, a reproșat suedezilor, în cadrul conferinței de presă, că au jucat prea defensiv, dar Georg Eriksson a mai găsit o replică plină de eleganță: „Vreau să mă credeți, domnule Michels, că am vrut să joc ofensiv împotriva Olandei. Pentru mine ar fi fost o mare onoare. Din păcate, Olanda este o echipă prea puternică pentru ofensiva suedeză. În aceste condiții, a trebuit să mă mulțumesc cu un 0—0, care ne va conduce, probabil, în grupa semifinală, tot cu concursul dumneavoastră. Nu mă îndoiesc că tricourile portocalii au resursele necesare unei victorii asupra Bulgariei”.

Între timp au revenit și cronicarii de la Paris. Vestea victoriei morale în compania Olandei a schimbat imediat raportul de forțe în disputa Borg — Edström. Fotbalul câștiga o

primă revanșă, pe care înfrângerea lui Borg la Wimbledon avea s-o completeze.

După acest 0—0, Georg Eriksson a luat o hotărâre care a făcut multă vâlvă în campionatul mondial. El i-a convocat — a doua zi după meciul cu Olanda — pe Hellström, Karlsson, Nordquist, Kindvall, Sandberg și Edström și le-a spus că nu are nimic împotriva ideii lui Edström, care propune un scurt voiaj al grupului până în Olanda, la Eindhoven, unde „cei șase” ar urma să se întâlnească cu soțiile lor, venite special într-o țară... neutră. (Să mai amintim că Edström și Nordquist, jucând la Eindhoven, aveau mijloacele de găzduire adecvate în orașul lui... Phillips.)

Vestea acestui voiaj de agrement în plin campionat mondial și mai ales în preajma meciului decisiv cu Uruguay a făcut ca telexul suedez să bată ore în șir corespondențe în care se vedea multă îngrijorare din partea cronicarilor reveniți din Place Pigalle.

Meciul cu Uruguay a fost semnalul ofensivei suedeze. După o repriză de contre foarte puternice, în care s-au remarcat în mod special cei doi portari — Mazurkiewicz și Hellström — Suedia a luat conducerea prim Edström, încă din primul minut după pauză, și a câștigat cu 3—0 o partidă de mare spectacol, îndelung aplaudată.

Așadar, Suedia era calificată în grupa semifinală, fără să fi primit vreun gol, deși jucase într-o serie lipsită de vreun partener „folcloric”, așa cum aveau să fie denumite reprezentativele Australiei, Zairului și Haiti.

Meciul cu Polonia, jucat la Stuttgart, urma să confirme ascensiunea de formă a Suediei, deși scorul de 0—1 dădea câștig de cauză Poloniei.

Condusă la pauză cu 1—0, printr-un gol marcat de Lato, care a înscris cu capul după un cap „prealabil” al lui Szarmach, Suedia a atacat pe toate fronturile în repriza a doua, conducând jocul în compania revelației campionatului mondial. Și poate că istoria s-ar fi scris altfel dacă portarul polonez Tomaszewski n-ar fi apărat după pauză acel penalty tras de Tapper. (Dealtfel, nimeni n-a înțeles motivul pentru care mai puțin subtilul Tapper a executat această lovitură sub privirile unor tehnicieni desăvârșiți ca Edström sau Bo Larsson).

Penaltyul apărat de Tomaszewski a fost momentul de răspântie în care doi călători, la fel de viguroși și de optimiști — am numit *team*-urile Poloniei și Suediei — s-au despărțit,

pornind, pe căi diferite, spre finalul competiției. Nu este exclus ca acel teoretic 1—1 ratat de Tapper în minutul 65 să fi decis asupra evoluției ambelor echipe. În orice caz, finalul meciului Polonia — Suedia a văzut o echipă suedeză atacând fără oprire poarta lui Tomaszewski. După acest meci cu Polonia, Georg Eriksson, pianistul îndrăgostit de Mozart, avea să declare: „Esențial pentru noi a fost de a demonstra că n-am ajuns aici din mila hazardului. Eu cred că Suedia a dovedit că știe să producă un fotbal bun. Între noi fie spus, prefer asta unei victorii contestabile”. Antrenorul suedez n-a invocat nici un moment penaltyul ratat de Tapper. El s-a ridicat deasupra scorului, oferind probabil unul din momentele cele mai frumoase ale acestui campionat mondial, dominat de tactica stereotipă a calculelor... variate.

În meciul cu R. F Germania, jucat la Düsseldorf, Suedia a oferit un spectacol foarte mult gustat. Ea a condus echipa vest-germană prin golul înscris de Edström, după o execuție care ar fi meritat un premiu special de frumusețe, și a avut forța necesară pentru a egala, la 1—2, o echipă care ataca fără oprire, pe terenul său. Să mai amintim că, la 2—2, Edström a fost la un pas de gol. Să mai amintim că echipa lui Eriksson a fost handicapată evident de faptul că Grahn a părăsit terenul, rănit, după numai o jumătate de oră. Să mai amintim, în sfârșit, că al patrulea gol, înscris din penalty, a fost un simplu cadou al arbitrului Kazakov, obsedat probabil de faptul că omisese să fluiera un fault în careu invocat de tribunele dornice de victorie.

În ultimul joc, cel cu Iugoslavia, Suedia avea să obțină o victorie care, chiar dacă nu reprezenta concretizarea unei superiorități evidente, compensa neșansa consumată în meciul cu Polonia.

Așadar, Suedia s-a clasat pe locul 5 în Weltmeisterschaft.

Cum joacă, în fond, suedezii? Telespectatorii români au avut o mostră interesantă în partida Universitatea Craiova — Atvidaberg, disputată în septembrie 1974, în cadrul Cupei campionilor, la Craiova. Suedezii sunt atleți formați la o școală veche. Ei știu să alerge frumos, ceea ce nu este prea puțin în fotbal. Urmașii lui Lennart Strand au un fuleu eminent sportiv. Vigoarea lor athletică se exprimă printr-un angajament fizic impresionant, așa cum s-a văzut, de altfel, la Craiova. Dar suedezii știu să se impună și printr-o surprinzătoare subtilitate tehnică. Pasele lor au ceva din dezinvoltura repetițiilor infinite ale anonimilor recordmani mondiali pomeniți la începutul

acestor rânduri. Adăugați la toate acestea o mare dragoste pentru fotbal, care face ca un orașel de 10 000 de locuitori, ca Atvidaberg, să furnizeze fotbalului mondial (aș spune) un jucător de talia lui Ralf Edström, pentru a ajunge la concluzia că fotbalul suedez este expresia unei mari școli sportive și, dacă vreți, obsesia unor tineri nevoiți să schieze șapte luni pe an, pentru a încălța cu emoție ghetetele de fotbal, abia târziu, în aprilie, când englezii mai au de jucat vreo trei etape, prin grația Gulfstream-ului.

Din când în când, acești tineri pornesc spre sud, ca într-o veritabilă migrație spre țări mai calde. Edström și Nordquist joacă la Eindhoven, Grahm a ales Elveția. Eklund s-a oprit la Anvers, în Belgia. Torstensson joacă la München, alături de Hoeness și Gerd Müller, Eriksson s-a simțit atras de soarele Rivierei franceze, jucând la Nisa. În sfârșit, Ronald Sandberg și Beno Magnusson au ajuns la Kaiserslautern. În timpul campionatului mondial, portarul Hellström avea să joace pentru ultima oară sub culorile clubului său suedez Hammarby. Același club vest-german Kaiserslautern a reușit să-i obțină semnătura.

Echipa Suediei a încheiat campionatul mondial depășind cota sa inițială, care, după cum vă amintiți, era de 1/33 la startul turneului. Ea a urcat pe a cincea treaptă a ierarhiei mondiale pentru simplul fapt că nu și-a propus o cifră de plan care să sfideze forțele partenerilor.

În zilele campionatului mondial, fostul stoper suedez Bergmark, antrenor al naționalei învinse în Mexic, juca un rol nou: cel de reporter. Și regreta, în fața prietenilor, că în „finala suedeză 1958” atacul său n-a fost condus de un jucător tânăr ca Edström, cel crescut în orașelul Atvidaberg, pe care Bayern München, Beckenbauer și Gerd Müller au reușit să-l scoată din cursa Cupei campionilor abia după executarea unor lovituri de la 11 m.

BRAZILIA Zagalo cel ros de îndoieli...

În aceste rânduri despre Brazilia 1974, cel mai simplu lucru ar fi să arunci încă o piatră în Zagalo. Procedeu a fost folosit pe scară largă, din două motive. Cei mai mulți cronicari nu vor să renunțe la mitul Braziliei, pe care l-au făurit, dealtfel, cu multă perseverență, iar pe de altă parte, disputa personală cu

antrenorul în cauză se rezolvă foarte ușor, pentru că antrenorii trec, iar fotbalistii rămân.

Prezența Braziliei la acest Weltmeisterschaft nu a avut aproape nimic din strălucirea ei în Campionatul mondial din Suedia (1958) și chiar din Mexic (1970). Un observator atent nu poate trece cu vederea faptul că, în întreaga sa campanie pe terenurile vest-germane, Brazilia a realizat foarte puține faze ofensive. Dacă facem abstracție de golurile înscrise în meciul cu Zair, pe care o elementară obiectivitate din partea cronicarului le exclude fără teama de a greși, constatăm cu uimire că „regii atacului” au marcat de-a lungul întregului campionat mondial doar două goluri (!) din acțiune. Simptomatic este, dealtfel, faptul că aceste goluri din acțiune — singurele! — au fost realizate în meciul cu Argentina, adică împotriva unei echipe care nu ridică în fața Braziliei impunătorul zid al apărărilor europene. În toate celelalte meciuri, Brazilia n-a reușit să înscrie vreun gol. Vă amintiți că în partida inaugurală, jucată la Frankfurt în ziua de 13 iunie, Brazilia a încheiat cu dificultăți disputa sa cu Iugoslavia, părăsind terenul cu un foarte avantajos 0—0, față de desfășurarea jocului. Cinci zile mai târziu, tot la Frankfurt, Brazilia a repetat scorul italian (0—0), mulțumind din nou cerului pentru șansa pe care a avut-o portarul său Leao. Abia după 193 de minute de joc, Brazilia deschidea scorul, în compania „leoparzilor de ciocolată”. În acel minut 193 a fost nevoie de întreaga revoltă a lui Jairzinho — cea mai bună extremă a Mondialului 1970 — pentru ca sterilitatea devenită cronică a atacului brazilian de până atunci să fie curmată. După acest prim gol, arbitrul român Nicolae Rainea a trebuit să mai aștepte aproape o oră pentru ca să indice, a doua oară, repunerea mingii la centru. În minutul 67, un alt „fost” al Mondialului — Rivelino — înscria în poarta lui Kazidi.

Odată jocurile primului tur încheiate, Brazilia câștigă — în grupa semifinală — primul său joc în fața unui adversar de talie: R. D. Germană. Golul lui Rivelino însă este rezultatul unei lovituri libere scânteietoare, ca un foc de artificii. Urmează meciul cu Olanda, în care Brazilia joacă din nou 90 de minute fără să înscrie. După paranteza victorioasă cu Argentina, despre care am vorbit, se joacă, în sfârșit, meciul cu Polonia, în care Brazilia, deși pornește cu „toate pânzele sus”, părăsește terenul învinsă și, ceea ce e mai grav, din nou fără a înscrie.

Înainte de a încerca să schimbăm câteva păreri în legătură cu rolul Braziliei în acest campionat mondial, să reproducem

declarația făcută de brazilianul Joao Havelange, actualul președinte al F.I.F.A., imediat după consumarea jocurilor: „Vreau să mulțumesc în primul rând tuturor celor care au permis Braziliei să se claseze pe locul IV în Weltmeisterschaft. Aș dori mult ca țara mea să fie clasată pe locul IV în toate domeniile: comerț, industrie, economie, cultură etc.“.

Declarația președintelui brazilian este de un realism care-i face cinste. Joao Havelange își aduce aminte foarte bine de necazurile echipei braziliene în Campionatul mondial din Anglia, când marii maestri ai atacului, deși cu Pelé, Jairzinho, Tostao, Gerson și toți ceilalți în echipă, au părăsit concursul după numai trei jocuri, deci cu mult înaintea lui Valdomiro și Mirandinha, care au părăsit Weltmeisterschaftul doar cu 90 de minute înainte de tragerea cortinei. Joao Havelange mai știe foarte bine că Mondialul mexican a fost o competiție mult mai dulce pentru echipa Braziliei. El știe, în sfârșit, să stabilească un veritabil raport de forțe, pornind de la ideea, aparent șocantă, că echipa braziliană din Anglia a fost — în fapt — mai bună decât cea din Mexic, fără ca acest lucru să atragă rezultate direct proporționale.

Acum, totul cade pe umerii lui Zagalo. Acum, „post-bellum“, începe să fie reexaminată selecția. Acum se descoperă că Zagalo a greșit când a apelat la Mirandinha, Nelinho, Alfredo Cesar, Birse, Lopez, Romou, Chica, Amaral, Zee Carlos sau Vantuir. Acum se consideră că turneul brazilienilor în Europa, încheiat dealtfel cu rezultate bune pentru echipa lui Zagalo, a fost o lipsă de inspirație.

Toate aceste reproșuri ar putea fi îndreptățite, dacă am porni de la premisa oarecum exagerată după care Brazilia este un rezervor infinit de talente. Îmi aduc aminte, acum câțiva ani, Rapid a făcut un turneu în Brazilia. Rezultatele n-au fost strălucite, lucru normal pentru o echipă plecată din țară pe viscol și obligată să joace în etuvele subtropicale ale stadioanelor braziliene. La întoarcerea în țară, antrenorul Rapidului a spus între altele: „În Brazilia există o mie de mijlocași de valoarea lui Dumitru“.

De ce am amintit această declarație? Pentru că ea hrănește părerea superficială de la care se pornește în judecarea selecționarilor brazilieni. Aproape întotdeauna acești selecționeri sunt aspru admonestați, pentru că l-au ales pe X înaintea altor 99 de jucători. (Dealtfel, această premisă comodă

a fost exploatată la culme de cei peste 100 de cronicari brazilieni acreditați la Weltmeisterschaft.)

Cum a gândit Zagalo acest campionat mondial? El a avut de ales între două variante. Prima ar fi fost varianta unui atac continuu, pornind în principal de la legenda creată în jurul forței imbatabile a înaintașilor brazilieni. A doua ar fi fost varianta unei prudențe în apărare și a unei încercări de adaptare la jocul athletic (sau, mai exact, tare) al europenilor. Între aceste două variante, fostul extrem stânga retras al Braziliei 1958 a ales-o pe cea de-a doua. Probabil că Pelé, dacă ar fi fost la conducerea echipei Braziliei, ar fi ales prima variantă. Probabil că Didi, între timp antrenor la Fenerbahce, ar fi ales și el varianta atacului. Acești doi mari jucători ar fi făcut această alegere chiar înainte de a fi cunoscut resursele „la zi” ale înaintașilor brazilieni. (După campionatul mondial, multe voci din presa braziliană au cerut rechemarea imediată a lui Didi în Brazilia, pentru ca Waldir Perreira-Didi să preia echipa națională. Această idee vine într-o oarecare contradicție cu părerea fostului mare internațional turc Turgay, care, aflat în trecere prin București, spunea despre Didi că el își continuă, de fapt, pe banca de antrenor, visul de jucător, fiind într-o permanentă transă.)

Tuturor criticilor care i-au fost aduse, Zagalo le-a răspuns foarte laconic: „În acest campionat mondial mi-a lipsit un singur jucător, Clodoaldo, care a fost rănit în cursul unui meci amical, înaintea campionatului mondial, un meci amical cu care n-am fost de acord, dar care a servit intereselor electorale ale domnului Joao Havelange”.

Mario Lobo Zagalo a adoptat a doua variantă, din convingerea lucidă că Brazilia nu este un imens rezervor de talente, mai ales pentru fotbalul 1974, care seamănă foarte puțin cu fotbalul anului 1958, când „echipa lui Didi” se distra la Stockholm, marcând 10 goluri în semifinala și finala campionatului mondial, împotriva unor echipe care habar n-aveau, la ora aceea, de apariția sistemului cu patru fundași, ele rămânând la stoperul Gustavsson și Jonquet. (Vă amintiți, probabil, că e vorba de jocurile cu Franța și cu Suedia.)

Dacă Zagalo a invocat în apărarea sa argumentul perfect întemeiat al absenței lui Clodoaldo, unul din făuritorii victoriei de la Ciudad de Mexico, permiteți-i cronicarului să adauge că un Garrincha în echipa braziliană 1974 ar fi adus, cu siguranță, Brazilia în finala campionatului mondial. Cu voia

dumneavoastră, aş spune că Garrincha este, de fapt, întreaga istorie a succeselor braziliene de după război. În două turnee finale — cel din Suedia şi cel din Chile — Garrincha a făcut ca echipele adverse să aibă mereu doi sau trei oameni în minus în sistemul lor defensiv. Aproape toate raidurile lui Garrincha în triumghiul a cărui ipoteză pornea de la bara porţii şi sfârşea la intersecţia liniei de centru cu tuşa cea lungă, se încheiau cu doborârea fundaşilor întâlniţi, care rămâneau pe gazon de parcă ar fi fost mitraliaţi din avion.

De ce am adus în discuţie numele lui Garrincha? Pentru a sugera că o echipă fără mari vedete nu poate tinde spre performanţa supremă. Cu câteva zile înainte de începerea campionatului mondial, fostul selecţionar brazilian Saldanha, care şi-a reluat meseria de cronicar, a declarat: „Dacă Brazilia câştigă acest campionat cu Valdomiro în echipă, sunt gata să mă apuc de baschet!” Saldanha se referea, bineînţeles, la absenţa marilor vedete din echipa Braziliei. Sigur că declaraţia lui insinua că „imensul rezervor” are 100 de înaintaşi tineri de valoarea unui Tostao 1974, dar asta rămâne de dovedit, mai ales că afirmaţia e făcută de un selecţionar înlocuit cu... Zagalo cu numai câteva luni înainte de startul Mondialului mexican.

Mi-aş permite o întrebare-test: credeţi, oare, că echipa braziliană din Weltmeisterschaft ar fi câştigat titlul suprem dacă el s-ar fi jucat la Rio sau la Bogota? Şi pentru că nu cunosc, deocamdată, răspunsurile dumneavoastră, îmi permit să spun că Brazilia ar fi avut şanse mari chiar cu echipa lipsită de vedete pe care a aliniat-o Mario Lobo Zagalo.

În acest Weltmeisterschaft, Zagalo, care cunoaşte, fără îndoială, câteva din legile fotbalului, a pornit de la ideea că între Münchenul fotbalistic şi Rio e o distanţă mai mare decât de la pământ la lună, şi a decis că e mai cuminte să stea la pândă pentru a-şi surprinde adversarii. El a început, dacă vreţi, ca un şahist renumit, dar obosit, care joacă în compania unor şahişti mai puţin renumiţi, dar dornici de victorie. În primele două jocuri, Zagalo a reuşit două remize în care, chiar dacă nu a strălucit printr-un joc combinativ, a găsit mutări ingenioase în apărare, prin intermediul „turnului” Luis Perreira şi al „nebunului” F. Marinho. După jocul cu Zair, câştigat cu destulă precizie (având în vedere faptul că diferenţa de trei goluri era exact cea necesară), Zagalo a reuşit o victorie de justete în compania echipei lui Buschner, o victorie materializată — la urma urmelor — printr-un plus de tehnicitate.

Marele meci al lui Zagalo, ca antrenor, a fost cel cu Olanda. Un meci pierdut la un scor în aparență concludent (0—2), dar care oferă destule înscrieri în replică antrenorului brazilian. Am privit acest meci la televizor, deoarece jocul R. F. Germania — Polonia s-a jucat la concurență. Am avut prilejul să revăd unele faze de mai multe ori. Per total, victoria Olandei este meritată. A existat un plus de energie, au existat mai multe acțiuni pe cont propriu, a existat, până la urmă, o mai mare fervoare în jocul olandezilor. Și totuși, în prima repriză, în minutele 23 și 25, Brazilia ar fi putut deschide scorul. În prima fază, „disprețuitul” Valdomiro a reușit o execuție tehnică de mare finețe, lobând mingea peste Rijsbergen, care, surprins, a rămas ținut pe loc. În următoarea fracțiune de secundă, Valdomiro s-a aflat în fața lui Jongbloed. Rezultatul? Valdomiro s-a pierdut, surprins și el de ușurința cu care și-a scos din joc stoperul. Și astfel, Brazilia a ratat o primă mare ocazie. După numai două minute, o frumoasă combinație Jairzinho-Rivelino-Dirceu-Paulo Cesar a făcut ca acesta din urmă să ajungă din nou, singur, în fața lui Jongbloed, care începuse să joace un fel de „libero”, dat fiind că Haan și Rijsbergen făceau un pas înainte, provocând ofsaidul. Și iarăși Paulo Cesar a părut surprins de ușurința cu care a „spart” safé-ul Olandei, ratând al doilea gol.

Acesta a fost momentul pe care l-a pregătit Zagalo pentru Weltmeisterschaft. El n-a crezut în fluxul ofensiv continuu al echipei sale, un flux posibil, dealtfel, doar la Ciudad de Mexico sau în Suedia W. M.-ului întârziat. El și-a dat seama că Anglia și R. F. Germania sunt Scylla și Charibda Europei și nu s-a încumetat să traverseze a doua vâltoare cu o ambarcație foarte ușoară, condusă de numai doi mateloți cu experiență: Jairzinho și Rivelino.

Adoptând tactica unei defensive bine organizate, sub conducerea celui mai bun jucător brazilian al momentului, Luis Perreira, Zagalo a reușit la München ceea ce Feola n-a reușit în Anglia. El a jucat „meciul de bronz” cu Polonia și martori îmi sunt cei 60 000 de spectatori ai acestui joc că Brazilia a fost mai bună decât „revelația campionatului”, pierzând la limită o partidă pe care ar fi putut s-o câștige. A existat însă, în cursul acestei partide, un moment cheie cu largi implicații în judecarea veșnicului duel Europa — America de Sud... La scorul de 0—0, Dirceu i-a pasat în adâncime lui Mirandinha. Acesta a pornit în sprint spre poarta lui Tomaszewski. Apărarea poloneză, în frunte cu uriașul Gorgon, a pierdut startul. Toți păreau

electrocutați. Singurul care nu s-a împăcat cu gândul înfrângerii a fost „mijlocașul de sacrificiu” Kasperczak. El s-a aruncat literalmente spre Mirandinha, placându-l ca la rugby. Săritura polonezului nu a fost în gol. Mirandinha, secerat, a căzut. Dar mingea a continuat să curgă. Mirandinha s-a ridicat. Kasperczak a repetat gestul. Un nou placaj. Și încă unul. Vacarmul de pe Olympia Stadion ne împiedica să auzim fluierul arbitrilor Angonese. Într-un târziu, în preajma careului, Kasperczak l-a placat pentru ultima oară pe Mirandinha. Și astfel, o suită de cinci faulturi care au împiedicat — de cinci ori — înscrierea unui gol a fost sancționată cu o simplă lovitură de la 18 — 19 m. Din păcate pentru brazilieni, în echipa lor nu se afla un Dumitru, astfel încât golul așteptat nu a venit.

Duelul Mirandinha — Kasperczak ilustrează cum nu se poate mai bine reperele duelului Europa — America de Sud. Dacă meciul s-ar fi jucat la Rio, probabil că mijlocașul polonez n-ar fi recurs la tehnica placajului. Dacă meciul s-ar fi jucat la Lima, Mirandinha s-ar fi debarasat printr-un simplu „cot” în pieptul lui Kasperczak, iar arbitrul Angonese ar fi aprobat gestul, pentru a fi de acord cu cei 80 000 de spectatori sud-americani.

În duelul America de Sud — Europa intervine din ce în ce mai mult avantajul terenului. În acest duel, Brazilia este avantajată — dintr-un punct de vedere. Ori de câte ori turneul final se joacă în America de Sud, Brazilia e la ea acasă, indiferent dacă orașul gazdă se numește Rio de Janeiro, Ciudad de Mexico, Montevideo sau Buenos Aires. În Europa, în schimb, echipa gazdă nu este întotdeauna acasă, pentru că Europa nu are o „regină încoronată”, așa cum este Brazilia în fotbalul sud-american.

Brazilia 1974 în varianta Zagalo (și în orice altă variantă) nu face decât să confirme, prin înfrângerea sa, că fotbalul mondial a pornit, spre satisfacția anglo-saxonilor, pe calea unei înăsprii iremediabile. În 1958, Brazilia, care simțise din tribună, cu patru ani în urmă, vigoarea crescută a echipei vest-germane a lui Fritz Walter a avut ideea întăririi trioului său defensiv prin retragerea unui mijlocaș. Această mutare aparent banală a iuțit, de fapt, cursa fotbalului mondial, gelos pe recordurile atleților și înotătorilor. Prin retragerea nevinovatului Orlando alături de Bellini, Brazilia a dat idei noi Europei. După cum știți, la numai câțiva ani, mijlocașul retras a rămas din nou singur, pentru că Herrera l-a dispus pe fostul stoper cu câțiva metri înapoi,

creând fundașul de acoperire, care a devenit, în cele din urmă, „libero” și care a început să se răstească la toți cei dispuși să avanseze. Și astfel cursa înăsprii jocului a continuat într-un tempo din ce în ce mai intens.

Brazilia este, de fapt, principalul autor involuntar al acestei accelerații oarecum nefaste pentru ochiul obișnuit cu spectacolul fotbalului de altădată. Atunci, la Stockholm, Brazilia n-a pierdut prea mult prin retragerea mijlocașului Orlando. Ea îl avea în față pe Garrincha, care valora cât trei apărători adversi. Odată cu dispariția celui mai mare jucător brazilian din toate timpurile, balanța aritmetică frântă a adversarilor s-a echilibrat. Supervedetele s-au rărit invers proporțional cu înmulțirea cazematelor defensive.

Brazilia 1974 este, într-un fel, urmarea acestui proces obiectiv. Rafinații înaintași brazilieni, care au experimentat în cursul anului 1973 forța apărărilor europene, n-au mai votat pentru un joc ofensiv în flux continuu. Zagalo, însuși, și-a dat seama că cel mai bun înaintaș al său rămâne Jairzinho, cu toate că „șeptarul” din Mexic a îmbătrânit cu patru ani față de zilele Mondialului.

Ros de îndoieli, Zagalo a adoptat tactica prudenței defensive, sperând că ea se va converti într-un „Cal troian”, așa cum ar fi putut să fie, în momentul-cheie al campionatului, contra Olandei. El a sperat că înaintașii săi fără nume prea sonore se vor descurca mai bine pe spațiile largi lăsate de echipa adversă în atac. El a făcut din Luis Perreira pivotul jocului său în propria jumătate de teren, mizând pe contraatac. Din păcate, aceste încercări au eșuat. De două ori în fața Olandei și cel puțin o dată în fața Poloniei, care nu a ezitat să apere onoarea Europei, cu armele rugbyului, prin intermediul lui Kaspercak.

La terminarea campionatului mondial, comentatorii brazilieni anunțau la masa presei de la Olympia Stadion că revanșa Braziliei în 1978 va fi o simplă formalitate. Nu este exclus ca această prezicere să se împlinească. Cruyff va împlini 31 de ani, Beckenbauer va avea cu doi ani mai mult, iar Gadocha va împlini și el 32. Brazilia nu va scăpa, în sfârșit, prilejul de a asculta vocea comentatorilor, pentru a-i lichida pe Jairzinho, Rivelino și chiar pe Luis Perreira. Poate că Didi și Pelé vor încerca să refacă „monarhia ofensivă” a Braziliei. Dar finala probabilă de la Buenos Aires va aduce în arenă, alături de Brazilia, veșnic nemulțumita echipă a Argentinei. Atunci, în

1978, duelul Europa — America de Sud nu va fi singurul subiect de discuție. Intrarea în arenă a Argentinei va amesteca, în sfârșit, cărțile pe care au început să se vadă însemnări cabalistice din arsenalul trișorilor.

Europa întreagă speră ca meciul Brazilia — Argentina să se joace în semifinală. Abia atunci — spun astăzi Neeskens, Bonhof, Re Cecconi și Hoffmann — vom avea o adevărată finală...

POLONIA Bronzul celor doi Kazimierz (Gorski și Deyna)

La 17 octombrie 1973, pe stadionul Wembley din Londra, s-a consumat una dintre cele mai mari surprize din istoria fotbalului: Polonia elimina Anglia din turneul final al Weltmeisterschaftului. E adevărat, cu aproape 20 de ani în urmă, tot într-o zi de toamnă târzie, Ungaria învingea Anglia, în premieră londoneză, dar aceste două rezultate nu pot fi opuse, deoarece meciul Anglia — Polonia, spre deosebire de „meciul secolului”, se juca pentru calificare.

Surpriza Poloniei a fost cu atât mai răsunătoare, cu cât echipa lui Gorski se prezenta fără principalul său atu, Lubanski, cel mai mare jucător din istoria fotbalului polonez, cel care, de-a lungul unei cariere de 67 de meciuri în echipa națională, a reușit să înscrie nu mai puțin de 50 de goluri.

Acea halucinantă noapte de pe Wembley stăruie și astăzi în amintirea autorului acestor rânduri. Probabil că acțiunea golului polonez nu o va uita niciodată. Gadocha a sprintat sec pe margine, cam de la mijlocul terenului, a pasat în fuleu spre Deyna, acesta l-a zărit pe Lato tocmai pe extrema stângă, a urmat o deschidere în adâncime, un nou sprint, mai violent decât cel al lui Gadocha, o centrare rapidă, pe jos, și golul imparabil înscris de Domanski în poarta lui Shilton. După primirea acestui gol, englezii s-au năpustit în valuri spre poarta lui Tomaszewski. Apoi a venit acel penalty, transformat de Allan Clarke. Miracolul — se spunea — nu durase decât opt minute. Dar Tomaszewski continua să reziste, crucificat în poarta sa. Minutul 90 a întrecut tot ce văzusem până atunci. Cu 10 secunde înainte de fluierul final, Lato, cel care executase centrarea golului polonez, a degajat prin șpagat, de pe linia

porții, la șutul lui Currie. După alte trei secunde, Musial a repetat procedeul. Peste alte câteva secunde, Polonia elimina Anglia din turneul final al campionatului mondial.

Vestea a făcut înconjurul lumii. Ziarele engleze deplâneau soarta echipei lor. Nu lipsea nici bilanțul economic dezastruos. Toate ziarele aveau să-și reducă proiectatele tiraje șoc pentru perioada turneului final al campionatului mondial. Magazinele care contau pe o masivă vânzare a televizoarelor color își vedeau afacerile compromise. Întreprinderile de suveniruri au anulat toate comenzile, a căror executare începuse, pentru a cinsti prezența Angliei în turneul final.

Pe continent, decepția nu a fost mai mică. Ziarele vest-germane prevedeau o scădere masivă a numărului de spectatori în grupa care ar fi trebuit să fie „engleză”. Campionatul mondial primea — se spunea — o lovitură mai puternică decât aceea a prezenței exotice a Zairului, a Australiei sau a haitienilor.

Treptat, însă, efectele surprizei au început să se atenueze. Comentatorii din lumea întreagă și-au pus întrebarea: „Cine sunt, la urma urmei, acești polonezi despre care se spune că vor compromite spectacolul în Weltmeisterschaft?” Cei trecuți de prima tinerețe și-au amintit de un formidabil meci al echipei Poloniei, în Campionatul mondial din 1938, la Strasbourg. În meciul acela, care a făcut epocă, polonezii pierdeau cu un scor de rugby, 5—6, după prelungiri. A fost meciul marelui jucător brazilian Leonidas și al celebrului înaintaș polonez Wilimowski.

După această prezență singulară în elita fotbalului mondial, peste istoria fotbalului polonez se așterne tăcerea. Urmărilor războiului sunt grele. Polonia nu ia startul în calificările ediției 1950. Forfait-ul se prelungește și pentru ediția elvețiană din 1954. Această absență are urmări nefaste.

După o pauză de 10 ani, polonezii încearcă reabilitarea pentru ediția suedeză din 1958. Dar ei pierd calificarea în meciul de baraj cu echipa Uniunii Sovietice, disputat la Leipzig și încheiat cu un scor care nu ne face prea multă plăcere, prin asociație 0—2.

Campionatul european 1960 adâncește decalajul. Polonia este eliminată zdrobitor — în calificare — pierzând ambele meciuri cu Spania: 2—4 pe teren propriu și 0—3 în peninsulă. Zărilor fotbalului polonez continuă să fie înnegurate și în calificările pentru ediția chiliană (1962). Probabil că în această perioadă fotbalul polonez atinge cota valorică cea mai joasă. Eliminată de Iugoslavia, Polonia coboară spre subsolul

soocerului european, pierzând calificările pentru Campionatul european din 1964 printr-o dublă înfrângere în fața Irlandei de Nord, cu un scor identic în ambele manșe: 0—2.

La 13 octombrie 1965, echipa Poloniei pare că a reușit, să depășească, în sfârșit, urmările izolării sale forțate. Ea face vâlvă, printr-o mare performanță la Glasgow, învingând Scoția cu 2—1. Din nefericire, această victorie este urmată, la numai trei săptămâni, de „catastrofa italiană”. La Roma, în prima zi a lui noiembrie, Polonia este zdrobită cu 6—1. Comentatorii italieni, care au întotdeauna gustul istoriei, exclamă „Finis Poloniae!”

Curând, însă, zărilor se limpezesc din nou. Polonezii vor să creadă că Roma, și nu Glasgowul, a fost un accident. În ediția Campionatului european din 1968 apar o serie de rezultate inegale, care probează convulsiile unei crize de creștere. După un 0—0 cu Luxemburg, Polonia învinge Belgia cu 3—1, pentru a pierde imediat în fața Franței, chiar la Varșovia, cu 1—4. Dar speranțele renasc odată cu un spectaculos 4—2 obținut la Bruxelles, în compania Belgiei.

Între timp, fotbaliștii noștri înregistrează pe viu, din păcate, ofensiva fotbalului polonez. La Arad, în Cupa campionilor, Legia Varșovia, cu foarte tinerii Deyna și Gadocha în echipă, câștigă surprinzător cu 2—1. Returul meciului este de-a dreptul dezastruos pentru echipa arădeană. După ce scorul rămâne 0—0 până în minutul 50, Legia câștigă cu 8—0 în numai 35 de minute. Ce se întâmplă cu fotbalul polonez?

Răspunsul întârzie. În calificările pentru Mexic, Polonia pierde indirect șansa turneului final. Ea învinge Bulgaria cu 3—0 acasă, dar pierde cu 1—4 în deplasare. Soarta grupei se decide la... Rotterdam, în fața Olandei. Polonia pierde cu 0—1, în timp ce Bulgaria smulge meciul egal salvator 1—1.

În anul 1971, la conducerea echipei Poloniei este numit Kazimierz Gorski. Și el, ca și Gadocha sau Deyna, a jucat cândva la Legia. E un om moderat, trecut de prima tinerețe: are 51 de ani. A jucat o singură dată în echipa națională a Poloniei, imediat după război. Această neîmplinire, provocată de lunga pauză impusă de război, îi stimulează ambițiile.

Apariția lui Gorski la campionatul mondial nu trece neobservată. El prezintă o carte de vizită impresionantă. În numai doi ani și ceva, Gorski a condus 37 de meciuri, pierzând doar de șase ori. În această scurtă perioadă, echipa Poloniei a înscris 85 de goluri și a primit numai 26. Și mai e ceva: Polonia

e campioană olimpică. Mulți contestă, valoarea acestui titlu, dar...

Comentatorii din Weltmeisterschaft se simt atrași de bătrânul Kazimierz Gorski, al cărui chip brăzdat amintește mai curând de actorii marilor filme poloneze. Încolțit de reporteri, Gorski păstrează un calm de neconceput pentru conducătorul unei echipe de cvasidebutanți în campionatul mondial. Prima lui declarație face epocă: „Pentru mine, două sunt echipele care vor domina acest campionat mondial: Olanda și R. F. Germania. Nu cred deloc în șansele Braziliei, și cu atât mai mult în cele ale Italiei. În ceea ce privește echipa mea, mă gândesc doar la lipsa ei de experiență, mai ales în apărare. Pe de altă parte, mă tem că Deyna, care e convalescent, nu va demonstra întreaga gamă a posibilităților sale. Am fost nevoit, de asemenea, să găsesc un succesor pentru Lubanski. M-am oprit asupra tânărului său coechipier Szarmach. Contez pe el în primul rând pentru faptul că are doar cinci selecții în echipa națională. El îl va înlocui pe Domarski, deși acesta din urmă este autorul golului de pe Wembley. În ciuda tuturor dificultăților, am venit aici cu ambiția de a juca finala învinșilor, la München”.

Kazimierz Gorski apare în titlurile tuturor ziarelor cu declarația sa, care lasă impresia unui amestec de orgoliu polonez și de viclenie profesională. În jurul echipei poloneze se vorbește din ce în ce mai mult.

După meciul Brazilia — Iugoslavia, Kazimierz Gorski continuă să vorbească imperturbabil. Alura lui de personaj dintr-o piesă de Cehov și verbul molcom, provincial continuă să seducă. „Ați văzut și dumneavoastră, stimați reporteri. Brazilia ar fi trebuit să piardă. Iugoslavia ar fi trebuit să câștige. Și totuși până la urmă a fost doar 0—0. După cum vedeți, zicala «balonului rotund» nu e chiar atât de tocită.”

Cu o seară înainte de start, Kazimierz Gorski mai face o declarație în stilul său personal: „Soarta grupei noastre? Nu este exclus ca totul să depindă de golurile pe care le vom înscrie în poarta haitienilor”. Câtă deosebire între acest om așezat și „teribilul” Willie Ormond, care nu și-a pus nici o clipă problema golaverajului scoțian în partida cu Zair!

A doua zi avea să se joace meciul de debut al celor doi Kazimierz (Gorski și Deyna). Meciul cu Argentina.

Întrebat de cronicari, Gorski a răspuns cu amabilitate, dar a fost foarte laconic: „Argentinienii sunt fotbaliști periculoși, dar cred că jocul lor cu pase mărunte ne va conveni de minune”.

Polonia învinge Argentina cu 3—2! Reacția presei manifestă un mare entuziasm față de jocul echipei poloneze. „E greu să ne amintim — spun ziariștii argentinieni — un meci în care echipa noastră, care cunoaște la perfecție tehnica defensivei, să fi primit trei goluri. Și ce goluri!”

Entuziasmul majorității presei e cenzurat cu strictețe de câțiva ziariști englezi. Ei invocă faptul că portarul Carnevali a scăpat mingea din mână la primul gol, iar la cei de-al doilea, Perfumo i-a servit pe tavă o pasă lui Gadocha, din care Szarmach a înscris printr-un simplu sprint spre poartă.

Kazimierz Gorski nu pare enervat de aceste obiecții. El vorbește ca un strateg mulțumit de jocul echipei sale: „Planul a fost îndeplinit. Se spune că portarul argentinian Carnevali ne-a făcut cadou un gol. De acord cu dumneavoastră. Ceea ce nu se spune însă este faptul că după 2—0 am fi putut conduce cu 4—0”. Cronicarii sunt nevoiți să admită că ofensiva poloneză din prima repriză a fost un element cu totul inedit în acest campionat mondial. „De ce ne-am retras un pic la 2—0? explică în continuare Gorski. Pentru că ne-am amintit de un meci recent, în care Argentina a egalat Anglia, la Londra, după ce a fost condusă cu 2—0. Îmi dau seama că memoria jucătorilor mei a fost un sfetnic nu prea bun, dar e foarte greu să lupți împotriva memoriei.”

19 iunie 1974. Polonia zdrobește Haiti cu 7—0.

Un meci fără istoric, dar care oferă o posibilitate de comparație. Cu numai patru zile în urmă, Italia a învins Haiti cu 3—1, după ce a fost condusă cu 1—0, până în minutul 52. Comentatorii rețin faptul că în meciul Polonia — Haiti scorul era 5—0 la pauză și că antrenorul Gorski a făcut două schimbări „de protocol”, în minutul 70, considerând, pe bună dreptate, meciul încheiat.

Polonezii așteaptă acum al treilea meci al grupei. În cantonamentul de la Murrhardt, lângă Stuttgart, într-o regiune foarte frumoasă, la 500 m altitudine, „pe care am ales-o pentru că are o climă foarte asemănătoare cu aceea de la Zakopane” (Gorski), e liniște. Polonezii sunt prima echipă calificată în grupa semifinală a turneului final, deoarece Argentina a terminat la egalitate cu Italia, având astfel cel mult perspectiva a 3 puncte, în timp ce echipa lui Gorski a și acumulat 4.

Cronicarii iau mereu autobuzul pentru Murrhardt. Încearcă să obțină un pronostic de la Gorski. Ei știu foarte bine că un joc egal va menține Polonia pe locul I în grupă, oferind în același

timp Italiei o calificare sigură pentru grupa semifinală. Dar Gorski răspunde în laitmotiv: „Vom juca la câştig acest meci cu Italia”. Toată lumea se întreabă dacă e normal ca echipa Poloniei să forţeze câştigul unui meci în care nu are nevoie de victorie. Puţini sunt însă aceia care ştiu că Gorski are (şi el) memoria cifrelor. Cu nouă ani în urmă, Polonia a fost zdrobită de Italia, la Roma. Iar orgoliul echipei lui Deyna este în joc. Nu atât dorul de revanşă în compania unei echipe care nu avea nevoie de acel zdrobitor 6—1, cât dorinţa de victorie fără nici un calcul.

Meciul cu Italia a dovedit tuturor că Gorski nu face declaraţii de complezenţă. Polonia a atacat mereu, reuşind să îngenuncheze „detaşamentul lui Facchetti” în numai cinci minute. În minutul 39 era încă 0—0. Cu un minut înainte de sfârşitul primei reprize, Szarmach a înscris din plonjon, cu capul, izbind mingea cu o forţă neobişnuită, iar Deyna şi-a amintit că a marcat, cândva, ambele goluri în finala olimpică jucată cu doi ani în urmă, la München. După pauză, scorul ar fi putut să crească. În final, Italia şi-a încercat ultima şansă, dar n-a reuşit decât să reducă scorul prin Capello. În ultimele minute a jucat doar Mazzola, singurul fotbalist italian care mai credea în calificarea echipei sale.

Şi astfel au început jocurile grupei semifinale. Polonia, care înscrisese 12 goluri, primind doar trei din partea atacanţilor celebri ai Italiei şi Argentinei, se prezenta acum în faţa Suediei. „Se vor împlini, oare, ambiţiile lui Gorski?”

Jocul cu Suedia oferă publicului surpriza unei echipe mai prudente. Polonia exploatează beneficiul golului reuşit cu capul, de Lato, dintr-o pasă executată de Szarmach tot cu capul, şi încearcă să taie elanul suedezilor. Echipa lui Gorski înregistrează câteva momente de scădere, probabil sub imperiul nerăbdării. Ea ştie că acest 1—0 o va purta, în proporţie de 80%, spre „finala învinşilor”, despre care vorbea antrenorul ei. După pauză, suedezii atacă. Kazimierz Gorski tresare în minutul 65, când arbitrul uruguayean Barreto Ruiz sancţionează cu penalty faultul asupra lui Torsstenson. Suedezul Tapper se pregăteşte să execute. În poartă, braţele uriaşe ale lui Tomaszewski „ating” cu vârful degetelor barele verticale. Tapper se apropie de minge, şutează. Tomaszewski a şi plecat spre bara din dreapta sa. Golul e salvat. Polonia va juca, probabil, finala învinşilor...

Meciul cu Iugoslavia confirmă faptul că echipa care s-a bătut până la ultima picătură de energie pe Wembley se bucură acum de simpatia zeilor. Într-o perioadă de joc neutru, Deyna execută o lovitură liberă. Zidul iugoslav respinge destul de ușor mingea șutată care se îndreaptă spre centru. Dar Karasi îl faultează din senin pe Szarmach, în careu. Arbitrul vede, iar Deyna transformă lovitura de la 11 metri, luând conducerea. Soarta meciului e pecetluită, în ciuda efortului disperat al lui Karasi, care egalează. Zeii au decis că Polonia trebuie să învingă. Și Lato aduce golul victoriei, în minutul 63, plutind peste „pivoții” de baschet Katalinski și Boghicevici.

Polonia și-a împlinit visul. Pronosticul aparent teribilist al lui Kazimierz Gorski s-a împlinit. Indiferent de rezultatul meciului de la Frankfurt, în compania marelui favorit vest-german, Polonia este în grupul primelor patru echipe ale lumii. Cronicarii repetă întrebarea „Unde se va opri Polonia?”

Dați-mi voie, stimați cititori, să reproduc câteva rânduri scrise „la cald”, la câteva minute după terminarea meciului R. F. Germania — Polonia 1—0. Aceste rânduri au apărut cu titlul „Mazurka și valsul”.

„...Ploaia s-a năpustit asupra pădurii Frankfurtului ca în străvechile povești germane. Rafalele au surprins întregul angrenaj tehnic al stadionului. La Wimbledon s-ar fi întins prelata seculară. La Charlotte ar fi venit elicopterele, ca în zilele finalei de tenis S.U.A. — România, de acum trei ani. Tehnicienii lui Schön însă au apelat la mijloace greoaie, cu bureți imenși, aducând în cele din urmă cisternele pompierilor. În timpul acestor operații, care i-au încântat pe operatorii televiziunii, a apărut și soarele, zâmbind ironic. Așa cum era de așteptat, mijloacele tehnice n-au făcut decât să compromită partea de gazon în care au intrat, lăsând iarba frumoasă și aparent intactă doar pe cealaltă jumătate de teren.

Echipele au apărut dezlipindu-și cu greu crampoanele din clisă. Sala de bal nu mai lucea ca altădată. Dar, după numai câteva minute, a intrat în joc profesorul de dans Deyna. El a intuit cu repeziciune modificările intervenite, ca un experimentat antrenor de schi care simte ceara ideală. Echipa Poloniei a început să joace o adevărată mazurcă pe terenul greu. Beckenbauer și compania au părut surprinși. Întregul stadion asista cu stupoare la valsul lent al echipei vest-germane, incapabilă să simtă traiectoriile ciudate ale mingii. Minute în șir, Deyna și-a lansat coechipierii cu o intuiție de virtuoz. Un

ziarist polonez făcea următoarea reflecție orgolioasă: «Și nu uitați că Polonia joacă fără Cruyff al ei, adică fără Lubanski».

Surprinși peste măsură de ușurința cu care polonezii se dublau și se triplau, anticipând lipirea mingii de pământ, vest-germanii au încercat să-și pună în acțiune șenilele, dar ocaziile de gol n-au mai venit. Polonia își confirma poziția în acest campionat mondial și nu mai era doar «echipa lui Tomaszewski», salvată pe Wembley de talentatul său portar și apărător tot de el în meciul cu Suedia la acel penalty care ar fi putut întoarce, totuși, soarta turneului final.

După pauză, echipa lui Schön a pornit la atac, ca la un sunet de corn. Semnalul a fost dat de Breitner și Vogts. Poionezii, obosiți de fente și de «șuruburi», au început să cedeze treptat. Mazurka devenea un simplu *ländler*, ca la sfârșitul unei chermeze. Și totuși, atacanții polonezi au ratat nenumărate ocazii, sfârșind în fața imbatabilului Sepp Maier. Vest-germanii au întors apoi butonul aparatelor lor electronice și valsul s-a iuțit ca prin farmec. La capătul unei acțiuni în viteză, Gerd Müller a reușit cel de-al doilea gol al său, care l-a făcut pe foarte calmul Schön să sară ca un resort de pe banca antrenorilor.

În ultimele minute de joc, Deyna a reluat atacul. Antrenorul Gorski, consecvent tuturor celor spuse până atunci, a trimis în arenă, ca la hochei, încă doi înaintași. Pentru câteva minute, echipa Poloniei a încercat să întoarcă istoria fotbalului, jucând cu cinci înaintași, dar Sepp Maier a rostit apăsat: «Veto!» Ea n-a reușit să egaleze, dar acest generos efort reprezintă, poate, una din paginile cele mai frumoase ale Campionatului mondial din 1974.“

...Acestea au fost impresiile reporterului care a trăit cu sufletul la gură cel mai bun meci al Poloniei în Weltmeisterschaft. Să vedem, acum, ce spune statistica. Ea a apărut în ziarul „Bild” din 4 iulie 1974.

R. F. Germania

Polonia

Lovituri de colț	7	9
Șuturi pe spațiul porții	3	8
Șuturi în afara porții	5	

	Pase greșite	20	
17	Poziții de ofsaid	4	1
	Faulturi	13	
11			

Dacă impresiile pot fi acuzate de o oarecare doza de subiectivism, valabilă în general împotriva favoritului, cifrele rămân. Să mai amintim că același ziar dând note jucătorilor vest-germani după meciul cu Polonia, a acordat, în sistemul notației până la 5, note maxime lui Beckenbauer, Schwarzenbeck și Gerd Müller. Există, însă, un amănunt nu lipsit de semnificație. Portarul Sepp Maier a primit o gratificație specială, ofoținând nota 6. În notația „celor 5 puncte”, nota 6 îl recompensează pe cel care se dovedește a fi un „Traumspieler”, adică un „jucător de vis”.

Acest amănunt pune un reflector foarte obiectiv pe valoarea jocului prestat de echipa poloneză.

În sfârșit, la 6 iulie 1974, pe stadionul olimpic din München, pe care Polonia a câștigat titlul olimpic în 1972, ea avea să obțină și medalia de bronz, după un meci oarecum crepuscular — la care au contribuit atât Deyna, cât și Rivelino. Golul lui Lato, înscris în ultimele minute ale „finalei învinșilor”, a închis, de fapt, cercul început — dacă permiteți expresia — pe Wembley, în noaptea de 17 octombrie. În seara de 7 iulie, în cadrul festivității de la hotelul „Hilton” din München, Deyna primea medaliile de bronz, visate de celălalt Kazimierz, Gorski.

Bronzul Poloniei la Weltmeisterschaft este, oricum, o mare surpriză. O surpriză în primul rând pentru fotbalul românesc, care are un palmares aproape neverosimil cu echipa lui Wilimowski, Lubanski sau Deyna. De-a lungul a peste 50 de ani, Polonia a obținut o singură victorie în compania echipelor noastre naționale, acum 42 de ani, într-un joc susținut la București.

Ce s-a întâmplat cu echipa Poloniei? Bronzul este incontestabil. Mai mult decât atât, într-un clasament pe puncte, Polonia se află înaintea Olandei și chiar a campioanei mondiale, pe care o întrece la golaveraj.

Adevărul e că echipa Poloniei n-a apărut ca un deus ex machina. Să nu uităm că Gornik Zabrze a jucat în finala Cupei cupelor 1970. Să nu uităm că Legia Varșovia a fost în semifinala Cupei campionilor, în cursul aceluiași an. Să nu uităm, în sfârșit, că Polonia este — hai s-o mai spunem o dată — câștigătoarea ultimei ediții olimpice, performanță pe care am subestimat-o, poate, dar care reprezintă un real succes în dauna unor formații puternice ca U.R.S.S., R. D. Germană și Ungaria.

Ce a adus Polonia la campionatul mondial? În primul rând, o mare prospețime. Cu o seară înainte de start, portarul Tomaszewski a fost întrebat de un ziarist italian: „Nu vă e frică de Chinaglia?” Eroul de pe Wembley a ridicat din umeri și a răspuns, fără să șarjeze: „N-am auzit de Chinaglia. Îi cunosc bine pe Riva și pe Rivera, dar Chinaglia este un nume nou pentru mine”.

Această ingenuitate explică în mare măsură lipsa de complexe a echipei poloneze. Scăpată din infernul de pe Wembley, în toamna trecută, Polonia a avut un start favorabil în actuala ediție. Foarte puțin după începerea meciului cu Argentina, portarul Carnevali... apoi argentinianul Perfumo... În sfârșit, toate astea au mai fost amintite... Startul fericit a dat aripi echipei poloneze. Sfătosul antrenor Gorski, cochetând mereu cu Jocul șanselor, a declarat că vizează medalia de bronz. Desfășurarea ulterioară a evenimentelor i-a dat dreptate. Polonia a învins rând pe rând Argentina, Haiti, Italia, Iugoslavia, Suedia, Brazilia, fiind la un pas de o victorie asupra R. F. Germania. După acest din urmă meci, antrenorul Gorski, întrebat fiind dacă ploaia a fost un handicap pentru echipa sa, a răspuns în stilul care începuse să facă școală la W.M.: „Nu-mi pare rău că a plouat. Fotbalul trebuie jucat și pe ploaie. Mă întrebați dacă am fi putut câștiga pe un teren uscat? Nu cred. E greu să câștigi împotriva unui portar ca Sepp Maier”.

Marea noutate a echipei Poloniei este aceea că a prezentat o așezare... antebelică. Doi fundași centrali foarte puternici Gorgon (191 cm) și Zmuda (186 cm); doi laterali ambițioși (Szimanowski și Musial), care au jucat ca halfii perioadei de aur; un mijlocas central pur (Deyna), singurul om liber al echipei, care a jucat cu o clarviziune fără egal în tot acest turneu final. În dreapta și în stânga lui, doi servanți total devotați (Kasperczak și Maszczyk) cu o capacitate de efort prin nimic inferioară unui Jansen sau Bonhof. În față, un vârf de atac (Szarmach) decis parcă să demonstreze că centrul înaintaș de

tip Lawton n-a murit, și cele mai autentice extreme ale Weltmeisterschaftului (sau... W. M.-ului) — Lato și Gadocha — care au adăugat stilului avântat al unor Bindea și Dobay truda de salahor a unor Năsturescu și Codreanu. Așa a jucat această echipă athletică, tânără, deloc complexată, cu o apărare între 1,80 și 1,90 m, cu un portar care a salvat două lovituri de la 11 metri și cu un mijlocas centru (Deyna) care a filtrat mii de mingi în focul luptei, fiind superior, prin rază de acțiune și idei, până și marii vedete Franz Beckenbauer...

Astăzi, după ce a trecut destul timp de la zilele Weltmeisterschaftului, cronicarul continuă să mediteze asupra uimitoarei „campanii poloneze”. A fost ea, oare, numai un joc al hazardului? Sau a însemnat, cu adevărat, un moment de inspirație, după ani și ani de acumulări obiective.

Privind foile tehnice ale Weltmeisterschaftului, trebuie să admitem că această foarte tânără echipă a fost una din puținele formații pe care iubitorii fotbalului o rețin fără prea mult efort. „11”-le Poloniei a avut o alcătuire aproape stereotipă: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Zmuda, Musial — Kasperszak, Deyna, Maszczyk — Lato, Szarmach, Gadocha. Acest „11” n-a fost modificat, cu deliberare, niciodată. Cele câteva minute jucate de alți câțiva fotbaliști polonezi au constituit în general o mică primă de recunoștință acordată de antrenorul Gorski efortului colectiv. În sfârșit, înlocuirea lui Szarmach cu Domarski s-a datorat accidentării primului.

Privind cu ochii amintirii această echipă frumoasă, să menționăm faptul că grupul clasic al apărării, format din portar și din cei patru fundași, este foarte, foarte tânăr, el având media de 23 de ani. Iată un fenomen destul de rar. Atacul, de asemenea, are o tinerețe marcată. Până și Gadocha, cu cei 28 de ani ai săi, nu reușește să-i urce media peste 25 de ani. În schimb, linia de mijloc are o maturitate incontestabilă, ea întrunind media potențialului maxim al fotbalistului: 28 de ani. În acest trio, care a asigurat, după cât se pare, succesul de fond al Poloniei, Kasperczak are 28 de ani, Deyna 27, iar Maszczyk 29.

Am încercat să ne explicăm coeziunea echipei poloneze printr-o posibilă grupare a jucătorilor pe scheletul unui club. Investigațiile au fost inutile. „11”-le de bază al Poloniei este o echipă formal eterogenă, la care au contribuit echipe ca Legia, Gornik, Stal Mielec, Ruch Chorzow, Wisla Cracovia și L.K.S.

Lodz. Numărul mare al cluburilor care au alcătuit echipa Poloniei răstoarnă, deci, alte premise clasice.

Si atunci?

Polonia 1974 este produsul unui entuziasm tineresc „alimentat” de o lungă absență la masa succesului. Polonia 1974 a beneficiat de un antrenor care nu cunoaște noțiunea verdictului vanitos și care a reușit, prin echilibru și sobrietate, să se facă ascultat — ieri — de o mare vedetă ca Lubanski, și astăzi — de o vedetă la fel de mare ca Deyna.

Polonia a reușit o „partidă” de victorii aproape fără precedent în istoria campionatului mondial. Ea a pornit la drum cu destulă modestie. Declarația de start a lui Gorski, deși impresionantă prin exactitatea ei, a fost, probabil, un simplu mijloc de încurajare a jucătorilor săi.

Polonia a cucerit marea majoritate a cronicarilor prezenți la Weltmeisterschaft.

Polonia este, la urma urmelor, produsul antrenorului său Kazimierz Gorski, un fel de Kutuzov al bățăliilor de pe gazon, care s-a apropiat de oștenii săi cu o admirabilă simplitate țărănească. În dreapta strategului Gorski s-a aflat întotdeauna, la fel de modest, subofițerul Deyna, avansat căpitan doar în minutele petrecute pe gazon.

Povestea echipei Poloniei la Weltmeisterschaft este un admirabil exemplu de hărnicie și curaj.

În ajunul „bătăliei Rinului”

Au mai rămas, deci, Olanda și R. F. Germania. Cu alte cuvinte, am ajuns în momentul în care ar trebui să poposim în vestiarul lui Michels. Dar cronicarul se simte tentat să amâne intrarea în cabina învinșilor, chiar dacă această medalie de argint a Olandei în Weltmeisterschaft reprezintă cea mai mare performanță a tricourilor portocalii. Să ne întoarcem, deci, în ziua de 6 iulie 1974, adică în ajunul „bătăliei Rinului”, care l-a opus pe Cruyff lui Beckenbauer.

În sfârșit, Münchenul trăiește cu adevărat campionatul mondial. Acest oraș din sud ne face să uităm negurile de la Frankfurt pe Main și Düsseldorf. Aseară, în Schwabing, Pelé a fost oaspetele de onoare. El a coborât din luxoasa sa mașină

împreună cu însuși Stanley Rous și a condus o mare festivitate, udată copios cu bere bavareză. În final, când mesenii vest-germani începuseră să se legene, în stilul lor caracteristic, au urcat — pe șase mese — flăcăi în haine lucioase, cu pantalonii lor de căprioară gri și ornamente verzi. Așa a început un frumos joc al harapnicelor, acompaniind zgomotos orchestra müncheneză. Pelé, impresionat, de arta flăcăilor bavarezi, s-a ridicat de lângă Stanley Rous, a luat unul din harapnice în mână, a lăsat o clipă impresia că vrea să iubească, dar a renunțat imediat, convins că va rata lovitura. Câți dintre iubitorii fotbalului au față de balonul rotund frumosul gest de umilință al lui Pelé în fața unei arte care-i depășește puterile?

Münchenul trăiește apropierea mării finale. Aseară, în Schwabing, la mesele cronicarilor s-a făcut un veritabil referendum al pronosticurilor. Indiferent dacă numele celui solicitat este Brian Glanville, vechea noastră cunoștință britanică, Eugenio Danese, comentatorul televiziunii, din Roma sau Laszlo Lukacs, trimisul ziarului budapestan „Nepszabadsag”, Olanda este favorită în proporție de 80 la sută.

Aseară, în Schwabing, cronicarii au constatat cu stupefacție că finala mult visată este, până la urmă, doar o reeditare a dublei întâlniri Ajax — Bayern. Deosebirea e că regizorii se numesc altfel. Ieri, ei erau Ștafan Covaci și Udo Lattek, în timp ce astăzi ei se numesc Rinus Michels și Helmut Schön.

În această veritabilă „bătălie a Rinului”, pozițiile sunt aceleași. Rămân la convingerea că în acest meci joacă dama (adică Johann Cruyff) împotriva a două turnuri (Beckenbauer și Gerd Müller). Faimosul ziarist Saldanha, care locuiește lângă cronicarii români, la hotelul „Drei Löwen”, a făcut în „Bild” următoarea declarație: „Cruyff singur e mai bun decât Beckenbauer și Müller împreună!”

Cu 48 de ore înainte de finală, impresia noastră e că Olanda rămâne favorită, deși există multe păreri contrarii. În cadrul acestui mare echilibru de forțe se apelează la repere inefabile. Ziariștii italieni susțin că Oberon însuși, prințul pădurii, vede învingătoare echipa R. F. Germania, susținând că „finala va fi câștigată, ca și în 1954, de formația învinsă în preliminarii”. Ziariștii elvețieni cercetează zborul păsărilor, aflând astfel că „finala va fi câștigată de echipa a cărei extremă dreaptă va împlini 30 de ani în ziua de 7 iulie!”. Cercetând ghidul F.I.F.A., am aflat, că numele acestui jucător e Grabowski!

Așadar, duminică se joacă una dintre cele mai echilibrate finale ale campionatului mondial. Să sperăm că din această ciocnire se vor naște goluri multe, la capătul unei tensiuni nervoase care duce la eliberarea unor neașteptate energii. Cei mai mulți dintre colegii noștri dau un pronostic insolit: 4—2, fără să indice învingătorul, adică un scor care repetă rezultatul finalelor din 1930, 1938 și 1966.

Întreg Münchenul așteaptă.

OLANDA Johann Cruyff, ca și Năstase...

Vă propun, stimați cititori, să privim împreună lotul mare al Olandei pentru Weltmeisterschaft. Acest lot sugerează mai bine decât orice forța echipei olandeze. De ce? Pentru că 21 din jucătorii lotului mare aparțin cluburilor Ajax Amsterdam și Feyenoord Rotterdam.

La început s-a considerat că anonimatul „naționalei” olandeze în ultimii 10 — 15 ani se datorează rivalității „de moarte” a celor două cetăți ale fotbalului olandez. Iată însă, că, până la urmă, marea sciziune avea să ofere lumii întregi spectacolul celei mai sudate echipe din Weltmeisterschaft.

Permiteți-i acum autorului acestor rânduri să vă mărturisească direct că e un vechi suporter al fotbalului olandez și al lui Ajax, în special. Având privilegiul de a fi văzut în direct, pe viu, Ajaxul lui Covaci, el a întrevăzut marile transformări pe care fotbalul modern le-a „suferit” prin intermediul echipei din Amsterdam.

În ziua de 2 iunie 1972, după celebra finală Ajax — Internazionale, câștigată de olandezi cu 2—0, am scris în „Sportul” un articol intitulat: „Inter a murit! Trăiască Ajax”. Bineînțeles că, după apariție, am primit reproșul multor prieteni, care cunoșteau vechea dragoste a cronicarului pentru echipa lui Herrera, dar apărarea lui n-a fost prea grea. Ne aflam cu toții în fața unei realități ineluctabile.

Și acum, pentru a reintra în atmosfera acelor zile de început, iată câteva din rândurile scrise atunci, care proiectează o lumină de anticipație spre ceea ce avea să se întâmple în Weltmeisterschaft.

„...Marea finală s-a încheiat. Ne prăvălim pe trepte, spre sala conferinței de presă. Nu se aude nimic. Coboară Mazzola, doborât de efort. Reporterii radio își ciocnesc microfoanele deasupra capului său. Nu se aude nimic. Un reporter de la postul de radio pirat «Veronica», urcat pe balconul sălii telexului, se prăbușește peste melé-ul Mazzola. Încerc să prind măcar o vorbă. În zadar. Sunt nevoit să interpretez gestul resemnării marelui jucător italian.

Apare Ștefan Covaci. E congestionat. Grămada spontană a reporterilor se constituie încă din ușă. Și iar nu se aude nimic. Ezio di Cesari, cronicarul italian, urlă (fără voce) întrebarea pe care și-o formulase încă de la masa presei: «Nu credeți că Inter a jucat prea defensiv?» Covaci nu aude. Duce palma la urechi. Ezio di Cesari întreabă prin semne. Covaci răspunde tot prin semne, punând întâi mâna pe umărul lui Manolo, spaniolul, și apoi pe acela al lui Di Cesari. Ce poți face împotriva unei echipe care știe să atace ca Real Madrid și să se apere ca Inter?...

Reușesc să mă refugiez într-o cămăruță laterală. Aud în sfârșit primele cuvinte articulate. Un ziarist italian rostește cu o falsă candoare: «Am pierdut acest meci pentru că extremul nostru Frustaluppi n-a reușit să-l marcheze bine pe fundășul dreapta Suurbier». Îmi dau seama că acest «reproș» adresat unui înaintaș italian poate fi, de fapt, sinteza meciului. Jan de Deugh, de la «Telegraph», desenează ceva în unghiuri. Când mă vede, îmi explică sensul acestor semne: «Acum 40 de ani s-a născut W.M.-ul. Astă-seară a apărut un sistem nou, ca emblema automobilului: Volkswagen, adică V.W., în care atacul se confundă cu apărarea și invers». N-am replică, deoarece îmi dau seama că are dreptate.

...Urc în autobuz, împreună cu Ajax, pentru a merge la Amsterdam. (Finala s-a jucat la Rotterdam.) E miezul nopții. Îl regăsesc pe Covaci. Întregul Ajax cântă în autobuz. Încerc să schimb două vorbe cu antrenorul român. Nu se aude nimic. Apoi, deodată, liniște... Piet Kaiser ia microfonul: «Doamnelor și domnilor, Ary Haan, acompaniat de corul Ajax, va cânta pentru Herr Covaci, „Après toi” de Vicky Leandros». Și Ajax cântă!

Am ajuns la Amsterdam. Coborâm din autobuz. Portarul Stuy ne invită în mașina lui. Oprește la barul «Picadilly». Intră Covaci. Urmează Stuy. Apoi Swart. Întregul bar aplaudă. Se cântă marșul lui Ajax. Unul din cele 12. Covaci e purtat pe brațe. Apoi e obligat să preia comanda șirului de dansatori care va tropoti printre mese, în ritmul marșului.

...Când am ieșit, lumina de la «Blue Note» se confunda cu cerul (în sfârșit) albastru.

Pe Kalverstraat, un grup de italieni cânta nostalgic, cum numai italienii știu. În tot orașul se scanda: «A-jax, cha, cha, cha! A-jax, cha, cha, cha». M-am apropiat de steagurile negru-albastre ale lui Internazionale. Mi-am scos carnetul cu un gest profesional și am încercat o întrebare. Mi-a răspuns «preotul» grupului, drapat în toga culorilor lui Inter: «*Una notte favolosa! Inter e morto! Viva Ajax!*»

În noaptea aceea, la Amsterdam, am simțit că un fotbal nou se naște. Era în acel presentiment un amestec de admirație pentru sănătatea și forța fizică a echipei lui Cruyff, pentru circulația debordantă a tuturor, pentru corul lui Piet Kaiser, pentru uriașa cantitate de energie sufletească cu care publicul olandez propulsa literalmente această echipă. Astăzi, după mai bine de doi ani, pronosticul de atunci s-a împlinit aproape sută la sută, chiar dacă noul Ajax, adică echipa Olandei, a pierdut, în condițiile știute, finala cu Beckenbauer.

Dar să revenim în iunie 1974, în zilele Weltmeisterschaftului.

Echipa Olandei așteaptă campionatul mondial. E cantonată la «Waldhotel» din Hitrup, pentru a fi cât mai aproape de Hanovra și de Dortmund, unde își va juca meciurile grupei. Știrile din ziare anunță o atmosferă de mare relaxare, dar există și zvonuri contrarii. Se spune că Rinus Michels a tăiat firele telefonice din camerele jucătorilor săi, instalându-se în fața singurului telefon liber al hotelului. Toate convorbirile particulare se vor face, deci, cu aprobarea fostului antrenor al lui Ajax.

Zilele curg greu. Cantonamentul nu e o plăcere pentru nimeni. Dar atmosfera se îmbunătățește. Rinus Michels și-a dat seama foarte repede că nu va realiza nimic în chestiunea telefonului. El omisese, probabil, faptul că Ajax a trăit timp de doi ani alături de Ștefan Covaci, acest jovial și foarte degajat filozof al fotbalului și că zâmbetul lui a pătruns în vestiarul întotdeauna încruntat al acestei echipe din nord. Vrând, nevrând, Rinus Michels reabilitează destinderea totală. Într-o bună zi, în timp ce în toate ziarele vest-germane apar doar fotografii stas, de antrenament, în fața unor tribune pustii — măsură de prevedere împotriva curioșilor! — Krol și Suurbier

sunt prezentați într-o fotografie alături de soțiile lor pe terasa de la „Waldhotel”.

Olandezii continuă „să se bată cu pernele” în internatul lor de la „Waldhotel”. Ei profită și de faptul că Rinus Michels pleacă pentru 24 de ore la C. F. Barcelona, al cărei antrenor este, pentru a vedea ce se mai întâmplă cu echipa. Între timp, olandezii se joacă. Vicepreședintele federației „batave” primește un duș rece, la propriu. O căldare cu apă, aruncată de la etaj, îi smulge garoafa de la butonieră. Un reporter de la „De Volkskrant” se trezește în piscină, proiectat de grupul condus de Van Hanegem. Glumele, de un gust îndoielnic, trec neobservate, „pentru că acești copii mari, adică fotbaliștii — spune reporterul — trebuie iertați”.

Se apropie turneul final. Se apropie primul meci al Olandei — cel cu Uruguayul. Michels are probleme de formație. Lipsește stoperul. Hulshoff, titularul, continuă să fie accidentat. (Nici nu e la Hitrup. A rămas acasă.) Drost, care urmează să-i ia locul, se accidentează și el, în cantonament. Culmea ghinionului e că și Mansveld, a doua rezervă, suferă o întindere. În sfârșit, Israel, la care se apelează în ultimă instanță, trebuie să plece imediat la Rotterdam, ca să participe la înmormântarea tatălui său.

Olandezii organizează un „consiliu”. Se caută o soluție. Atunci intervine Johann Cruyff, care decide: va juca Haan! Rinus Michels e nevoit să fie de acord.

Jocul cu Uruguay face să crească brusc acțiunile Olandei, pe care bookmakerii o instalaseră — după cum vă amintiți — doar la nivelul cotei de 1/10.

Și-acum, pentru că am pomenit, în treacăt, despre acest joc când am poposit în vestiarul „echipei celeste”, să ne limităm la câteva cuvinte. Să ne amintim doar că olandezii, înscriind două goluri, au ratat multe, multe altele; ceea ce a făcut ca scorul să păstreze un echilibru doar formal între echipe. Să ne amintim, totodată, că Johann Cruyff a fost o adevărată țintă pentru mai mulți fundași uruguayeni și să facem legătura între acest tratament foarte dur și tendința lui Cruyff de a se replia în meciurile următoare, culminând cu finala.

După acest joc, Raymond Kopa avea să declare: „Echipa Olandei e ceva în care toată lumea se transformă în om de gol sau în fundaș, după fază. Ea dispune de un larg evantai de posibilități, astfel încât — în cadrul acestei formații — oricine poate deveni om de gol”.

...Meciul cu Suedia pare să le dea dreptate celor care văzuseră în rivalitatea Ajax — Feyenoord un veșnic... „handicap al naționalei olandeze Acel 0—0 cu Suedia, după destule ocazii olandeze, îl invită pe cronicar să reflecteze puțin la problema complexului. Acest 0—0, dincolo de considerentele tehnice și tactice, se datorează lipsei de complexe a fotbalistilor suedezi față de vecinii lor, olandezii. Această lipsă de complexe, valabilă și în cazul Belgiei, de pildă, față de fotbalul olandez, explică deseori modificările intervenite în raporturile de forță calculate pe hârtie. Această lipsă de complexe va explica întotdeauna și motivul pentru care fotbalistii noștri, de pildă, nu vor avea niciodată sentimentul că Polonia îi va putea învinge. Iar în situația Poloniei se vor afla aproape întotdeauna și Iugoslavia și Bulgaria. Dacă-mi permiteți o paranteză, pentru că am ajuns la lipsa de complexe, să fim de acord că perioada mai bună a echipei noastre naționale (1969— 1973) a coincis cu o despovărare psihică a fotbalistului român, care a avut prilejul să-și recapete încrederea și orgoliul pe Wembley și la Guadalajara. Din păcate, la 26 septembrie 1973, la Leipzig, acest flux a suferit o întrerupere.

Să revenim însă la Weltmeisterschaft. Al treilea meci al Olandei, cel cu Bulgaria, se încheie cu un 4—1 fără drept de apel. Olanda devine marea favorita a meselor presei. Fotbaliștii olandezi sunt vânați pentru interviuri. Spre deosebire de alții, ei par mai generoși.

E momentul, cred, să reproduc o declarație a antrenorului secund De Vroedt, după acest meci cu Bulgaria.

„Încă din 1970, când echipa noastră națională de juniori a câștigat turneul U.E.F.A., s-a putut constata drumul spre care ne îndreptăm. Dumneavoastră repetați mereu o întrebare: de unde a căpătat fotbalul olandez o asemenea forță într-o perioadă de numai 10 — 12 ani? Răspunsul nu e prea greu. Eu cred că trebuie să ne referim în primul rând la condiția fizică, apoi, la jocul colectiv, la tehnica în mișcare. Bineînțeles că este vorba și de o concepție. Această concepție, care derutează pe toată lumea, pornește de la faptul că noi am eliminat discriminările de profil între jucători: Suurbier poate să atace la fel de bine ca și Rep, iar Rensenbrink știe să se apare tot atât de bine ca și Krol. Bineînțeles, noi îl avem pe Cruyff, pe care eu îl consider egal cu Pelé. Să nu uităm însă și forța de atac a lui Neeskens, șuturile lui Van Hanegem și simțul golului pe care îl are Rep.

Ce anume ne-a determinat pe noi, olandezii, să răsturnăm principiile fotbalului, să le lărgim și să încercăm să le spargem? Eu cred că noi am pornit de la un calcul foarte simplu. Se știe, în general, că un jucător păstrează mingea în timpul jocului patru, trei sau chiar numai două minute. Noi ne-am pus în primul rând problema celorlalte 86 — 87 sau chiar 88 de minute. Și concluzia a fost uimitor de simplă: jucătorul trebuie să joace fără balon, să se deplaseze mereu, pentru a-l ajuta pe purtătorul balonului. Iată, deci, cum am ajuns aici“.

Declarația lui Vroedt trădează un bun simț cu totul deosebit. Olandezii nu folosesc vorbe mari. Ei pornesc de la o aritmetică simplă, accesibilă unui lăptar sau unui funcționar de bancă. Această aritmetică simplă, care a descoperit importanța celor 86, 87 sau 88 de minute stă la baza „caruselului” olandez la Weltmeisterschaft. Veți spune, desigur, că această formă de bun simț este un ou al lui Columb, la îndemâna oricui. De acord cu dumneavoastră. Cu o singură obiecție. Ani în șir, Dobrin și Dumitrache au avut balonul două sau trei minute, au schițat un joc de mișcare alte 17 — 18 minute și au privit, în tot restul timpului, meciul la care participau cu o detașare de spectator avantajat de faptul că poate face puțină mișcare în timpul meciului.

Grupa semifinală a început în ziua dc 26 iunie la Gelsenkirchen, cu meciul Olanda — Argentina. După acest joc, cei mai mulți comentatori au văzut Olanda în finală. Antrenorul argentinian Ladislao Cap a fost chiar de părere că Olanda este cea mai bună echipă a campionatului.

A doua zi, presa vest-germană și cea internațională, publicând elogiile la adresa echipei olandeze, a strecurat și o știre care a dat naștere la multe discuții. Cu câteva zile în urmă se publicase informația că o bancă olandeză, care preluase vânzarea билетelor pentru întreaga Olandă, a oferit echipei un mic premiu pentru fiecare gol marcat. După meciul cu Argentina, încheiat cu 4—0, echipa lui Cruyff ajunsese la 10 goluri marcate. Pe adresa căpitanului a sosit un mandat care mima să fie împărțit între jucători. Dar olandezii au chemat imediat banca la telefon și i-au atras atenția că s-a comis o greșeală. Ei susțineau că au dreptul la încă un... gol. Când directorul și-a manifestat uimirea la telefon, Krol a luat receptorul și i-a amintit că el este autorul golului bulgar din meciul câștigat cu 4—1. Cu alte cuvinte, olandezii au pretins

până și onorarea autogolului. Această întâmplare, doar hazlie la prima vedere, sugerează, mai bine docil orice comentariu tehnico-tactic, stilul de joc al echipei „batave” pe terenurile vest-germane.

În preajma meciului cu echipa R. D. Germane, în tabăra olandeză era multă neliniște. Atunci, Rinus Michels și-a trădat oarecum temperamentul. El a mers până acolo cu lipsa de fantezie, încât a descoperit asemănări între jocul olandezilor săi și cel al echipei lui Buschner. Ca un profesor pedant, Rinus Michels a comparat pressingul, demarajul și atacul la balon al celor două echipe.

Nu este exclus ca această comparație forțată să fi fost o armă psihologică a lui Rinus Michels. Cert este că echipa Olandei a transformat derby-ul său cu R. D. Germană într-un joc de-a dreptul ciudat. Elevii lui Buschner au fost privați, literalmente, de minge. Echipa lui Cruyff a luat piciorul de pe accelerator și a plimbat mingea în toate colțurile terenului, uzându-și adversarii. A fost o victorie atât de netă, încât comentatorii au uitat până și calitatea mediocră a jocului.

Meciul Olanda — Brazilia s-a jucat în ziua de 3 iulie, la Dortmund. Pentru mulți, acest meci avea semnificația unei finale mondiale. Înainte de fluierul de începere al arbitrilor Tschenscher, Brazilia era campioana mondială și păstra, în continuare, șansa de a rămâne, dat fiind că acest meci avea să trimită echipa victorioasă pe Stadionul Olimpic din München.

Rezultatul e cunoscut. 2—0 pentru Olanda. Un 2—0 care reprezintă cel mai bine disputa Europa — America de Sud în Weltmeisterschaft. A fost un meci în care Brazilia a încercat totul, mergând până la forțarea totală a complexului său de inferioritate fizică. În acest meci, Marinho, stoperul, l-a secerat pe Neeskens, care a rămas pe gazon, inert, timp de două minute. În acest meci, Ze Maria l-a placat pe Cruyff într-un stil pe care orice fundaș european înrăit l-ar putea invidia. În sfârșit, tot în acest meci, Luis Perreira a primit cartonașul roșu, pentru o agresiune directă asupra lui Neeskens.

Brazilia a scăpărat de două ori în compania Olandei. Asta s-a întâmplat în prima repriză, când forțele sud-americanilor nu apelaseră la fondul de energie cuprins în rezerve. După pauză, condiția fizică de care pomenea De Vroedt și-a spus cuvântul. În minutul 50, Neeskens a deschis scorul, preluând cu o măiestrie braziliană centrarea lui Cruyff. După 17 minute, Cruyff a reluat din vreau centrarea lui Rensenbrink.

Așa a pierdut Brazilia titlul său mondial cucerit la Ciudad de Mexico. Olandezii, care au fost cândva „cărăușii lumii”, făceau în seara accca, fără să știe, o operație de prelivrare pentru München. După meci, Zagalo a spus: „Olanda o o echipă foarte mare. Fără îndoială, cea mai bună din câte am întâlnit până acum”. Cu o seară înainte, Zagalo declara presei că a petrecut câteva nopți albe pentru a găsi „antidotul lui Cruyff”. O obsesie similară avuseseră până atunci Georg Eriksson, antrenorul Suediei, și Georg Buschner, antrenorul echipei R. D. Germane. Vă amintiți că suedezul a optat pentru formula alternării efortului. Bo Larson și Karlsson primiseră sarcina de a-l marca pe Cruyff, alternativ, câte cinci minute. Georg Buschner a adoptat diviziunea spațiului. El i-a însărcinat cu marcarea lui Cruyff pe Kische și pe Kurbjuweit. Primul avea misiunea să-l urmărească pe Cruyff la mijlocul terenului, iar al doilea trebuia să-l „ia” din fața careului. În cele din urmă însă rezultatul a fost că atât Kische, cât și Kurbjuweit au avut o noapte albă, ca și antrenorul lor, în ajunul meciului, fără să găsească antidotul.

Despre finala cu R. F. Germania am mai vorbit și vom mai vorbi în paginile care urmează. Olanda a fost favorita majorității, dar rezultatul s-a întâmplat să fie de partea echipei lui Beckenbauer. Nu voi mai insista asupra „momentului Cruyff”, care e cheia acestei finale. Un om care îl cunoaște foarte bine, Ștefan Covaci, a făcut atunci, imediat după finală, o declarație care mă scutește de orice comentariu. El a spus direct: „În acest campionat mondial, care a culminat cu finala R. F. Germania — Olanda, Cruyff a vrut, fără îndoială, să facă prea mult pe teren și în afara terenului. El a fost, în același timp, om de afaceri, antrenor, căpitan și jucător”. Această declarație califică nu numai evoluția unui mare fotbalist, ci aruncă o lumină directă asupra fotbalului în general, care a pornit pe calea industrializării. Johann Cruyff este marea vedetă care a resimțit, fără să-și dea seama, efortul extraordinar la care se supune în vârtejul fotbalului 1974. În ultimul an, el a jucat foarte mult, a călătorit foarte mult, și-a părăsit țara, a revenit, și-a adus familia în Spania, a jucat, a căutat să se autodepășească mereu pentru a nu-i decepționa pe spectatorii spanioli, a revenit în Olanda, a depus noi eforturi, pentru ca foștii săi coechipieri să nu simtă plecarea „șefului”, și s-a aruncat cu toată energia sa în focul luptei, pentru a aduce Olandei titlul mult visat. Din păcate pentru Johann Cruyff, acest titlu i-a fugit printre degete, deși destinul fotbalistic a mers

pană acolo încât i-a oferit, în cel mai înalt grad, iluzia victoriei. În minutul 1 al finalei, Johann Cruyff a realizat o performanță fără egal, probabil, în istoria fotbalului mondial. În acel minut 1, Cruyff și-a împins întreaga echipă în atac, dincolo de linia de centru. Olandezii au făcut această mișcare cu o știință a sincronizării de care numai ei sunt capabili. Singurul om care a rămas în jumătatea de teren olandeză a fost... Johann Cruyff. Am avut chiar o clipă impresia că Johann Cruyff forțează puțin, încercând un joc al orgoliului, pentru a le demonstra spectatorilor vest-germani că pentru el postul de „libero”, deținut cu atâta prestanță de Beckenbauer, este o simplă bagatelă. Din această poziție retrasă, Cruyff a exercitat o adevărată hipnoză asupra coechipierilor săi. A urmat acel șir de pase, 15 la număr, greu de conceput în câmpul unei echipe ca aceea a lui Helmut Schön. În sfârșit, a 15-a pasă a fost trimisă spre Cruyff. În clipa aceea, am asistat la o extraordinară trecere din static în dinamic. Cruyff a pornit spre poarta lui Sepp Maier cu o viteză de baschetbalist, furișându-se printre jucătorii vest-germani deveniți jaloane. Vogts, „jandarmul” său, l-a scăpat printre mâini. Și astfel, la intrarea în careu, Hoeness a întins piciorul. Această mișcare deloc brutală s-a convertit imediat într-un fault de joc, în primul rând ca urmare a vitezei de rachetă a olandezului. Arbitrul englez Taylor a dictat, imperturbabil, lovitura de la 11 metri. După numai câteva secunde, Neeskens, locotenentul lui Cruyff, a dat viață, și mai mult, iluziei. Olanda conducea cu 1—0 în finala Weltmeisterschaftului.

Dar Olanda avea să piardă finala. Și nu pentru că ar exista un blestem pentru cei care deschid scorul. Olanda avea să piardă finala deoarece Cruyff nu a mai avut resursele nervoase necesare care să-i redea bunul simț de copil, instinctul elementar care spunea tuturor celor din tribună că golul lui, acea capodoperă din primul minut, este un simplu cal troian furișat în tabăra „batavă”.

În decurs de numai trei săptămîni, Johann Cruyff a parcurs drumul incalculabil de la soldatul de rând (pe care l-am văzut în primele jocuri) la cel de despot al echipei sale. Aceasta a fost urmarea aceleiași oboseli nervoase greu de evaluat, care a făcut ca resorturile intime ale superstarului olandez să se rupă în primul minut al finalei.

La întoarcerea în patrie, Johann Cruyff și coechipierii săi au fost primiți ca învingători. Pe balconul Teatrului Național din

Amsterdam au fluturat steagurile Olandei, așa cum în 1972 și 1973, după finalele câștigate de Ajax, fluturaseră steagurile lui Ajax, cel cântat de un oraș întreg.

Johann Cruyff a apărut la balcon cu zâmbetul lui dintotdeauna. Mulțimea îl aclama. Pentru cei 100 000 de olandezi, Johann Cruyff era omul care adusese Olanda în finala Weltmeisterschaftului. Toți cei 100 000 au uitat ca prin farmec sau, mai bine zis, au vrut să uite că Johann Cruyff este autorul principal al înfrângerii din finală.

În cele câteva rânduri scrise în minutul 91 al finalei l-am asemănat pe Johann Cruyff cu Ilie Năstase. Nu știu dacă ați încercat vreodată această apropiere. În fond, ei seamănă foarte mult. Au aproape aceeași vârstă. Sunt la fel de înalți. La fel de supli. La fel de nervoși. La fel de direcți. Au o fantezie asemănătoare. Se mișcă imprevizibil. Trec ușor de la plus absolut la minus absolut. Joacă cu aceeași ușurință rolul îngerului și al demonului.

Dar cea mai frapantă asemănare este aceea a destinului sportiv. Atât Cruyff, cât și Năstase au gustat din aproape toate cupele pe care ți le poate dăruii sportul. Atât Năstase, cât și Cruyff sunt personaje de excepție în sportul țărilor lor. Țiriac va rămâne pentru Năstase ceea ce Kaiser va fi pentru Cruyff și viceversa. Asemănarea merge până acolo, încât aceste două cupluri temperamentale au băut, fiecare în parte, din cupa discordiei.

La 27 de ani, Năstase și Cruyff au fost la un pas de victoria pe care au dorit-o cel mai mult, la un pas de victoria pe care se simțeau datori să o dăruiască țărilor lor. În octombrie 1972, la București, Năstase a fost foarte aproape de această victorie, jucând cu Salatierea de argint pe masă, în parcul Progresul. Dar victoria avea să-i fugă printre degete. După un an, Johann Cruyff, și el în vârstă de 27 de ani, atunci, în iulie, pe Olympia Stadion, a fost foarte aproape de victoria cea mare, singura care îi lipsește.

Amândoi, însă, au pierdut șansa cea mare, pentru că arseseră prea mult până atunci. Ilie Năstase câștigase Forest Hills-ul. La rândul său, Cruyff câștigase, pentru Barcelona, titlul Spaniei.

Această frapantă asemănare le va însoți, probabil, drumul și în viitor. Johann Cruyff și Ilie Năstase mai păstrează doar teoretic șansa de a obține victoria cea mare. Anii care trec micșorează de fiecare dată această șansă. Și chiar dacă Ilie

Năstase și Johann Cruyff vor mai avea resursele necesare victoriei, ei se vor lovi de un alt obstacol, care îi apropie astăzi și oricând Țiriac și Kaiser nu-i vor mai putea însoți, pentru că asupra lor anii coboară și mai grei.

Johann Cruyff și Ilie Năstase au avut șansa (și neșansa!) de a străluci în anii în care sportul de elită își devorează eroii. Și poate că exemplul acestor arderi la temperaturi atât de înalte va reda sportului prospețimea și echilibrul său dintâi.

O simplă stație de tranzit...

Și acum, când au rămas în arenă doar Beckenbauer și Cupa de aur, dați-mi voie să re trăiesc seara finalei. Rândurile care urmează nu au fost scrise, ci doar rostite, la un minut după fluierul final, dintr-o cabină cilindrică de sticlă, simultan cu alți 30 sau 40 de cronicari care au renunțat — și ei — la bloc-notes, pentru că în marele hol de la Olympia Stadion tensiunea finalei pătrunsese, literalmente, prin ziduri.

A fost, dacă vreți, o cronică de-a dreptul inedită. Stenograful de acasă asculta și scria, în timp ce reporterul, privind spre ecranele colorate ale televizoarelor răspândite prin sală (care transmiteau triumful învingătorilor), era o simplă stație de tranzit. Și ce mult ar fi dorit el să se mai afle în tribună, pentru a trăi prelungirile, ultima și cea mai limpede probă a adevărului.

Aprigă finală. Fotbal total. Astăzi, pe Olympia Stadion, regele sporturilor și-a adus aminte de spectacolele stranii oferite pe străzile Angliei feudale. Timp de o oră și jumătate au existat momente când cei mai mari fotbaliști ai lumii păreau — prin frenezie — o bandă de copii alergând după minge, pentru a nu irosi nici una din secunde care ar fi dus la intrarea în posesia ei.

De ce a învins echipa lui Beckenbauer? Pentru că a rezistat mai bine tensiunii formidabile pe care Oda bucuriei, cântată înaintea meciului de un cor imens, umplând întreg stadionul, n-a reușit să o atenueze.

În momentul când încep să scriu aceste rânduri, Olympia Stadion continuă să cânte imnurile ritmate care au purtat echipa vest-germană timp de aproape o lună la o victorie finală meritată. Olandezii se retrag cu demnitate. În mijlocul lor,

Cruyff privește semeț înainte, dar această ținută voit mândră nu poate ascunde un mare adevăr. Johann Cruyff, jucătorul care a adus Olanda în finală, este, poate, principalul autor al înfrângerii. El, înaintea tuturor, a căzut sub povara încleștării nervoase a finalei.

La început a fost acea miraculoasă pătrundere în cazematele apărării gazdă, acel sprint de gazelă, sărind peste șanțuri și... mine. Olanda conducea prin efortul de o cuceritoare fantezie al maestrului său. Dar, odată repusă mingea la centru, Johann Cruyff, pe care nu o dată l-am asemuit — prin temperament și strălucire — cu Năstase, a sunat stupefiant retragerea. Cum a fost cu putință, veți spune, ca tocmai Johann Cruyff, regele atacului, să piardă încrederea în forțele echipei sale? Dar răspunsul nu trebuie căutat prea mult. Cruyff era epuizat, la un pas de pisc, de eforturile supraomenești pe care i le-au cerut „anii de la Ajax” și, mai ales, soarele Spaniei, care dogorește nemilos. Așa se face că l-am surprins pe Cruyff, în prima repriză, certându-l pe tânărul Rijsbergen pentru orice încercare de relansare a atacului. Și, pentru că fotbalul nu iartă, acest moment de slăbiciune a fost exploatat imediat de viguroasa echipă vest-germană, care a atacat cu întreaga ariergardă, animată de însuși Vogts, omul care a abandonat rolul secundar de paznic al lui Cruyff, devenind, cu energia sa proverbială, o forță de șoc.

Marea superioritate a olandezilor după pauză nu face decât să confirme această premisă elementară. Olanda a asediat poarta lui Sepp Maier aproape fără întrerupere.

Între acel 4—0 al lui Ajax în jocul cu Bayern și acest 1—2 de pe Olympia Stadion se interpune, astfel, sleirea nervoasă a superstarului Cruyff, care a abandonat morile Olandei pentru castelele Spaniei.

R. F. GERMANIA Ultimul tren al victoriei

În primul rând, două cifre statistice care privesc nu numai echipa R. F. Germania, ci și pe aceea a olandezilor.

Am în față un *World Cup Guide*, cu o mulțime de cifre, palmares și statistici de tot felul. În dreptul paginii despre R. F. Germania stă scris: suprafața — 248 576 km pătrați (locul 66 în lume); populația — 61 805 000 (locul 10 în lume); număr de

fotbaliști la data disputării campionatului mondial 1974 — 2 986 380. Dacă împărțim numărul jucătorilor la suprafața țării, constatăm că R. F. Germania are 12 fotbaliști pe kilometrul pătrat.

La pagina rezervată Olandei e scris: suprafața — 33 779 km pătrați (locul 114 în lume); populația — 13 330 000 (locul 45 în lume); număr de fotbaliști la data disputării campionatului 1974 — 858 199. Dacă împărțim numărul jucătorilor la suprafața țării, constatăm că Olanda are peste 25 de fotbaliști la kilometrul pătrat!

Aceste două rapoarte statistice justifică finala R. F. Germania — Olanda în Weltmeisterschaft. Dacă vreți, plusul pe care-l înregistrează Olanda la numărul jucătorilor pe kilometrul pătrat explică într-o oarecare măsură „explozia” echipei olandeze și faptul că ea a întrunit majoritatea aprecierilor, atât înainte, cât și după finală.

Să nu cădem însă în păcatul subiectivismului. Să renunțăm la Cruyff măcar în aceste file rezervate echipei R. F. Germania și să ne îndreptăm atenția spre o campioană mondială autentică, dincolo de valoarea pură deosebită a echipei învinse.

Așadar, R. F. Germania!

S-a scris foarte mult despre titlul câștigat de Beckenbauer. Nouă nu ne rămâne decât dreptul „celui de-al treilea teasc”, din care vom încerca să mai obținem câțiva litri de must, pe care îl vom lăsa să fiarbă, pentru a închina în cinstea lui Beckenbauer și — iertați-mi insistența — a lui Cruyff.

Ce ar mai fi de spus acum, după aproape jumătate de an de la victorie, despre echipa R. F. Germania? Am impresia că s-ar mai putea vorbi despre valoarea pură a victoriei, despre disputa Schön — Beckenbauer, în jurul căreia s-a făcut atâta vâlvă — poate prea mult, așa spune — și despre retragerea neașteptată a lui Gerd Müller. Propun să ne oprim aici, deoarece temele suplimentare nu vor întârzia să se ivească pe parcursul acestor pagini.

Așadar, R. F. Germania! O campioană mondială așteptată. O mare favorită, am spune. Palmaresul echipei lui Beckenbauer până la startul acestui Weltmeisterschaft era zdrobitor în favoarea gazdelor. Mai mult decât atât, fotbaliștii vest-germani au primit, prin intermediul lui Beckenbauer și al „clanului bavarez”, o mare doză de optimism după dubla finală susținută de Bayern în compania lui Atletico Madrid, cu puțin timp înainte de startul campionatului mondial. Vă aduceți aminte, desigur,

că în prima manșă a finalei, cu câteva secunde înainte de fluierul final, spaniolii conduceau cu 1—0 și se îndreptau spre o victorie neașteptată. Dar, în acele câteva secunde, cel mai puțin calificat dintre fundașii vest-germani, Schwarzenbeck, și-a asumat un rol aparent peste puteri și a înscris golul egalizator. Această renaștere de ultim moment a refăcut ca prin farmec mitul forței deosebite a fotbaliștilor vest-germani, crescut de-a lungul anilor, începând cu faimosul gol al lui Rahn, în minutul 85, în cursul celebrei finale R. F. Germania — Ungaria, disputată la Berna, în 1954, și continuând cu memorabilul gol al lui Schnellinger, înscris pe stadionul Azteca, în minutul 90 al semifinalei cu Italia.

Rejucarea finalei cu Atletico Madrid a adăugat argumentului subiectiv al mitului pe cel obiectiv al forței ieșite din comun a fotbaliștilor vest-germani, mai ales în direcția recuperării fizice. După cum vă amintiți, în acel al doilea joc, Bayern München a zdrobit literalmente pe Atletico Madrid, oferind sutelor de milioane de televizoare spectacolul unei dezlănțuiri atletice care lăsa impresia că a trasat adevărate culoare de sprint pentru Hoeness, Breitner, Müller și toți ceilalți.

R. F. Germania s-a prezentat la startul Weltmeisterschaftului cu un palmares fără egal. Era campioana Europei, în 1972, și deținea Cupa campionilor prin Bayern München. Iar dacă ne mai gândim că R. F. Germania a fost în Mexic echipa pe oare și-ar fi dorit-o europenii în finala cu Brazilia, ne dăm seama că instalarea formației lui Schön în postură de mare favorită era lucrul cel mai firesc cu putință.

Această situație de aparent privilegiu a constituit, însă, adevărata povară a echipei vest-germane la startul întrecerilor. Se simțea, cu mult înainte de data primului joc, o tensiune extraordinară în sânul echipei. Marile vedete vest-germane ajunseseră la capătul rezistenței nervoase. Astfel, încă înainte de începerea jocurilor, Beckenbauer spunea: „Viața noastră la Malente (*n.r.*, cantonamentul de lângă Hamburg) este aceea a unor marinari condamnați să stea într-un submarin, pe fundul mării. Au fost luate toate măsurile pentru ca viața să devină imposibilă. Programul general are o rigoare specială, pe care nu am mai întâlnit-o. S-a mers până acolo, încât până și personalul feminin a fost selecționat pentru ca să nu prezinte nici un punct de atracție”. În aceeași perioadă, Netzer declara, cu o licență de limbaj trădând realmente enervarea: „Numai un idiot poate să-și

închipuie că poate ține 22 de tineri închiși, timp de șase săptămâni”.

În această atmosferă au început jocurile. Prima partidă a fost un prim duș pentru marii favoriți ai campionatului mondial. Echipa chiliană, care venise fără nici o pretenție — declarația antrenorului Alamos confirmă această idee — a ținut în șah echipa lui Beckenbauer, manevrând mingea cu o abilitate care a ridicat deseori întrebarea: „Unde s-a pierdut tehnica fotbalistilor vest-germani?”

Din fericire, golul lui Breitner a adus victoria. Totul părea aranjat. În fond, „un start mai puțin reușit” nu era o noutate pentru câștigătoarea unui campionat mondial.

Dar a venit jocul cu Australia, adică în compania unei echipe pe care doar extravaganta unui regulament făcut anume pentru popularizarea fotbalului în lume a adus-o în țara celor trei milioane de fotbaliști. Acest meci cu Australia, deși câștigat cu 3 — 0, a contribuit și mai mult la încălcarea spiritelor. Beckenbauer a fost huiduit și fluierat în timpul jocului de la Hamburg. Publicul cosmopolit al portului i-a reproșat eleganța exagerată în joc, care părea să confirme ideea anti-Beckenbauer formulată de Raymond Kopa: „Eu cred că frumosul Franz se privește prea mult în oglindă în timpul jocului”. Dar Beckenbauer n-a fost singura ținta a sarcasmelor tribunei hamburgheze. Cei mai mulți spectatori și-au îndreptat „tirul” spre Gerd Müller, ca spre un cerb alergător. Ei au recurs la vechiul strigăt de luptă „Uwe! Uwe!”, pentru a-l ridiculiza pe cel pe care îl socoteau un simplu epigon al maestrului hamburghez. În această atmosferă ostilă, care reflectă rivalitatea Hamburg — München pe plan fotbalistic, Gerd Müller a realizat o contraperformanță rarisimă în cariera sa. Timp de 150 de minute, el nu a înscris nici un gol. Vina nu este, bineînțeles, doar a lui. Coechipierii lui Müller, mult mai placizi ca altădată, au reușit foarte rar să creeze acea stare incendiară care îi convine de minune „bombardierului” în careu.

În seara partidei cu Australia, ziarele anunțau o apropiată sciziune în sânul echipei vest-germane. Reproșurile lui Beckenbauer depășiseră orice limită „În numele meu și al coechipierilor mei, declar că acest cantonament de la Malente e un lagăr. Poliția nu se limitează să oprească pătrunderea intrușilor. Ea e vigilentă și cu noi. Și asta, în timp ce olandezii au zile complet libere.

Datorită atmosferei exasperante și antrenamentelor neobișnuit de dure pentru această fază, am jucat cum am jucat în meciurile cu Chile și Australia”.

Dar, în aceste momente de iritare, Beckenbauer a știut să rămână căpitanul echipei sale, adică omul care trebuia să o ducă la victorie. În cursul aceleiași seri, la televiziune, Beckenbauer și-a cerut scuze față de telespectatori, pentru riposta dată publicului din Hamburg. În cursul aceleiași seri, Gerd Müller a făcut și el un apel la unitate în sânul echipei, dar nu a acceptat să-și ceară scuze. Pentru el, ne-am dat seama în seara aceea, campionatul mondial avea să fie ultima campanie sub culorile echipei naționale.

Meciul cu echipa R. D. Germane s-a jucat într-un moment când foarte mulți comentatori se îndoiau de șansele echipei lui Beckenbauer în lupta pentru titlul suprem. Cazul Netzer submina în continuare poziția lui Helmut Schön. După partida cu Chile, „Gazetta dello sport” apărea cu titlul: „*Una Germania vedova di Netzer*”. Ca întotdeauna când jocul nu merge, se recurgea la ideea că cei de pe banca rezervelor sunt mai buni decât cei din teren. Situația devenea din ce în ce mai grea. Netzer avea destui partizani. Nimeni nu putea uita formidabilele lui jocuri în campionatul european, care culminase cu acel zdrobitor 3—0 în compania Uniunii Sovietice, în finală, la Bruxelles, când Netzer dăduse aripi întregii echipe.

Acum, însă, cazul Netzer depășea cadrul problemei strict tehnice. În sânul echipei vest-germane conducea cu depline puteri „clanul Bayern în frunte cu Beckenbauer. Chipul blând al lui Schön părea din ce în ce mai obosit în cadrul conferințelor de presă și în fața televizorului. Beckenbauer era cel care se opunea introducerii lui Netzer. El îi reproșa fostului mijlocăș de la Monchengladbach de a fi părăsit țara înainte de acest campionat mondial, pentru a juca în Spania.

Meciul cu R. D. Germană va avea întotdeauna, în istoria fotbalului, un semn de întrebare. Fără îndoială că echipa vest-germană, așa cum a jucat meciurile cu Chile și cu Australia, ar fi putut să piardă acest meci cu Bransch și Sparwasser. Fără îndoială că echipa lui Beckenbauer se afla în momentul său cel mai greu. Dar mai e ceva. În pragul acestui meci, Beckenbauer avea de ales între a juca grupa semifinală împotriva Olandei și Braziliei și a susține, pe de altă parte, examene mai puțin dificile, în compania Iugoslaviei, a Suediei și chiar a Poloniei,

care, deși stârnise admirația multor comentatori, nu părea capabilă să mențină cadența în continuare.

În acest meci cu R. D. Germană, echipa lui Beckenbauer a părut mai puțin nervoasă decât în jocurile precedente. Ea a dominat terenul, și-a creat destule ocazii de goi, dar a ratat foarte mult. Impresia noastră e că echipa vest-germană nu a apăsător cu convingere pe accelerator, conștientă de faptul că această apăsare i-ar putea aduce o victorie, dar nu și titlul suprem. Dealtfel, a mai existat ceva în cursul acestui meci care amplifică îndoielile cronicarului. În minutul 68, Overath, accidentat (sau nu), a fost înlocuit cu Netzer. Mai erau 22 de minute de joc și nimic nu anunța înfrângerea posibilă a echipei gazdă. Această schimbare bizară a fost explicată insuficient de antrenorul Helmut Schön: „I-am acordat o șansă lui Netzer, despre care s-a spus că a fost un nedreptățit”. Dar acest perfect gentleman care a fost Helmut Schön de-a lungul celor 12 ani de activitate a comis în după-amiaza aceea poate singurul său act lipsit de eleganță. Dacă ar fi vrut să acorde o șansă adevărată marelui fotbalist care a fost Gunther Netzer, el ar fi putut să-l introducă în teren la situația de 2—0 în meciul cu Australia. Intrarea lui Netzer pe teren într-un moment în care tribuna dorea victoria, dar echipa avea o altă obsesie — finala de la München — a creat o stare psihică specială, căreia Netzer n-a putut să-i reziste. El a dat câteva pase greșite — lucru firesc, dealtfel, pentru un om compătimit în aproape toată presa internațională. Peste 22 de minute, echipa vest-germană pierdea jocul cu elevii lui Buschner. În minutul 77, Sparwasser avea să marcheze, primind o minge lungă, în fața lui Beckenbauer și Schwarzenbeck. (Dați-mi voie să amintesc o interesantă coincidență legată de acest gol. Cu o zi înainte, ziarul francez „l'Equipe” a făcut un montaj fotografic, pentru marele derby de la Hamburg. În fotografia din stânga era Gerd Müller, cu brațul stâng întins, arătând într-o direcție oarecare. În fotografia din dreapta, lipită de cea a lui Müller, se afla Sparwasser. „Acesta e pericolul!” spunea Müller, la sugestia cronicarului. Și Sparwasser avea să marcheze a doua zi golul victoriei echipei sale.)

Meciul cu R. D. Germană încheie zilele nefaste ale viitorilor campioni mondiali. Ziarele vest-germane, și mai ales cele dornice de senzații tari, ca, de pildă, „Bild”, vorbesc despre „nemulțumirile de la Malente”. Se scrie în termeni categorici. Se pomenește de faptul că Beckenbauer a preluat puterea.

Helmut Schön apare mereu la televizor, străduindu-se să facă față situației. E limpede că treburile nu merg prea bine.

În acest moment se produc schimbările care i se atribuie lui Beckenbauer. „Experiențele” cu formația se încheie. Dispar Hottges, Cullman, Netzer. Dispare Flohe. Echipa vest-germană se împrăștează cu sânge tânăr. Pentru meciul cu Iugoslavia, publicul are câteva surprize. Surprizele se numesc Bonhof, Holzenbein și Herzog.

Primul meci din grupa semifinală, cel cu Iugoslavia, mai păstrează, din inerție, o stare de nervozitate. Cel care salvează echipa este din nou fundașul Breitner. În minutul 39, el „prinde” unul din șuturile sale faimoase, deschizând scorul, așa cum o făcuse și în meciul inaugural cu Chile. Acest gol eliberează complet echipa vest-germană. În minutul 77, Müller are bucuria înscrierii celui de-al doilea gol. Cronicarul acestor amintiri, care n-a jubilat niciodată la demonstrațiile tehnice ale lui Gerd Müller, trăiește un moment de satisfacție. Acest fotbalist lipsit de stil are merite atât de mari în cadrul echipei vest-germane, încât insuccesul lui relativ în Weltmeisterschaft ar fi trebuit să se bucure de o cu totul altă reacție. Dar despre Müller îmi voi permite să revin ceva mai târziu.

Meciul cu Suedia dă aripi viitorilor campioni mondiali. E adevărat că ei sunt nevoiți să mai bea o cupă amară, fiind conduși cu 1—0, prin magistralul gol înscris de Edström, dar, după pauză, echipa vest-germană amintește tribunei din Düsseldorf Bayernul dezlănțuit din a doua manșă a finalei cu Atletico Madrid. Cu această ocazie, aș vrea să amintesc — pentru „dosarul Müller” — că extraordinarul lui efort în prima linie a dus la crearea tuturor golurilor, chiar dacă numele lui nu figurează pe lista celor care au înscris în poarta lui Hellström.

Am ajuns, în sfârșit, la ultimul joc din cadrul grupei semifinale: cel cu Polonia. Amănuntele le cunoaștem. E suficient să întoarcem câteva pagini, spre „bronzul lui Deyna și Gorski”. Este momentul să accept însă ideea că pe deasupra tuturor argumentelor tehnice care deplâng nereușita Poloniei în faimoasa partidă de watter-polo de la Frankfurt pe Main, echipa lui Beckenbauer a furnizat, dacă vreți, o probă de forță aproape magnetică, care diminuea șansele Poloniei chiar împotriva evidenței tabloului de pe teren. Să pomenim, între altele, că golul victorios al echipei R. F. Germania a fost înscris de Gerd Müller. Să spunem în paranteză că, după acest meci, un

comentator vest-german a făcut radiografia tuturor golurilor înscrise de Gerd Müller, de-a lungul anilor, sub culorile echipei naționale. El a demonstrat cu această ocazie că 70 la sută din cele peste 50 de goluri reușite de „bombardierul” din München au decis victoria sau au evitat înfrângerea. Ce alt titlu de glorie ar mai putea revendica un vârf de atac?

Și a venit finala... În zilele premergătoare, cei mai mulți comentatori și mai ales celebritățile fotbalului acordau cele mai mari șanse Olandei. Mai mult decât atât, chiar și cei care anticipau victoria echipei gazdă nu pregetau să arate că această victorie, dacă va fi repurtată, nu va retrace Olandei calitatea de cea mai bună echipă care a jucat în Weltmeisterschaft. Se mai spunea că, în pragul finalei, Olanda se prezintă la apogeu, drumul ei în Weltmeisterschaft fiind o mostră de dozare perfectă a formei sportive. În schimb, despre echipa vest-germană se vorbea că ea și-a depășit momentul de vârf, care poate fi plasat în zilele finalei Campionatului european 1972 de la Bruxelles. O declarație semnificativă a făcut în acele zile Helmut Schön, care întinerise subit după meciul cu Suedia, pe care îl considerase ca fiind cel mai bun meci jucat în campionatul mondial. Întrebat de ziariști despre raportul de forțe între echipa sa din Mexic și cea din 1974, Schön a răspuns „Echipa din Mexic a fost mai tehnică. Cea de astăzi este mai combativă”.

În ajunul finalei, subiectul cel mai interesant pentru miile de comentatori acreditați a fost modalitatea de anihilare a lui Cruyff. Unele surse susțineau că Bonhof va fi cel care se va ocupa personal de Cruyff, pe tot cursul partidei. Spre seară, edițiile speciale apărute pentru finală scriau însă cu litere mari că omul ales pentru anihilarea lui Cruyff va fi fundașul dreapta Vogts. În același timp, titlurile de pe prima pagină reproduceau declarația lui Vogts imediat după primirea investiției: „Îl voi anihila complet pe superstarul Cruyff!” În comentariul de avangronică, ziarele vest-germane susțineau că operațiunea Vogts a fost decisă de Beckenbauer.

Marea finală R. F. Germania — Olanda a fost interpretată în fel și chip. S-a spus că Johann Cruyff este principalul autor al înfrângerii olandeze. Afirmatia nu este departe de adevăr, dacă îi atribuim lui Cruyff un rol hotărâtor în desfășurarea tactică a finalei. Într-adevăr, în acea finală, Cruyff și-a asumat realmente întreaga responsabilitate tactică, dirijându-și echipa cu o febrilitate excesivă, care demonstra epuizarea resurselor sale

nervoase. S-a vorbit, de asemenea, despre rolul golului din minutul 1, care a răsturnat raportul psihic al meciului în favoarea gazdelor, deși această afirmație poate fi contestată din mai multe puncte de vedere. S-a mai vorbit despre extraordinarul rol al portarului Sepp Maier în apărarea avantajului minim luat prin golul lui Gerd Müller, a cărui execuție tehnică cu totul ieșită din comun face probabil sinteza întregii activități a acestui spărgător de fronturi. Au fost invocate multe alte argumente tehnice. S-a vorbit despre faptul că Neeskens, oare trebuia să fie cheia jocului, de pe poziția sa de locotenent al lui Cruyff, a făcut un meci deosebit de slab, care a determinat, în fond, dispariția tandemului. Argumente pro și contra se pot invoca la infinit. Dar ele n-ar face decât să elimine tocmai esențialul. În aceasta finală cu Olanda, indiferent de prăbușirea lui Cruyff, indiferent de inspirația lui Sepp Maier, indiferent de neșansa lui Rep sau Neeskens în partea finală a meciului, apare în prim-plan acea formidabilă jumătate de oră a echipei vest-germane, care, condusă cu 1—0, printr-un gol capabil să te descurajeze, s-a lansat într-un iureș care o caracterizează și care i-a adus atâtea alte victorii. La capătul acestui iureș au venit golurile. Aici aș vrea să fac o paranteză. Mă refer la acel penalty înscris de Breitner, adică la golul egalizator. Mă număr printre cei care susțin că plonjonul lui Hoelzenbein, care a dus la acordarea loviturii de la 11 metri, a fost un moment cinematografic de cea mai pură esență. Am avut această impresie chiar pe teren. Apoi am urmărit faza repetată de cel puțin 10 ori. Am studiat toate fotografiile apărute, din diferite unghiuri. Nu există nici un argument care să confirme existența unui fault. Jansen, care devenise stoper, după accidentarea lui Rijsbergen, a întins piciorul pe gazon, pentru stoparea mingii, al cărei control îi scăpase lui Hoelzenbein. Cu câțiva centimetri înainte de contactul așteptat, mingea a întâlnit un smoc de iarbă, sărind peste piciorul lui Jansen. Cu o prezență de spirit rară, Hoelzenbein a executat atunci plonjonul salvator. În situația creată, Roger Taylor, care acordase cu atâta promptitudine penaltyul din primul minut, a repetat fără șovăială sancțiunea. Am amintit acest amănunt nu pentru a contesta justetea victoriei vest-germane, ci, dimpotrivă, pentru a reafirma justetea ei, dincolo de sancționarea unui fault inexistent. Dealtfel, ca să fim foarte corecți, trebuie să admitem că Hoelzenbein a fost faultat cu adevărat după pauză, fără ca arbitrul Taylor să acorde sancțiunea, el fiind convins că ar fi fost

un gest excesiv față de relativitatea faultului care a dus la egalarea scorului.

Iureșul fotbaliștilor vest-germani a fost principalul autor al victoriei împotriva echipei lui Cruyff. Iar expresia cea mai sugestivă a resurselor echipei vest-germane este tocmai Vogts, omul pus să-l anihileze pe Johann Cruyff. Va rămâne memorabilă situația ratată de Vogts care, după ce a îndeplinit cu o cerbie greu de redat rolul de jandarm al lui Cruyff, a renunțat la singurul său moment de odihnă — intervenit înainte de egalarea scorului — pentru a se lansa într-un sprint demn de cea mai rapidă extremă. A fost momentul în care Jongbloed s-a ridicat la nivelul lui Sepp Maier, timp de o secundă, reușind să salveze golul printr-un reflex tip Banks.

Victoria echipei lui Schön este, până la urmă, o victorie ilogică. Comentatorii dornici de explicații de fond se referă la cele trei milioane de fotbaliști vest-germani și — nu în ultimul rând — la faptul că echipa lui Fritz Walter, Uwe Seeler, Gerd Müller și Beckenbauer este condusă de aproape 30 de ani de numai doi antrenori — Sepp Herberger, autorul victoriei de la Berna, și Helmut Schön, autorul victoriei de la München. Comentatorii meridionali, mereu în admirația acestei consecvențe greu egalabile, socotesc, pe bună dreptate, că a doua forță a fotbalului vest-german — după cifra celor trei milioane — este această seriozitate a atitudinii față de fotbal. În timp ce în multe alte țări există tentația facilă de a atribui unui om sau altuia unele insuccese ale fotbalului — exemple se pot da la nesfârșit! — fotbalul vest-german pornește de la ideea că lucrul cel mai de preț este examinarea potențialului real și fixarea riguroasă a acestui potențial, pe deasupra momentelor de conjunctură, care pot fi exploatate cu mare ușurință.

Victoria echipei lui Beckenbauer înseamnă încununarea unui capitol de istorie fotbalistică, al cărui început se află pe Wembley, în 1966, în finala cu Anglia, și care se încheie la momentul oportun, în Münchenul Olympiei. Acest succes reprezintă un moment de expansiune athletică, în cadrul unui sistem care, privit în perspectiva jocului prestat de olandezi, a prins, cum s-ar spune, ultimul tren al victoriei.

După încheierea campionatului mondial, marele fotbalist italian Sandro Mazzola a făcut o declarație foarte semnificativă. Referindu-se la perspectivele fotbalului italian, după răsunătoarea înfrângere în fața Poloniei, care avea să elimine squadra azzurra din campionatul mondial el a spus: „Fotbalul

italian n-a murit încă. El se va reface. Și această refacere va fi înlesnită de faptul că nu Olanda, ci R. F. Germania a câștigat campionatul mondial. Dacă victoria ar fi revenit Olandei, decalajul de idei față de fotbalul lui Cruyff ar fi fost mult mai mare decât cel care ne separă astăzi de ideile de joc ale campioanei mondiale. Asta nu înseamnă că în ziua finalei de la München R. F. Germania nu a fost mai bună“.

Stimați cititori, v-am promis ceva mai sus că vom discuta împreună cazul Gerd Müller. O vom face nu pentru că evoluția lui Müller în acest campionat mondial are nevoie de o explicație specială. Gerd Müller reprezintă, însă, prin personalitatea sa, un proiect care luminează fotbalul vest-german.

După finala victorioasă de pe Olympia Stadion, încheiată aproape simbolic prin golul lui Gerd Müller, „bombardierul” a anunțat că se retrage din echipa națională, urmând să joace doar sub culorile lui Bayern München. Faptul că Gerd Müller mai are un contract de patru ani cu echipa bavareză demonstrează că această retragere nu a fost făcută în numele vârstei, ci din rațiuni speciale. Probabil că Gerd Müller a fost afectat de reacția tribunei din Hamburg la adresa lui. Orgolios din fire — un om foarte modest n-ar fi putut să se bată cu toate apărările lumii — Gerd Müller și-a anunțat retragerea. Dar, dincolo de gestul de mândrie al unui mare jucător, există în acest act mai mult decât revolta de moment a înaintașului vest-german. Prin retragerea sa, Gerd Müller confirmă, am spune, închiderea cercului echipei vest-germane, an cerc de idei care a adus destule succese, dar care, oricum, s-a închis. De-a lungul carierei lui Gerd Müller, echipa lui Helmut Schön și-a axat jocul, vrând-nevrând, pe tenacitatea și asprimea „bombardierului”. Am putea spune că, pornind de la Bayern, întregul joc al echipei naționale a vizat întotdeauna „punctul Müller”. Și, trebuie să recunoaștem, această idee nu prea spectaculoasă a fost de o extraordinară eficacitate. Müller a asediat porțile adverse arcuindu-și picioarele de fier, mereu capabil să poarte pe umeri unul sau doi fundași adverși. Müller a urmărit mingile imposibile, la care renunțau toți. Müller a tatonat toate mingile aruncate în grămezile careurilor, scoțându-le în procentaje impresionante. Rămași în admirația acestui spărgător de fronturi, toți ceilalți jucători ai „naționalei” și ai lui Bayern și-au dat seama de rentabilitatea servirii „bombardierului”. La un moment dat, toți se întreceau în a-i da mingi pe care Gerd să le transforme în gol. Așa a apărut, de fapt, ideea retragerii lui

Beckenbauer în postul de *libero*. Cineva trebuia să organizeze... graba cu care era servit Gerd Müller. Așa s-a creat faimosul tandem de la distanță, Gerd Müller — Beckenbauer, care a reprezentat de fapt coloana vertebrală a lui Bayern și a echipei naționale. Odată ce acest tandem a fost constituit, toate celelalte probleme de titularizare au depins de forma unui jucător sau a altuia. Așa s-a ajuns la acea extraordinară suplețe a tandemului, care și-a modificat distanțele cu multă ingeniozitate, ajungându-se până la binecunoscutele „un-doi”-uri Gerd Müller — Beckenbauer și viceversa.

Beckenbauer și Gerd Müller au făcut gloria echipei vest-germane de-a lungul ultimilor 7 — 8 ani. Ei au dat un randament atât de mare (primul prin eficacitate, cel de-al doilea prin ordine), încât Bayern și Schön nu și-au dat seama poate că acești doi coloși ar putea să se constituie, la un moment dat, în adevărate obstacole în calea progresului. Cele două capete ale coloanei au imprimat echipei vest-germane (și chiar lui Bayern) o fixitate care a făcut ca unele partide să aibă o desfășurare greoaie, o lipsă de inspirație provenită din rigoarea „coloanei”. Jocul echipei vest-germane cu un centru fix atât de pregnant și cu un conducător de joc atât de detașat a creat deseori perturbații în economia echipei. Acesta este, dealtfel, motivul pentru care echipa Olandei, lipsită de un centru fix și „nebeneficiind” de un conducător de joc specializat (cu excepția finalei, când Cruyff a avut nefericita idee de a juca în acest stil, privându-și echipa de imensul său registru de joc), a impresionat printr-un dinamism ieșit din comun și printr-o eficacitate deosebită, toți jucătorii săi având posibilități egale de înscriere a golului. Să amintim, în acest sens, faptul că golgeterul ei, Neeskens, se află în apropierea lui Lato, cu cinci goluri, numai pentru faptul că a executat trei lovituri de la 11 metri.

Așadar, Gerd Müller s-a retras. Probabil din orgoliu. Sigur — din intuiție. Beckenbauer a rămas. Frumosul Franz e, totuși, mai „bătrân” decât Gerd cu numai 54 de zile. El continuă să fie căpitanul echipei campioane mondiale. Poate că perseverența lui se datorează în primul rând calității de căpitan. Echipa națională are nevoie de unitate, după șocurile acestui Weltmeisterschaft. Beckenbauer, jucătorul, însă, care a fost ales cel mai bun fotbalist al campionatului mondial, rămâne — paradoxal, — o frână pentru viitorul echipei vest-germane. Și astfel, indiferent de faptul că deciziile celor doi sunt diferite,

Beckenbauer și Gerd Müller încheie în apoteoză — împreună! — un capitol din istoria fotbalului.

Finala (pre) văzută la Rotterdam...

Astăzi¹, la o săptămână după finala Ajax — Internazionale (2—0), mi se pare mai puțin important să disecăm cele 90 de minute ale meciului, deși, bineînțeles, n-ar fi lipsit de interes să vorbim:

¹ Iunie 1972, la o săptămână după finala CCE Ajax — Inter (2—0), disputată la Rotterdam.

a) despre rolul lui Cruyff în dislocarea permanentă, prin nonconformism, a unui sistem defensiv;

b) despre rolul lui Kaiser, această sinteză a fotbalistului modern, în care se adună, parcă, un Di Stefano, un Bobby Charlton și un Corso;

c) despre izolarea lui Boninsegna;

d) despre marele Mazzola, care a încercat să facă singur ceea ce Neeskens a reușit să facă susținut de Haan și Mühren;

e) despre „ideea” tactică de a-l da pe Cruyff în grija celui mai neexperimentat jucător al lui Inter, Oriali;

f) despre diferența netă între stilul centralilor defensivi olandezi (Blankenburg — Hulehoff) și cel al azzururilor Giubertoni și Burgnich;

g) despre declinul lui Facchetti;

...și despre multe altele.

În aceste rânduri vom încerca să disecăm — dacă permiteți expresia — istoria Cupei campionilor, pentru că acest succes al lui Ajax pare să fie un al treilea moment de răscruce în fotbalul european din ultimele decenii. (Referirea vizează, bineînțeles, echipele de club, deși extinderea n-ar face decât să confirme ideea.)

Primul mare moment este cel al *superteam*-ului spaniol Real Madrid, deși spaniol e cam impropriu spus, atâta vreme cât în cvintetul ofensiv Kopa - Rial - Di Stefano - Puskas - Gento doar ultimul reprezintă Spania lui Zamora.

Real Madrid, cu atacul său de miliarde, cultivă, bineînțeles, ofensiva totală. Decalajul de valoare al echipei madrilene față de tot ce are Europa e atât de mare, încât „cohorta” lui Di Stefano câștigă cinci cupe consecutiv, înscriind 13 goluri în cele cinci finale.

Aceasta e perioada în care triumfa teza atacului, ea fiind, dealtfel, soluția cea mai normală față de superclasa înaintașilor spanioli. Teza atacului va continua să încânte tribunele și în următoarele două finale, câștigate de Benfica, succesoarea de stil al lui Real Madrid, o succesoare în care foarte tânărul Eusebio își asumă rolul de bombardier deținut de Puskas, iar Coluna preia aproape integral rolul de dispecer deținut cu brio de marele Alfredo.

Așa se încheie primele șapte ediții care oferă comentatorilor un interesant subiect de discuție pe marginea faptului că toate cele 14 finaliste sunt echipe latine. Va rămâne, oare, această

„cupă franceză” un monopol al fotbalului latin în general și al celui iberic în special?

În acest moment, în lumea balonului rotund se produce un transfer aparent neglijabil, dar care va avea urmări greu de subapreciat în istoria fotbalului european. Un antrenor de origine argentiniană, Helenio Herrera, părăsește Barcelona și preia conducerea tehnică a lui Internazionale.

Așa apare fenomenul antitezei. Helenio Herrera, tehnician aspru și lucid, știe foarte bine că istoria fotbalului este o veșnică luptă pentru supremație între atac și apărare. El mizează pe apărare, conștient de faptul că popularul *calciatore*, care, prin temperament, e frate de cruce cu canzonetistul din golful Napoli, trebuie disciplinat într-un fel pentru a se putea opune „atacului de miliarde”. Așa se naște celebrul *cattenaccio*, care proclamă cu oarecare cinism că pe drumul neted (până atunci) al atacului vor fi săpate tranșee. Și astfel, „geniul macabru” al lui Herrera câștigă două cupe pentru Italia, după partide incandescente, în care, paradoxal, jocul așa-zis nespectaculos al milanezilor face ca fotbalul să devină un mare spectacol popular.

Epoca lui Inter e mai scurtă decât cea a Realului, pentru că bătăliile devin mai aspre. Antiteza defensivei supune la mari eforturi. Totuși, rezultatele sunt de mare eficacitate.

Va câștiga oare defensiva bătălia împotriva atacului?

Urmează o scurtă perioadă de pauză. Atacul și apărarea ezită. În 1966, la Bruxelles, asistăm la o premieră europeană: o echipă în afara latinității (Partizan Belgrad) ajunge în finală și pierde la limită (1—2) în fața „noului Real”. Ce se va întâmpla acum?

Real nu mai este Real. Inter a obosit în tranșeele sale până ieri perfecte. La Londra, în World Cup, Anglia și atleții săi câștigă meciul istoric indirect cu virtuozii Braziliei. Victoria insularilor dă din nou aripi atacului. Celtic, cea mai latină echipă a Marii Britanii, câștigă în fața unui Inter obosit de aspra campanie a antrenorului-soldat. După un an, Manchester United, condus de cei mai buni jucători ai Angliei, Scoției și Irlandei (Bobby Charlton, Dennis Law și George Best) înfrânge — în prelungiri — rezistența ultimului romantic al fotbalului european (Benfica), aruncând pe masa verde a soccerului asul tradiționalei forțe fizice a fotbaliștilor insulari.

Încotro va merge fotbalul? Teza *Real Madrid* și antiteza *Internazionale* impun cu necesitate o sinteză.

Acesta este momentul în care intră în arenă Feyenoord și Ajax, adică Rotterdamul și Amsterdamul.

Cu porțile larg deschise, cele două mari porturi vămuiesc toate influențele. Ele își dau seama că adevărul e la mijloc, pe o treaptă superioară, că sinteza înseamnă echilibru. Așa a început epoca sintezei, inițiată de o echipă fără vedete (Feyenoord) și continuată de Ajax. Astăzi, Ajax este o echipă realmente nouă, în care sănătatea jucătorilor de tip englezesc reprezintă baza. Pe această bază apare explozia lui Cruyff, venită parcă de la Gento, și mișcarea aristocratică a lui Kaiser, care repetă (cu surplusul de rigoare) cadența fastuoasă a lui Corso.

După jocul de la Rotterdam, Ștefan Covaci a spus zâmbind: „Ajax a învățat să atace ca Real Madrid și să se apere ca Inter”.

Nu cred că există o mai plastică reprezentare a sintezei...

Ostrovul lupilor

La câteva zile după încheierea campionatului mondial am scris câteva rânduri-reminiscență, care încercau să facă sinteza celor văzute. Aceste rânduri au apărut sub titlul:

CE FEL DE FOTBAL?¹

„În ultimul timp, termenul *fotbal total* preluat, fără pretenții, dintr-o terminologie lipsită de orgolii, este contestat. Această atitudine are ca sursă o confuzie. Respectivii contestatari se tem că noțiunea absolută *total* ar urmări să ridice la superlativ nivelul de joc al recentului încheiat campionat mondial.

Pentru a fi înțeleși mai bine, să acceptăm, fără zăbavă, înlocuirea termenului total prin, să zicem, generos, nedogmatic. Fotbalul despre care vorbim este, fără îndoială, cel practicat de olandezi pe terenurile vest-germane. Adversarii termenului total se tem, fără temei, că licitarea acestui termen ar invita la o licitare a mijloacelor fizice, în dauna celor tehnice. Dar campionatul mondial a demonstrat că declanșările fizice ale olandezilor au fost dublate întotdeauna de performanțe tehnice cu nimic mai prejos decât cele fizice.

¹ Ziarul „Sportul” din 5 august 1974.

Într-o altă ordine de idei, adversarii termenului total se tem că el ar încuraja ideea dispariției sistemului în fotbal. Cu riscul de a scandaliza, fie-ne permis să emitem părerea că sistemul a și dispărut (mai ales în jocul olandezilor) sau, în cel mai fericit caz pentru tradiționaliști, noul «sistem fără sistem» nu face decât să reia ingenuitatea și prospețimea fotbalului de altădată, la care se adaugă plusul de viteză inerent progresului fotbalistic sau, oricum, marelui duel care opune Europa Americii de Sud.

Despre ce sistem poate fi vorba în jocul olandezilor, când absolut oricare dintre cei 10 jucători de câmp sunt capabili să îndeplinească funcțiile partenerului celui mai îndepărtat? Și când spunem îndepărtat, ne referim doar la distanțele convenționale (și formale) care îi separă, de pildă, pe Suurbier, așa-zisul fundaș dreapta, de Rensenbrink, așa-zisul extrem stânga.

Dacă am face un test, întrebându-vă cine a compus linia de mijloc a Olandei, suntem convinși că n-ați putea răspunde imediat. Iar dacă veți rosti, de exemplu, numele lui Neeskens, am putea să vă răspundem că Neeskens, mijlocașul, a fost deseori un jucător mai avansat decât Cruyff și că Van Hanegem a fost uneori mai percutant decât Rep.

În toate meciurile, exceptând finala, echipa Olandei a avut o dinamică debordantă, care a dislocat toate posturile și funcțiile. Nu același lucru se poate spune despre echipa lui Helmut Schön, la care se știe (foarte bine) ce anume joacă Beckenbauer, unde poate fi găsit Gerd Müller și care este zona de acțiune a lui Overath.

În timpul campionatului mondial, cineva a avut fericita inspirație de a compara echipa Olandei cu o «tornada», adică vântejul marin care se naște din ciocnirea unei mase de aer rece cu una de aer cald. Comparația e fericită, pentru că, la urma urmelor, această echipă a Olandei este rezultatul ciocnirii valului rece (fizic și fiziologic) al Europei cu cel cald (tehnico-estetic) al Braziliei.

Să nu ne temem de termenul fotbal total. Să-l înlocuim, dacă vreți, cu fotbalul generos, nedogmatic. (În fond, lipsa de generozitate și dogmatismul excesiv au făcut din Italia o mare învinsă.)

Fotbalul nostru are nevoie de o invitație la generozitate. Faimosul *cattenaccio* italian a fost o formulă de progres pentru afirmarea fotbaliștilor peninsulari în perioada în care atleții nordici amenințau să rupă orice echilibru. Astăzi însă, sistemul

italian a ajuns într-un impas tactic. Același lucru se poate întâmpla și la noi. Cu ani în urmă, formula bazată pe evitarea șocurilor și pe posedarea prelungită (fie și neoperantă) a mingii a permis ieșirea fotbalului românesc pe autostrada marilor echipe. A fetișiza însă această formulă, într-o perioadă când Brazilia însăși a simțit accelerația europeană, înseamnă a rămâne pe loc.

Iată de ce noțiunea *fotbal total* este, în primul rând, un îndemn.”

Peste câteva zile, un articol semnat de comentatorul de fotbal Mihai Ionescu a încercat să reia apărarea sistemului. Au fost publicate două declarații. O reproducem pe cea a lui N. Proca, antrenorul echipei Steagul Roșu: „Sistemul de joc n-a dispărut, el fiind prezent, fără nici o excepție, la toate formațiile participante la C.M., cel puțin în ceea ce privește așezarea de bază și sarcinile fundamentale ale jucătorilor în teren. S-a modificat, în schimb, dinamica, s-au mărit razele de acțiune ale jucătorilor, circulația acestora fiind alta decât până acum. Marile echipe au trecut de la modul de acțiune cu posturi fixe sau schimburi de locuri întâmplătoare la o mișcare mai amplă, mai rapidă și aproape permanentă...”

Citind acest pasaj, ne dăm seama că primele rânduri, care vor să apere sistemul existent, sunt anulate de partea a doua a declarației, care lasă sistemului doar dreptul de a-i așeza pe jucători înainte de fluierul de start al arbitrului.

Mai întâi, să precizăm că „sistemul fără sistem” este, până la urmă, tot un sistem. Faptul că noțiunile „fotbal total” și „sistem fără sistem” reușesc să producă iritare nu e greu de explicat. Există teama că „tornada” olandeză, nu va putea fi reprodusă de alte echipe. Să presupunem că va fi așa. Cert este că a nu depune un efort în această direcție înseamnă a mări și mai mult decalajul existent, în momentul de față.

Am folosit ciodva expresia *atac în haită*, când m-am referit la virulența pressingului olandez în atac. Această expresie definește oarecum jocul olandezilor. Ei au reușit să dinamizeze și să activeze într-o asemenea măsură jucătorii, încât sistemul existent astăzi, adică „sistemul ca patru fundași”, intră în zona panopliei fotbalistice.

Sistemul cu patru fundași a fost un moment de licitare a defensivei, provocat de echipa Braziliei, care, conștientă de fragilitatea fizică a apărătorilor săi, a adăugat încă unul „trio”-

ului existent în caldruul W. M. -ului. Brazilia, întărindu-și numeric apărarea, a avut, însă, resursele ofensive necesare pentru a realiza un potențial ofensiv superior chiar în cadrul unei inferiorități numerice în atac. Nu e un secret pentru nimeni faptul că Brazilia a avut o extremă dreaptă de super-superclasă (Garrincha), oare în istoria fotbalului brazilian reprezintă mult mai mult decât Pelé. Garrincha a reușit să servească în cel mai înalt grad echipa Braziliei, prin forța sa de joc excepțională, care ducea aproape automat la eliminarea fulgerătoare a doitrei apărători din sistemul defensiv al echipei adverse. Clasa extraordinară a lui Garrincha a făcut ca „sistemul cu patru fundași”, promovat de Brazilia, să fie un sistem doar în apărare, atacul rezolvându-și problemele prin clasa deosebită a marilor vedete.

„Sistemul cu patru fundași”, preluat cu o uimitoare ingenuitate de tehnicieni europeni, a avut drept consecință schematizarea jocului. Anomalia... magnetică numită 4-2-4 a făcut ca echipa să se rupă în două. Unele formații, printre care — în mod special — echipele noastre, au suferit mult de pe urma acestui fapt. Destule dintre înfrângerile echipelor noastre se datorează aberației cifrice 4-2-4, care a fost, la urma urmei, o invitație la delimitarea foarte precisă a sarcinilor, cu consecința directă a unui egoism fotbalistic, sinonim cu abandonarea întrajutorării, rațiunea de a fi a unui joc colectiv (prin excelență) ca fotbalul. Mult mai târziu, echipele europene, și în primul rând echipele noastre, și-au dat seama că formula 4-2-4 n-a existat niciodată, Zagalo-jucătorul fiind, încă de la Stockholm, un mijloc așezat, care a stat la baza așezării 4-3-3.

Această ofensivă a... defensivei a fost dusă pe culme de „betonul” lui Herrera. Succesele echipei Internazionale au creat și mai mari probleme atacului. Marcajul, de o rigoare spartană, a anulat multe speranțe ale ofensivei adverse. Conștient de necesitatea unor valori în atac, care să facă față inferiorității numerice determinate de „ariciul propriei apărări”, Herrera a mizat pe vârfuri de clasă, care s-au numit Jair (Brazilia), Mazzola (Italia) și Peiro (Spania). Aceste trei vârfuri, jucând debordant și uzându-se într-o mare măsură, au refăcut echilibrul echipei, compromis teoretic prin întărirea excesivă a apărării.

Lupta împotriva betonului italian a fost preluată ulterior de Anglia. Fotbaliștii insulari, credincioși — prin tradiție — stilului ofensiv, s-au năpustit asupra betonului. Dar lipsa de imaginație

a înaintașilor englezi a făcut, ca cele 100 de centrări cu boltă, executate în timpul meciurilor, să prelungească viața betonului. Între timp, marcajul strict al betonului și liberoul ca idee au fost preluate de echipele vest-germane, foarte sensibile la instaurarea unei discipline precise pe teren. Cu aceste arme aspre, Italia și R. F. Germania au ajuns într-o faimoasă, semifinală a Campionatului mondial din Mexic, unde, înfruntându-se până la epuizare, au permis Braziliei să obțină o victorie de promenadă în dauna sleitei echipe a Italiei.

În ultimii ani, Olanda a preluat admirabilul rol de inovator în fotbal, încercând să detroneze ceea ce părea de nedetronat, adică defensiva implacabilă a italienilor și vest-germanilor. Purtătorul de idei a fost echipa Ajax, ale cărei performanțe sunt binecunoscute.

Ce aduc nou Ajaxul și, în bună parte, naționala Olandei, care nu a putut să evite în totalitate dificultățile unificării psihologice a celor două orașe rivale — Amsterdam și Rotterdam?

Jocul imaginat de olandezi a pornit de la premisa simplă că potențialul de energie aruncat în luptă trebuie să depășească totalul energiei betonului, în primul rând prin mișcare. Olandezii au considerat că jocul cu libero este prea costisitor pentru economia generală a echipei. Acest simplu calcul a provocat, de fapt, toate mutațiile. Ambii fundași centrali, puși să ajute „tăvălugul” sau „vârtejul” echipei în atac, au primit misiuni incompatibile cu jocul exclusiv de apărare. Veți spune că Beckenbauer reprezintă în permanență, la rândul său, o tendință spre atac. Dar, făcând ansamblul eforturilor, ne dăm seama că liberoul münchenez rămâne oricum un balast aritmetic pentru echipa întreagă, chiar dacă balastul se numește „Keiser Franz” și are un farmec incontestabil.

Jocul de mișcare al stoperilor Hulshoff și Blankenburg a fost plusul pe care Ajax l-a adus față de sistemul devenit clasic cu un stoper „la vârful de atac” și cu liberoul în spate. În această ordine de idei, am putea spune că a existat o mare diferență calitativă între perechea de fundași centrali a Ajaxului și cea a naționalei Olandei, în care fostul mijlocas Haan n-a putut să îndeplinească rolul unui stoper modern, el fiind complexat de presupusele sale incapacități defensive.

În ceea ce privește jocul în atac, trebuie să admitem că toți cei șase componenți ai liniilor „istorice” de mijloc și de atac, conduse de Ștefan Covaci, au presat în bloc poarta adversă, într-un vârtej aparent dezorganizat, dar care n-a fost, până la

urmă, decât forma superioară a schimbului de locuri, propus cu o oarecare timiditate (și cu un soi de rigiditate), cu ani în urmă, de către Dinamo Tbilisi, în formația care ne-a vizitat țara acum aproape 30 de ani.

Olanda joacă fotbalul total. În structura ei nu există jucător cu scutiri de efort sau cu nuanțări speciale, ca în cazul lui Beckenbauer sau Müller. Jocul ofensiv al fundașilor laterali nu mai e un secret pentru nimeni. Insistența ofensivă a celor trei „mijlocași” a devenit de mult un subiect de admirație. Întreaga echipă atacă. Întreaga echipă se apără. Mișcarea este atât de insistentă și atât de neontodoxă, încât un „triumghi” Rep-Suurbier-Van Hanegem (sau Krol) nu poate surprinde pe nimeni, indiferent de zona în care se execută.

Între jocul lui Ajax și cel al naționalei Olandei au existat, totuși, câteva nuanțe. Am vorbit despre „frâna” din jocul stoperilor „naționalei”, determinată de faptul că Haan a întâmpinat unele dificultăți în faza ultimei intervenții, ceea ce l-a împins uneori spre o prudență necaracteristică fotbalului total.

Față de momentul de vârf al lui Ajax (concretizat prin acel 4 —0 cu Bayern München, la Amsterdam), naționala Olandei a forțat și mai mult tempoul și circulația debordantă, în aparență fără sens. Naționala Olandei a avut în Rensenbrink un jucător mai aprig decât Kaiser. De asemenea, Van Hanegem s-a angajat mult mai aspru în joc față de predecesorul său G. Mühren. Dacă Kaiser și Mühren au asigurat o mai mare fluentă acțiunilor, ei având temperamente mai puțin tumultuoase, Van Hanegem și Rensenbrink au accentuat impresia că terenul de fotbal, în accepțiunea olandezilor, este un „ostrov al lupilor”. Această dezlănțuire a fost atât de mare, pe parcursul întregului campionat mondial (meciul cu Suedia se înscrie, după toate probabilitățile, într-o categorie specială, determinată de afinitățile existente între aceste două echipe, încât tempoul olandezilor a sfârșit prin a-l epuiza până și pe Cruyff, cel care a apăsat primul pe pedală, întru asmuțirea coechipierilor săi.

Olanda 1974 se deosebește de Ajax 1972 prin faptul că a șters până și personalitatea aparent definitivă a liniei de mijloc Ajax. Olanda 1974 și-a purtat „vârtejul” pe tot terenul, ceea ce ne face să reconstituim cu mare greutate poziția jucătorilor în cadrul sistemului convențional de notare a unei echipe.

Ajax a renunțat la posturi, pentru a-și stimula jucătorii în direcția polivalenței. Cu ani în urmă, Cruyff a fost considerat un

veritabil centru înaintaş. Aşa cel puţin lăsa impresia când juca finala pierdută cu Milan, la Madrid. În cele din urmă, Cruyff a îmbrăcat tricoul cu nr. 14, pentru a-şi pierde, parcă, vechea personalitate, devenind un număr inedit, venit din marile bătălii ale rugbyului. Rep, de asemenea, a „pierdut” tricoul cu nr. 7 şi a primit unul de jolly-jocker, adică nr. 16. Dacă îmi aduc bine aminte, Hulshoff şi Blankenburg au purtat (şi poartă, desigur) numerele 12 şi 13, probabil cu intenţia nemărturisită de a activa şi prin cifre numerele mici rezervate întotdeauna apărării.

Olanda 1974 a redevenit, dacă îmi este permis, echipa fără repere a secolului trecut, dar cu o viteză firească pentru secolul nostru, comparabilă cu saltul de la automobilul-trăsură la limuzina de astăzi.

De-a lungul a 100 de ani, fotbalul a încercat să se codifice. Codificările au avut în principal misiunea de a încătuşa potenţialul de excepţie al vedetelor. (Aşa s-a întâmplat — să luăm un exemplu oarecare — cu primul stoper-jandarm, menit să ducă la anihilarea marelui înaintaş englez Ted Drake.)

Olanda 1974 ia totul de la capăt, cu o viteză de limuzină. Ea atacă mereu, bineînţeles fără romantica lipsă de griji a străbunicilor noştri, dar ofensiva ei este la fel de eficace, pentru că inima şi plămânii lui Neeskens sau Suurbier pot asigura — în secunde următoare ale unui atac irosit — apărarea porţii 1974, care rămânea la discreţia ofensivei adverse în 1874.

S-a spus deseori că sistemele vor sfârşi prin a îngheţa fotbalul, care va ajunge să fie programat la ordinator, aşa cum a încercat betonul italian sau cum nu a reuşit Zagalo la Weltmeisterschaft. Efortul generos al fotbaliştilor olandezi sfârâmă ordinatoarele, readucând fotbalul la matcă, spre bucuria inventatorilor săi, englezii, care au, poate pentru prima oară, în faţă, un model seducător, creat pe gazon şi nu pe hârtia milimetrică a teoreticienilor.

Variaţiuni pe o temă spaniolă...

În seara în care Beckenbauer a ridicat Cupa Mondială spre tribune, dăruind-o spectatorilor de la Olympia Stadion, un ziarist spaniol reflecta cu glas tare: „Totul se desfăşoară, de o

bucată de vreme, ca într-un spectacol bine regizat. La Londra a câștigat echipa gazdă. La Ciudad de Mexico a câștigat echipa al cărei nume a fost scandal, timp de trei săptămâni, pe străzile capitalei mexicane. În sfârșit, aici, la München, câștigă echipa lui Helmut Schön și Beckenbauer. A ajuns să fie oarecum supărătoare această victorie a echipei gazdă”.

Pornind de la această reflecție amară, să vedem care a fost rolul terenului propriu în obținerea victoriei, de-a lungul ultimelor trei ediții ale campionatului mondial.

Din toate cele trei victorii, cea mai contestată pare a fi aceea a Angliei, ținând seama și de faptul că ea reprezintă o performanță singulară a fotbalului englez în campionatul mondial. Vă amintiți, poate, că Anglia a aderat la World Cup în 1950, debutând cu o înfrângere în fața echipei S.U.A. (!) și l-a părăsit — deocamdată — într-o noapte din toamna anului 1973, fiind eliminată de către Polonia, pe Wembley.

Ce i se reproșează echipei Angliei? În primul rând, este vorba de cazul Rattin. În al doilea rând, mulți se referă la abuzul de putere care a făcut ca Anglia să joace toate meciurile sale pe Wembley, evitând cu o morgă aristocratică orice deplasare în provincie. În al treilea rând, i se contestă victoria finală, pe care mulți o consideră ca fiind un dar al arbitrilor Bahramov.

Într-un cuvânt, o victorie contestată. Această părere este întregită și de un debut puțin spectaculos, 0—0 cu Uruguay, în „deschidere”, precum și de dificultățile avute în alte meciuri. Toate aceste considerente, însă, angajează doar echipa Angliei 1966, deoarece fotbalul englez rămâne, în ciuda acestei incapacități de exprimare totală în World Cup, fotbalul nr. 1 al lumii, așa cum se poate vedea deseori în micile rezumate filmate din campionatul englez, care reprezintă tot atâtea mostre de fotbal viguros, mereu proaspăt și — de aceea — mereu îndrăgit de un public care se ridică deasupra înfrângerilor echipei sale naționale.

Cât privește succesul echipei Braziliei în Mexic 1970, cei mai mulți sunt tentați să-l prezinte ca pe o victorie absolută. Cronicarul acestor rânduri nu împărtășește un asemenea entuziasm. E adevărat, echipa Braziliei a traversat fără înfrângere Campionatul mondial din Mexic, dar a avut și ea un moment-cheie, meciul cu Anglia, după cum și-a permis — la rândul său — un gest de autoritate excesivă, când l-a convins pe Stanley Rous să reprogrameze meciul Brazilia — Uruguay la

Guadalajara și nu la Ciudad de Mexico, cum prevedea regulamentul. (Uruguayul a protestat, dar, în cele din urmă, a trebuit să se upună dreptului celui mai puternic.) Dealtfel, această concesie, făcută de Stanley Rous din motive electorale, a umbrit marșul triumfal al Braziliei.

Trecând la jocuri, e momentul să amintim că, în cadrul grupeii, Brazilia a avut de înfruntat o formidabilă rezistență din partea echipei Angliei. Vă aduceți aminte, desigur, că Anglia și-a dominat adversarul în acel meci. Statisticile tehnice confirmă superioritatea foștilor campioni mondiali. Brazilia a obținut atunci o victorie mai puțin meritată, după o partidă care face, în albumul amintirilor, elogiul echipei lui Alf Ramsev, care, în noaptea premergătoare ciocnirii de la Guadalajara, a fost supusă unui tratament inedit timp de câteva ore în șir, un ansamblu de coriști și chitariști, însumând aproape o mie de *caballeros*, a cântat în jurul hotelului „Hilton” pentru ca fotbalistii Albionului să-și aducă aminte de eliminarea lui Rattin. În zori, muzicanții s-au oprit. Începuse traficul, și astfel echipa Angliei avea asigurat un fond sonor fără eforturi speciale.

Se vorbește uneori despre faptul că Mondialul mexican a fost un campionat mai puternic decât recentul Weltmeisterschaft. Iată o părere pe care, personal, o contest.

După jocurile de calificare în grupă, Brazilia a avut de susținut două meciuri de agrement. Primul, cel cu Peru, în sferturi, a fost, fără îndoială, o simplă plimbare de sănătate, și asta nu numai pentru faptul că la conducerea tehnică a echipei peruviene se afla fostul mare jucător brazilian Didi. Meciul Brazilia — Peru a fost un fel de chermheză, cu goluri „în replică” (4—2), un simplu joc de antrenament pentru echipa braziliană care adunase speranțele unui continent întreg.

Al doilea meci, cel cu Uruguay, a fost de asemenea o partidă fără prea multe dificultăți, deși Uruguayul a condus cu 1—0 pe parcursul primei reprize. Brazilia își continua astfel marșul triumfal în aplauzele tribunelor.

În sfârșit, finala, de atâtea ori elogiată, reprezintă fatalmente un joc de-a pisica și șoarecele, pentru că echipa Italiei, decimată în faimoasa semifinală cu R. F. Germania, a fost o adevărată cohortă „curiată”, la discreția unei formații valoroase, nici vorbă, dar al cărei culoar în Mondialul mexican a fost mereu presărat cu flori.

Și-acum, câteva cuvinte despre victoria echipei R. F. Germania. Constatăm, fără surprindere, că formația lui Helmut

Schön n-a abuzat nici un moment de calitatea sa de gazdă. În primul rând, ea n-a practicat sistemul programării jocurilor sale în condiții ideale. Mai mult decât atât, am putut constata chiar o „miopie” organizatorică atunci când Beckenbauer și ceilalți au fost programați să joace la Hamburg, un oraș foarte puțin atașat spiritului bavarez și care nu a pierdut prilejul de a-și manifesta răceala față de această echipă a sudului vest-german. (Sunt binecunoscute dificultățile pe care Beckenbauer și Gerd Müller le-au avut la Hamburg. Spectatorii hamburghezi, fanatici în susținerea faimosului lor Uwe Seeler, au scandat mereu, de astă dată în batjocură, „Uwe! Uwe!”, pentru a-l pune în inferioritate pe Gerd Müller, care cutezase — spuneau hamburghezii — să-și pună candidatura, alături de Uwe Seeler, la succesiunea tronului asupra întregii tribune vest-germane.)

Evoluția în grupă a echipei lui Schön repetă oarecum jocurile modeste ale Angliei în World Cup. Cele trei meciuri de calificare sunt tot atâtea contra performanțe ale echipei lui Beckenbauer, ca să nu mai vorbim de înfrângerea în fața echipei lui Buschner. Dar, odată aceste dificultăți de start depășite, echipa vest-germană și-a găsit cadența, având adversari incomparabili cu adversarii Braziliei în Mondial. În timp ce Brazilia, pentru a ajunge în finală, a jucat două meciuri „de promenadă” cu Peru și Uruguay, echipa lui Schön a trebuit să înfrângă, rând pe rând, rezistența dâră a Iugoslaviei, forma deosebită a Suediei și verva proaspătă a Poloniei¹. În sfârșit, în finală, R. F. Germania nu a mai avut în față o echipă decimată și nu a beneficiat de urmările înfricoșătorului dublu „turnir” Anglia — R. F. Germania și R. F. Germania — Italia, ci a primit replica celei mai seducătoare echipe a Weltmeisterschaftului. Iar dacă adăugăm la toate acestea uluitorul fluier al arbitrilor englez Taylor, care a sancționat ceea ce alți 99 de arbitri n-ar fi avut puterea să sancționeze — celebrul fault al lui Hoeness asupra lui Cruyff — atunci e cu neputință să minimalizăm victoria acestei echipe care domină de aproape 10 ani fotbalul european.

¹ În Weltmeisterschaft, ca urmare a formulei diferite (sistem turneu în Grupa semifinală), echipa câștigătoare a susținut șapte jocuri, deci cu unul mai mult decât în Mexic. În aceeași situație s-au aflat Olanda, Polonia și Brazilia.

La Londra a învins sănătatea și vigoarea fotbalului insular, a cărei personalitate exacerbată împiedică soccerul englez să se înarmeze cu toate mijloacele moderne pentru o victorie în afara insulei.

La Ciudad de Mexico a învins „lumea nouă” a fotbalului, care a găsit pe gazonul mătăsos al Mexicului un frumos parchet de bal, care e un teren nu prea favorabil crampoanelor de fier ale Europei.

La München, în sfârșit, a învins din nou Europa, care a știut să moștenească, prin echipa vest-germană, sănătatea și vigoarea fotbalului insular, căreia i-a adăugat, mai ales prin persoana lui Beckenbauer, ceva din rafinamentul tehnic fermecător al brazilienilor.

Die Weltelf (sau „11”-le mondial al cronicarului)

Vi-l prezint, stimați cititori, în primul rând pentru că:

- 1) așa se obișnuiește;
- 2) oferă un nou prilej de discordie;
- 3) sugerează, până la urmă, mai bine decât multe alte pagini, modul în care am privit și am interpretat acest campionat mondial. Iată, deci, „11”-le cronicarului:

SEPP MAIER

SUURBIER LUIS PERREIRA BECKENBAUER BREITNER
MAZZOLA DEYNA NEESKENS
MORGAN EDSTRÖM CRUYFF

Cu alte cuvinte, trei vest-germani, trei olandezi, un brazilian, un suedez, un polonez, un scoțian și un italian.

Știu din capul locului că vor exista foarte multe obiecții, dar, după cum am mai spus, selecționarea acestei echipe e în primul rând o invitație la discuție. Dealtfel, imediat ce mi-am prezentat „echipa”, am fost încolțit de un confrate mai tânăr, contestatar prin vocație. Din această scurtă ceartă s-a născut un *pro-contra* care mă scutește de o mai amplă apărare a Selecționatei mele. Reproduc acest dialog între I. Ch. (autorul acestor rânduri) și, hai să zicem, Argus, pseudonimul lui... *contra*. Așadar...

Argus: Nu-mi place echipa ta. R mult prea calculată. Respectă ortodox clasamentul final. R. F. Germania (3), Olanda (3), Polonia (1), Brazilia (1), Suedia (1), plus două premii de consolare pentru Scoția și Italia. Și apoi, nu înțeleg ce caută Mazzola în societatea asta?

I. Ch.: E singurul jucător italian care a simțit că „betonul” a murit și care, pe deasupra, a avut resursele necesare pentru a depăși scleroza echipei sale.

Argus: Dar Morgan?

I. Ch.: Morgan e o mare extremă și, dacă vrei, un premiu de consolare pentru o echipă care, cu puțin noroc, ar fi putut răsturna clasamentul final. L-am preferat pe Morgan lui Lorimer pentru faptul că a fost mai mult în joc, și lui Bremner — pentru că nu a fost atât de tiranic ca roșcatul de la Leeds față de ceilalți coechipieri.

Argus: Se simte în această echipă de elită supporterul naționalei olandeze.

I. Ch.: De ce? R. F. Germania are trei jucători, Olanda — la fel.

Argus: Numai că Olanda are câte un om în fiecare compartiment, ceea ce contează enorm, în timp ce R. F. Germania îi are pe toți trei în apărarea imediată. Crezi că-i o simplă întâmplare?

I. Ch.: Îmi dau seama că ai o privire de Argus. Dar ce importanță are compartimentul, când, practic, el nu e decât o noțiune convențională, pe cale de dispariție? În afară de asta, nu văd de ce aş trece sub tăcere faptul că, oricum, Olanda a jucat un fotbal mai complet și că prezenta lui Suurbier, Neeskens și Cruyff în trei compartimente diferite nu face decât să sublinieze acest lucru. După cum nu trebuie să uităm că Beckenbauer și Breitner, deși teoretic pe linia de fund, au propulsat efectiv întregul ansamblu al echipei vest-germane.

Argus: Ce caută Cruyff pe extremă? Ai vrut probabil să-i faci loc cu tot dinadinsul lui Edström. Crezi că e normal?

I. Ch.: Nu știu dacă e normal, dar cred că e bine. În Mexic, Pelé figura întotdeauna pe extremă, în așezarea 4—3—3. Și totuși, a jucat cum a jucat, adică pe aproape toate posturile. Consider că această coincidență nu e nefavorabilă nici lui Cruyff și nici lui Pelé.

Argus: Și Edström?

I. Ch.: Edström, pentru mine cel puțin, e marea revelație a acestui campionat mondial. Mai mult decât Gadocha, aş spune. Punându-l în locul rezervat, în general, lui Cruyff, nu fac decât să-l împing pe Cruyff mai în față, lucru care a lipsit foarte mult în finală și care ar fi putut răsturna rezultatul ei.

Argus: De ce neapărat Sepp Maier, când Hellström și Tomaszewski au jucat bine în tot turneul?

I. Ch.: Fără Maier, R. F. Germania n-ar fi câștigat campionatul mondial.

Argus: Iar fără Tomaszewski, Polonia nici n-ar fi ajuns în acest turneu final.

I. Ch.: De acord. Numai că meciul de calificare de pe Wembley nu se înscrie în acest turneu final.

Argus: Apropos de Tomaszewski. Crezi că Deyna poate să-și joace rolul fără cele două „ordonanțe” numite Kasperczyk și Maszczyk?

I. Ch.: Neeskens valorează cât ambele ordonanțe. Mazzola nu trage nici el chiulul. Și dacă nu are vigoarea tinerească a lui Neeskens, jocul lui de mișcare pe tot terenul face ca toate cuplurile constituite să devină „troici”, ceea ce îl apropie, ca idee de joc, de focarele pe care olandezii le provoacă deliberat, în diferitele zone ale terenului.

Argus: Văd că știi să-ți aperi foarte bine echipa. Dar eu sunt oricând gata să-ți opun un „11” mai viu.

I. Ch.: Dă-l încoace!

Argus: Notează: Tomaszewski — Vogts, Figueroa, Rijsbergen, Krol — Oblak, Bremner, Rivelino — Rep, Gerd Müller, Gadocha.

I. Ch.: Și de ce e, mă rog, mai viu?

Argus: Din mai multe puncte de vedere. În primul rând, joc fără libero. Figueroa și Rijsbergen pot fi oricând oameni de atac. În al doilea rând, am un Vogts cu care ți-l scot din joc pe Cruyff. În al treilea rând, am un Bremner care e mai aprig decât „sfântul Deyna”, la care vă închinați toți ca la o icoană. În al patrulea rând, am în premieră mondială un Gerd Müller contra lui Franz Beckenbauer, pentru ca să se știe, până la urmă, cine e Keiserul Münchenului fotbalistic.

I. Ch.: Nu e rău, dar să știi că te-am prins cu ceva.

Argus: Ce anume?

I. Ch.: Mi-ai reproșat că sunt un suporter al Olandei, dar, pe de altă parte, ai selecționat în echipa ta trei olandezi și doar doi vest-germani.

Argus: Să știi că am făcut-o din motive tactice. Vreau să joc din când în când la offside, iar Krol și Rijsbergen cunosc această tehnică. Mai ai ceva de spus?

I. Ch.: Nimic deosebit. Atâta doar că aș putea alinia și eu, în contrareplică, o echipă care să le bată pe amândouă.

Argus: Aș fi tare curios.

I. Ch.: Scrie: Hellström — Buljan, Haan, Bransch, F. Marinho — Bonev, Babington, Bonhof — Lato, Jairzinho, Houseman.

Argus: Forța e în linia de mijloc.

I. Ch.: Nu. Forța e în faptul că doar doi jucători — Lato și Bonhof — s-au aflat pe podium. Ar fi o echipă dornică de revanșă și care ar câștiga cu siguranță.

Argus: Asemenea ipoteze se pot emite la infinit. Ce mi-ai răspunde, de pildă, dacă ți-aș spune că tânăra echipă a Angliei ar bate pe rând toate aceste trei selecționate?

I. Ch.: Ți-aș răspunde că noi, cronicarii, nu facem decât să sucim capul cititorilor.

Sepp Maier - der Traumspieler...

Poziția lui Sepp Maier în această selecționată care se vrea ideală va provoca, desigur, numeroase înscrieri în replică. Se vor aminti mereu cele două penaltyuri apărute de Tomaszewski, se va invoca numele lui Zoff, care nu a comis nici o greșeală în acest campionat mondial, se va vorbi despre Hellström, care a amintit deseori de portarii zburătorii ai trecutelor decenii, nu se va omite nici numele lui Marici și nici chiar cel al haitianului Francillon, „pantera neagră” a Weltmeisterschaftului.

Toate aceste obiecții ar putea fi întărite și de faptul că Sepp Maier a luat un start dificil în jocurile grupei. Mai mult decât atât, unii comentatori îi reproșează cele două goluri din partida cu Suedia.

Și totuși, locul lui Sepp Maier în selecționata cronicarului este mai mult decât meritat.

După finala mondială cu Olanda, ziarele vest-germane i-au dat lui „Sepp” nota 6. E momentul să precizăm că sistemul de punctaj al cronicarilor vest-germani se eșalonează de la 1 la 5. Pentru fiecare din aceste note există și un calificativ literal, corespunzător clasicelelor calificative *foarte bine, bine, satisfăcător, mediocru, slab*. Acel 6, foarte rar în sistemul de notare al cronicarilor, are — în concepția comentatorilor vest-germani — un singur echivalent verbal *Traumspieler*, adică jucător de vis.

Când Sepp Maier a apărut în poarta echipei R. F. Germania la meciul cu Polonia, nimeni nu bănuia că el va putea realiza, în 180 de minute, ceea ce alți portari nu reușesc să facă într-o viață, adică să obțină calificativul lui *Traumspieler* din partea unor cronicari binecunoscuți pentru moderația lor. Dar a fost suficient să înceapă meciul cu Polonia, pentru ca Sepp Maier să apară imediat în prim-plan. În faimoasa semifinală cu echipa lui Deyna, Sepp Maier a intervenit hotărâtor de vreo 10 ori, salvând cel puțin trei goluri făcute. În acel meci, el a prezentat întregul repertoriu al portarului, peste epoci și continente. Sepp Maier a plutit spre colțurile porții, ca Zamora, s-a avântat spre

marginea careului ca Iașin, a blocat cu îndrăzneala lui Schroiff și i-a dezarmat pe înaintașii adversi cu sobrietatea lui... Banks.

Finala a prilejuit o a doua mare victorie a portarului Sepp Maier. O repriză întreagă — a doua — el s-a opus ofensivei olandeze, reușind să mențină avantajul de un gol luat de coechipierul său bayernez Gerd Müller. Pentru foarte mulți e încă de neînțeles reflexul cu care Sepp Maier a știut să deturneze voleul lui Neeskens, capul lui Van Hanegem, crossul lui Rep și multe alte goluri gata făcute.

Sepp Maier nu mai e un portar tânăr. La 28 februarie 1974 el a împlinit 30 de ani, dar pare mai bătrân. „Bătrânețea” lui e mai avansată decât această cifră care l-ar face pe Iașin să surâdă. Vârsta fizionomică a lui Maier a crescut pentru că portarul münchenez are în urma sa câțiva ani de eforturi extraordinare.¹

Cu numai câteva luni înainte de startul Weltmeisterschaftului, Sepp Maier a trăit încă o dată una din dramele curente ale portarului. În meciul cu Atletico Madrid (prima manșă), în minutul 85, spaniolul Luis l-a surprins, peste zid, cu un șut tras în stilul lui Dumitru. Pentru cei mai mulți dintre spectatorii prezenți în seara aceea pe Olympia Stadion, golul a fost parabil. Îmi aduc aminte, după primirea golului, Sepp Maier nu putea sta locului. El își potrivea mănușile cu o nervozitate periculoasă pentru echipa sa. Dar, după numai cinci minute, prietenul său Schwarzenbeck avea să salveze reputația și liniștea coechipierului său din poartă, marcând un gol de necrezut. Era, dacă vreți, darul pe care un jucător de câmp, care are dreptul să greșească, îl făcea portarului, adică celui care nu are acest drept.

După două luni, Sepp Maier a știut să-i răspundă lui Schwarzenbeck printr-un gest care depășește cadrul tehnic al fotbalului. În meciul cu Suedia, când Schwarzenbeck a greșit grav, trimitând mingea cu capul spre Edström, care avea să deschidă scorul, Sepp Maier s-a apropiat de stoperul său și l-a bătut pe umeri, încurajându-l. Aș putea spune că din clipa aceea Sepp Maier a devenit un alt portar. Adică cel mai bun portar al acestui Weltmeisterschaft...

¹ La portretul lui Beckenbauer veti găsi un palmares al lui „Keiser Franz”. Acest palmares coincide, în mare măsură, cu cel al lui Sepp.

Suurbier, acest produs Ajax...

Pe Wim Suurbier l-am selecționat în această echipă mondială cu o oarecare strângere de inimă. De ce? Pentru că sunt încă sub impresia extraordinarului joc făcut de fundașul vest-german Vogts, în finala cea mare.

Prezența lui Wim Suurbier se înscrie, putem spune, în compromisul inerent al unui efort de selecție atunci când e vorba de o echipă sortită să joace pe gazonul alb al cititorilor.

Dacă l-aș li selecționat pe Vogts, ar fi trebuit să renunț la Paul Breitner. Dacă l-aș fi ales pe Krol (pentru partea stângă), ar fi trebuit să renunț la Suurbier. După cum vedeți, operația de selecție avea destule chei. Mai mult decât atât, dacă i-aș fi păstrat și pe Breitner (senator indiscutabil) și pe Vogts (candidat de onoare după meciul finalei), aș fi putut lăsa impresia — dată fiind prezența obligatorie a lui Beckenbauer și Sepp Maier — că echipa lui Helmut Schön s-a bazat exclusiv pe apărare, ceea ce nu este exact.

Toată această expunere de motive nu poate știrbi, însă, clasa incontestabilă a lui Wim Suurbier. Fundașul dreapta al lui Ajax, ca și Krol dealtfel, este un jucător polivalent, pe care un Vogts l-ar putea înlocui cu destule dificultăți într-o posibilă combinată Olanda — R. F. Germania. Wim Suurbier, mai mult decât Vogts, este un fundaș care schimbă registrul în mijlocul terenului și devine atacant în zona porții adverse. Centrările lui Suurbier sunt un exemplu pentru orice fundaș ofensiv. Să notăm că aceste centrări nu descriu niciodată bolta englezească sau scoțiană, ele vizând fisura apărării și semimălțimea care permite lovitura de cap executată cu maximum de intensitate.

Wim Suurbier (ca și Krol) are o calitate neobișnuită pentru un fundaș lateral. El nu se deosebește prin nimic — la capitolul abilității tehnice — de un mijlocăș ca Haan sau de un înaintaș ca Rep. Acesta este și motivul pentru care triumphiul Suurbier — Haan — Rep sau oricare altul are o mobilitate de invidiat. Suurbier, ca și ceilalți, pivotează în jurul mingii cu o ușurință de mijlocăș și cu un nerv de înaintaș.

Wim Suurbier este, mai mult decât oricare alt jucător de la Ajax, opera echipei sale de club. Acest fundaș rapid și insistent nu are, poate, o calitate-cunună. Spectatorul din tribună îl

identifică mai greu. Dar Ajax a reușit să facă din Suurbier o piesă indispensabilă echipei. Iar acest lucru s-a extins și asupra „naționalei”.

În zilele și serile acestui Weltmeisterschaft, Suurbier a jucat fără greșală până în ziua finalei. În toate aceste jocuri, el a lăsat impresia că e conectat la euforia echipei sale. Dar, în ziua finalei, Suurbier a fost mai puțin inspirat. Oboseala a început să-și spună cuvântul. Și astfel, am asistat la situații în care Suurbier a atacat prin alunecare, căutând să împingă mingea în afara terenului, adică recurgând la un procedeu pe care fundașul de la Ajax nu l-a utilizat aproape niciodată. În aceeași după-amiază, Vogts, fundașul dreapta al echipei lui Schön, făcea acea partidă memorabilă, care se solda cu anihilarea lui Cruyff.

În ciuda acestei situații speciale, cronicarul l-a ales pe Suurbier. El a preferat seria de șase jocuri a fundașului olandez și a reușit să nu se lase influențat de formidabila zvâcnire a lui Vogts în finală. Această alegere a lui Suurbier aduce „11”-lui mondial un jucător egal cu sine însuși, un jucător de echipă — și mai puțin o vedetă prin excelență. Faptul că Suurbier „s-a stins” în ziua în care și echipa sa, în ansamblu, a început să dea semne de oboseală, confirmă ideea că aprigul Wim este o piesă de angrenaj incomparabilă pentru această Echipă adevărată care a fost Olanda în zilele Campionatului mondial din 1974.

Perreira cel încruntat

Cine își mai aduce aminte numele stoperilor Braziliei în turneul final din anul 1970? Probabil că unii cronicari mai știu că numele acestor stoperi au fost Brito și Piazza. Marele public, însă, i-a și dat uitării. De ce? Pentru simplul motiv că Brazilia 1970 n-a prea avut nevoie de doi stoperi proeminenți. Ea și-a permis chiar luxul de a-și apăra poarta cu un goalkeeper discret, cum a fost Felix.

Iată însă că, în Weltmeisterschaft, numele stoperului Luiz Perreira se ridică deasupra tuturor celorlalte 10 ale echipei lui Zagalo.

Luiz Perreira este un atlet foarte bine făcut, un fel de George Foreman, care nu prea seamănă cu jucătorul brazilian tip, dotat, prin excelență, cu o doză de felinitate în mișcare.

Uneori el seamănă și cu Muhammad Ali, mai ales când e supărat.

Deși nu împlinise vârsta de 25 de ani la Weltmeisterschaft, el a fost foarte drastic cu coechipierii săi — imediat după meciul cu Iugoslavia — spunând: „Este momentul să luăm o atitudine definitivă într-o problemă care ne doare. Vreau să fiți de acord că unii dintre noi nu au depus partea de muncă la care erau obligați în acest joc și nu s-au bătut cu abnegație”. Toți ceilalți s-au uitat nedumeriți la tânărul lor stoper, dar Perreira a continuat: „Suntem gata să cerem excluderea acestora din echipă. Iată că înaintașii trag chiulul, acolo, în față. E bine să se știe că oamenii de la mijloc nu pot sta la discreția lor. Noi nu ne putem permite luxul de a târî poveri inutile”.

Această vehemență de limbaj nu se potrivește, desigur, cu stilul brazilian. Dar Perreira avea dreptate, deoarece el a simțit mai mult decât ceilalți modificările intervenite pe terenul de fotbal.

Perreira a fost cel mai bun jucător brazilian la Weltmeisterschaft. Au existat comentatori care au afirmat că Brazilia, cu încă doi Perreira, ar fi câștigat cu siguranță campionatul mondial. Și așa, însă, Perreira i-a impresionat pe toți cunoscătorii.

În anul 1970, ziarele cântau golurile înscrise de echipa Braziliei în poarta adversă. (Să ne amintim că în grupa a III-a, în oare a jucat și echipa României, Brazilia a înscris opt goluri în trei meciuri.) În schimb, în anul 1974, ziarele, care se așteptau să cânte din nou golurile Braziliei, au tăcut îndelung. După primele 180 de minute, Brazilia nu înscrisese nimic. Cei mai mulți au explicat această sterilitate prin dispariția lui Pelé, Tostao și Gerson. Pe de altă parte, însă, Brazilia n-a primit nici un gol timp de 400 de minute. Și asta s-a datorat în primul rând faptului că apărarea a fost condusă de vehementul Perreira.

Luiz Perreira este un jucător complet. Dacă la acest Weltmeisterschaft nu ar fi scânteiat aureola lui Beckenbauer, Perreira ar fi fost considerat cel mai bun apărător al anului 1974. E destul de ciudat ca un brazilian să cucerească un asemenea titlu de onoare, în defensivă, dar asta nu face decât să-i mărească meritele.

Grație lui Perreira, Leao și-a păstrat intactă poarta timp de două săptămâni, întreținând iluziile multora. Mai mult decât atât, în meciul cu Olanda, Linz Perreira, stoperul, a pornit la atac în cel mai pur stil olandez, fiind la un pas de gol. La capătul

acestor eforturi extraordinare, Luiz Perreira a fost nevoit să bea din cupa cea mai amară care i-a fost întinsă vreodată. În minutul 85, arbitrul vest-german Tschenscher l-a eliminat de pe teren pentru un atac violent asupra lui Neeskens. Gestul a fost condamnat, fără îndoială, dar el pornea din furia unui jucător consumat de neputința coechipierilor săi. Și poate că Luiz Perreira a vrut să arate prin această ripostă prea braziliană că europenii pot fi înfrunțați și într-o ciocnire care amintește de bătrânul fotbal feudal.

Indiferent de acest final, Luiz Perreira rămâne un mare fotbalist, care spulberă legenda fragilității jucătorilor din țara lui Pele și Tostao. Și cine știe dacă această mare voință nu reprezintă o ieșire din impas?

Dacă Beckenbauer ar fi jucat...

E destul de greu să mai pot adăuga câteva linii la profilul lui Franz Beckenbauer, pe oare l-au conturat până acum mii și mii de cronicari, reporteri, antrenori, desenatori și mai ales admiratori.

Personalitatea căpitanului echipei vest-germane este atât de puternică, încât stai și te întrebi: „Ce s-ar fi întâmplat dacă acest fotbalist de superclasă ar fi jucat la echipele adverse?”

Jocul fiind interesant, să încercăm să-l continuăm.

Dacă ar fi jucat în echipa Olandei, în locul lui Haan, de pildă, probabil că Olanda ar fi fost astăzi campioană mondială, cu condiția ca lupta pentru tron dintre Beckenbauer și Cruyff să nu fi dus la prăbușirea echipei batave.

Dacă ar fi jucat în echipa Poloniei, în locul lui Gordon, de exemplu, probabil că actualii campioni mondiali n-ar fi putut câștiga semifinala cu perechea Beckenbauer — Deyna.

Dacă ar fi jucat în echipa Braziliei, toate celelalte participante ar fi încercat în zadar să înscrie un gol prin culoarul de nepătruns Luiz Perreira — Beckenbauer.

Dacă ar fi jucat în locul lui Bransch, de pildă, desigur că întreaga echipă a R. D. Germane ar fi preluat ceva din nonșalanța căpitanului vest-german, ajungând la o economie de efort capabilă să o propulseze în rândul celor mari.

Seria ar putea fi continuată, dar ne vom limita doar la aceste exemple. Cu o singură excepție...

Dacă Beckenbauer ar fi jucat în echipa haitiană, probabil că Italia n-ar fi reușit, ore în șir, să egaleze scorul deschis cu atâta inventivitate de extremul stânga Sanon.

Franz Beckenbauer este o mare personalitate în fotbalul vest-german¹. El se bucură de o autoritate atât de mare, încât soarta echipei naționale și a lui Bayern depinde realmente de mișcările acestui bărbat tânăr și frumos, despre care aflăm cu o oarecare surprindere că este tatăl grav și pedant a trei copii.

Franz Beckenbauer și-a construit popularitatea cu o meticulozitate de chimist. Toate mișcările lui din teren, oare au dus la această poziție retrasă și rezervată în fața porții lui Sepp Maier, fac parte din arsenalul său tactic și strategic, un arsenal care a văzut mai mult decât mișcările pe gazon și care a întrevăzut rolul imens al căpitanului de echipă.

I s-a reproșat pe alocuri lui Franz Beckenbauer că exagerează în promenadele sale de magnat plictisit de-a lungul și de-a latul gazonului. I s-a reproșat pe alocuri o oarecare distanță aristocratică, oare face din ceilalți jucători un fel de „purători de bidon”. (Expresia provine din cursele cicliste, dar raportul dintre conducătorul unei echipe cicliste tip Merckx sau Ocana și toți ceilalți coechipieri oricând dispuși să-și ofere roata maestrului este echivalent cu cel care îl leagă pe Beckenbauer de toți ceilalți.) Și totuși, trebuie să recunoaștem că frumosul Franz a știut, să merite întotdeauna acest titlu.

I s-a reproșat pe alocuri lui Beckenbauer că e un fel de „jumătate la deschidere”, care așteaptă impasibil balonul talonat cu furie de restul grămezii, dar nimeni nu poate contesta faptul că în partida finală, cea cu Olanda, Beckenbauer a știut să fie în același timp căpitan și simplu soldat, luptând în ariegardă cu o vigoare pe care nu i-o puteau bănuî nici cei mai înflăcărați susținători.

Franz Beckenbauer este jucătorul care a dat un credit imens rolului de *libero*. Ce importanță are faptul că cronicarul acestor rânduri socotește acest post, în anul de grație 1974, ca o formă de încărcare a schemei unei echipe? Franz Beckenbauer a știut să-și onoreze rolul, ca un mare comandant de oști privind

¹ Palmaresul lui e aproape inegalabil. 1) Firuadist al Cupei mondiale 1966; 2) Câștigător al Cupei mondiale 1974; 3) Câștigător al Campionatului european 1972; 4) Câștigător al campionatului vest-german, de patru ori, cu Bayern München; 5) Câștigător al Cupei Cupelor, 1966; 6) Câștigător al Cupei campionilor europeni 1974.

bătălia cu binoclul, pentru a se arunca în secunda următoare în focul luptei...

Breitner și capa toreadorului

L-am revăzut ultima oară pe Paul Breitner în câteva imagini fugare, pe micul ecran. Întâmplarea a făcut ca aceste imagini să vină tocmai de la Madrid, unde „spaniolul” de dată recentă Paul Breitner a îmbrăcat pentru prima oară tricoul imaculat al Realului.

Ca să fiu sincer, în seara aceea de septembrie 74 nu l-am recunoscut pe Breitner. Poate că la asta a contribuit și „8”-ul șocant de pe spatele celui care a purtat întotdeauna un „3” mult mai direct și mai plin de elan.

Paul Breitner a fost, la Bayern și în naționala vest-germană, un om care a țâșnit din blocstarturi și a creat astfel impresia că aceste două echipe pot răsturna oricând un rezultat. Dacă vreți, Paul Breitner nu a fost un tehnician din categoria lui Francisco Marinho acesta este și motivul pentru care cronicarul e foarte sceptic în legătură cu cariera lui Breitner la Real Madrid, o echipă pe care Di Stefano a învățat-o să paseze cu eleganță și rafinement.

Paul Breitner, cu coafura lui de zulus scăpat în centrul Münchenului, a fost un strigăt de luptă în sânul echipei vest-germane. În toate mișcările lui s-a văzut că un om fierbe de nerăbdare și că e pe punctul de a da în clocot, pentru a mătura toate castelele de nisip ale fotbalului.

Această formidabilă declanșare de temperament a stat la originea marilor realizări ale lui Breitner în acest campionat mondial dominat de un mare număr de fundași laterali de valoare, printre care olandezul Krol, brazilianul Francisco Marinho, uruguayanul Pavoni, italianul Facchetti sau scoțianul Mac Grain.

Paul Breitner se ridică deasupra acestui lot pentru faptul că a făcut mai mult decât ar fi fost obligat să facă. Vă aduceți aminte, în minutul 16 al primul meci, cel cu Chile, Breitner a înscris singurul gol al meciului. Apoi, în minutul 39 al jocului R. F. Germania — Iugoslavia, când scorul era 0—0 și totul părea să evolueze după partitura iugoslavă, care viza amortizarea „celor 22”, Paul Breitner a țâșnit încă o dată din blocstarturi și a

înscris imparabil în poarta lui Marici. În sfârșit, în faimosul minut 26 al finalei cu Olanda, când arbitrul Taylor a dictat lovitura de la 11 metri în favoarea gazdelor, cel care s-a apropiat de minge pentru a pune capăt momentului de șovăială al tuturor tehnicienilor rafinați din echipa vest-germană a fost tot Paul Breitner, care s-a îndreptat cu superba lui inconștientă spre cel mai greu penalty din acest campionat mondial. (Cu numai patru zile în urmă îl văzusem pe Hoeness ratând un penalty, la Frankfurt, contra Poloniei, într-un minut care ar fi putut să fie cel al înfrângerii definitive a echipei lui Schön.)

Paul Breitner rămâne alesul cronicarului tocmai pentru această furie extraordinară din jocul său, o furie care îl pune în umbră pe Francisco Marinho în fazele de apărare și pe Krol în cele de atac. El rămâne, fără îndoială, în primul rând un fundaș de instinct, care a cărat după sine întregul Bayern în partida rejucată cu Atletico Madrid, îndemnându-și toți coechipierii ca pe un front de luptă.

Această nestăpânire a fundașului Paul Breitner este trăsătura lui fundamentală. La urma urmei, plecarea sa la Real Madrid este tot o formă de nestăpânire. Acolo, sub soarele Spaniei, unde fenta este tot atât de iubită ca și mișcarea subtilă a capei toreadorului, Paul Breitner riscă să joace rolul întotdeauna dificil al taurului. Dar el a plecat în Spania pentru a scăpa de refluxul inevitabil al fotbalului în Bavaria sa natală, după această victorie atât de mult visată. Și cine știe dacă într-o bună zi, Paul Breitner nu-i va convinge pe spanioli, că fotbalul este mai mult decât un șir neîntrerupt de fente, spre satisfacția înflăcăratului public al sudului!

Mazzola și Alf Ramsey

Pentru cei mai mulți dinte iubitorii fotbalului, Sandro Mazzola este unul dintre puținele cazuri în care fiul reușește să facă uitată gloria unui fost mare jucător. Am spus „pentru majoritatea iubitorilor de fotbal”, deoarece comentatorul Eugenio Danese, de la televiziunea romană, este de altă părere, el fiind convins că Valentino Mazzola, tatăl, rămâne cel mai bun produs al fotbalului italian. (După cum vă amintiți, poate, Valentino Mazzola, tatăl lui Sandro, a pierit într-un tragic

accident de avion, în 1946, la Superga, când întreaga echipă a lui F. C. Torino și-a pierdut viața.)

La moartea lui Valentino Mazzola, Sandro nu avea nici patru ani. Pe atunci apăruseră prin ziare și reviste câteva fotografii în care se făcea obișnuitul pronostic-cliseu în legătură cu „viitorul de aur al copilului”. Iată, însă, că Sandro Mazzola a reușit să amintească tuturor de Valentino Mazzola.

După terminarea Campionatului mondial din R. F. Germania, Sandro Mazzola a revenit acasă cu capul sus, el fiind unul dintre puținii „azzurri” care s-au bătut până în ultima clipă.

La 32 de ani¹, Mazzola privea în urmă spre cele 73 de tricouri naționale pe care le-a îmbrăcat de-a lungul anilor, cifră care îl situează pe locul doi în palmaresul „azur”, imediat după Facchetti. Și se gândea, poate, că este al cincilea tunar din istoria fotbalului italian, după Riva, Meazza, Piola și Baloncieri. (Să amintim, totodată, că cele 22 de goluri au fost înscrise cu ani în urmă, Mazzola retrăgându-se în ultima vreme spre mijlocul terenului.)

Tânărul Mazzola a fost jucătorul favorit al lui Helenio Herrera. El s-a bătut cu apărările adverse într-un stil care stârnește admirația, deoarece sistemul Herrera a pretins enorm vârfurilor sale de atac, abandonate undeva în față și nesustținute de nimeni, în numele întăririi apărării. Dealtfel, rămâne celebru un meci susținut de Internazionale în Cupa campionilor, la Budapesta (1967), în compania lui Vasas. Echipa maghiară reușise un excepțional 1—1 la Milano și își aștepta adversarii cu foarte multă încredere. Desfășurarea jocului părea să confirme acest optimism. În meciul de pe Nepstadion, Vasas a jucat literalmente la poarta italiană. Între altele, să menționăm raportul de cornere: 22—1 în favoarea echipei lui Farkas. Și totuși, Mazzola a reușit să răstoarne — singur! — soarta acestui meci, înscriind două goluri din acțiuni individuale de neuitat. Atunci, și mult după aceea, comentatorii au susținut că Mazzola a fost omul care a dat credit, prin valoarea și devotamentul său, unui sistem de joc cu legi draconice, frizând imposibilul.

De ce l-am ales pe Sandro Mazzola în această selecționată mondială? Din mai multe motive. În primul rând, pentru că Mazzola a fost singurul jucător italian care a demonstrat o certă tinerețe, adică o capacitate de adaptare la fotbalul practicat de elita Weltmeisterschaftului. În al doilea rând, i-am oferit un loc

¹ S-a născut la 8 noiembrie 1942.

în *centrocampo* acestui vârf de profesie care a demonstrat în ultimul timp o mare capacitate în jocul la mijlocul terenului. În al treilea rând, mi-am permis să-l prefer altora pentru faptul că a fost mai inteligent decât Rivelino, mai calm decât Bremner, mai constant decât Oblak și mai autoritar decât Overath. În sfârșit, l-am preferat pe Mazzola pentru că fostul vârf al lui Inter a rămas un mare campion al fair-play-ului, care îi depășește cu mult, la acest capitol, pe toți cei patru „constructori” pomeniți mai sus. Prin intermediul acestui fair-play, Sandro Mazzola transmite tribunelor un sentiment de încredere pentru viitorul fotbalului. Distinsul fotbalist italian a eliminat din acțiunile sale duritățile de orice fel, ca să nu vorbim despre brutalitățile care — în concepția lui — nu au nimic comun cu sportul.

În încheierea acestei schițe de portret, dați-mi voie să vă răspund la o întrebare pe care mi-o veți pune, fără îndoială: „De ce atâta subiectivism în cazul lui Mazzola?” Răspunsul meu este simplu: „Mazzola figurează, în ciuda acestui subiectivism și pe lista 11-lui mondial al comentatorilor din Weltmeisterschaft”.

P.S.: În timpul Campionatului mondial, Alf Ramsey a declarat într-un cerc restrâns: „Mazzola e un jucător foarte bun, dar numai cu mingea la picior”. Auzind aceste cuvinte, un ziarist italian a dat o replică memorabilă: „Nu mă miră că spunei asta, Sir Alf. Pe dumneavoastră nu v-a interesat niciodată ce face jucătorul cu mingea. Acesta e și motivul pentru care între Greaves și Stiles l-ați preferat pe ultimul”.

Deyna și păpușile sale

Pe Kazimierz Deyna¹ l-am văzut pentru prima oară la Arad, cu cinci ani înainte de Weltmeisterschaft. Juca mijlocăș la Legia. În toamna aceea, campioana Poloniei a învins-o pe U.T.A. chiar la Arad cu 2—1. Îmi aduc aminte că jucătorii remarcați atunci au fost, în ordine, Blaut, Deyna și Gadocha.

L-am revăzut pe Deyna la München, în septembrie 1972, jucând finala olimpică pe care Polonia avea să o câștige cu 2—0. De astă dată, Deyna nu mai era doar un nume printre cele remarcate. El a fost de departe cel mai bun jucător de pe teren, înscriind ambele goluri ale victoriei.

¹ Născut la 23 octombrie 1947.

L-am regăsit pe Deyna, pentru a treia oară, în fața televizorului care transmitea meciul Anglia — Polonia, din cadrul preliminarilor Campionatului mondial 1974. Avându-l în memorie pe jucătorul care impresionase Munchenul Olimpic, l-am urmărit în mod special, deși tensiunea partidei, care avea să se încheie cu marea surpriză a eliminării Angliei din Weltmeisterschaft, nu prea permitea acest lucru. Și de data asta, însă, Deyna s-a ridicat deasupra celorlalți, mai ales prin calmul cu totul neobișnuit pentru un fotbalist care juca cel mai mare meci al vieții sale.

În sfârșit, Deyna a reapărut în fața privirilor cronicarului în primul meci susținut de echipa Poloniei în Weltmeisterschaft, adică în medul cu Argentina, jucat la Stuttgart. Mai mult ca oricând, în acea partidă Deyna a devenit „patronul” echipei sale, lăsând impresia că este legat prin fire invizibile de toți coechipierii săi și mai ales de cele două extreme, Lato și Gadocha, pe care le-a mânuit ca pe niște păpuși.

Jocurile care au urmat au confirmat clasa mondială a lui Deyna. În partida cu Italia, el a făcut lucruri de o simplitate rară, situându-se, prin relaxare, deasupra lui Sandro Mazzola.

În ajunul meciului cu R. F. Germania, s-a scris că Deyna (ca și Szarmach) va lipsi din echipă, fiind accidentat. Ziarele vest-germane nu și-au putut ascunde satisfacția în legătură cu perspectivele echipei lor. Dar Deyna a apărut pe teren. Vă amintiți, desigur, meciul R. F. Germania — Polonia, dominat din punct de vedere tehnic de... ploaia torențială care căzuse cu o jumătate de oră înainte de fluierul de începere. În acel joc cu R. F. Germania, Deyna a demonstrat o clasă internațională independentă de calitatea terenului. El a manevrat mingea cu o precizie braziliană, căutând (parcă) până și complicitatea noroiului în rezolvarea situațiilor.

I s-a reproșat uneori lui Deyna că este singurul jucător polonez scutit de obligația marcajului strict. La o privire superficială, reproșul pare întemeiat. Dar „acuzatorii” omit faptul că Deyna are o mișcare neîntreruptă, care îl aduce în situația de a fi mereu în ajutorul partenerului prins în acțiunea de deposedare. Mai mult decât atât, deși Deyna nu se angajează în acroșaje perpetue, el cunoaște procedeul la perfecțiune. Îmi aduc aminte, după meciul Brazilia — Polonia, a apărut o statistică interesantă, în care jucătorii erau examinați prin prisma acțiunilor de deposedare reușite și nereușite. La rubrica lui Deyna figurau doar șase acțiuni de deposedare, ceea ce era

evident mai puțin decât în cazul altor jucători. Dar dintre cele șase acțiuni de depozitare, una singură a fost nereușită. Procentajul mi se pare extraordinar pentru un jucător acuzat în acest sens. Să mai amintesc în paranteză că în finala de pe Olympia Stadion olandezul Jansen a avut doar două depozități reușite din 18!

Ultimul joc al lui Deyna a fost cel pentru medalia de bronz, cu Brazilia. L-am urmărit anume pe prestigiosul centru half al lui Gorski. Și am constatat cu uimire că ofensivul Deyna a salvat trei goluri, prin devieri subtile, în fața porții lui Tomaszewski.

La München, în compania Braziliei, Deyna a îmbrăcat tricoul 57 al echipei naționale a Poloniei.

Johann (Neeskens) al II-lea

Dați-mi voie să vă prezint patru certificate de naștere.

Johann Neeskens s-a născut la 15 septembrie 1951. Peste exact o lună a apărut pe lume un alt participant la finala de pe Olympia Stadion, Van de Kerhkoef. După alte două luni (la 25 noiembrie 1951) s-a născut Johnny Rep. În sfârșit, după nici alte două luni (la 18 ianuarie 1952), a văzut lumina zilei și mezinul echipei olandeze, Wim Rijsbergen.

Așadar, în numai 120 de zile s-au născut patru titulari din echipa lui Rinus Michels. (După cum constatați, probabil, toți sunt mai tineri decât mijlocășul nostru internațional Dumitru.)

Această enumerare depășește cadrul portretului pe care încerc să-l fac lui Neeskens, dar ea demonstrează — pentru a întări portretul — uimitoarea vitalitate a fotbalului olandez. (Să mai amintim că acești patru internaționali 1974 au jucat împreună în echipa națională de juniori a Olandei, în 1970, câștigând turneul U.E.F.A.)

Și acum, cele câteva „tușe” promise pentru Neeskens.

Acum trei ani și jumătate, când Ștefan Covaci a revenit pentru prima oară în vacanță, acasă, în calitatea sa de antrenor la Ajax, mi-a vorbit mult despre fotbalul olandez. El spunea între altele „Johann Cruyff este cel mai bun fotbalist din câți am cunoscut vreodată, dar există în echipa mea, la Ajax, un tânăr, Johann al II-lea (adică Neeskens), care are în minus — față de Cruyff — doar renumele și patru ani de viață”. Iată că, după alți patru ani, Neeskens confirmă din plin pronosticul antrenorului

nostru, fiind unul dintre cei mai buni jucători olandezi ai momentului.

Pentru mulți specialiști, Neeskens este adevăratul prototip al fotbalistului total. Atlet complet, înzestrat cu o energie ieșită din comun, Neeskens joacă literalmente 90 de minute. Se spune că un jucător cu un asemenea profil athletic este deseori handicapat din punct de vedere tehnic, deoarece forța mușchilor nu se potrivește — de cele mai multe ori — cu finețea execuției. Iată însă că Neeskens are o tehnică ireproșabilă. Golul cu care a deschis el scorul, în partida cheie cu Brazilia, rămâne o capodoperă a genului. La drept, vorbind, mingea trimisă din dreapta îl și depășise. Luiz Perreira părea stăpân pe situație. În acel moment, însă, Neeskens a găsit puterea să-și flexeze la maximum genunchiul stâng și să-și întindă piciorul drept pe sub Perreira. Dar asta nu a fost totul. În acea poziție „imposibilă”, Neeskens l-a văzut (sau, mai bine zis, l-a simțit) pe portarul Leao ușor ieșit din poartă. Și astfel a pornit acea „boltă” teleghidată, care a șters în cădere plasa porții braziliene.

În zilele campionatului mondial, întreaga presă a scris despre perfectarea contractului între Ajax și Barcelona prin care Johann al II-lea era cedat clubului spaniol.

Acest transfer a fost realizat, fără îndoială, la sugestia lui Cruyff. Superstarul Barcelonei și-a dat seama că nu poate juca fără locotenentul său de la Ajax. În primul an la Barcelona, Johann Cruyff și-a asumat prea multe răspunderi în cadrul echipei. Începând din sezonul 1974 — 1975, aceste răspunderi se divizează, pentru că bunul său prieten Neeskens a venit pe „Coasta soarelui”.

După campionatul mondial, Neeskens a plecat la Barcelona. Ziarele au scris că la primul antrenament al celui de-al doilea olandez au asistat 30 000 de spectatori. Erau, desigur, spectatorii care fuseseră telespectatori în zilele Weltmeisterschaftului.

Să încheiem acest portret cu un mic bilanț. După campionatul mondial, majoritatea echipelor au acuzat din plin oboseala turneului final. Cu o singură excepție: Olanda. În două meciuri, ambele în deplasare, Olanda a înscris 8 goluri și a primit 2 (5—1 cu Suedia și 3—1 cu Finlanda). Johann I și II au călătorit cu „Iberia” pentru a intra în echipa Olandei. Cine știe cât va putea dura acest efort supraomenesc!

Scotia fără... Morgan

Am ajuns, în sfârșit, la jucătorul pe care, sunt sigur, îl veți contesta imediat. Este vorba de Willie Morgan, extremul dreapta al Scoției. Veți spune că e cel puțin bizar să te fixezi asupra unui înaintaș care n-a marcat nici un gol în acest campionat mondial, și asta mai ales într-un post în care Lato este golgeter, Rep are o clasă de toți acceptată, iar Petkovici, de pildă, a produs o impresie deosebită, mai ales în primele jocuri.

Cu toate acestea, Morgan rămâne titularul cronicarului. Această investiție i-a fost acordată nu numai pentru faptul că a jucat cândva la faimosul Manchester United, evoluând într-o vestită finală a Cupei campionilor. Nu! Willie Morgan rămâne titular pentru calitățile sale de fotbalist complet, un fotbalist cu un registru tehnic neobișnuit pentru jucătorii din Insulă.

Willie Morgan nu mai este tânăr. La 2 octombrie, el a împlinit 30 de ani. În frumosul ghid „Scotland”, care a fost împărțit cronicarilor la Frankfurt, înaintea meciului de deschidere, redactorii scoțieni au scris sub fotografia lui Morgan: „Jucător celebru la mijlocul terenului. Joacă pentru Manchester United. Poate evolua oricând ca aripă tradițională, pe dreapta sau pe stânga. Manevreză balonul cu o mare abilitate”.

Așadar, „celebru la mijlocul terenului”. Iată un amănunt nu lipsit de importanță. Această aptitudine a lui Morgan de a juca la mijlocul terenului și — la nevoie! — pe oricare din aripi îl recomandă de la sine ca pe un jucător foarte modern. Dealtfel, când Morgan ajunge în posesia balonului, este aproape imposibil ca el să fie deposedat cu mijloace regulamentare. În cele două meciuri în care coechipierul lui Law, Bobby Charlton și Bremner a jucat în cadrul grupei — ambele la Frankfurt — el a avut ca adversari direcți doi apărători foarte avizați: brazilianul Francisco Marinho, pe care mulți au fost tentați să-l considere cel mai bun fundaș stânga al Campionatului, și aprigul „lateral” iugoslav Hadziabdic, una dintre cele mai sigure valori defensive ale echipei lui Miljanici. Cu toate acestea, în ambele jocuri, Morgan a „manevrat cu mare abilitate”, producând nenumărate mingi pentru uzul vârfurilor Lorimer și Jordan. Din păcate, golul a venit abia în ultimele minute ale partidei cu Iugoslavia, ceea ce a fost insuficient

pentru calificarea echipei scoțiene, care ar fi putut produce multe perturbații clasamentului.

Într-o seară, un fost jucător elvețian, Eschmann, devenit ziarist, a făcut o frumoasă caracterizare lui Willie Morgan: „Calitățile sale de dribler îl recomandă fără echivoc. Înaintașul scoțian este capabil să păstreze mingea contra oricăror adversari, permițând jucătorilor care vin din urmă să găsească culoare libere: se știe că acțiunile lui necesită în general riposta a doi adversari direcți. Cert este că Morgan a constituit o problemă deosebită pentru brazilieni. Și e la fel de sigur că ei n-au reușit să găsească o soluție potrivită”.

Am putea spune, fără exagerare, că evoluția Scoției în acest campionat mondial a fost influențată, într-o măsură oarecare, de lipsa de inspirație a antrenorului Willie Ormond față de... Willie Morgan. Într-adevăr, în primul joc, cel cu Zair, Ormond a aliniat, dintr-o prea mare siguranță, o echipă fără Morgan. În locul lui — deși nu pe același post — a jucat bătrânul Dennis Law. Dar jocul n-a mers, pentru că cei doi „săritori în înălțime”, Lorimer și Jordan, au plutit stereotip în careul africanilor, fără să poată înscrie minute în șir, și mai ales pentru că Dennis Law, dornic și el să marcheze, s-a lansat în acțiuni mult prea tinerești, fără „manevrele” necesare.

Iată de ce cronicarul ajuns selecționer (piei, Satană!) l-a inclus în „11” —le său pe Willie Morgan, care e unul dintre primii jucători capabili să facă din această echipă „pe hârtie” un team apt să apară și pe gazon.

Edström „olandezul”

Ralf Edström, care deține — convențional, desigur — postul de centru înaintaș în echipa de elită a acestei cărți, nu avea 22 de ani în zilele campionatului mondial.¹

Acest băiat foarte înalt — peste 1,90 — a apărut în fața privirilor cronicarului cu un an înaintea Weltmeisterschaftului, într-un joc al Suediei, la Budapesta, în lupta pentru calificare. Vă aduceți aminte, poate, că echipa Ungariei a fost — în acel meci — la un pas de turneul final, dar, când nimeni nu se mai aștepta, „baschetbalistul” Edström s-a înălțat ca în fața panoului, a cules o minge aeriană și a expedit-o cu capul în

¹ Născut la 7 octombrie 1952.

poarta maghiară. Această acțiune împotriva cursului jocului a adus Suedia în campionatul mondial.

Ceea ce uimește la Edström — acest jucător neobișnuit de înalt — este în primul rând finețea lui tehnică. Această finețe pare neverosimilă în cazul unui fotbalist cu segmente atât de lungi. Și totuși, Edström asigură mingii devieri atât de fine, încât spectatorul este tentat să creadă că ele sunt doar rodul întâmplării.

La acest campionat mondial '74 Edström a fost aplaudat deseori. Golul care i-a atras — paradoxal — cele mai multe aplauze a fost cel înscris în poarta lui Sepp Maier — adică golul care a deschis scorul — după o execuție iarăși neobișnuită pentru un pivot de baschet. În seara aceea, pe stadionul din Düsseldorf, tribuna a rămas un moment stupefiată, pentru ca apoi aplauzele să pornească neînsoțite de urale. Spectatorul vest-german nu aplauda golul suedezului, ci numai execuția artistică.

O altă calitate a lui Half Edström este aceea a ușurinței cu care schimbă registrele. Se simte pe tot terenul că Edström știe să conlucreze într-un fel anume cu nervosul Sandberg, de pildă, pentru ca apoi să-și modifice complet stilul în fazele jucate — să zicem — cu Bo Larsson. Această calitate face ca Edström să fie un intermediar al tuturor relațiilor din cadrul echipei sale, ceea ce trezește, prin asociație, amintirea prototipului Di Stefano.

După campionatul mondial, o revistă franceză, comentând jocul Suediei, a scris: Suedia ar fi putut face mai mult dacă Edström ar fi fost mai bine susținut". Pentru a-și întări ideea, revista a și publicat o fotografie, în care tânărul Ralf se află, la un moment dat, în propriul său careu, lângă portarul Hellström.

Acest reproș nu mi se pare întemeiat, din două motive.

Suedia a fost prin excelență o echipă de prieteni, în care suma eforturilor s-a constituit din generozitățile fiecăruia. Iar Edström a jucat pe tot terenul nu pentru că a trebuit să suplinească „absențele” coechipierilor săi, ci pentru că el se simte realmente în largul său în toate zonele terenului, datorită tehnicii sale polivalente. În al doilea rând, expresia „Suedia ar fi putut face mai mult” mi se pare exagerată. La urma urmei, această echipă suedeză a terminat campionatul mondial pe locul 5, după „cei trei mari” — R. F. Germania, Olanda, Brazilia — fiind întrecută, surprinzător (și numai prin prisma calculului hârtiei), doar de Polonia. Să nu uităm, însă, că în meciul Suedia — Polonia, la scorul de 1—0 pentru polonezi, Tapper a ratat un

11 metri, adică un moment care ar fi putut duce Suedia pe Olympia Stadion cu numai 24 de ore înaintea finalei.

Reproșul carc i se aduce lui Edström nu este întemeiat. Deși înaintaș, Edström joacă pe tot terenul pentru a asigura echilibrul echipei sale. Vremea marilor înaintași suedezi s-a dus. Acum 15 ani, un întreg cvintet ofensiv suedez juca în Italia. Un Gren, un Nordhal sau un Liedholm își încărcau astfel bateriile la lumina solară a înflăcăratului calcio, ajungând să formeze celebra tripletă Gre-no-li. Aceste migrări ale fotbaliștilor suedezi spre Italia au contribuit mult la încălzirea sângelui suedez. În ultimul timp, după ce Italia și-a închis porțile, suedezi au început să poposească în Olanda¹ sau — cel mult — în capitala Bavariei. Ei își păstrează astfel gestul moderat și sângele rece. Cu toate acestea, Ralf Edström, cu care Ajax ar dori să facă uitată plecarea lui Cruyff, rămâne, prin clasa sa, egalul marilor fotbaliști suedezi crescuți sub soarele Italiei.

Cruyff, monarhul-soldat

Despre Cruyff se spune că este un Pelé al anului 1974. Afirmatia ni se pare ușor eronată, deoarece Cruyff descinde mai curând din Di Stefano.

Dacă Pelé a fost considerat un... monarh de drept divin, Di Stefano a fost, pentru cel mai mulți, un truditore care a împins istoria fotbalului așa cum Zatopek a împins istoria atletismului. Astăzi, Cruyff joacă în stilul lui Di Stefano, adăugând proverbialei polivalențe a argentinianului-spaniol un plus de viteză și, poate, chiar un plus de modestie, el nelăsând nici o clipă impresia că este patronul echipei sale, deși exercită acest rol în cel mai înalt grad.

Cruyff este, în realitate, marea lecție a acestui campionat. Multe dintre vedetele campionatului de astăzi au un joc crepuscular, invocând oboseala finalului de sezon. În această situație se află și Gerd Müller, și Riva, și Rocha și mulți alții. Cruyff, în schimb, deși are o uzură cu nimic mai prejos, după ce a preluat Barcelona pe locul 10 și a urcat-o cu opt puncte peste a doua clasată în campionatul Spaniei, joacă cu o poftă de adolescent. El nu se limitează să izbească în apărările adverse sau să țâșnească pe aripi. El bate cornere, aruncă de la

¹ Edström joacă la PSV Eindhoven (Olanda).

marginile, organizează zidul apărării, potrivește mingea lui Neeskens, imploră grația arbitrului față de un coechipier mai nervos, aleargă pe pista de atletism pentru a aduce mai repede mingile întârziate, într-un cuvânt, joacă „fotbalul total”, adică fotbalul copilăriei noastre, al tuturor, fără a-și cruța genunchii.

Lecția lui Cruyff deschide noua etapă a fotbalului mondial. Johann Cruyff, cel care a „executat” pe Internazionale la Rotterdam¹, cu două goluri de solist, n-a marcat deocamdată nici un gol, dar zâmbetul care se poate vedea pe chipul lui, ori de câte ori coechipierii marchează, sugerează, de fapt, efortul de gândire al campionului, pentru a depăși stadiul actual al fotbalului, un stadiu încremenit oarecum prin exemplul *squadrei azzurra*, care a trăit timp de patru ani iluzia că betonul său dublat de contraatac va putea să repete „campania mexicană”.

Astăzi, acest campionat mondial, uneori criticat pentru lipsurile sale estetice, dar poate tocmai de aceea mult mai plin de semnificații, elimină din fotbalul de mare clasă pe jucătorul incapabil să facă față ambelor momente ale jocului. Vremea jucătorilor doar strălucitori, care rezolvă numai două sau trei momente de-a lungul a 90 de minute, s-a dus. O certifică Johann Cruyff, monarhul-soldat, și o parafează bătrânul Di Stefano.

Lecția de până acum a Weltmeisterschaftului se adresează direct și fotbalului românesc. Cât timp echipele noastre vor accepta ca principiu prezența unor jucători doar talentați, discuțiile despre calificare se vor înscrie doar în zona unor speranțe fără acoperire. E adevărat că echipa României a trăit un timp și cu handicapul a doi-trei jucători doar strălucitori, dar astăzi, mai mult ca oricând, aritmetica simplă a efortului total este premisa pe care se poate greșa momentul de strălucire.

La ora când scriu aceste rânduri, meciul lui Johann Cruyff cu Argentina nu s-a terminat. Dar rezultatul nu are o importanță prea mare.

Aceste rânduri au fost scrise, după cum v-ați dat seama, în plin campionat mondial. Între timp, monarhul-soldat avea să obosească. Despre această oboseală am scris în altă parte. Aș vrea să nu mai revin, pentru a păstra neatinsă, pe această, foaie, imaginea cuceritoare a celui mai mare fotbalist al vremii noastre.

¹ În finala Cupei campionilor europeni, 1972.

Cu „tricolorii” la Hamburg¹

Pentru cronicarul de fotbal român, Weltmeisterschaftul a fost un dublu spectacol. Ochii au privit jocul de pe gazon, dar imaginile, odată surprinse, au intrat automat într-o „baie de revelator”, din care au ieșit mereu confruntate cu fotbalul nostru.

La o primă evaluare a jacurilor din grupa preliminară, concluzia ar părea optimistă. Dacă echipa României ar fi avut locul reprezentativei R. D. Germane, probabil că ar fi putut intra (și ea) în grupa semifinală, deși jocul cu Chile, privit retrospectiv, nu poate fi considerat câștigat. (Să nu uităm că echipa lui Helmut Schön a învins la limită, cu 1—0, printr-un gol de hazard, înscris de fundașul Breitner, în urma unei faze care nu anunța nimic, și că echipa R. D. Germane a reușit un foarte puțin spectaculos 1—1, după ce a fost dominată de chilieni.)

Optimismul retrospectiv al suporterului echipei noastre naționale crește, însă, la sugestia jocurilor din grupa semifinală. Un eventual loc II în grupa preliminară ar fi pus echipa României în fața Iugoslaviei, chiar în primul joc. Și cum elegantul program oferit ziariștilor de către echipa lui Miljanici nu omitea, în palmares, scorul de 15 — 12 în favoarea echipei României, de-a lungul ultimilor 52 de ani (este vorba doar de scorul victoriilor), părerea de rău a suporterului „tricolorilor” înregistra o nouă creștere.

Să lăsăm însă aceste variante optimiste, pentru că ele nu ne-ar ajuta la nimic. La capătul acestui turneu final al

¹ Orașul în care echipa R. D. Germane a jucat două din cele trei meciuri ale grupei preliminare.

campionatului mondial, concluziile legate de raportarea elitei noastre fotbalistice la jocul marilor echipe nu este prea îmbucurătoare. La acest turneu final, R. F. Germania, Olanda, Polonia (într-un stil personal), Scoția și Suedia au jucat un fotbal modern, în care aproape nici un jucător nu a fost scutit de efortul total în ambele faze ale jocului și în orice punct al terenului. Din acest punct de vedere, am putea spune că doar doi jucători români ar fi putut face față acestui efort, în cea mai bună formă a lor. Este vorba, dacă vreți, de Dinu — prin forță — și de Lucescu — prin mișcare. (O a treia posibilitate ar fi fost Dumitru, bineînțeles cu condiția revenirii la forma și abnegația demonstrate în jocurile de la Guadalajara.)

În ultimii ani, fotbalul românesc a făcut unele eforturi pentru a se apropia de principiul sarcinilor duble. Echipa lui Angelo Niculescu, criticată pe nedrept pentru concepțiile sale, a reprezentat un important efort de adaptare la cerințele fotbalului modern. Acest efort nu a putut fi dus până la capăt, pentru că — între altele — „11”-le „tricolor” a trebuit să digere mereu câte un fotbalist, doi sau trei, adulați de unii susținători prea pătimiși, care, din păcate, au și sprijinit în scris această formulă. Așa se face că jucători de talent, ca Dobrin sau Dumitrache, au fost scutiți de obligația efortului dublu, în numele valorii lor superioare și — hai, s-o recunoaștem! — seducătoare.

Vechiul antrenor al echipei naționale a mers până acolo încât a pus la îndoială valoarea acestui tip de jucător. Din păcate, el a fost nevoit să accepte deseori o asemenea prezență — de cele mai multe ori anemică — și care s-a perpetuat prin câteva goluri spectaculoase, în momentele cheie. Restul vechii echipe naționale s-a supus aproape în totalitate principiilor sarcinilor duble. Printre cei mai destoinici, Dinu, Lucescu, Dumitru, Dembrowschi și alții. Am putea spune că echipa noastră națională a jucat întotdeauna un 4-4-2, în care ultima cifră reprezintă oarecum izolarea lui Dobrin și Dumitrache, în afara octetului „bun de muncă”. Acest 4-4-2, dinamizat prin retragerea extremelor Dembrowschi și Lucescu în zona de foc a terenului, a fost o formulă obligatorie, singura capabilă dealtfel de a valorifica elanul celor opt și de a „susține” fanteziile celorlalți doi. Sigur că astăzi, în perspectiva anilor care au trecut, aureola celor doi jucători s-ar putea ridica deasupra discuțiilor „prozaice” despre sarcinile duble, dar ea nu poate ascunde unele realități. Așa, de pildă, în meciul de la Leipzig, în

care echipa națională avea nevoie doar de un 0—0 pentru a se califica în Weltmeisterschaft, „tricolorii” au avut nu mai puțin de cinci jucători inapți pentru îndeplinirea sarcinilor duble, adică a unor sarcini care constituiau o condiție absolut obligatorie pentru obținerea punctului necesar. Acești jucători au fost Dobrin și Dumitrache, ca și până atunci, la care s-au mai adăugat Țarălungă și Iordănescu, adică două extreme clasice, care au și jucat ca atare în singurul meci în care canonul clasic n-a avut ce căuta. Să-l mai adăugăm și pe Radu Nunweiller, a cărui contribuție la fondul general de efort a fost întotdeauna de o formulă specială, ea referindu-se în primul rând la aptitudinea binecunoscută a mijlocașului dinamovist în direcția demarcărilor pe tot terenul, pentru completarea unor nuclee capabile să inițieze și să conducă faza de joc.

Sarcinile duble, de atâtea ori reclamate și de atâtea ori trecute cu vederea în fotbalul nostru — în primul rând ca urmare a mentalității oarecum frivole a jucătorilor noștri — anunță „fotbalul total 1974”. Noțiunea „fotbal total” nu poate fi evitată. Fotbal total înseamnă pressingul înfricoșător a 4 — 5 olandezi, „în haită”, peste un fundaș advers izolat întâmplător într-un colț al terenului. Fotbal total înseamnă fantastica insistență a unui Breitner spre poarta adversă, care s-a încheiat de două ori cu goluri decisive pentru echipa campioană mondială: cel câștigător din meciul cu Chile și cel egalizator din meciul cu Iugoslavia, când echipa lui Helmut Schön își vedea periclitată șansele de a juca marea finală de la München. Fotbal total înseamnă săriturile de „libero” ale vârfului Edström în careul propriu, urmate de sprinturi în careul advers; înseamnă cursa fulgerătoare a lui Vogts spre poarta lui Jongbloed, în momentul în care a avut doar două secunde libere în truda chinuitoare pentru păzirea lui Cruyff. Fotbal total înseamnă centrările fundașului sau mijlocașului stânga (Krol sau Bonhof) din poziția lui Părcălab. (Să amintim aici că golul victorios al echipei vest-germane în finala cu Olanda s-a înscris dintr-o asemenea centrare a lui Bonhof.) Fotbal total înseamnă apariția repetată a lui Lato, golgeterul acestui campionat, pe post de fundaș. Fotbal total înseamnă furia cu care vârful (de circumstanță) Neeskens, odată depășit în preajma porții adverse, revine și atacă din nou omul cu mingea, ca un mijlocaș, în centrul terenului, pentru a se replia încă o dată, în cazul unei noi nereușite, ca să descrie un alt șpagat, în fața careului propriu, așa cum s-a întâmplat și cu mijlocașul Jansen, care,

atacându-l pe Holzenbein, în careu, a comis — dacă a comis — penaltyul decisiv al victoriei finale.

Fotbal total înseamnă un Anghelini (sau un Cheran) sprintând până la linia de corner (ceea ce se întâmplă) și încheindu-și cursa cu o centrare Ze Maria, ca în meciul cu Argentina (ceea ce nu se prea întâmplă). Fotbal total înseamnă un gol înscris de stoperul Antonescu sau de Sătmăreanu II — pe când așa ceva? — așa cum a reușit Schwarzenbeck în ultimele secunde ale primei partide cu Atletico. Fotbal total înseamnă mijlocașul de sacrificiu de tip Overath, Kasperczak, Bubington etc., etc., pentru a nu-i mai cita aici pe absolut toți mijlocașii marilor echipe, la care tehnica nu mai e de mult un scop în sine, ci un simplu mijloc de etalare a tuturor energiilor fotbalului 1974. Fotbal total înseamnă, în sfârșit, un înaintaș care joacă și în reflux, la 20 de metri de poarta adversă (când „ceilalți” au mingea) cu vigoarea unui fundaș dezlănțuit și, mai ales, cu convingerea că el e primul vinovat în cazul în care faza pe care n-a zădărnicit-o în fașă s-a încheiat cu un gol.

Fotbalul total — sau, mai pe românește, fotbal din tot sufletul — are ceva din generozitatea copilului fotbalist care se prăbușește la căderea serii. Poate că buncii noștri privesc cu o oarecare îngăduință desenul deseori haotic și crispat al mingii pe gazonul 1974, dar aceasta este singura alternativă a victoriei. Cealaltă e turnul de fildeș.

După acest Weltmeisterschaft s-a spus deseori că „metoda olandeză” nu poate fi luată drept etalon pentru fotbalul românesc. Se invocă în general inaptitudinea fotbaliștilor noștri întru exercitarea acestei modalități atletice, care declanșează cantități de energie peste puteri. Se invocă deseori faptul că echipa olandeză n-a rezistat nici ca tempoului frenetic pe care l-a impus. Argumentele nu sunt lipsite de fond. În partida cu Brazilia, olandezii au căutat să reducă din cantitatea de efort consumată, apelând, mai mult ca altădată, la formula jocului la ofsaid. (Dealtfel, în două situații, această tendință a jocului la ofsaid a fost la un pas de gol, Paulo Cesar și Valdomiro fiind pe punctul de a înscrie din careul depopulat prin plecarea fundașilor olandezi. Dar surpriza lor a fost atât de mare, încât execuția tehnică a părut deficitară.) De asemenea, se dă ca exemplu replierea olandezilor în finala cu R. F. Germania, după marea performanță a lui Cruyff, autorul aceluia răsunător penalty din prima acțiune a jocului.

Fără îndoială că modelul olandez presupune o mare rapacitate de efort. Fără îndoială că jucătorii noștri au un mare decalaj față de ștacheta lui Cruyff sau Neeskens. Dar a încerca soluții doar tactice pentru contracararea unor explozii de energie ca acelea ale olandezilor — și nu numai ale olandezilor — înseamnă a pierde timpul, înseamnă a neglija direcția generală a sportului mondial, care se bazează — vrând-nevrând — pe principiul eforturilor veșnic crescânde...

... Și la Londra

Acum, după ce Weltmeisterchaftul s-a consumat de mult, vă propun o retrospectivă inedită. Este vorba de o declarație a antrenorului Angelo Nieuvescu, imediat după terminarea Campionatului mondial din Anglia, în 1966.

La întrebarea: „Care ar fi fost clasamentul primilor patru dacă turneul final din Anglia s-ar fi desfășurat într-o țară neutră?“, fostul antrenor al echipei naționale a răspuns: „1. R. F. Germania, 2. Argentina, 3. Portugalia, 4. Anglia“. El a adăugat că „victoria Angliei a fost o victorie fără glorie, dar că, în finală, englezii s-au dovedit net mai buni decât fotbaliștii vest-germani“.

Când a venit vorba despre noutățile apărute în Campionatul mondial 1966, Angelo Niculescu a răspuns:

„Nu sunt pentru «libero», nu sunt pentru «linie». Acest mod de a pune problema este artificial. Sunt, în schimb, pentru sarcinile duble acordate jucătorilor și, mai ales, acceptate de jucători. Acest lucru se poate realiza prin mărirea revoluționară a capacității de efort. Ball, Coluna, Torres, Bobby Charlton, Overath și alții au demonstrat cu prisosință posibilitățile organismului bine antrenat. Jocul viitorului este un joc de efort și abnegație. Apărătorii trebuie să și atace — a făcut-o până și stoperul Bobby Moore —, iar atacanții trebuie să participe la apărare — vezi Torres, Augusto, Peters, Ball, Malafeev,

Jairzinho și alții. Dar apărătorul care pleacă la atac cu un bilet de accelerat nu are voie să revină cu viteza unui marfar.

Două vorbe despre jocul așa-zis modern al fundașilor, cu intercalarea lor frecventă în atac. Foarte bine, nimic de zis, numai că fundașul trebuie să aibă o tehnică de... cameleon în zona sa tradițională — tehnică de fundaș; odată ajuns la mijlocul terenului — să devină half; în sfârșit, în față, el e obligat să-și schimbe din nou culoarea, ajungând înaintaș. Altfel pierde timpul de pomană, ca un copil care, ajuns în fața brutăriei, își dă seama că a uitat banii de pâine acasă. Ce faci în situația asta? Te întorci frumos acasă și revii cu banii. Din păcate, însă, constăți că brutăria e închisă.

...Turneul final din Anglia a reprezentat victoria conținutului asupra formei. Unii au mers până acolo încât au afirmat că au dispărut posturile. Cred că este o exagerare la mijloc. Posturile n-au dispărut. Au apărut, în schimb, funcții noi în cadrul posturilor."

Aceste rânduri au apărut în cartea „World Cup '66”, scrisă de autorul acestor rânduri. Acum, după opt ani, este limpede că Angelo Nieulescu a știut să privească acel campionat mondial cu ochii prezentului îndreptați spre viitor. Dealtfel, profesiunea lui de credință ar fi putut să fie cuprinsă într-un program al Weltmeisterschaftului. Cei opt ani care s-au scurs au confirmat viziunea antrenorului român, care a și încercat să pună în aplicare — la echipa națională a României — principiul sarcinilor duble. Din păcate, lipsa de adeziune a multora dintre jucătorii noștri față de ceea ce Angelo Nieulescu numea „mărirea revoluționară a capacității de efort” a împiedicat situarea echipei noastre naționale în rândul marilor formații ale lumii. Am putea spune că absența „capacității de efort” a impus amendamentul de tempo pe care Angelo Nieulescu l-a operat după o severă analiză a posibilităților reale ale fotbaliștilor noștri.

Deci, victoria conținutului asupra formei. Un mare adevăr, care avea să conducă fotbalul mondial până la cea mai înaltă treaptă, adică până la „cota Cruyff”, expresie a unei „capacități de efort revoluționare” și a unei superbe exacerbări a sarcinilor duble...

Dinu, Dumitru și Argentina

Această ediție jubiliară, a 10-a, e o invitație la amintiri. Vă propun, stimați cititori, să cercetăm împreună un tabel de ansamblu, care prezintă clasamentul istoric al celor 10 ediții, pe baza tuturor jocurilor susținute în turneele finale ale campionatului mondial.

Țara Puncte ¹	Jocuri	Câștigate	Egale	Pierdute	Goluri
1. Brazilia	45	29	7	9	109 : 53
2. R. F. Germania	41	27	5	9	100 : 63
3. Italia	29	16	5	8	52 : 34
4. Uruguay	29	14	5	10	57 : 39
5. Ungaria	23	13	2	8	70 : 34
6. Suedia	25	11	5	9	47 : 43
7. Anglia	24	10	6	8	34 : 28
8. Iugoslavia	25	10	5	10	45 : 34
9. U.R.S.S.	19	10	3	6	30 : 21
10. Argentina	22	9	4	9	40 : 39
11. Cehoslovacia	21	8	3	10	31 : 34
12. Chile	18	7	3	8	23 : 24

¹ Pe ultima coloană, raportul puncte câștigate/puncte pierdute.

13. Franța	17	7	1	9	38 : 33	15 : 19
14. Spania	15	6	2	7	20 : 23	14 : 16
15. Austria	12	6	1	5	26 : 26	13 : 11
16. Polonia	8	6	0	2	21 : 11	12 : 4
17. Elveția	18	5	2	11	28 : 41	12 : 24
18. Portugalia	6	5	0	1	17 : 8	10 : 2
19. Mexic	21	3	4	14	19 : 50	10 : 32
20. Olanda	9	5	1	3	17 : 9	11 : 7
21. R. D. Germană	6	2	2	2	5 : 5	6 : 6
22. Paraguay	7	2	2	3	12 : 19	6 : 8
23. S.U.A.	7	3	0	4	12 : 21	6 : 8
24. Țara Galilor	5	1	3	1	4 : 4	5 : 5
25. România	8	2	1	5	12 : 17	5 : 11
26. Scoția	8	1	3	4	7 : 15	5 : 11
27. Peru	6	2	0	4	10 : 13	4 : 8
28. Bulgaria	12	0	4	8	9 : 29	4 : 20
29. Cuba	3	1	1	1	5 : 12	3 : 3
30. R. P. D. Coreeană	4	1	1	2	5 : 9	3 : 5
31. Irlanda de Nord	4	1	1	2	4 : 9	
32. Belgia	9	1	1	7	12 : 25	3 : 15
33. Turcia	3	1	0	2	10 : 11	2 : 4
34. Israel	3	1	0	2	1 : 3	2 : 4
35. Columbia	3	0	1	2	5 : 11	1 : 5
36. Maroc	3	0	1	2	2 : 6	1 : 5
37. Australia		3	0	1	2	0 : 5
38. Norvegia		1	0	0	1	1 : 2
39. Egipt	1	0	0	1	2 : 4	0 : 2
40. Indiile Olandeze	1	0	0	1	0 : 6	0 : 2
41. Coreea de Sud	2	0	0	2	0 : 16	0 : 4
42. El Salvador	3	0	0	3	0 : 9	0 : 6
43. Haiti	3	0	0	3	2 : 14	0 : 6
44. Zair	3	0	0	3	0 : 14	0 : 6
45. Bolivia	3	0	0	3	0 : 16	0 : 6

Acest clasament scoate în evidență avansul greu recuperabil al celor două mari puteri fotbalistice, Brazilia și R. F. Germania. Dacă până acum duelul Europa — America de Sud a stimulat energiile, astăzi se creează perspectiva unui duel Brazilia — R. F. Germania. Cele două echipe sunt foarte apropiate. R. F.

Germania se află la numai șase puncte de Brazilia, deși are handicapul unei absențe oarecum motivate la ediția inaugurală, în 1930, echipa R. F. Germania nu a luat parte, ca majoritatea țărilor europene de altfel.

Să mai arătăm că echipele Braziliei și R. F. Germania, singurele care au înscris peste 100 de goluri, sunt foarte greu de ajuns din urmă.

O a doua observație. Cele patru echipe aflate în frunte au câștigat de nouă ori Cupa mondială. Anglia, singura deținătoare în afara „grupului celor patru”, se află pe locul 7. În ediția 1974, Anglia a retrogradat cu un loc, fiind întrecută de Suedia.

Deosebit de spectaculoasă este poziția Ungariei, prima dintre țările necâștigătoare. Fotbaliștii unguri pot regreta faptul că au pierdut prilejul unei ameliorări a clasamentului, ei lipsind surprinzător la ultimele două ediții ale turneului final, în Mexic și în R. F. Germania.

În aceeași situație se află și echipa U.R.S.S., a cărei remarcabilă poziție — locul 9 — e subliniată și de faptul că ea participă la campionatul mondial abia din ediția 1958. Dacă echipa Uniunii Sovietice s-ar fi calificat pentru Weltmeisterschaft, ea ar fi avut prilejul de a ajunge chiar și pe locul 5. În orice caz, Iugoslavia, U.R.S.S. și mai ales Argentina — gazda viitoarei ediții — pot modifica ierarhia primelor 10 țări ale Welt-Kup-ului.

Ascensiunea cea mai spectaculoasă a realizat-o echipa Poloniei, care a urcat de pe locul 34, pe care îl deținea înainte de începerea Weltmeisterschaftului, pe locul 16, cu un coeficient excelent.

Cea mai productivă „națională” din toate cele zece ediții este, însă, aceea a Portugaliei, care deține un remarcabil loc 18, cu o singură participare. Într-adevăr, la Londra, Portugalia a înregistrat cinci victorii și o singură înfrângere, obținând un golaveraj spectaculos: 17 — 8.

Înainte de turneul final 1974, echipa României se afla pe locul 22. După disputarea Weltmeisterchaftului, „tricolorii” noștri pierd trei locuri, în numai trei săptămâni, Polonia, R. D. Germană și Olanda devansând echipa noastră. Echipa lui Cruyff înregistrează o performanță deosebită, câștigând 18 locuri într-un singur turneu final. O altă performanță este aceea a R. D. Germane, care, la prima apariție în Cupa mondială, urcă *ex abrupto* pe locul 21. Să nu uităm că cele două înfrângeri ale

echipei lui Buschner în acest turneu final au fost provocate de doi corifei ai fotbalului mondial: Brazilia și Olanda.

Câteva cuvinte despre poziția echipei noastre. Pe parcursul a 44 de ani e greu să invocăm doar jocul șansei. Locul 25 reprezintă, aproximativ, valoarea de ansamblu a fotbalului nostru. Bineînțeles că acest loc ar fi putut să fie ceva mai bun, adică să urce echipa noastră peste Elveția, Mexic, Paraguay, Țara Galilor, ca să nu mai vorbim de S.U.A., dar șansele se compensează, în măsura în care echipe ca Scoția, Peru, Belgia și chiar Bulgaria se află „sub noi”.

Poziția a 25-a a echipei noastre trebuie explicată în primul, rând prin lunga absență a „tricolorilor” din turneele finale (1938 — 1970). Dacă adăugăm și faptul că România n-a luat startul în ediția 1962, din rațiuni greu de explicat, (s-a emis părerea că fotbalul românesc trebuie să se refacă, prin eforturi proprii, după categorica eliminare din Campionatul european 1960), atunci ne dăm scama că „poziția 25” este conformă cu potențialul fotbalului nostru în ultimii 44 de ani.

Cele cinci puncte ale „tricolorilor” în acest clasament au fost obținute de trei generații de fotbaliști. Primele două au fost realizate de „echipa eroică”, adică de aceea care a luat startul în ediția 1930. Atunci, victoria României asupra valoroasei formații din Peru a făcut destulă vâlvă. Punctul următor a fost „obținut”, dacă ne putem exprima astfel, în anul 1938, la Toulouse, în compania modestei echipe cubaneze. În sfârșit, ultimele două puncte au fost acumulate, după cum vă amintiți, în Mexic, prin victoria asupra Cehoslovaciei, țară care, după cum se poate vedea din tabel, deține un valoros loc 11. Să mai notăm că celelalte două jocuri din Mexic au fost pierdute la limită, în compania a două campioane mondiale: Anglia și Brazilia.

Echipa României a ratat un foarte mare prilej de afirmare în toamna anului 1973. Jocul de la Leipzig, pierdut în urma a două lovituri libere, a privat echipa României de o perspectivă realmente seducătoare. În Weltmeisterschaft, „tricolorii” noștri au ratat cel puțin trei puncte, dacă nu chiar o calificare în faza semifinală. Cu cele trei puncte, echipa României s-ar fi putut afla astăzi în primele 20 de locuri ale clasamentului mondial sau — „eliminând” echipele sud-americane — s-ar fi putut afla pe un frumos loc 12 — 13 în clasamentul european, adică pe un loc mai apropiat de posibilitățile sale.

Astăzi, după un an de la Leipzig, să admitem că echipa României nu s-a aflat într-o formă ideală pentru un meci decisiv. În acea zi de sfârșit de septembrie, echipa României a fost lipsită de elanul care a purtat-o spre Mexic. În desfășurarea aprigii bătălii a calificării s-a dramatizat prea mult pe tema „meciului egal de la Helsinki”, ceea ce a făcut ca echipa să fie plasată la răspântie cu numai nouă luni înainte de jocul decisiv în compania echipei lui Bransch. În aceste condiții, „tricolorii” au intrat pe făgașul jumătăților de măsură. Ei au încercat o primenire a lotului, pentru ca, în cele din urmă, să apeleze tot la vechea gardă. Pe de altă parte, ei au încercat o primenire a stilului, pentru a-și da seama, în cele din urmă, că un stil nou nu poate fi susținut decât de oameni noi. Așa se face că, în marele meci de la Leipzig, echipa României și-a abandonat vechiul stil de joc, fără a reuși să adopte unul nou, pentru a apela, *in extremis*, la stilul cel vechi, căruia aveau să-i lipsească — *sancta simplicitas!* — adevărații pivoți Lucescu și Dembrowschi.

...Peste mai puțin de patru ani, o nouă ediție a turneului final, care reintră în zona spaniolă a Mondialului, părăsind pătrarul World și Welt-Kup-ului, se va desfășura în Argentina. Cronicarul acestor pagini trăiește de pe acum emoția unei posibile participări, așa cum a trăit-o în Mondialul mexican. O eventuală participare a echipei noastre la turneul final din Argentina ar putea însemna patru trepte în sus spre acest clasament al Istoriei fotbalului. Dar pentru asta, „tricolorii” trebuie să recapete obsesia celor care au făcut din Mexic mai mult decât o „Fata Morgana”. Prezența la o ediție a Cupei mondiale reprezintă mult mai mult decât o performanță în campionatul european, pentru că această Cupă mondială este, de fapt, visul oricărui jucător de fotbal.

Va reuși, oare, Dinu sau Dumitru să trezească în mai tinerii lor coechipieri dorul mării aventuri?

Argentina, această „Fata Morgana”...

Weltmeisterschaft (fișe aritmetice și onomastice)

TURUL 1

GRUPA 1

Vineri, 14 iunie
Berlinul Occidental

R. F. GERMANIA — CHILE 1—0 (0—0)

87 000 de spectatori.

Arbitru: D. Babacan (Turcia).

Cartonaș roșu: Caszely (C); **cartonaș galbene:** Reinoso
Garcia (C).

A marcat: Breitner (min 16).

R. F. Germania: Maier — Vogts, Schwarzenbeck, Beckenbauer, Breitner — Hoeness, Cullmann, Overath (min. 76 Hölzenbein) — Grabowski, Müller, Heinckes.

Chile: Vallejos — Garcia, Quintano, Figueroa, Arias — Valdes (min. 70 Veliz), Paez, Rodriguez (min. 82 Lara) — Caszely, Ahumada, Reinoso.

Hamburg

R. D. GERMANĂ — AUSTRALIA 2—0 (0—0)

25 000 de spectatori.

Arbitru: Y. Ndaye (Senegal).

Cartonașe galbene: Wätzlich, Vogel și Fritsche (R.D.G.).

Au marcat: Curran (min. 58 autogol) și Streich (min 71).

R. D. Germană: Croy — Fritsche, Bransch, Weise, Wätzlich — Irmscher, Pommerenke, Sparwasser — Loewe, Streich, Vogel.

Australia: Reilly — Utjesenovici, Wilson, Schaeffer, Curran — Mac Kay, Richards, Warren — Buljevici, Alston, Rooney.

Mărți, 18 iunie

Hamburg

R. F. GERMANIA — AUSTRALIA 3—0 (2—0)

50 000 de spectatori.

Arbitru: M. Kamel (Egipt).

Cartonaș galben: Mac Kay (A).

Au marcat: Overath (min. 12), Cullmann (min. 34), Müller (min. 53).

R. F. Germania: Maier — Vogts, Schwarzenbeck, Beckenbauer, Breitner — Cullmann (min. 70 Wimmer), Overath, Hoeness — Grabowski, Müller, Heinckes (min. 45 Hölzenbein).

Australia: Reilly — Utjesenovici, Wilson, Schaeffer, Curran — Richards, Rooney, Mac Kay, Alston, Campbell (min. 55 Abonyi), Buljevici (min. 45 Ollerton).

Berlinul Occidental

R. D. GERMANĂ — CHILE 1—1 (1—1)

30 000 de spectatori.

Arbitru: A. Angonese (Italia).

Cartonașe galbene: Veliz și Faez (C) și Kische (R.D.G.).

Au marcat: Hoffmann (min 53) și Ahumada (min. 69).

R. D. Germană: Croy — Kische, Weise, Bransch, Wätzlich — Irmscher, Sparwasser, Seguin (min. 70 Kreische) — Streich, Vogel (min. 29 Ducke), Hoffmann.

Chile: Vallejos — Garcia, Quintano, Figueroa, Arias — Valdes (min. 46 Yavar), Paez, Reinoso — Socias (min. 66 Farias), Ahumada, Veliz.

Sâmbătă, 22 iunie

Hamburg

R. D. GERMANĂ — R. F. GERMANIA 1—0 (0—0)

60 500 de spectatori.

Arbitru: R. Baretto (Uruguay).

Cartonașe galbene: Sparwasser, Croy și Kreische (R. D. G.).

A marcat: Sparwasser (min. 77).

R. F. Germania: Maier — Vogts, Schwarzenbeck (min. 67 Höttes), Beckenbauer, Breitner — Cullmann, Overath (min. 68 Netzer), Hoeness — Grabowski, Müller, Flohe.

R. D. Germană: Croy — Kurbjuweit, Bransch, Lauck, Weise — Kreische, Wätzlich, Sparwasser — Irmscher, Kische, Hoffmann.

Berlinul Occidental

CHILE — AUSTRALIA 0—0

7500 de spectatori.

Arbitru: J. Namdar (Iran).

Cartonaș galben: Richards (A).

Australia: Reilly — Utjesenovici, Wilson, Schaeffer, Curran — Richards, Roonney, Mac Kay — Abonyi, Alston, Buljevici.

Chile: Vallejos — Garcia, Quintano, Figueroa, Arias — Paez, Caszely — Valdes (min. 46 Farias), Ahumada, Reinoso, Veliz.

Clasament:

1. R. D. Germană	3	2	1	0	4 : 1	5
2. R. F. Germania	3	2	0	1	4 : 1	4
3. Chile	3	0	2	1	1 : 2	2
4. Australia	3	0	1	2	0 : 5	1

GRUPA 2

Joi, 13 iunie
Frankfurt pe Main

BRAZILIA — IUGOSLAVIA 0—0

62 000 de spectatori.

Arbitru: R. Scheurer (Elveția).

Cartonașe galbene: Oblak și Acimovici (I).

Brazilia: Leao — Nelinho, Luis Perreira, M. Marinho, F. Marinho — Piazza, Rivelino, Levinha — Valdomiro, Jairzinho, Paulo Cesar.

Iugoslavia: Marici — Buljan, Muzinici, Katalinski, Hadziabdici — Oblak, Boghicevici, Acimovici — Petkovici, Suriak, Geaici.

Vineri, 14 iunie
Dortmund

SCOȚIA — ZAIR 2—0 (2—0)

30 000 de spectatori.

Arbitru: K. Schullenburg (R. F. Germania).

Cartonașe galbene: Kidumu (Z) și Holton (S).

Au marcat: Lorimer (min. 26) și Jordan (min. 32).

Scotia: Harvey — Jardine, Holton, Blackley, Mac Grain — Dalglish (min. 74 Hutchinson), Bremner, Law — Lorimer, Jordan, Hay.

Zair: Kazidi — Mwepu, Bwanga, Lobilo, Mukombo — Mana, Kilasu — Mayanga (min. 69 Kembo), Ndaye, Kidumu (min. 74 Kibonge), Kakoko.

Mărti, 18 iunie
Frankfurt pe Main

BRAZILIA — SCOȚIA 0—0

55 000 de spectatori.

Arbitru: A Van Gemert (Olanda).

Cartonaș galben: Rivelino (B).

Brazilia: Leao — Nelinho, Luis Perreira, M. Marinho, F. Marinho — Piazza, Rivelino, Levinha (min. 68 Paulo Cesar Carpeggiani) — Jairzinho, Mirandinha, Paulo Cesar.

Scotia: Harvey — Jardine, Holton, Buchan, Mac Grain — Hay, Bremner, Dalglish — Morgan, Jordan, Lorimer.

Gelsenkirchen

IUGOSLAVIA — ZAIR 9—0 (6—0)

24 000 de spectatori.

Arbitru: O. Delgado (Columbia).

Au marcat: Bajevici (min. 7, 29, 70), Geaici (min. 13), Suriak (min. 18), Katalinski (min. 23), Boghicevici (min. 34), Oblak (min. 60), Petkovici (min. 63).

Iugoslavia: Marici — Buljan, Katalinski, Boghicevici, Hadziabdici — Oblak, Acimovici — Petkovici, Suriak, Bajevici, Geaici.

Zair: Kazidi (Tubilandu min. 20) — Mwepu, Bwanga, Lobilo, Mukombo — Mana, Kilasu — Kembo, Ndaye, Kidumu, Kakoko (min. 46 Mavanga).

Sâmbătă, 22 iunie

Gelsenkirchen

BRAZILIA — ZAIR 3—0 (1—0)

30 000 de spectatori.

Arbitru: N. Rainea (România).

Cartonașe galbene: Mirandinha (B) și Mwepu (Z).

Au marcat: Jairzinho (min. 13), Rivelino (min. 67), Valdomiro (min. 79).

Brazilia: Leao — Nelinho, Perreira, M. Marinho, F. Marinho — Piazza (min. 60 Mirandinha), Rivelino, Paulo Cesar Carpeggiani — Jairzinho, Levinha (min. 12 Valdomiro), Edu.

Zair: Kazidi — Mwepu, Mukombo, Bwanga, Lobilo — Kibonge, Tsinabu, Mana — Ntumba, Kidumu (min. 60 Kilasu), Mayanga.

Frankfurt pe Main

IUGOSLAVIA — SCOȚIA 1—1 (0—0)

56 000 de spectatori.

Arbitru: A. Archundia (Mexic).

Cartonașe galbene: Oblak, Katalinski și Bajevici (1), Jordan și Hay (S).

Au marcat: Karasi (min. 82) și Jordan (min. 89).

Iugoslavia: Marici — Buljan, Katalinski, Boghicevici, Hadziabdici — Suriak, Acimovici, Oblak — Petkovici, Bajevici (min. 72 Karasi), Geaici.

Scotia: Harvey — Jardine, Holton, Buchan, Mac Grain — Hay, Bremner, Dalglish (min. 69 Hutchinson) — Morgan, Jordan, Lorimer.

Clasament:

1. Iugoslavia	3	1	2	0	10 : 1	4
2. Brazilia	3	1	2	0	3 : 0	4
3. Scoția	3	1	2	0	3 : 1	4
4. Zair	3	0	0	3	0 : 14	0

GRUPA 3

Sâmbătă, 15 iunie

Hannovra

OLANDA — URUGUAY 2—0 (1—0)

60 000 de spectatori.

Arbitru: K. Palotai (Ungaria).

Cartonașe galbene: Mantegazza, Forlan și Masnik (U),
cartonaș roșu: Monterro Castillo (U).

A marcat: Rep (min. 6 și 86).

Olanda: Jongbloed — Suurbier, Rijsbergen, Haan, Krol — Jansen, Neeskens, Van Hanegem — Rep, Cruyff, Rensenbrink.

Uruguay: Mazurkiewicz — Forlan, Jauregui, Masnik, Pavoni — Mantegazza, Monterro Castillo, Rocha, Esparrago — Cubilla (min. 63 Milar), Morena.

Düsseldorf

BULGARIA — SUECIA 0—0

22 000 de spectatori.

Arbitru: E. Perez-Nunez (Peru).

Suedia: Hellström — J. Olsson, Bo Larsson, Karlsson, Andersson — Grahn, Tapper, Kindvall (min. 71 Magnusson) — Torstensson, Edström, Sandberg.

Bulgaria: Goranov — Z. Vasiliev, Ivkov, Penev, Velicikov — Kolev, Bonev, Nikodimov — Voinov (min. 71 Mihailov), Panov (M. Vasiliev min. 75), Denev.

Miercuri, 19 iunie
Dortmund

OLANDA — SUECIA 0—0

50 000 de spectatori.

Arbitru: M. Winsemann (Canada).

Olanda: Jongbloed — Suurbier, Rijsbergen, Haan, Krol — Jansen, Neeskens, Van Hanegem (mie 73 De Jong) — Rep, Cruyff, Kaiser.

Suedia: Hellström — Olsson (min. 74 Grip), Karlsson, Nordquist, Andersson — Tapper (min. 60 Persson), Grahn, Larsson — Ejerstedt, Edström, Sandberg.

Hannovra

BULGARIA — URUGUAY 1—1 (0—0)

15 000 de spectatori.

Arbitru: J. Taylor (Anglia).

Cartonașe galbene: Ivkov (B) și Esparrago (U).

Au marcat: Bonev (min. 75) și Pavoni (min. 88).

Bulgaria: Goranov — Vasiliev, Ivkov, Penev, Velicikov — Kolev, Bonev, Nikodimov — Voinov, Panov, Denev.

Uruguay: Mazurkiewicz — Forlan, Masnik (min. 31 Garisto), Jauregui, Pavoni — Rocha, Carbaccio (min. 58 Mantegazza), Esparrago — Milar, Morena, Corbo.

Duminică, 23 iunie
Dortmund

OLANDA — BULGARIA 4—1 (2—0)

34 000 de spectatori.

Arbitru: T. Boskovic (Australia).

Cartonașe galbene: Cruyff și Van Hanegem (O).

Au marcat: Neeskens (min. 9 și 45 din penalty), Rep (min. 80), De Jong (min. 88) și Krol (autogol min. 80).

Olanda: Jongbloed — Suurbier, Rijsbergen, Haan, Krol — Neeskens (min. 80 De Jong), Jansen, Van Hanegem (min. 49 Israel) — Rep, Cruyff, Rensenbrink.

Bulgaria: Staikov — Vasiliev, Penev, Ivkov, Velicikov — Kolev, Bonev, Stoianov (min. 45 Mihailov) — Voinov, Panov, Denev (min. 57 Borisov).

Düsseldorf

SUEDIA — URUGUAY 3—0 (0—0)

15 000 de spectatori.

Arbitru: E. Linemayer (Austria).

Au marcat: Edström (min 46 și 47), Sandberg (min. 62).

Suedia: Hellström — Grip, Karlsson, Nordquist, Andersson — Larsson, Grahn, Kindvall — Magnusson (min. 62 Ahlström), Edström, Sandberg.

Uruguay: Mazurkiewicz — Forlan, Jauregui, Garisto (min. 46 Masnik), Pavoni — Mantegazza, Esparrago, Rocha — Milar, Morena, Corbo (min. 42 Cubilla).

Clasament:

1. Olanda	3	2	1	0	6 : 1	5
2. Suedia	3	1	2	0	3 : 0	4
3. Bulgaria	3	0	2	1	2 : 5	2
4. Uruguay	3	0	1	2	1 : 6	1

GRUPA 4

Sâmbătă, 15 iunie
Stuttgart

POLONIA — ARGENTINA 3—2 (2—0)

50 000 de spectatori.

Arbitru: C. Thomas (Țara Galilor).

Cartonașe galbene: Perfumo și Wolf (A).

Au marcat: Lato (min 6 și 61), Szarmach (min. 8), Heredia (min. 60) și Babington (min. 65).

Polonia: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Zmuda, Musial — Kasperczyk, Deyna, Maszczyk — Lato, Szarmach (min. 70 Domarski), Gadocha (min. 84 Cmikiewicz).

Argentina: Carnevali — Wolf, Heredia, Perfumo, Sa — Brindisi (min. 46 Houseman), Bargas (min. 67 Telch), Babington — Balbuena, Kempes, Ayala.

München

ITALIA — HAITI 3—1 (0—0)

50 000 de spectatori.

Arbitru: V. Llobregat (Peru).

Au marcat: Sanon (min. 46), Rivera (min. 52), Auguste (autogol min. 65) și Anastasi (min. 78).

Cartonaș galben: Désir (H).

Italia: Zoff — Burgnich — Spinosi, Benetti, Morini, Facchetti — Capello, Mazzola, Rivera — Chinaglia (min. 71 Anastasi), Riva.

Haiti: Francillon — Bayonne, Jean Joseph, Nazaire, Auguste, Guy Francois, Vorbe — Antoine, Désir, Sanon, Guy Saint Vil (min. 45 Barthélemy).

Miercuri 10 iunie

München

POLONIA — HAITI 7—0 (5—0)

15 000 de spectatori.

Arbitru: M. Supiah (Singapore).

Cartonaș galben: Bayonne (H).

Au marcat: Szarmach (min. 29, 34, 50), Lato (min. 16), Deyna (min. 18), Gorgon (min. 3) și Gadocha (min. 85).

Polonia: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Zmuda, Musial (min. 72 Gut) — Maszczyk (min. 70 Cmikiewicz), Deyna, Kasperczyk — Lato, Smarmach, Gadocha.

Haiti: Francillon — Bayonne, Nazaire, Vorbe, Auguste — Antoine, Francois, Désir — André (min. 35 Barthélemy), Sanon, Roger Saint Vil (min. 46 Racine).

Stuttgart

ARGENTINA — ITALIA 1—1 (1—1)

75 000 de spectatori.

Arbitru: P. Kazakov (U.R.S.S.).

Cartonașe galbene: Benetti (I) și Babington (A).

Au marcat: Houseman (min. 19) și Perfumo (min. 34 autogol). **Argentina:** Carnevali — Wolf (min. 60 Glaria), Perfumo, Heredia, Sa — Telch, Babington, Houseman — Ayala, Yazalde (min. 70 Chazzareta), Kempes.

Italia: Zoff — Burgnich — Spinosi, Morini (min. 65 Wilson), Facchetti — Benetti, Capello, Rivera (min. 65 Causio), Mazzola — Anastasi, Riva.

Duminică, 23 iunie

POLONIA — ITALIA 2—1 (2—0)

70 000 de spectatori.

Arbitru: H. Weyland (R. F. Germania).

Cartonașe galbene: Kasperczak și Musial (P), Boninsegna (I).

Au marcat: Szarmach (min. 39), Deyna (min. 45) și Capello (min. 86).

Polonia: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Zmuda, Musial — Kasperczak, Deyna, Maszczyk — Lato, Szarmach (min. 78 Cmikiewicz), Gadocha.

Italia: Zoff — Burgnich (min. 34 Wilson) — Spinosi, Morini, Facchetti — Benetti, Mazzola, Capello — Causio, Anastasi, Chinaglia (min. 46 Boninsegna).

München

ARGENTINA — HAITI 4—1 (2—0)

20 000 de spectatori.

Arbitru: P. Ibanez (Spania).

Au marcat: Yazalde (min. 15 și 67), Houseman (min. 18), Ayala (min. 55) și Sanon (min. 63).

Argentina: Carnevali — Wolf, Perfumo, Heredia, Sa — Houseman (min. 58 Brindisi), Telch, Babington — Ayala, Yazalde, Kempes.

Haiti: Francillon — Bayonne, Nazaire (min. 15 Léandre), Ducoste, Louis — Vorbe, Désir — Racine, Guy Saint Vil, Sanon, Antoine.

Clasament:

1. Polonia	3	3	0	0	12 : 3	6
2. Argentina	3	1	1	1	7 : 5	3
3. Italia	3	1	1	1	5 : 4	3
4. Haiti	3	0	0	3	2 : 14	0

TURUL 2

(SEMIFINALE)

GRUPA A

Miercuri, 26 iunie

Hannovra

BRAZILIA — R. D. GERMANĂ 1—0 (0—0)

50 000 de spectatori.

Arbitru: C. Thomas (Țara Galilor).

Cartonașe galbene: Hamann, Streich (R. D. G.), Paulo Cesar Carpeggiani (B).

A marcat: Rivelino (min. 60).

Brazilia: Leao — Ze Maria, Luiz Perreira, M. Marinho, F. Marinho — Paulo Cesar Carpeggiani, Rivelino, Paul Cesar — Jairzinho, Valdomiro, Dirceu.

R. D. Germană: Croy — Kurbjuweit, Bransch, Weise, Wätzlich — Lauck (min. 63 Loewe), Hamann (min. 46 Irmscher), Kische — Streich, Sparwasser, Hoffmann.

Gelsenkirchen

OLANDA — ARGENTINA 4—0 (2—0)

60 000 de spectatori.

Arbitru: R. Davidson (Scoția).

Cartonașe galbene: Perfumo (A), Neeskens și Suurbier (O).

Au marcat: Cruyff (min. 11 și 90), Krol (min. 26), Rep (min. 72).

Olanda: Jongbloed — Suurbier, Haan, Rijsbergen, Krol — Jansen, Neeskens, Van Hanegem — Rep, Cruyff, Rensenbrink.

Argentina: Carnevali — Wolf (min. 46 Glaria), Perfumo, Heredia, Sa — Telch, Squeo — Balbuena, Ayala, Yazalde, Houseman (min. 65 Kempes).

Duminică, 30 iunie
Gelsenkirchen

OLANDA — R. D. GERMANĂ 2—0 (1—0)

70 000 de spectatori.

Arbitru: R. Scheurer (Elveția).

Au marcat: Neeskens (min. 8) și Rensenbrink (min. 59).

R. D. Germană: Croy — Bransch — Kische, Kurbjuweit, Weise, Lauck (min. 63 Kreische) — Pommerenke, Schnupphase, Loewe (min. 56 Peter Ducke) — Sparwasser, Hoffmann.

Olanda: Jongbloed — Suurbier, Haan, Rijbergen, Krol — Jansen, Neeskens, Van Hanegem — Rep, Cruyff, Rensenbrink.

Hannovra

BRAZILIA — ARGENTINA 2—1 (1—1)

38 000 de spectatori.

Arbitru: V. Loraux (Belgia).

Au marcat: Rivelino (min. 29), Jairzinho (min. 49) și Brindisi (min. 33).

Brazilia: Leao — Ze Maria, Perreira, M. Marinho, F. Marinho — Paulo Cesar Carpeggiani, Rivelino, Dirceu — Jairzinho, Valdomiro, Paulo Cesar.

Argentina: Carnevali — Glaria, Bargas, Heredia, Sa (min. 46 Carascosa) — Babington, Brindisi, Squeo — Kempes (min. 46 Houseman), Balbuena, Ayala.

Miercuri, 3 iulie
Dortmund

OLANDA — BRAZILIA 2—0 (0—0).

70 000 de spectatori.

Arbitru: K. Tschenscher (R. F. Germania).

Cartonaș galben: Perreira (B).

Au marcat: Neeskens (min. 50) și Cruyff (min. 67).

Olanda: Jongbloed — Suurbier, Haan, Rijsbergen, Krol — Jansen, Neeskens, Van Hanegem — Rep, Cruyff, Rensenbrink (min. 68 De Jong).

Brazilia: Leao — Ze Maria, Luis Perreira, M. Marinho, F. Marinho — Paulo Cesar Carpeggiani, Rivelino, Dirceu — Valdomiro, Jairzinho, Paulo Cesar (min. 61 Mirandinha).

Gelsenkirchen

ARGENTINA — R. D. GERMANĂ 1—1 (1—1)

20 000 de spectatori

Arbitru: J. Taylor (Anglia).

Au marcat: Houseman (min. 22) și Streich (min. 14).

Argentina: Fillol — Wolf, Heredia, Bargas, Carascosa — Brindisi, Telch, Babington — Houseman, Ayala, Kempes.

R. D. Germană: Croy — Kische, Bransch, Weise, Kurbjuweit — Pommerenke, Schnupphase, Sparwasser — Loewe (min. 18 Vogel), Streich (min. 80 Ducke), Hoffmann.

Clasament:

1. Olanda	3	3	0	0	8 : 0	6
2. Brazilia	3	2	0	1	3 : 3	4
3. R.D.G.	3	0	1	2	1 : 4	1
4. Argentina	3	0	1	2	2 : 7	1

GRUPA B

Miercuri, 26 iunie

Düsseldorf

R. F. GERMANIA — IUGOSLAVIA 2—0 (1—0)

60 000 de spectatori.

Arbitru: A. Marques (Brazilia).

Cartonase galbene: Buljan, Hadziabdic (I), Vogts (R.F.G).

Au marcat: Breitner (min. 39), Müller (min. 77).

R. F. Germania: Maier — Vogts, Schwarzenbeck, Beckenbauer, Breitner — Bonhof, Wimmer (min. 70 Hölzenbein), Overath — Hölzenbein (min. 70 Flohe), Müller, Herzog.

Iugoslavia: Marici — Buljan, Muzinici, Katalinski, Hadziabdici — Oblak (min. 80 Jerkovici), Acimovici, Suriak — Popivoda, Karasi, Bajevici (min. 80 Petkovici).

Stuttgart

POLONIA — SUEDIA 1—0 (1—0)

43 000 de spectatori.

Arbitru: R. Barreto-Ruiz (Uruguay).

A marcat: Lato (min. 16).

Suedia: Hellström — Grip, Karlsson, Nordquist, Andersson (min. 75 Augustsson) — Bo Larsson, Grahn, Tapper (min. 81 Ahlstrom) — Torestensson, Edström, Sandberg.

Polonia: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Zmuda, Gut — Kasperczak, Deyna, Maszczyk — Lato, Szarmach (min 57 Kmiecik), Gadocha.

Duminică, 30 iunie

Frankfurt

POLONIA — IUGOSLAVIA 2—1 (1—1)

40 000 de spectatori.

Arbitru: R. Glockner (R. D. Germană).

Au marcat: Deyna (min 27 din penalty), Lato (min. 63) și Karasi (min. 44).

Polonia: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Zmuda, Musial — Kasperczak, Deyna (min. 80 Domarski), Maszczyk — Lato, Szarmach (min. 55 Cmikiewicz), Gadocha.

Iugoslavia: Marici — Buljan, Boghicevici, Katalinski, Hadziabdici — Oblak, Bajevici, Acimovici — Petkovici, Karasi, Suriak.

Düsseldorf

R. F. GERMANIA — SUEDIA 4—2 (0—1)

70 000 de spectatori.

Arbitru: P. Kazakov (U.R.S.S.).

Cartonaș galben: Grahn (S).

Au marcat: Edström (min. 27), Sandberg (min. 53), Overath (min. 50), Bonhof (min. 51), Grabowski (min. 78) și Hoeness (min. 89 din penalty).

R. F. Germania: Maier — Vogts, Schwarzenbeck, Beckenbauer, Breitner — Bonhof, Hoeness, Overath — Hölzenbein (min. 80 Flohe), Müller, Herzog (min. 78 Grabowski).

Suedia: Hellström — Olsson, Augustsson, Karlsson, Nordquist — Larsson (min. 35 Ejerstedt), Tapper, Grahn — Torstensson, Edström, Sandberg.

Miercuri, 3 iulie
Frankfurt

R. F. GERMANIA — POLONIA 1—0 (0—0)

60 000 de spectatori.

Arbitru: E. Linnemayer (Austria).

A marcat: Müller (min. 75).

R. F. Germania: Maier — Vogts, Schwarzenbeck, Beckenbauer, Breitner — Hoeness, Overath, Bonhof — Grabowski, Müller, Hölzenbein.

Polonia: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Zmuda, Musial — Kasperczack (min. 84 Cmikiewicz), Deyna, Maszczyk (min. 84 Kmiecik) — Lato, Domarski, Gadocha.

Düsseldorf

SUEDIA — IUGOSLAVIA 2—1 (1—1)

20 000 de spectatori.

Arbitru: L. Pestarino (Argentina).

Au marcat: Suriak (min. 27), Edström (min. 29) și Torstensson (min. 85).

Iugoslavia: Marici — Buljan, Boghicevici, Katalinski, Hadziabdici — Pavlovici, Jerkovici, Acimovici — Petrovici, Suriak, Geaici.

Suedia: Hellström — Olsson, Karlsson, Nordquist, Augustsson — Tapper, Grahn, Persson — Torstensson, Edström, Sandberg.

Clasament:

1. R. F. Germania	3	3	0	0	7 : 2	6
2. Polonia	3	2	0	1	3 : 2	4
3. Suedia	3	1	0	2	4 : 6	2
4. Iugoslavia	3	0	0	3	2 : 6	0

FINALA PENTRU LOCUL III

Sâmbătă, 6 iulie
München

POLONIA — BRAZILIA 1—0 (0—0)

75 000 de spectatori.

Arbitru: A. Angonese (Italia).

Cartonaș galben: Kasperczak (P)

A marcat: Lato (min. 76).

Polonia: Tomaszewski — Gorgon — Szymanowski, Zmuda, Musial, Maszczyk, Deyna, Kasperczak (min. 73 Cmikiewicz) — Lato, Szarmach (min. 73 Kapka), Gadocha.

Brazilia: Leao — Ze Maria, Alfredo, M. Marinho, F. Marinho — Paulo Cesar Carpeggiani, Rivelino, Ademir (min. 63 Mirandinha) — Valdomiro, Jairzinho, Dirceu.

FINALA

Duminică, 7 iulie
München

R. F. GERMANIA — OLANDA 2—1 (2—1)

80 000 de spectatori.

Arbitru: J. Taylor (Anglia).

Cartonaș galben: Cruyff (O).

Au marcat: Breitner (min. 26 din penalty), Müller (min. 43) și Neeskens (min. 1 din penalty).

R. F. Germania: Maier — Beckenbauer — Vogts, Schawarzenbeck, Breitner — Bonhof, Hoeness, Overath — Grabowski, Müller, Hölzenbein.

Olanda: Jongbloed — Suurbier, Haan Rijsbergen (min. 68 De Jong), Krol — Jansen, Neeskens, Van Hanegem — Rep, Cruyff, Rensenbrink (min 46 Van de Kerkhof).

POSTFAȚĂ

Amintirea lui Pelé

Când Ilie Năstase face elogiul Braziliei în prologul acestei cărți, el nu se poate desprinde de propria sa personalitate sportivă, care se bazează în primul rând pe fantezie și frumos. În ceea ce mă privește, eu rămân la finalistele Weltmeisterschaftului, chiar dacă Mexicul... Braziliei se leagă de cele mai frumoase amintiri ale vieții mele de fotbalist. Pentru mine, Mexicul a fost o poveste frumoasă, dar trebuie să recunosc că recentul Campionat mondial din R. F. Germania a avut mai mult ritm, mai multă viteză și mai multă dârzenie, adică elementele care duc fotbalul înainte.

Brazilia va rămâne, probabil încă multă vreme, o echipă paralizată de amintirea lui Pelé. Faimosul înaintaș a lăsat fotbaliștilor brazilieni de astăzi o moștenire împovărătoare prin eleganța extraordinară a jocului său și mai ales prin golurile numeroase pe care le-a înscris, e drept, în condiții mai ușoare decât în care se înscriu astăzi. La urma urmei, în Mexic, Brazilia a întâlnit o singură echipă cu adevărat dură în joc. Este vorba de meciul cu Anglia, în care brazilienii au câștigat la limită, după ce englezii au ratat nepermis de mult.

Jucătorii brazilieni de astăzi, obsedați mereu de amintirea lui Pelé, vor să joace ca acest model ideal, și din asta se produce un decalaj între posibilități și idealuri. Așa se face că Brazilia lui Zagalo a fost o jumătate de echipă, adică o echipă ruptă în două de tendința spre realism — pe de o parte — și tendința opusă, care derivă din încercarea de a imita Brazilia lui Pelé.

Dar să lăsăm Brazilia și să ne apropiem de finala Weltmeisterschaftului. Eu cred că Olanda ar fi trebuit să câștige acest campionat mondial. Dacă — așa cum spunea cineva — titlul s-ar fi atribuit, ca la box, prin acumulare de puncte, Olanda ar fi câștigat detașat duelul indirect (și chiar pe cel direct) cu echipa lui Beckenbauer. Așa, însă, victoria a revenit gazdelor, iar regretul meu pentru înfrângerea Olandei nu poate contesta legitimitatea succesului obținut de Helmut Schön.

Ceea ce m-a impresionat în jocul echipei vest-germane a fost forța constantă declanșată în teren. În afară de asta, nu pot să uit meciul cu R. D. Germană. Sunt convins că în acel joc s-au

manifestat în cel mai înalt grad echilibrul și răceala echipei lui Schön. Ea știa că trebuie să câștige titlul și de aceea nu a forțat în meciul cu R. D. Germană, pentru a găsi un culoar mai bun în semifinală.

Toată lumea, deși recunoaște victoria echipei vest-germane, este în admirația olandezilor. M-am gândit și eu deseori la cauzele care au adus Olanda până aproape de vârful piramidei. Nu voi vorbi în aceste rânduri despre tehnica lui Cruyff, despre forța lui Van Hanegem sau despre explozia lui Neeskens. S-a vorbit mult despre aceste calități, care definesc profilul tehnic al echipei olandeze. După părerea mea, succesul olandezilor trebuie căutat în primul rând în vigoarea lor morală, în dârzenie și în plăcerea jocului. Toate celelalte calități derivă din această formidabilă prospețime a unei echipe provenite dintr-o națiune sportivă prin excelență și care — în fotbal — nu are încă uzura altor soccer-uri.

În ceea ce privește „problema Cruyff”, despre care s-a scris mult, încercându-se să i se atribuie acestui mare jucător principala vină a înfrângerii din finală, eu cred că se exagerează. E adevărat, Cruyff a părut foarte obosit în finală, dar aceasta era starea întregii echipe olandeze. Nu Cruyff a fost cel care a oprit motoarele echipei sale. Echipa sa, în întregime, era marcată de un efort nervos de-a dreptul extraordinar.

M-a întrebat cineva, după campionatul mondial „Ce anume ați desprins esențial din desfășurarea Weltmeisterschaftului?” Întrebarea m-a surprins și mi-a dat de gândit. Astăzi, după ce lucrurile s-au mai așezat, aș putea spune, în calitate de fotbalist, că acest campionat mondial, pe lângă trăsăturile sale ultracomentate, mi-a dat să înțeleg trei lucruri:

1. În cadrul mișcării tot mai accelerate a fotbalului, un antrenor este depășit pe banca de pe marginea terenului și chiar în zilele dintre jocuri, când totul fierbe și e gata să se reverse. În timpul unui meci, jocul se schimbă de atâtea ori, încât antrenorul nu poate înregistra aceste schimbări. Așa se face că în ambele echipe finaliste fotbaliștii au fost cei care au preluat conducerea efectivă a jocului în teren. Beckenbauer și Cruyff au condus reamente jocurile, pentru că ei se aflau în focul de pe gazon și simțeau mai bine decât antrenorii mișcările pe care le poți percepe doar în mijlocul luptei. Veți pune, firesc, întrebarea: „Care ar fi atunci misiunea, antrenorului?” Răspunsul meu e simplu: antrenorul trebuie să fie acea personalitate deosebită care să pregătească creierele

electronice de pe teren și care să simtă ca un fin psiholog toate mutațiile subtile din angrenajul echipei sale, conducându-le și influențându-le cu discreție, astfel încât cazanul acesta permanent să nu dea în clocot, așa cum s-a întâmplat, din câte am auzit, la multe dintre echipele participante la campionatul mondial.

2. A doua învățătură pe care am extras-o din acest campionat mondial este aceea că principiul cantonamentelor a intrat în faza falimentului. Astăzi, fotbalul mare nu mai poate fi conceput în cazarma cantonamentului. Astăzi, în fotbalul mare, este mult mai important să dezvolți personalitatea fotbalistului decât să aduci la același numitor (fie și cu intențiile cele mai bune) o echipă alcătuită din 11 oameni foarte diferiți.

În sfârșit, acest Weltmeisterschaft mi-a dat să înțeleg că edițiile campionatului mondial se dispută, din păcate, la distanțe prea mari. Vremea lui Rivera și a lui Cubilla a rămas în urmă. Era vremea când un jucător putea participa la patru ediții mondiale, așa cum s-a întâmplat cu acești doi jucători. Iată, însă, că ritmul accelerat al fotbalului nu-i va mai permite, probabil, unui Cruyff sau unui Deyna să revină la Campionatul mondial din Argentina. În calitate mea de fotbalist, regret, pentru toți cei care vin, că această mare sărbătoare care este campionatul mondial se dispută atât de rar. La urma urmei, visul oricărui fotbalist din lume este să joace în campionatul mondial. Eu am avut această imensă bucurie. Dar, din păcate, amintirea ei te cufundă într-un ocean de tristețe atunci când îți dai seama că nu vei mai juca niciodată într-un campionat mondial.

Mircea Lucescu

REDACTOR: GABRIELA IONESCU
TEHNOREDATOR: N. PANAITIDE

BUCUREȘTI, 1975
COLI TIPAR: 14+1 (fotografii)
TIRAJ: 18.000+90 EXEMPLARE
BUN DE TIPAR LA 23.01.1975

I. P. „OLTENIA”
CRAIOVA, STR. MIHAI VITEAZUL NR.

COMANDA NR. 425

Cuprins

<i>PREFATĂ</i>	3
<i>Eu sunt, totuși, de partea soarelui</i>	3
De la Fritz Walter la Beckenbauer.....	6
Nord contra Sud.....	10
A fost odată, pe Avenida Suarez.....	15
<i>În timp ce echipele se duc la start</i> Au cuvântul bookmaker-ii..	20
„Cronica celor 16”.....	22
HAITI Visul unei nopți de vară.....	23
ZAIR „Leoparzii” de ciocolată.....	28
AUSTRALIA Ogarii lui Jim Fraser.....	32
URUGUAY „Echipa celestă” visează.....	36
CHILE Destinul lui Figueroa.....	41
BULGARIA Bonev și iluziile (sale) pierdute.....	45
SCOȚIA Billy Bremner plângea.....	49
ITALIA Squadra azzurra în „țara nimănui”	56
Rivera cel frumos ca Rafael.....	57
Machiavelli, patronul lui Inter.....	58
Sbandierattori fiorentini.....	59
Riva și condiția vedetei.....	60
Facchetti sau declinul unei idei.....	61
În rolul prințului Veronei.....	62
1. Cruyff, 2. Beckenbauer, 3. Mazzola.....	64

IUGOSLAVIA	Mai latini decât latinii.....	65
	<i>P.S. Despre timpul florilor.....</i>	72
ARGENTINA	Chitara electrică a fraților Beatles.....	74
R. D. GERMANĂ	Hoffmann ca și Bonhof.....	79
SUEDIA	Între Björn Borg și Ralf Edström.....	84
BRAZILIA	Zagalo cel ros de îndoieli.....	90
POLONIA	Bronzul celor doi Kazimierz (Gorski și Deyna).....	97
	În ajunul „bătăliei Rinului”.....	108
OLANDA	Johann Cruyff, ca și Năstase.....	110
	O simplă stație de tranzit.....	119
R. F. GERMANIA	Ultimul tren al victoriei.....	121
	Finala (pre) văzută la Rotterdam.....	133
	Ostrovul lupilor.....	135
	Variațiuni pe o temă spaniolă.....	142
	Die Weltelf (sau „11”-le mondial al cronicarului).....	146
	Sepp Maier - der Traumspieler.....	149
	Suurbier, acest produs Ajax.....	151
	Perreira cel încruntat.....	152
	Dacă Beckenbauer ar fi jucat.....	154
	Breitner și capa toreadorului.....	156
	Mazzola și Alf Ramsey.....	157
	Deyna și păpușile sale.....	159
	Johann (Neeskens) al II-lea.....	161
	Scoția fără... Morgan.....	162
	Edström „olandezul”.....	164
	Cruyff, monarhul-soldat.....	166
	Cu „tricolorii” la Hamburg.....	168

... Și la Londra.....	172
Dinu, Dumitru și Argentina.....	174
Weltmeisterschaft (fișe aritmetice și onomastice).....	179
POSTFAȚĂ.....	194
<i>Amintirea lui Pelé</i>	194

BUCUREȘTI, 1975

TIRAJ: 18.000 + 90 EXEMPLARE

BUN DE TIPAR LA 23.01.1975

I.P. "OLTENIA" CRAIOVA

Primele zile de iunie 1974. Brazilia deține încă titlul suprem. Zagalo, credincios principiilor sale, încearcă o ultimă fortificare a echipei. Europa, însă, și-a pregătit revanșa cu multă meticulozitate. (Capi de coloană: Perreira și Piazza.)

R.F. Germania - Chile 1 - 0. *Gerd Müller nu reușește să-și regleze tirul. Fundașul Breitner va trebui să salveze onoarea ofensivei vest-germane.*

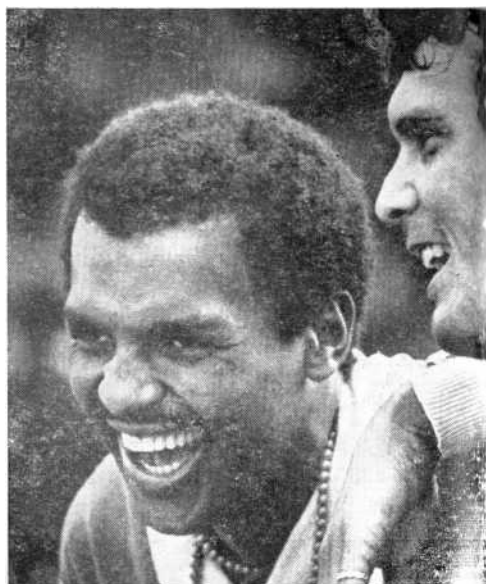
R.F. Germania - Australia 3 - 0. *Ca și în meciul cu Chile, Breitner reușește să compenseze pasivitatea înaintașilor.*

Brazilia - Scoția 0 - 0. Un scor neobișnuit pentru strălucitorul atac brazilian din Mexic, condus de Pelé și Tostao. După cum vedeți, sud-americanii au rămas doar cu satisfacția frumoasei fente a lui Mirandinha.

Olanda - Uruguay 2 - 0. Echipa lui Cruyff înscrie primul său gol în Weltmeisterschaft. Celebrul portar Mazurkiewicz nu se poate opune spectaculosului asalt al lui Rep.

Cassius Clay? Nu! Și totuși, puternicul stoper brazilian Luis Perreira știe să seducă în stilul consacrat al campionului mondial de box.

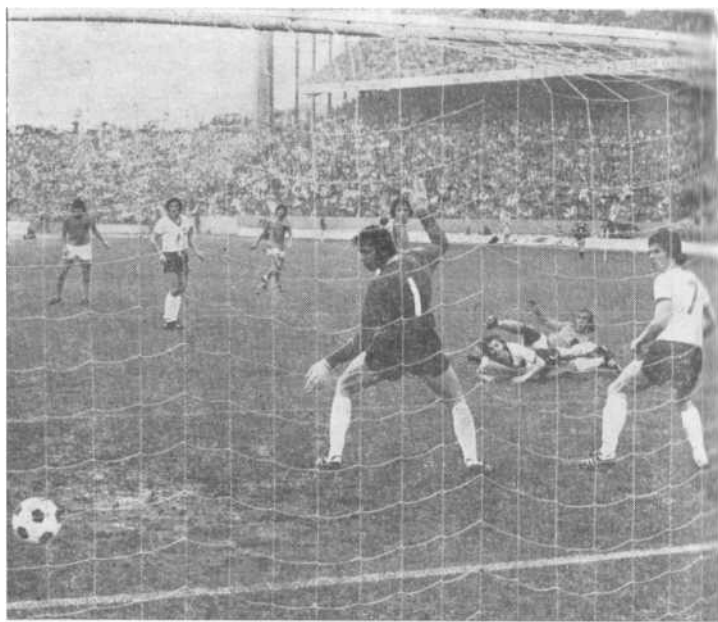
Solist prin excelență, Johann Cruyff nu evită pressingul în disputa cu masivul apărător Uruguayan Castillo.

Brazilia - Argentina 2 - 1, sau o demonstrație de fotbal sud-american pe terenurile aspre ale Europei. Jairzinho înscrie golul victoriei peste portarul argentinian Carnevali.

Iugoslavia - Scoția 1 - 1. Peste câteva minute, echipa lui Bremner va părăsi Weltmeisterschaftul, fără să fi cunoscut... înfrângerea. Fanteziile regulamentului! În imagine, mijlocașul scoțian Dalglish eșuează în fața cuplului Marici - Boghicevici.

Olanda - R.D. Germană 2 - 0. Drumul spre finală al echipei „batave” a fost deschis tot de Cruyff, care a „pus pe tavă” golul victoriei.

O fotografie care spune multe despre spectacolul oferit de dezlănțuita echipă olandeză în meciul cu Argentina (4 - 0). Cele două spectatoare entuziasmate nu sunt altele decât soțiile lui Rinus. Michels (în dreapta) și Johann Cruyff.

R.F. Germania - Suedia, într-unul dintre cele mai frumoase meciuri ale Campionatului mondial 1974. Gerd Müller (13), deși nu a marcat niciunul dintre cele patru goluri vest-germane, le-a creat pe toate, cu proverbiala sa insistență, ca în această fază, în care înfruntă trei adversari: portarul Helström, Karlsson și Grahn.

A marcat Overath! Succesul acestui jucător atât de contestat este sărbătorit fără rezerve (R.F. Germania-Suedia 4 - 2).

R.F. Germania - Polonia 1 - 0. Extraordinarul „maratonist”, Kasperczak, credinciosul aghiotant al lui Deyna, încearcă să treacă de obstacolul „Bonhof”, care se adaugă la cel al terenului desfundat. El nu va reuși să treacă, însă, și de „poarta” Breitner - Schwarzenbeck.

Rinus Michels, antrenorul echipei olandeze, sau expresia concentrării grave...

Mario Lobo Zagalo, antrenorul echipei braziliene, sau

expresia temperamentului nestăpânit...

Gladiatorii învinși Cruyff, Neeskens și Krol.

Învingătorii Beckenbauer, Grabowski și Breitner.

Una dintre cele mai frumoase fotografii ale Weltmeisterschaftului. Rinus Michels, soția sa și Den Uyl,

primul ministru al Olandei, dansează „poloneza” înfrângerii și a victoriei...

Victoria echipei lui Schön este,
pină la urmă, o victorie logică.
Comentatorii dornici
de explicații de fond se referă
la cele trei milioane
de fotbaliști vest-germani
și – nu în ultimul rînd – la faptul
că echipa lui Fritz Walter,
Uwe Seeler, Gerd Müller
și Beckenbauer este condusă
de aproape 30 de ani
de numai doi antrenori –
Sepp Herberger,
autorul victoriei de la Berna,
și Helmut Schön, autorul
victoriei de la München.
Victoria echipei lui Beckenbauer
înseamnă incununarea
unui capitol de istorie
fotbalistică, al cărui început
se află pe Wembley, în 1966,
în finala cu Anglia,
și care se încheie
la momentul oportun,
în Münchenul Olympiei.
Acest succes reprezintă
un moment de expansiune athletică,
în cadrul unui sistem care,
privit în perspectiva
jocului prestat de olandezi,
a prins, cum s-ar spune,
ultimul tren al victoriei.

LEI 9,50